

МІЖНАРОДНИЙ БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

МАТЕРІАЛИ ДО ПОДАННЯ
НА ПРЕМІЮ ІМЕНІ ІРИНИ КАЛИНЕЦЬ

МОГИЛЬНИЦЬКОЇ
ГАЛИНИ АНАТОЛІЇВНИ

2018

У ЗЛАГОДІ ІЗ СОВІСТЮ

22 листопада 2018 року, №098 (22008)

Війну, яку зараз веде Росія проти України, фахівці поділяють на дві складові: агресію збройну та гуманітарну. Одним із чинників останньої є боротьба проти української історичної пам'яті. Тому історія України також є зброєю, роблять висновки експерти. Привід ще раз поговорити на цю тему випав на недавній презентації двох останніх книжок завідувача кафедри історії та етнографії Одеського національного політехнічного університету, доктора історичних наук, професора Григорія Гончарука. Мова про п'яте видання «Написано у Кабулі і в Одесі» та шосте — «Історія України кличе на лінію вогню» із серії «Мемуари професора».

Участь у заході взяли представники наукової та творчої інтелігенції, яким не байдужа доля України і які уважно стежать за публіцистичними виступами у цій площині. В обговоренні взяли участь член НСПУ Олександр Птащенко, політик і громадський діяч Руслан Боделан, письменники Анатолій Глушак, Станіслав Стриженюк, Олекса Різників, **Галина Могильницька**, редактор газети «Прес-кур'єр» Йосип Бурчо та інші.

Промовці відзначали активну позицію автора, його сміливість і послідовність у відстоюванні справедливості, наголошували на значущості вивчення історії України для формування громадянської позиції нашої молоді.

Володимир Максимович, зокрема, сказав: «Мій дід колись мене вчив: «Постарайся прожити своє життя у злагоді зі своєю совістю. Це дуже важко, але спробуй». Коли я перечитав книжки Григорія Гончарука, то зрозумів, що і йому дід радив те ж саме. І він неухильно дотримується цього кодексу честі». А от те, що діється довкола кафедри, охарактеризував одним словом: «Заздрість».

Учасники презентації одноголосно підтримали звернення до ректора Одеського національного політехнічного університету Геннадія Оборського, в якому, зокрема, йдеться: «Ми, вчені, письменники, журналісти, представники громадськості, звертаємося до Вас з проханням повернути колективу кафедри історії та етнографії України приміщення, які належали йому 32 роки і з яких виселив його попередній ректор, і не долучатися до українофобських дій на офіційному рівні». За дорученням учасників зібрання підписав звернення професор Ілля Єрмічой.

Валентин ЩЕГЛЕНКО

<http://chornomorka.com/archive/22008/a-11829.html>

БЕНЕФІС УКРАЇНСЬКОЇ КНИГИ В ЛЮБАШІВЦІ

17 листопада 2018 року, № 097 (22007)

Цьогорічний День української мови та писемности цілком логічно продовжився ще одним гарним святом. Наступного дня, 10 листопада, у Любашівці відбувся фестиваль «Безмежність української книги» пам'яті Михайла Грушевського за підтримки Ананьївської, Балтської, Кодимської, Савранської райдержадміністрацій та районних рад, Балтської та Куяльницької (Подільський район) об'єднаних територіальних громад.

Свято розпочалося зі знайомства з одеськими письменниками. В районній бібліотеці, де в новенькому медіацентрі зібралися шанувальники образного літературного слова, а декотрі — ще й відчуваючи в собі оту іскру Божу та пробуючи сили у цій нелегкій справі. Розглядають виставлені на столах книжки, з інтересом спілкуються з авторами.

Як пишуться художні твори — оповідання, повісті, романи?.. А як народжуються натхненні поетичні рядки? Майстер-клас літературної творчості тут модерували одеські майстри слова, члени Національної спілки письменників України Сергій Дмитрієв, прозаїк, очільник Одеської організації НСПУ, та лауреатка премії ім. В.Стуса Галина Могильницька, авторка низки поетичних та публіцистичних видань.

З причини цілком об'єктивної автор цих рядків, як мовиться, «тусувався» з прозаїками. Після, мабуть, найкоротшого теоретичного курсу з написання доброї прози, та ще коли гості щедро поділилися деякими секретами своєї майстерности, учасникам дійства було запропоновано й самим тут же написати щось цікавеньке, бодай на сторінку-дві. Таки є на Любашівщині і літературні, й художні, і всілякі інші таланти... Того дня все було присвячене книзі. Вручалися розкішні подарункові видання: «Вишивка північно-західного Причорномор'я» та «Весільний обряд Причорномор'я», прекрасно виданий фоліант про українських авангардистів ХХ століття, комплекти книжок для бібліотек. Уривки з книг українських письменників-класиків були показані в програмі гала-концерту у виконанні артистів Одеського академічного українського музично-драматичного театру ім. Василя Василька...

Роман КРАКАЛІЯ

ТЕЛЕКОМПАНИЯ «ГРАД»

ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ ОДЕССЫ

15 сентября 2018 года

Три разные женщины, жившие в разные столетия, занимавшие различное положение в обществе, но одинаково глубокие душой и по-настоящему умеющие любить.

Это героини новой книги одесского писателя Галины Могильницкой - «Имена», на презентацию которой собрались представители творческих кругов Одессы.

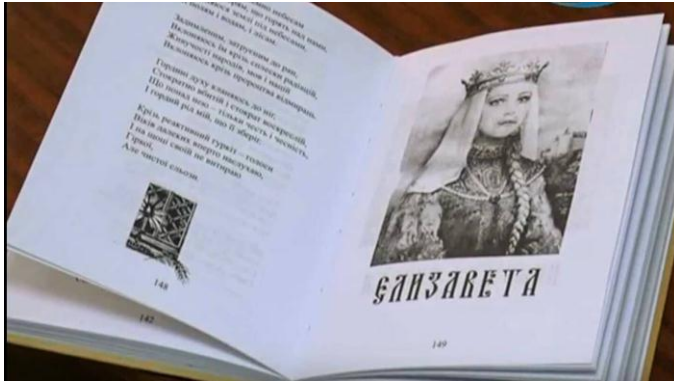
<http://newsvideo.su/video/9353467>

ЦЕ ПОЕМА НАРОДУ, ЦЕ ПОЕМА, ЯКА ПОТРІБНА НАЦІЇ

10 жовтня 2018 року

В Одеській бібліотеці ім. Грушевського відбулася презентація нової збірки поем авторки Галини Могильницької.

Тільки підійшовши до бібліотеки, одразу розумієш, що подія урочиста. Багато людей несуть величезні букети квітів та поспішають на другий поверх будівлі. Ось якась чорнява дама закінчила говорити з журналісткою одного з міських телеканалів. А от її вже обступив натовп із квітами...

Всю цю метушню перериває голос ведучої. Ось вона починає свою промову: говорить, що ми тут зібралися, аби відома в Одесі письменниця та поетеса Галина Могильницька презентувала власну збірку «Імена», яка містить три поеми: «Рогніда», «Єлизавета» і «Серафима» — княгиня,

королева і проста українська селянка. Саме цю збірку мають висунути на Національну премію України імені Тараса Шевченка. В залі звучать авторські пісні Галини Анатоліївни. Збірки її пісень були відправлені на тимчасово окуповану територію для підняття бойового духу тих, хто визвався захищати Україну. «Україна — це моя доля. Моя доля в історії, у горі України», — говорить авторка.

Директор бібліотеки зачитує гостям передмову до збірки, яку написав Сергій Дмитрієв (голова Одеської спілки письменників України). Сам він говорить: «Я вам розкажу про історію життя цієї людини, що відбувалася на моїх очах протягом 21 року. Перше моє знайомство з нею було через поезію. На одному зі святкувань Галина Анатоліївна почала читати. Запитавши: “Чис це?”, у відповідь я отримав: “Моє”... І саме тоді я вперше ознайомився зі збіркою “Імена”. І кажу, що не можна це не друкувати. Це поема народу, це поема, яка потрібна нації».

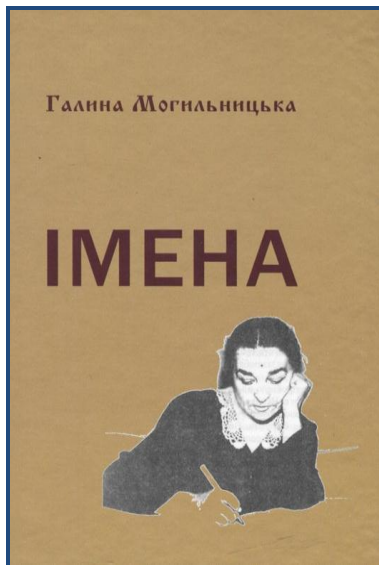
Оскільки серед присутніх було досить багато діячів культури, всі вони хотіли урочисто привітати Галину Могильницьку з такою важливою подією в житті кожного письменника та поета... Ну, і звичайно, яка презентація обійдеться без слів самої поетеси. «Історію я завжди читала, але завжди мене непокоїла думка про те, що історію вершать чоловіки-герої. А в кого найбільше серце? У жінки. Історія віднімає в неї дітей, чоловіків... І як після цього сказати, що жінка має найменше відношення до історії? Саме тому я вирішила написати про три жіночі постаті, які несуть вам ті духовні цінності й потенціали, що не дають світові зірватися в прірву ненависті, жорстокості й бездуховності».

Анастасія РЯБКОВА

«МІЙ СИМВОЛ ВІРИ НЕПРЕЛОЖНИЙ...»

4 жовтня 2018 року, №084 (21994)

*Трикрило мчить неспинний птах —
Минуле, нинішнє і «потім».*

«Імена» — так називається книжка Галини Могильницької, презентація якої зібрала нещодавно в залі бібліотеки імені Грушевського творчу інтелігенцію Одеси. Істинно, це було свято. Давно не отримувала такого піднесення й радості за успіх колеги, бо ж річ — талановита!

Три імені — три поеми, що вмістили в собі жіночі долі на тлі історичних подій. «Рогніда», «Єлизавета», «Серафима» — княгиня, королева й проста селянка. Саме жінку життя б'є найболючіше, ставить перед нею складні питання вибору.

Три героїні в поемах, а попереду них сяє золотом ім'я Галини Анатоліївни Могильницької — педагога, публіциста, поетеси. «Задивлена у глибини сторіч» — так назвав переднє слово до книжки кандидат філологічних наук Сергій Дмитрієв. З дитинства Галина Могильницька вбирала в себе чари української пісні, розповіді селян, все більше заглиблювалася в рідну історію й культуру.

У 1960-ті навчається в Одеському державному університеті, веде активне творче життя, починає писати. Та потрапила в список «неблагонадійних», тому й не друкували, не допускали до видання її твори.

У часи незалежності України на повну силу розквітнув публіцистичний талант Г. Могильницької. У книгах «Літос...», «Хроніка великого ошуканства», «Міфотворчість як обґрунтування історичного мародерства» вона спростувала цілу низку псевдоісторичних, облудних імперських вимислів, відстоювала створення Української незалежної церкви Київського патріархату.

Сьогодні ми зачитуємося її статтю «Олжею Богові не служать» («ЧН» за 11 та 16 серпня).

Окремої розмови заслуговує дитяча поезія Г. Могильницької. Цікаво, образно, зворушливо звучать її вірші для малечі: «Диво», «Павучата», «Хто як співає», «Їде дощ», «Бабусина радість», «Покрова». Неможливо не захоплюватися маленьким віршиком, сповненим великою ніжністю, «Сидить Весна на гілочці»:

*Сидить Весна на гілочці
Та й гойдається.*

*Хто не йде стежинкою —
Зупиняється.
Де ж це, люди, чувано? —
На галузочці
Гойдається Веснонька
В синій блузочці!*

Все доступне таланту Галини Могильницької: і поезія, й проза, і публіцистика, й створення шкільних підручників, і полум'яні виступи перед публікою. На презентації «Імен» багатьох чекала приємна несподіванка: пісні пані Галини у виконанні студентського хору. Варто згадати й кишеньковий пісенник для українських воїнів-захисників. Деякі пісні з цього збірника звучали й на презентації.

Стоїть красива молода жінка похилого віку, читає напам'ять свою поему. Квилить-тужить над долею розтерзаної Рогніди, «докоряє» їй за гординю й непоступливість:

*...гордість личить тим,
у кого сила,
для інших гордість —
горе і вина.*

І тут же зізнається, що й «сама така»:
*А все ж, аж до
самісінького скону
Вважатиму, що гордість — благодать!
Бо доки гордість наприч
не убито
У племені, в народі, чи в мені, —
Ми є! І можна жити і сіяти жито,
А часом – і співать пісні...*

Проблема гордості й гідності людини простежується в усій поемі, перш за все — через образ Рогніди:

*Але — роззуть робичича?
Не хочу!*

Коли ж по роках уже князь Володимир привіз із Візантії нову віру — християнство — і собі жону Анну, Рогніда покидає княжий терем. Він просить її залишитися:

*Він же благав, Рогнідо!
Він плакав, Рогнідо, правда?
Чому ж ти сказала «ні»?*

У людини завжди є право вибору: схилитися і втратити честь чи гідно померти:

*Ще не пізно — на коліна,
І не стратиш голови!
Тільки душу, тільки волю,
тільки честь...
Зате — живий!*

Закон і сила. Авторка веде розповідь, застерігаючи й повторюючи:
Сила — прокляте діло,

*Там, де закон мовчить...
...І невтямки їм буде, що із болю
Та зла — не сходить
зерно золоте,
Що з княжкої наруги і сваволі
Чортополох усобиць проросте.*

Вражає картина хрещення Русі — вогнем і мечем, страхом і примусом:
*Чи ж не від тебе, княже, повелося
Тягнути Русь до раю силоміць?
Та є в світі добро, любов і благодать:
Любити? — Як?!
Та — бачить Бог — любила!
Простити? — Як?
Але й простить змогла!*

Поема ідеально скомпонована: авторка йде за історичними подіями, розділи передають суть часу. Зачин готує читача до сприйняття твору, наголошуючи, що ми «живі, покіль в душі єдиній жевріє пам'яті свіча».

Епіграфами до кожного розділу стали рядки з «Повісті врем'яних літ», з українських народних пісень, поезії Якуба Коласа, Святого Письма.

Зачаровує стиль, лексика. Авторка вплітає в текст старослов'янські слова, незвичні звороти, та це все доречно, до ладу: «зиждитель», «зрю», «всує», «мніх», «тать», «пребуде», «свінула», «ясь». «Либонь, відунка... Сміла достолиха!». «Пустує серце пустодомом / Між двох непримиренних вір».

І очі в читанні біжать далі й далі, бо захоплений сюжетом, цікавими висловами. Це і є висока поезія!

У поемі перегукуються віки. Це історичний твір, але й сучасний, бо сьогодення вийшло із недоліків і досягнень наших предків. Галина Могильницька, розповідаючи про далеку давнину, не може стриматися, вкотре зізнається в любові рідній Україні:

*І я в своїй святій гордині
В тисячоліття на крилі
Молюсь як Богу Україні —
Моїй стозмученій землі!
Молюсь тобі, народе можний,
На твоїй нелегкій хресний шлях,
Мій символ віри непреложний
І нині, й прісно, й у віках!*

Валентина СИДОРУК,
член НСПУ
м. Чорноморськ

**ГАЛИНА МОГИЛЬНИЦЬКА:
«МИ Є ГІДНІ СВОЄЇ ЗЕМЛІ»**

20 вересня 2018 року, №080 (21990)

Відкриваючи презентацію книжки Галини Могильницької «Імена», директорка Одеської обласної універсальної наукової бібліотеки ім.М.С.Грушевського Юліана Амельченко озвучила новину.

— Наша бібліотека, сказала вона, — висуватиме цю книжку на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка. Я пишаюся тим, що ця презентація відбувається у нашій книгозбірні.

Певна річ, коли книжку внесуть до офіційного переліку, ще будуть і широкі обговорення, і докладні статті, й зустрічі з авторкою. А поки що в читальній залі бібліотеки зібралися друзі, шанувальники різностороннього таланту письменниці. Таланту публіцистичного: Галина Могильницька «відродила традицію полемічної літератури, закладену ще Іваном Вишенським та Григорієм Сковородою, веде колосальну просвітницьку роботу... Всі ці поеми дуже інформативні, це величезна спонuka до розвитку. Поема «Рогніда» посідає чільне місце в літературі історичної тематики, ще ніхто в поетичних рядках не зробив це так, як вона це зробила... Працюючи поряд з нею в інституті, соромно легковажити своїми службовими обов'язками» (Сергій Дмитрієв, очільник Одеської письменницької організації НСПУ, автор передмови до «Імен»).

Знана Галина Могильницька і своїми резонансними публіцистичними статтями з проблем православ'я в Україні, головно проблеми відновлення Помісної православної церкви, незалежної від Москви, встановлення історичної правди в цьому питанні, які авторка пропагує з подиву гідною послідовністю. Нещодавно передплатники газети «Чорноморські новини» мали можливість прочитати цикл її статей на ці теми. Тож грамота від УПЦ Київського патріархату з нагоди 1030-річчя Хрещення Руси-України є цілком заслуженою відзнакою цієї просвітницької діяльності Галини Могильницької. Нагадавши біблійну мудрість про те, як одні розвивають даровані Господом таланти, а інші закопують їх, вручив нагороду владика Павло зі словами: «Ви примножили свої таланти, праця ваша йде перед вами. Не знаючи вас, я вже знав ваші твори».

А в школах Одещини вчителям-філологам значно полегшують роботу методичні посібники Галини Могильницької, адже понад двадцять років трудиться в Інституті удосконалення вчителів. І, безперечно, широке визнання читачів здобула її поетична творчість. Вершиною якої саме і є книжка «Імена», а в ній — поема «Рогніда». «Вона себе писала, свій народ, свою екзистенцію писала... Вона зробила могутній вчинок. За кожним з цих імен (княгиня, королева, звичайна українська селянка), які вона озвучила світу, — величезні

історичні зміни... Поетка відтворює весь світ, від X століття і до наших днів» (Володимир Сподарець, доцент Південноукраїнського національного педуніверситету ім. К.Д. Ушинського, також колись працював у тому ж інституті разом з Галиною Анатоліївною. За його ж таки висловом, «працювати з нею поряд — насолода і наснага»).

«Зачаровує стиль, висока поезія... А як вдало все достосовано: епіграфи, лексика... Перегукуються віки. Це історична поема і це — сучасний твір, про сучасність (Валентина Сидорук, письменниця з Чорноморська).

Попри ліричний струмінь у цій царині, дитячі твори, варто згадати кишеньковий пісенник для українських воїнів-захисників, створений невдовзі після початку російсько-української війни. Тому що, як було сказано того вечора, «Україна для неї — не просто Батьківщина, це її доля». Невеличка та книжечка, адресована захисникам Батьківщини, знайшла своїх читачів не лише на фронті, а й тут. Кілька пісень з неї прозвучали на вечорі у виконанні співочих колективів «Джерело» Одеського училища мистецтв і культури ім. К.Ф. Данькевича та «Козацьке коло», а також у виступі Олександри Ганчук, учениці спеціалізованої музичної школи ім. П.С. Столярського.

Мистецькі колективи, назагал, використали значну частину відведеного часу. Тож не всі охочі взяти слово отримали таку можливість. Зате багато було того вечора щирості, захоплення, зачарування, були й спогади з минулого. Адже всіх їх можна назвати шістдесятниками — Галину Могильницьку, Олексу Різнікова, Олеся Чайківського з міста Южного... «Не більше п'яти нас позосталося, — сказав пан Олесь, нагадавши про клуб на тодішній вулиці Островидова і той клуб, що об'єднав понад сто молодих українських патріотів, та про те, як ходили з колядою і щедрівками до українських осель. За все це, звісно, багато хто поплатився, «декотрі зламалися, але серед останніх не могла бути «чорнокоса красуня», бо мала вже тоді тверду вдачу та глибокі переконання».

Дякуючи всім за виявлені увагу та щирість, пані Галина сказала, завершуючи свято:

— Навіть не сподівалася, що стільки людей побачу в цій залі, що почую стільки й аж настільки гарних слів про свою творчість... Завжди цікавилася історією, ще з дитинства... Заглиблюючись у неї, зрозуміла, що історію вершать чоловіки, а найболючіше вона б'є жінку... Забирає у неї дітей, чоловіка, палить у саме серце...

Цей виступ був не тлумаченням образів героїнь трьох її поем, це було наче продовження кожної з поем.

— «Серафима» — про нашу сучасницю. Таких було багато. Вони робили свої героїчні вчинки тихенько. Мені захотілося увічнити такий узагальнений образ для історії. Ще є немало людей, котрі вважають українців антисемітами. Серафима рятує єврейських дітей, хоч сама гине... Ми є гідні своєї землі, своєї історії, свого народу.

Роман КРАКАЛІЯ

ОДЕСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ім. М.С. ГРУШЕВСЬКОГО

ПРЕЗЕНТАЦІЯ КНИГИ-ПОЕМИ «ІМЕНА» ГАЛИНИ МОГИЛЬНИЦЬКОЇ

14 вересня 2018 року

14 вересня 2018 року Галина Анатоліївна Могильницька – український педагог, публіцист і поетеса, лауреат премії імені Василя Стуса – щиро запросила до ОУНБ ім. М.Грушевського всіх бажаючих на свято українського художнього слова, презентацію власної книги «Імена» (видавництво «Український пріоритет», 2017).

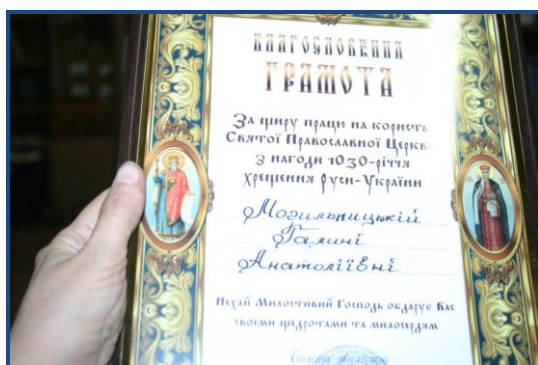
Справжня поезія – це слово, зігрите щирістю душі, наснажене світлим почуттям любові до людей, до світу, до нашої рідної України, просякнута турботою про долю народу, про його теперішнє і майбутнє.

Козацький хор під керівництвом Лариси Козловської відкрив зустріч прем'єрою пісні «Україну збережем», яку було виконано з пафосом і піднесенням. Пісня безпосередньо пов'язана із зустріччю, бо авторство і слів, і мелодії належать Галині Могильницькій.

Україна для авторки – не просто територія проживання, навіть не тільки Батьківщина. Це її доля поламана, але щаслива, чи як вона писала в одному із своїх віршів: «Ясна зоря у дні мої зависла і доля – ясночола і струнка».

Кожен вірш Галини Могильницької – це дослідження долі людської і долі України. Книга «Імена» містить три поеми: «Рогніда», «Єлизавета», «Серафима»: княгиня, королева й проста українська селянка. Три постаті, викликані авторкою із сивої давнини та недавнього минулого. Три долі, вплетені в стрімку й немилосердну круговерть історії. Три жінки, що, відновлюючи розірваний зв'язок часів, несуть із минулого нам, дітям безпам'ятного, прагматичного й захланного ХХІ століття, ті духовні цінності й потенціали, які не дають світу зірватися в прірву.

З привітальним словом і власною історію знайомства з поемою «Рогніда» виступив голова Одеського відділення Національної спілки письменників України Сергій Вікторович Дмитрієв.

Доцент кафедри української філології і методики навчання фахових дисциплін Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського Володимир Іванович Сподарець – дослідник і знавець творчості поетів-шістдесятників, який уміє не тільки глибоко аналізувати поетичні твори, а й майстерно читати їх, наголосив, що одна із поем збірки –

«Серафима» – повинна бути включеною до сучасного літературного процесу в Україні.

Вчителька ЗОШ № 86 Олена Максютіна, учні якої неодноразово успішно захищали в МАН роботи за творчістю Галини Могильницької, розробила й опублікувала за її творчістю низку уроків, зокрема, за поемою «Серафима», вміщеною в книжці «Імена».

І знову лунали пісні Галини Могильницької, які на передовій підтримують дух 52українських бійців, – «Чар мого сердечного тепла» у виконанні учениці Одеської середньої спеціалізованої музичної школи-інтернату імені професора П.С. Столярського Олександр Гальчук.

Уривок з поеми «Єлизавета» прочитала Лілія Кривець – викладач предмету «Сценічна мова та майстерність актора» Одеського театральнo-художнього училища. Валентина Сидорук (м. Чорноморськ), член Одеського відділення Національної спілки письменників України, додала, що історія жінок – це історія країни, її слави і міцності. І життя Галини Могильницької – тому приклад Олесь Чайківський (м. Южне) відмітив, що його зачаровують стиль і висока поезія Галини Могильницької.

Владика Павло і Благочинний отець Микита за щирю працю на користь Святої Православної Церкви та з нагоди 1030-річчя Хрещення Руси-України нагородили авторку Почесною грамотою.

Присутні неодноразово висловлювали побажання і пропозицію висунення книги «Імена» Галини Могильницької на нагородження Національною премією України імені Тараса Шевченка.

Фольклорний ансамбль «Джерело» Одеського училища мистецтв і культури імені К.Ф.Данькевича підняв настрій присутнім і заохотив до колективного співу народної української пісні «Розпрягайте хлопці коней». Також була виконана пісня авторки «Українські тополі» у музичному супроводі баяністів Олександра Янова та Миколи Волошина.

Книгу «Імена» Г.А. Могильницька передала в дар до фонду бібліотеки, а всі бажаючі мали змогу придбати книгу з автографом автора та зробити фото на згадку.

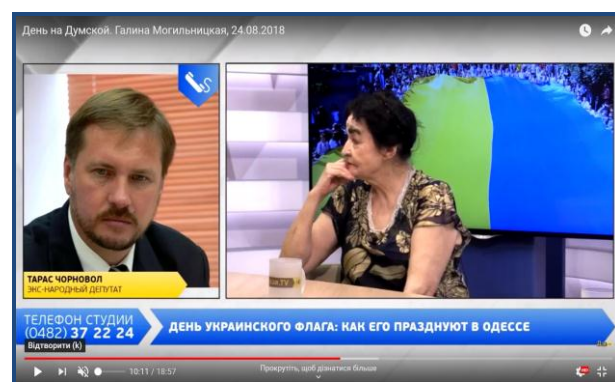
<http://biblioteka.od.ua/prezentatsiya-knygy-poemy-imena-galyny-mogylnytskoyi/>

ТЕМА: ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО ПРАПОРУ: ЯК ЙОГО СВЯТКУЮТЬ В ОДЕСІ

24 серпня 2018 року

Гість студії: Галина Могильницька, учасник руху опору, поетеса, заслужений працівник освіти України

https://www.youtube.com/watch?v=9R_deU3e3EA

РПЦ ВИКОНУЄ ВОЛЮ МОСКОВСЬКОГО АНТИХРИСТА, - ПИСЬМЕННИЦЯ

19 серпня 2018 року

Галина МОГИЛЬНИЦЬКА,
заслужений працівник освіти України, старший викладач
кафедри психолого-педагогічної та суспільно-
гуманітарної освіти КЗВО “Одеська Академія
неперервної освіти”, письменниця, лауреат літературної
премії ім. Василя Стуса

I. Поїздка “не в ту сторону”

Почула по телебаченню про поїздку наших буцім українських громадян та благословенних ієрархів буцім Української Церкви у Туреччину, на Фанар, до Його Святості Вселенського Патріарха Варфоломія I з уклінним проханням спасти Україну від біди, бо як тільки буде видано Томос про визнання Церкви Київського Патріархату та надання їй статусу Помісної, та одразу кінець світу настане, а в такій любимій цими представниками народу Україні весь “мир і благоденствие” напріч зникне.

Очоловав цю делегацію від “українців” здавна відомий своєю “найхристияннішою” любов’ю до України (без українців у ній, ясна річ...) митрополит Одеський та Ізмаїльський Агафангел, а серед делегатів майнув “до болю знайомий” ще з часів Донецьких та Луганських мітингів під російськими триколорами бородатий фейс сеп... (ой, перепрошую дуже!) народного депутата України В. Новінського.

Ну, подумала я собі, слава Тобі, Господи, вирозуміли люди нарешті! Вже й про Україну та її “мірнос і благоденственное житіє” дбати почали!

Але отут мені й згадався Мойше із єврейського анекдоту, що їхав, бідний, “не в ту сторону”. Ледь я в телевизор не вскочила, так мені закортіло в ту ж мить розказати про нього тим стамбульським візитерам. Та вчасно згадала, що з моїми габаритами я в телевизор не поміщуся, і вирішила, що доведеться дочекатися повернення з Фанару наших “голубів миру” та вболівальників за наше “благоденственное і мірнос житіє”.

Отож, дочекавшись, я й звертаюсь до них, хоч сподіваюсь, що усім читачам газети буде цікаво ознайомитися з цим “посланням”.

Високодостойний
Владико Агафангеле!
Шановні панове візитери!

Дуже дякую вам за ваше піклування про мир і спокій на землі нашій.

Сердечно вболіваючи за ваші дорогоцінні (ні-ні! не хрести та панегії, блиском яких ви, кажуть, навіть осяйний Царгород засліпили), а сугубо за ваші дорогоцінні самопочуття і здоров’я, просила б вас не обтяжувати більше телеса і душі своя такою “щиросердною” турботою. Бо якось так воно виходить, що як тільки ви і іже з вами сильно активно починаєте піклуватись про нас — воно нам обов’язково боком вилазить. Ну, хіба ж не ваше усердне піклування “о строительстве русского мира в Украине во имя поднятия духовности и сохранения чистоты истинного православия” призвело до війни на сході, до розрухи сотень міст і сіл Донбасу, до загибелі тисяч українських громадян? Тож краще вже не піклуйтеся!

А ще хочу висловити вам, панове, щире своє співчуття з приводу того, що ви, як бідний Мойше із одеського анекдоту, переплутали напрямом і “не в ту сторону” заїхали

спасати Україну, як мовиться в молитві, “от глада, губительства... нашествия иноплеменных и междуусобных брани”.

Вам би за цим — на Північ! А ви — на Південь! Навіщо? Південь же нам танки й “Гради”, іже “Буки” не посилав для “губительства” наших міст і сіл, шахт і заводів! І “нашествіє іноплеменных” не з Півдня прийшло. І зброю та бронетехніку для того “губительства” Вселенський Патріарх не освячував. Освячував їх патріарх Московський, “о здравии и спасении” якого ви щоденно молитесь у церквах своїх, і волю якого виконуєте, як і він виконує волю кремлівського антихриста.

І бойовиків цілими дивізіями для вбивства наших синів і братів на нашу землю зі Стамбула не посилали. Вони з Півночі прийшли. Із отого “русского”, себто “російського міра”, за облаштування якого в Україні ви так шалено боролися (чи ще й нині боретесь?!)

Та й до “междуусобных браней” в нашій Державі Вселенський Патріарх руки не доклав! У їхньому розпалюванні що ви, Владико, що г-н Новінський й іже з вами — майстри неперевершені! Та ще ж московські “консультанти” і “спонсори” допомагають... Чого лишень була варта ота карта України, на 3 сорти розділена, що по 20 разів на добу з’являлась в рекламі “Партії регіонів”, виборчий список якої в Одесі Ви, Владико, очолювали.

Та й хіба тільки цією “сортувальною” картою обмежувались ваші, панове, “русомірянські” провокації? А ваші (й Ваші, Владико, в тім числі) листівки, проповіді з амвонів церков, підлеглих Москві, у яких усіх, хто бодай слово промовив на захист української незалежності, мови чи Церкви, обзивали фашистами, хунтистами, антихристами чи слугами диявола, або “націоналістами, чьи биографии чернее земли”, “фальсификаторами истории”, “предателями” і т. інш.

Це все, Владико, Ваші слова, опубліковані з Вашого благословення, у Вашій пресі. Це хіба не провокація “междуусобных брани”? Але ж все це робилося не тільки в Одесі і благословлялось не тільки Вами, а, мабуть же, й Іларіоном Донецьким, і Антонієм Бориспільським, і Федором Кам’янець-Подільським, які разом з Вами “Україну рятувати” до Стамбулу їздили, і ще безліччю єпископів та архієреїв підлеглої Москві буцім Української Церкви, що в приватний літак, наданий г-ном Новінським для комфортного перельоту на Стамбул, напевне б, не вмістилися.

Наслідком цієї вашої спільної провокативної діяльності було те, що частина обдуреного вами і, ясна річ, обуреного “рускоязычного населения” похватали російські триколори й побігли мітингувати й референдувати, а північний “брат і доброзичливець”, на якого ви працювали, швиденько “під шумок” зелених чоловічків через кордон у Крим перекинув та “гуманітарні конвої” з бойовиками і зброєю на Донбас послав. І гатять тепер ті російські “брати” із тієї “гуманітарної” зброї по тому обдуреному вами Донбасу, не питаючи, хто там “язичний”, а хто “мовний”, і хто носив триколори, а хто — українські прапори.

Це ваша облуда і ваше русомірянське холуйство спричинило одеську трагедію 2 травня; це із-за вас страждає Донбас, зруйнований “істинно православними братами”. І ще довго буде страждати серед руїн, якщо вся Україна спільними зусиллями не відновить все, зруйноване і знищене “православним рускім міром”.

Але ми це точно зробимо, не питаючи, хто якою мовою говорить і хто в якій церкві молиться. Бо це — наші люди, мої — особисто мої! — співгромадяни, наш — і особисто мій — народ, і я, як і кожен справжній українець, хочу, щоб усі представники цього народу — кожна людина в нашій Україні, були щасливими, здоровими й задоволеними життям. І я твердо вірю, що так і буде! І Церква Помісна — наша, Українська під Київським омофором — буде! І мир — буде! І Україна — незалежна, сильна, багата і вічна — також буде!

А Вам, Високодостойний Владико Агафангеле, слід було свою делегацію все-таки не до Стамбулу, а до Москви звозити... І то не затим, щоб знову закликати Московську владу посилити боротьбу проти Помісної Церкви в Україні, створення якої, за Вашими словами, “поставит крест на проекте Великой России”, як Ви це робили 4 липня 2006 року на “круглому столі” в Москві, а для того, щоб пояснити своєму першоієрарху Кирилу, що не Божа це справа — благословляти вбивство православних братів, як і зазіхати на чуже. Заповіді Господні нагадали б йому, якщо вже так сталося, що він напірч забув їх.

Шоста, наприклад, каже: “Не убий!” А Московська Церква що робить? Благословляє вбивство — і то вже не вперше, тільки за менш як 20 років XXI століття. Була ж й Ічкерія, і Грузія, тепер Україна, Сирія...

Ще 10-ту Заповідь нагадати Патріарху Московському слід було б, щодо “не возжелай”... Там же не тільки про “жону” і “вола” йдеться, а чітко прописано: “Не возжелай жены ближнего своего, ни вола его, ни дома его, ничего же, что есть у ближнего твоего”. Значить, і землі чужої “не возжелай” і не став у ній свої “міри” — хай ближній свій власний “мір” буде на своїй власній землі. І на свободу чужу, значить, не задрись...

Патріарх Московський все ласиться: все чужу землю своєю територією вважає — як не історичною, то канонічною. Яюсь так виходить, начебто ні історії, ні канонів не знає Патріарх. Аж незручно яюсь!..

Я вже була колись написала й, попри свої дуже небагаті статки, видала своїм коштом невеличку брошурку, в якій спеціально для Патріарха Московського лаконічно й дуже популярно виклала пояснення зі всіх канонічних і територіальних питань, щоб він не обманювався сам і не вводив у оману інших. Брошурка так і називається: “Терміновий лікнеп для Патріарха Московського Кирила (Гундяєва) та для тих, хто його слухає” Хороша така книжечка — маленька! Жаль, що Патріарх Кирило її не читав або не зрозумів, бо написана вона нашою, “улічної, плошадью рожьдонной речью”, як її атестувала колись газета “Справедливость”, що виходила з Вашого, Владико Агафангеле, благословіння. Образливо, звісно, але по суті — правильно, Ваше Високопресвященство. Бо ж мова наша, й справді, зродилась кілька тисячоліть тому, коли ще не тільки інститутів мовознавства, а й писемності та алфавіту не було. Звісно, тільки “вулична”, народна стихія могла породити її. Це російська формувалась на основі вже існуючої церковнослов'янської писемної та й тієї ж нашої, української...

Але зараз не про це йдеться. Про це Ви, Владико, при бажанні, можете прочитати в іншій моїй книжечці — “Учителі брехні під маскою захисників православ'я” називається. Там якраз про мови говориться: “небесні” й “земні”, “канонічні” й “не канонічні”. А зараз я хотіла просто сказати, що як Патріарх Московський не розуміє мови країни, яку вважає своєю канонічною (чи навіть історичною?) територією, то я, трохи знаючи усі слов'янські, з церковнослов'янською вкупі, можу запросто перекласти той “Терміновий лікнеп...” російською, а Ви, Владико, як будете заради блага України їхати в правильному напрямку (на Москву, себто) захопите його із собою та вручите Патріарху Кирилу.

Та й Вам самому прочитати її цікаво буде, бо “Літос...”, спеціально для Вас написаний. Ви, очевидно, не дуже уважно читали, якщо й досі не зреклися свого неправдомовства та продовжуєте блудословити, розповідаючи вірянам казочки про канони та про “істинне православ'я”, насправді ж дбаючи про те, щоб “не был нанесен ущерб геополитическим интересам России”, як було відверто сказано на нараді єпископів “української” Церкви МП 25.06 ц.р. в день святкування іменин вашого предстоятеля — Владики Онуфрія.

Бо знати правду, Владико, хоч би якою вона була неприємною й гіркою, необхідно, якщо вже не для переформування власної свідомості, то хоч би для того, щоб не вводити неправдою в спокусу свою паству. Адже сам Господь попередив: “яко горе человеку есть, им же соблазн приходит”.

Отож, я бажаю щиро, щоб усі ви зреклися нарешті неправди, якою несете “соблазн” для громадян України, і щоб горе вас не спостигло ні на цьому, ні на тому світі. Бо в тому, що Ви тої правди не знаєте, може, й не Ваша вина. Вона так надійно була схована й такими печатями запечатана, що за неї треба було платити і долями, і життями.

Але немає правди, яку б Господь не відкрив у час, Ним визначений, і за зневагу до якої не спитав би з нас.

Далі буде.

ОЛЖЕЮ БОГОВІ НЕ СЛУЖАТЬ
(Закінчення. Початок у номері за 11 серпня)

16 серпня 2018 року, №070 (21980)

**ІІІ. МОСКОВСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ В УКРАЇНІ НЕ МАЄ ЖОДНОГО
КВАДРАТНОГО САНТИМЕТРА КАНОНІЧНИХ ТЕРИТОРІЙ**

...Коли обставини заставили Богдана Хмельницького укласти союз із Московією, Українська церква відмовилася брати участь у Переяславській раді й присягати цареві, бо політичні союзи держав не означали союзу церков і не впливали на їх статус чи підпорядкування.

Українська церква, хоч і користувалася правом фактичної автономії, але юридично була канонічною частиною Царгородського (Константинопольського) патріархату й, добре знаючи «обиклості Московські», не тільки не допускала думки про розірвання майже 700-літньої єдності з Константинополем, а й взагалі до Богданового союзу з Московією ставилася негативно.

Після Богданової смерті Московія почала активно знищувати всі ознаки державності в Україні. У 1659-у обдурений, заляканий і засмиканий Юрко Хмельниченко змушений був підписати сфальшовані Переяславські статті. Україну заповнили російське військо й російська адміністрація. Обирати полковників, які традиційно очолювали адміністративні органи на місцях, було заборонено: замість них Москва призначала російських.

Безліч разів порушуючи канони, зокрема правило друге Другого Вселенського та правило восьме Третього Вселенського соборів, які забороняють будь-які дії будь-якої Церкви на чужій канонічній території, московські патріархи без згоди Константинополя висвячують в українських областях єпископів та призначають місцеблюстителів Київської митрополічної кафедри при живому митрополиті, поставленому Константинопольським патріархом.

Після призначення «місцєблюстителем» такого собі Ні-женського протопопа Филімоновича, висвяченого Москвою на єпископа Мефодія, Константинопольський патріарх анафемує протопопа-перекинчика. Українське духовенство й ко-зацтво вимагає прибрати анафемованого Филімоновича, який був до того ж московським шпигуном і донощиком в Україні. Оскільки Москві потрібний був саме Филімонович, у Царгород посилається царська грамота з проханням зняти анафему з неканонічно висвяченого протопопа та зі «щирим» каяттям за «порушення святих канонів, які забороняють будь-кого висвячувати не в своїй області». Щоб виправдати свої неканонічні дії, Москва, грубо кажучи, оббріхує Київського митрополита Діонісія Балабана, нібито він мав намір і вже «переконав козаків з'єднатись з папістами. А що вони, — пояснюють московські владомощці, — вже готові були відпасти, то ми, щоб не загинули вони своїми душами, ...нагледіли цього мужа Мефодія (Филімоновича — Г. М.), що може наставити їх на істину, й наказали рукоположити його, щоб не заплутались вони в

сітях диявольських. Ми розсудили, що краще порушити канон, що забороняє рукополагати в чужій області, але спасти многі душі. Якби ми не поспішили, а послали наперед спитати вас, то дуже легко вони могли б відпасти» (Митрополит Макарий. «История Русской Церкви», т. XII, с. 572-574).

Процитована царська грамота датується 1663 роком. Виявляється, вже й тоді Московська церква піклувалась виключно про «чистоту православ'я» та про українські душі, щоб вони католиками не поставали. Точнісінько так і тепер: патріарх Кирило й іже з ним «русській мір» прагнуть учинити в Україні виключно «для сохраненія» нашої духовності, щоб не загубили ми свої душі, втративши московську «чистоту православ'я», а архімандрит Успенського монастиря в Одесі у мракобісній брошурі «Служители грядущого антихриста в Украине», виданій і розповсюдженій по області з благословення митрополита Агафангела, пише, що патріарх Київський «желает уничтожить православие в Украине», а після створення Української помісної церкви «гонения на православную Церковь усилятся и следующим требованием будет подчинение ее Риму».

Але царську грамоту, писану в 1663 році, коли Москва ще сподівалася, що Київську церкву можна буде якось виманити у Константинопольського патріарха, я цитувала не для того, щоб показати, так би мовити, «спадкоємність риторики». Вражає вміння, даруйте, брехати, не червоніючи, не соромлячись власної голої неправди, яке, мабуть, також передається спадково.

Царська «покаянна» грамота, в якій кілька разів визнано, що Київська митрополія — це «чужа область», до якої Московський патріархат не має жодного права, цікава тим, що у 1685 році Москва, яка вже отримала офіційну рішучу відмову Константинопольського патріарха Якова щодо передачі Української церкви Московському патріархату, «нічого сумняшеся», проводить у цій чужій області елекційний собор, на якому, порушуючи канони, обирає для чужої Церкви свого митрополита, і вже навіть не думає виправдовуватися перед Константинополем, а, з притаганими їй безсоромністю й нахабством, заявляє, що Україна — це її канонічна область, яка «из начала принятия православной веры» нібито належала Московському патріархату.

А щоб читач зрозумів, чому я так «нешанобливо» висловила про нахабство й безсоромність, мушу звернутися до історії.

Русь була охрещена у 998 році. Тоді ж заснована й Київська митрополія. Ні про Росію, ні про Москву в ті часи ще й ні слуху, ні духу не було. На території теперішньої центральної Росії в той час живуть угро-фінські племена: меря, мордва, весь, чудь та інші, які ще не знають антропоморфних (людиноподібних) богів, а поклоняються священним каменям і, ясна річ, не мають державності. Перше державне утворення — Суздальське князівство — буде засноване лише Юрієм Довгоруком, який офіційно числиться «основателем Российской государственности» і який у ці угро-фінські землі прийшов десь у 1135-у, тобто через 147 років після хрещення Русі. Саме з ним пов'язана й перша згадка про Москву, але не як про населений пункт, а, скоріше, як про річку, бо історія твердить що у 1147 році десь у хащах на берегах Москви-ріки надібав той князь Юрій перевалочний пункт товарів купця Кучки, убив його, а свого сина Андрія (в Синописі він записаний під іменем Китай) оженив на Куччиній дочці Улиті. Саме з цією оказією й пов'язана перша згадка про Москву, бо, запрошуючи Чернігівського князя Святослава на це весілля, він нібито передав через гінця:

«Прийди до мене, брате, на Москов». Невдовзі на цьому місці виникне сільце, яке й через багато років згадуватиметься у літописах як Кучкове.

Та й будівництво самої Москви російські історики відносять до 1156 року, приписуючи його тому ж Юрію Довгорукому. Московське князівство буде утворене ординським ханом Менглі-Теміром для сина Олександра Невського Данила аж у 1272-у, тобто через 284 роки після хрещення Руси. У цьому ж році, як твердить російський дослідник історії російських храмів О. Ратшин, юний Данило «построил среди бора... первую деревянную церковь Спаса-Преображения» (мова про відому церкву Спаса-на-Бору в Кремлі). «В то время, — додає дослідник, — место оное еще было покрыто бором и густым лесом».

Якщо навіть уявити, що патрі-архат, якому нібито підлягала Українська церква, міг утворитися в місті, де «среди бора и густого леса» стоїть єдина дерев'яна церквичка, то й тоді це буде не «із начала прінятія православія», а майже через три століття після того, як православ'я утвердилося в Русі.

У Московії, до речі, воно ще й у XVII столітті не було стало утверджене, хоч Москва вже встигла оголосити себе «Третім Римом». Там і в XVII столітті язичники (і то не надто й далеко від Москви!) любісінько вбивали місіонерів, що пробували їх «во святое крещение приводити». Не вірите? То проїдьтесь федеральним шосе Москва-Рязань, де на околиці м. Ямбірна стоїть па-м'ятник з надписом «Место сие освящено кровью священномученика Мисаила, пролитой 1 (14) 04.1656 года при просвещении верой Христовой земель Рязанской и Мордовской». Це десь за 200 кілометрів від Москви... Кілками його, бідного, ті язичники забили...

Високодостойному митрополиту Агафангелу, який скрізь твердить про «тысячелетнее крещение» Московії, цей пам'ятник має бути добре відомим, бо він сам родом з отих колишніх «мордовських земель», але прихожанам про це він не розповідає, як не розповідає і про священномучеників-ченців Києво-Печерської лаври, забитих камінням у кінці XI — першій половині XII ст. при спробі християнізувати землі майбутньої Росії, які нібито були охрещені ще в X столітті Володимиром Великим. Він, як і підлеглі йому ієреї, говорять про «тысячелетнее крещение единой Руси», приторочуючи до неї й тодішні угро-фінські землі разом з Москвою, також заселеною угро-фінами, хоч навіть у монографії, виданій у 2007 році Російською академією наук на основі історичних джерел стверджується, що ні в X ст., ні в XIII ст. ніхто цей угро-фінський край (Залісся, як звали його в Русі) Руссю не вважав.

«Русью именовалась, — чорним по білому написано в монографії, — территория среднего Поднепровья, а позднее — православные земли, входившие в состав Речи Посполитой («Западные окраины Российской империи», — М., 2007). На Московію ж, чи й на саму Москву, в часи хрещення Русі ще й не сіялося. А хрестити не тільки не народжене, але ще й не зачате «немовля», мабуть, все-таки неможливо... Отже, ні «із начала прінятія православія», ні значно пізніше Московська церква нікого не могла підпорядковувати, бо її не було. Існувала Київська церква, якій були підпорядковані єпархії, створені в Суздальському, Тверському, Московському та інших князівствах землі Заліської. Бо коли, десь наприкінці XI століття, киево-печерські ченці почали християнізувати ці, як звали їх у Русі, Заліські землі, то новоохрещені парафії та пізніші єпархії, ясна річ, підпорядковувалися Київській митрополії, яка, як ми пам'ятаємо, юридично була підпорядкована Константинопольському патріархату.

Однак у 1448 році зміцніла й добряче збагатіла «під ігом» Московія (див. Н.М.Кармазин. «История государства Российского», т. V, гл.4) самочинно відділяється від Київської митрополії й проголошує створення власної Московської церкви, яку Константинопольська патріархія не визнала. «Неканонічною», «розкольницькою», «самосвятською» Московська церква залишалася майже півтора століття (141 рік), аж доки ув'язнений Борисом Годуновим у Чудовому монастирі Константинопольський патріарх Ієремія II не підписав у 1589-у грамоту про надання цій Церкві (яка доти не мала навіть канонічної митрополії)... патріаршої гідності! (Про цю «детективну» історію можна прочитати в уже згадуваній вище книжечці авторки цих рядків «Літос, або Камінь із праці правди на розбиття митрополичого блудословія»: Бровари, «Українська ідея», 2004 — с. 20-21).

Тодішній «неканонічний» митрополит Іов від 1589 року став називатися «канонічним» патріархом Московським. До юрисдикції цього новоствореного патріархату увійшли, ясна річ, тільки ті єпархії, що знаходилися на території, підвладній князям Московії. Жодна, навіть найменшенька, православна парафія, розташована в Україні, Білорусі, Литві чи Польщі, до цього Московського патріархату не приєднувалась і залишалася в юрисдикції Київської митрополії, що, як ми пам'ятаємо, офіційно підлягала патріархії Константинопольській.

Отже, відлік історії Московської (чи, як тепер слід казати, Російської) церкви як канонічно правного адміністративно-церковного утворення слід би починати з 1589 року. Московія завжди починала цей відлік із 1448-го — з часу самочинного проголошення її створення, і в 1948 році дуже помпезно відсвяткувала перед усім світом свій 500-літній ювілей.

Як сталося, що до 1988 року вона встигла «постаріти» не на 40 років, а на цілих 540, щоб разом із Києвом відзначати «свій» тисячолітній ювілей — це таємниця «Московської арифметики»: $500 + 40 = 1000!$ (?). Але це інше, хоч також надзвичайно цікаве питання і яскравий приклад «правдомовства по-московському».

А зараз — ще один детективний сюжет, яких в історії Московської церкви багато. Жаль тільки, що не маю змоги викласти його в усіх подробицях.

Отож, коли після смерті Хмельницького московська влада вирішила поглинути знесилена у Визвольній війні Україну, на заваді їй стала Українська церква, яка на основі канонічного права ніяк не хотіла розривати єдності з Константинополем і йти в московську неволю та служити імперським інтересам. Як дуже дохідливо й відверто пояснює історик Російської церкви М.В. Толстой, Москва добре розуміла, що «само соединение, совершенное Богданом, оставалось непрочным без единства церковного, которое только одно могло неразрывно связать русский Юг и великороссийский Север в единую обширную Россию», бо, як повчав тодішній глава Посольського приказа Ордин-Нащокін, «Основой политического подчинения есть подчинение духовное». Цю настанову Росія твердо пам'ятає й донині, тому й намагається будувати в Україні «руські міри» та, вибачте, махлює канонами, бо, як тоді, так і тепер, імперські інтереси стоять для неї вище від усіх канонів і навіть Заповідей Божих.

Після смерті Константинопольського патріарха Якова, який кілька разів категорично відмовився передати Українську церкву Московському патріархату, Москва йде на відчайдушний з точки зору Заповідей, але звичний для неї крок: до щойно затвердженого турецькою владою патріарха Діонісія IV посилає делегацію

з чималим хабарем («три сорока соболей и 200 московских червонцев), за який він має зректися Київської митрополії.

«Святитель», радо прийнявши хабар, видав грамоту про передачу підлеглої йому Київської митрополії в управління (підкреслюю: не в підпорядкування, а лише в управління) Московському патріархату. Це сталося у 1686 році. А за рік, у 1687-у, збирається Собор східних патріархів, який скасовує цю «бізнесову оборудку» як «акт симонії» (це в них так по-культурному хабарництво називалося...), а самого патріарха-хабарника «вивергає» з патріаршого престолу.

Все! Після цього неканонічного «акта симонії» ніхто й ніколи не передавав Українську церкву Московському патріархату на канонічних засадах. То скажіть, на милість Божу, чи можна порушити канон, роз'єд-навши те, що ніколи канонічно не поєднувалося?!

Саме тому Вселенська патріархія неодноразово заявляла, що канонічні території Московського патріархату визнаються нею лише в межах 1589 року — часу, коли ні в Україну, ні в Білорусь, ні в Литву, ні в Польщу щойно створений Московський Патріархат і ногою не ступав. А це значить, що Московський патріархат в Україні не має жодного квадратного сантиметра канонічних територій! Усе, що він тут посідає, взяте силою імперської влади, яка залила Україну кров'ю борців за незалежну державу та незалежну Церкву, засіяла мільйонами трупів у часи Голодомору, втрамбувала кістками українських політв'язнів безмежні простори Сибіру, Колими, береги Білого й Охотського морів, а нині тримається облудою, якій український громадянин, вихований на імперських «історичних» міфах, а не на правдивій історії, так легко піддається.

А тепер, щоб «не політизувати» проблему, а залишатися в площині канонічного права, сотні разів потоптаного московськими ієрархіями саме з політичних міркувань, — ще один канон, прийнятий Третім Вселенським собором в Ефесі, ніби спеціально для Московського патріархату, хоч у 431 році, коли відбувався Собор, ще ні патріархатів, ні митрополій не було, а на означення Церкви як окремої самоврядної адміністративно-церковної одиниці вживався термін єпархія.

Отже, читаємо: «Дотримуватись скрізь по єпархіях, щоб ніхто із Богом улюблених єпископів не поширював своєї влади на іншу єпархію, яка ніколи не належала ні йому, ні його попередникам. Якщо хтось простягнув свою владу і силою підпорядкував якусь єпархію собі — хай віддасть, щоб не порушувати правил святих отців. Святий і Вселенський Собор хоче, щоб кожна єпархія зберігала в чистоті й без обмежень права, що належать їй споконвіку, згідно із давня встановленим звичаєм».

Це — канон! Восьме правило Третього Вселенського собору, яке Московським патріархатом («охоронителем «істинного православія»...) нахабно й безбожно зневажається, як і низка інших канонів, не вигідних для геополітики Росії. Бо коли вже сталось так, що десь у XVII ст. оті «Богом улюблені» московські володарі, світські й церковні, «поширили свою владу на чужу Церкву й силою підпорядкували її собі», то що вони мають зробити, відпо-відно до канонів, аби «не порушувати правил святих отців»?

Правильно! Мають віддати чуже, взяте силою, а не вводити в гріх свою паству, закликаючи її до протистояння, до непокори владі (і світській, і духовній), до битви за чуже, привласнене силою, що за людськими і Божими законами має бути віддане з покайням і просьбою про прощення.

...Я нікого не закликаю відходити від Московського патріархату й переходити під Київський. Більш ніж тисячолітній омофор — то справа кожної особи. Я просто хочу, щоб усі знали правду, яку більше трьох століть від нас приховували, та ще й зараз приховують. І коли московські «агафангели», «лонгіни», «онуфрії» чи «митрофани» знову будуть «дуже канонічно» закликати українських громадян «не подчиняться никаким рішенням Константинопольського патріарха и биться за каждую святыню, за каждый храм», щоб усі знали, що битися їх кличуть не за духовні цінності, не за «святое истинное православие» і не за спасіння їхніх душ чи за земне благополуччя, а за геополітичні інтереси чужої держави-агресора, яка руйнує створене нашими і їхніми батьками й дідами, убиває наших і їхніх дітей, братів і сестер.

Святе й істинне православ'я не бреше! Не лицемірить! Не блудословить! Не нацьковує одних громадян Держави на інших! Не створює «православних армій» та не освячує зброю для вбивства православного народу! Не зазіхає на чуже! Не переступає клятв, тим паче — даних на міжнародному рівні, перед усім світом! Не стяжає багатств земних, безмитно торгуючи горілкою і тютюном, як Московський патріарх!

...Я не знаю, чи торкнеться це моє слово хоч однієї облудою задуреної душі... Не знаю, чи видасть святійший Варфоломій Українській церкві томос про помісність під Київським омофором. Якщо убоїться московської підступності більше, ніж гніву Божого, то може й не видати...

Але я твердо знаю, що все одно настане час, коли прозріння торкнеться усіх одурених душ і збудеться Слово Боже, сказане через пророка: «За те, що пастирі Мої пасли самих себе, а про вівці Мої не дбали, покараю пастирів Моїх... і вирву овець Моїх із щелеп їх і не будуть харчем для них, а будуть безпечні на землі, й узнають, що Я — Господь, коли розірву скрепи ярма і звільню їх від рук гнобителів їх. І не будуть більше гинути з голоду на своїй землі й терпіти сором поміж народами, і узнають, що Я — Господь Бог — із ними» (Єз. 34. 9-10, 27, 29).

Так буде! Бо слова пророків завжди збуваються! Саме заради цього я живу, працюю й публікую ці матеріали. Спаси нас, Господи!

Галина МОГИЛЬНИЦЬКА,
заслужений працівник освіти України, старший
викладач кафедри психолого-педагогічної та
суспільно-гуманітарної освіти КЗВО «Одеська
академія неперервної освіти», письменниця,
лауреатка літературної премії ім. Василя Стуса.

<http://chornomorka.com/archive/21980/a-11458.html>

Відродження

22 червня – 5 липня 2018 року №14

Візит блудословів до богословів

"Основна засада Української держави полягає в тому, що в самостійній державі має бути й самостійна Церква... Ніякий уряд, що розуміє свої державні обов'язки, не може погодитись на те, щоб осередок церковної влади перебував у іншій державі... Автокефалія Української Церкви – це не лише церковна, а й національно-державна проблема. Це кінцева необхідність нашої Церкви, нашої Держави, нашої Нації".

О. Лотоцький "Українські джерела церковного права"

Такою цитатою починається нарис одеситки Галини Могильницької «Піпос (або Камінь із пращ правди на розбиття митрополичого блудословія)».

Рекомендую прочитати. Авторка полемізує з митрополитом Одеським і Ізмаїльським Агафангелом

(Саванним), який «під виглядом боротьби за "істинну віру" вправно тче ідеологічну павутину над нашим народом». Про це свідчить і його заява "Рух против православ'я", «в якій Одеський Владика, сам того не сподіваючись, мимохіть розкрив усю глибоко продуману систему тез і понять, що дають змогу підлеглому Москві духовенству будувати на них справжню Вавилонську вежу облуди. У її лабіринтах легко заплутатись не лише прихожанам церков Московського патріархату, а й світовій православної громадськості, яка, ясна річ, не краще, ніж прихожани, ознайомена як з історією України та її Церкви, так і з процесами, що відбуваються в ній сьогодні. Цю вежу брехні, що з кожним днем зростає в свідомості наших громадян, ми повинні зруйнувати, бо інакше не матимемо не тільки власної, незалежної від Москви Церкви, а й власної незалежної Держави: суверенні держави тво-

ряться-бо суверенним народом, а не "детьми обшого (з сусідньою державою) Отчества" й не представниками "єдиного (із сусіднім народом)".

На фото – блудослови під проводом нардепа олігарха Вадима Новинського – «смотрящего» московського кремля за так званою Українською Православною Церквою – припожалували в резиденцію Вселенського Патріарха Варфоломія.

Делегация УПЦ прибула в Стамбул

Делегация Украинской Православной Церкви во главе с постоянным членом Священного Синода УПЦ митрополитом Одесским и Измаильским Агафангелом 23 июня 2018 года прибыла на официальную аудиенцию в Стамбул.

Визит осуществляется по благословению Блаженнейшего Митрополита Киевского и всея Украины Онуфрия, сообщает Информационно-просветительский отдел УПЦ.

В состав делегации вошли постоянные члены Священного Синода Украинской Православной Церкви митрополит Донецкий и Мариупольский Иларион, митрополит Каменец-Подольский и Городокский Феодор, управляющий делами УПЦ митрополит Бориспольский и Броварской Антоний, а также заместитель председателя ОБЦС УПЦ протоиерей Николай Данилевич и другие лица.

Официальный прием на фанаре, где расположена резиденция Вселенского Патриарха, начался после совместной молитвы. Патриарх Варфоломей поприветствовал делегацию УПЦ и представил своих помощников на встрече: митрополита Пергамского Иоанна, митрополита Гальского Эммануила, митрополита Смирнского Варфоломея, а также сотрудников патриархии.

Митрополит Агафангел сердечно приветствовал Патриарха Варфоломея, передал наилучшие

пожелания от Блаженнейшего Митрополита Онуфрия и поблагодарил за теплый прием. Стороны приступили к обсуждению насущных вопросов, касающихся Украинской Православной Церкви.

<https://pravlife.org>

Дежавю! Простіше кажучи, це вже один раз іти. Влітку 2001 року митрополит блудослов Агафангел уже очолював аналогічну делегацію з такою самою місією та, очевидно, з такою самою позицією.

Митрополит Одесский Агафангел заявил о недопустимости вмешательства Константинопольского Патриарха в дела Украинской Церкви

12 июля в день первоверховных апостолов Петра и Павла митрополит Одесский и Измаильский Агафангел в интервью одесской телепрограмме "Мир Православия" заявил,

Закінчення на с. 2

YouTube-канал «ПАТРИОТ» Одеського обласного центру патріотичного виховання дітей та молоді

30 липня 2018 року

«Збираюсь потрохи в Одесу» - це рядок з листа Лесі Українки братові Михайлу до Києва. На початку липня 1888 року Леся з батьком вперше завітала до Одеси і з того часу саме Одеса часто ставала прихистком для молоді поетеси, причому в нашому будь-якому місті Леся була не менше двадцяти разів. Вчора 29 липня був проведений захід присвячений 130-й річниці відвідувань Лесі Українкою Одеси.

Про цікаві факти з життя Лесі розповіла лауреат премії імені Василя Стуса Галина Могильницька. Родзинкою заходу стали виступи учениць музичної школи імені професора Столярського: Ася Пшенична та Валерія Топотун зачитали вірші, а Софія Дорошева та Аніта Сиркіна - заграли на бандурах й заспівали пісні. Захід пройшов за підтримки департаменту освіти і науки ОДА. Організатор: КУ «Одеський обласний центр патріотичного виховання та організації дозвілля дітей та молоді.

<https://www.youtube.com/watch?v=WsFTMKl1Tls>

«ЗБИРАЮСЬ ПОТРОХИ В ОДЕСУ»: ДО 130-Й РІЧНИЦІ ВІДВІДУВАНЬ ЛЕСІ УКРАЇНКОЮ ОДЕСИ

29 липня 2018 року

«Збираюсь потрохи в Одесу» – такою була тема засідання в бібліотеці 29 липня 2018 року клубу-лекторію. І присвячене воно було 130-й річниці відвідувань Лесі Українкою Одеси.

Про Лесю Українку розповіла лауреат премії імені Василя Стуса Галина Могильницька. «Навчіться дивуватися світові! І тоді ви завжди будете щасливими», – основний меседж, який доносила до слухачів Галина Могильницька.

Справжнього колориту додали учениці музичної школи імені професора Столярського. Юні читці порадували віршами: Ася Пшенична – «Краса України – Поділля», а Валерія Топотун – «Сім струн». Оплески лунали, коли маленькі учениці школи – Софія Доришева та Аніта Сиркіна – заграли на бандурах та заспівали пісні! Вони стали справжніми зірками програми. Гостями заходу також були поетеса Альона Волкова, яка ознайомила слухачів з власною творчістю, та Василь Дяченко, який прочитав улюблені вірші Лесі Українки.

Бібліотекарі підготували виставку творів Лесі Українки.

Зустріч не залишила байдужими справжніх цінителів творчості української поетеси та письменниці...

**«РІДНА МОЯ ЗЕМЛЕ, Я ПОЧУВ ТВІЙ ПОДИХ...»
ПРИВІТАННЯ-ПОСВЯТА ВІД ДМИТРА ПАВЛИЧКА**

19 травня 2018 року, № 043 (21953)

Моє знайомство з Дмитром Васильовичем Павличком триває вже більш як півстоліття.

Ми зустрічалися в Одеському будинку творчості письменників, разом виступали перед юною аудиторією в таборі «Молода гвардія», на зустрічах зі студентами. За його підтримки я розпочав активну перекладацьку практику. Зокрема, був представлений трансляціями творів одного з керівників Варшавського повстання проти імперської Росії 1794 року генерала Якуба Ясінського і знаного поета другої половини ХХ століття Тадеуша Новака.

Ці мої переклади були опубліковані у першій Антології польської поезії у двох томах (1979).

Саме в Одесі Павличко переклав повний корпус творів видатного болгарського поета Христо Ботева. Верстку першої публікації українською мовою цих творів у журналі «Всесвіт» з кількома правками й автографом перекладача зберігаю як щедрий дарунок. Так само, як десятитомник вибраних творів, тритомник спогадів, двотомник «Українська національна ідея» — усі з дарчими написами.

Постійне зацікавлення духовним життям морської столиці України (не блюзнірсько-імперської «Південної Пальміри») Дмитро Васильович втілює у циклі «Одеських сонетів», низці мариністичних поезій.

Кілька років тому класик сучасної української літератури зустрічався з інтелігенцією нашого міста, виступав перед школярами гімназії №2. Тоді він підписав і подарував вихованцям цього закладу з українською мовою навчання більше ста своїх збірок поезій.

Того ж дня гість з Києва довго розпитував **поетесу, лауреата премії імені Василя Стуса Галину Могильницьку** і мене про наше письменницьке життя, співпрацю літераторів з освітніми і культурно-мистецькими закладами, національною пресою.

У четвер у Київському театрі ім. Івана Франка пройшла церемонія нагородження переможців Міжнародного мовного конкурсу імені Петра Яцика. Увечері Дмитро Васильович зателефонував мені. Я почув знайомий голос із бездоганною артикуляцією:

— Анатолію, беріть ручку і запишіть мого вірша, який я прочитав перед юними лауреатами. Серед них є й одеські школярі.

* * *

*Це було зі мною. Це було в Одесі.
Гомін хвиль я слухав, море чув згори,
Раптом — діти, учні в сяючій одежі,
Пісня українська — серце, не помри!
Пісня Українська. Катерина друга
Зморщилась глибоко. Похилився Дюк.
Синьо-жовта стрічка лине не з-за пруга,
А в блакить злітає із дитячих рук.
Ти стоїш над морем, над своїм, не чорним,
Не чутна Одеса, вже тепер твоя,
Пригорнись до неї всім життям незморним,
Підійди до неї, як мале хлоп'я.
Українська пісня. Дітвора на сходах,
Де Москва ходила — люта і чужа.
Рідна моя земле, я почув твій подих,
Голос твій глибокий, мов небес душа.*

На закінчення Герой України, відомий політик, письменник Франкового масштабу додав:

— Відзначення одеських школярів на мовному конкурсі, а це ж було не вперше, свідчить про результативну письменницьку виховну роботу в Одесі, відмінну працю значного загону педагогів шкіл, ліцеїв та гімназій міста на ниві пріоритетності вивчення мови та літератури нашого народу. Знаю, що **цим загоном освітян багато років опікується методист вищої кваліфікації Галина Могильницька.**

Тому вірш присвячую їй, а в її особі — українській громаді Одеси.

Анатолій ГЛУЩАК,
поет, перекладач, лауреат муніципальної
премії «Культурна столиця»

<http://chornomorka.com/archive/21953/a-11124.html>

КОРОЛЕВА З РОДУ УКРАЇНСЬКОГО ДРАКУЛИ (КАЗКА-НЕ-КАЗКА)

8-10 березня 2018 року, № 022-023 (21932-21933)

Його світлість граф Василь Дунін-Борковський походив з українського (хоча й добряче споляченого після Люблінської унії) старовинного роду. Кажуть, десь там, у глибині віків заплутались у цьому роду і чи то княжі, чи й навіть королівські корені. Велику маєтність мав граф і на Чернігівщині, й на Волині. Та не знатність і не багатство приковувало до нього увагу сучасників. Був граф із нечистою силою пов'язаний.

Що гарний і ставний був — не дивина: в Україні, чи то пак, потодішньому, у Малоросії — он скільки люду і ставного, і гарного!.. Але цей — зовсім інша стаття. Скільки пам'ятають навіть найстаріші люди, ніхто не бачив його ні юнаком, ні дитям: уже стільки літ, а все однаковий! Все йому ніби літ десь до п'ятдесяти: лице свіже, брови густі, розкрилені; чорні очі вогнем горять — аж до серця проймають; волосся — як грива — густе, хвилясте, ледь посріблене по-чорному. Не було ні панії, ні панянки, ні сільської молодиці чи дівчини, щоб не піддалася його чарам. Скільки їх зо світу пішло через те кохання нещасне!.. А йому — хоч би що: стрункий, білолиций, губи — як вишня-патлячка дозріла. Тільки й того, що гриваста голова ледь посріблена.

Мав граф і жінок шлюбних — щось зо чотири, либонь. А не вінчаних — то й ліку не скласти! Шлюбні — ті всі чогось вмирили вскорі після шлюбу, а за нешлюбних і не питав ніхто: нині одна, за якийсь час — інша... Вони до графа, як мухи на мед, зліталися. А граф все похмурий ходив. Рідко коли усмішка на гарному обличчі його з'являлася, та така, що краще б і не усміхався...

Із кольорів — найбільше чорний любив граф Дунін-Борковський. І одяг чорний носив, і коней чорних тримав, і карета у нього чорна, як галка, була — лиш вензелі графські на ній золотом проти сонця виблискували. Подейкували люди, що то він за жінками-покійницями жалобу тримав. Та, окрім любові до чорного, не видно було, щоб він за ними дуже побивався. Чи не щотижня як не бал, то гульки веселі в палаці влаштовував. Хоч, правду сказавши, від веселощів тих завжди якимось аж могильним духом віяло.

Боялися люди графа. Ніхто йому, було, слова впоперек не скаже; що б не зробив — усе з рук сходило, навіть найбільша жорстокість і свавілля. Бо хто йому що зробить, як він з нечистою силою в спілці?..

...Та якогось ранку забили-затужили дзвони на дзвіниці церковній, і прокотилася звістка околицями: помер нестаріючий граф! А подейкували — безсмертний! А ще, казали, не сповідався граф перед смертю. Та все ж спорядили по звичаю християнському, в церкву занесли. Паламар над ним дві ночі Псалтир вичитував. Та тільки, передають, як внесли його до церкви й

труну поставили вівтаря навпроти — здалося всім, що якимось недобре осміхнувся мрець й одну повіку ледь-ледь привідкрив, ніби слідкуючи за всіма та глузуючи зі всього, що довкіл нього діялось. Вже й дукача срібного на те око клали, а він усе скочувався, а око все з-під повіки слідкувало за кожним. Але відспівали і поховали його світлість у родинному склепі; де-в'ятини, сороковини, як годиться, справили та й зітхнули полегшено.

Коли це — якраз по сороковинах — струсонувало землею раптом, мов грім зненацька ударив. Хто від переляку із хати вискочив — обімлів: мчить вулицею чорна графська карета, четвериком чорних коней запряжена, а з віконця карети біле обличчя графове визирає й недобрим усміхом осміхається. По всіх околицях ту карету опівнічну бачили. І не однієї ночі.

А згодом люди (головно діти й дівчата молоді) пропадати стали. Тоді, правда, вовків було розплодилось багато по лісах, іноді й до сіл навідувались... Та люди все на графа-упиря грішили, аж панотця розгнівали були. А панотець той в казки про мерців-упирів не вірив, і прихожанам не велів. То, як розгнівався на парафіян своїх за марновірства їхні, разом з паламарем засів нічної пори за кущами в парку, повз який, як люди твердили, та карета щоночі їздить. Ото сиділи вони, сиділи в тій засідці — ніде нічого! Коли це раптом ніби загуркотіло щось звіддалеку. Вже й тупіт копит розлічити можна... Вже й чорні коні, як змії, по шляху мчать, і карета з вензелями золотими. Панотець із паламарем остовпіли. А коні раптом якраз навпроти них стали, а з вікна карети граф Борковський вдивляється саме туди, де вони омертвілі від страху стоять. Що було б — хто знає... Але панотець (наче підштовхнув його під лікоть хтось невидимий) підніс затерплу правицю, перехрестився й «Да воскреснет Бог!» прошепотів. Та ще й «Згинь, нечиста сило!» додав і карету тую перехрестив рукою віджилою. І вмить коні вихором з місця зірвалися й щезли з каретою разом за хмаровищем пилюки.

Аж після цього панотець викликав справника. Жандармів і ще там якоїсь власті наїхало мало не з десятків — стали графську могилу розкривати. Розкрили — й вжахнулися: лежить граф Дунін-Борковський свіженький, рум'яний — як живісінький! А рот йому кров'ю свіжою, ясно-червоною замащений, наче щойно кривцю пив і не втерся. А в роті — люлька димиться!

Іншої ради не було: без усякого пошанівку забили йому осиковий кіл у груди, лицем навзак перевернули й запечатали знову. Дехто каже, що сам архієпископ Чернігівський Іоан Максимович при цьому був. А маєток у казну царську забрали, бо діти графські не озивалися. Та й озиватися, власне, нікому й було: нешлюбні діти з перших днів по притулках, й Бог знає, чи й відали, чий вони діти. А шлюбний син Адам (а може, то вже й не син, а внук його був) на Волині десь був одружений. Теж, казали, з панночкою із давнього роду литовських князів Домонтовичів; та в часи польського повстання 1863 року до повстанців прилучився й чи то в бою загинув, чи страчений був, бо маєтки його, кажуть, усі конфіскували. Лише той мізер, що пані Теофілі — дружині його — належав, їй залишили.

...Так і вигас би графський рід Дуніних-Борковських, якби не мали Адам із Теофілою розумного й гарного на вроду сина Андріяна-Юрія. Він, здобувши фах археолога, закордонами жив, а опісля батькової загибелі в Росію

взагалі не повертався. Більше, кажуть, у Франції мешкав, та часто виїздив і в інші країни.

Якось познайомився він зі знатною панночкою старовинного роду іспанських князів Лачерда. Звали її таким довгим іспанським іменем: Марія-Клара де-Кастро Лачерда Медіна-селі. І кажуть, що то він спеціально до тих Лачердів поїхав, бо дізнався якось, що ще колись давно, ще під час котрогось із хрестових походів, якийсь із предків тих Лачердів із його давнім предком-рицарем потоваришував і ніби навіть оженився був на сестрі його. То нібито той Андріян-Юрій їздив до Іспанії спеціально, щоб з тією давньо-далекою ріднею познайомитись.

Але як би воно там не було, а Марія-Клара та Андріян-Юрій покохали одне одного й одружилися. А невдовзі й донечка у них знайшлася. Назвали її також на іспанський манір, бо в Іспанії жили вони, біля міста Бургос, у повіті (як по-нашому сказати) Сан-Педро де-Карденья. Тож й ім'я дитині іспанське дали: Кармен-Альфонса-Фернанда-Естрель-Наталена. Щоправда, нарікав-хрестив доньку вже сам батько: мати Марія-Клара померла при пологах.

...Чи то прадідівський дух нечистий витав над дитиною й життєві стежки їй заплутував, чи то так їй на роду було написано, але доля дівчинки теж так дивно якось склалася, ніби чаклували над нею навперемінку то янголи добрі, то нечиста сила.

Безліччю талантів була обдарована дівчина, а жоден не приніс їй ні достатку, ні слави. Про кохання велике мріяла і спізнала його, та лише під кулями й на коротку мить. Княжі й графські титули від народження мала, а померла в нужді й самотності. Радість обретіння справжньої духовної Батьківщини своєї вже в зрілому віці спізнала, та Батьківщина не признала її. Дивна доля! Яскрава й гірка, як плід калини.

Але все те опісля буде. А поки що батько дівчинки, не схотівши, щоб вона без матері в чужому краю зростала, одразу по хрещенню віддав дитя бабусі Теофілі, матері своїй, у казковий волинський край. Там серед українських пісень і казок, серед казкової природи, серед мавок, лісунів та русалок і виховувалась маленька Наталена аж до бабусиної смерті. А померла бабуся, щойно дівчинці шостий рочок пішов.

Довелося маленькій прощатися з волинськими лісовими мавками та русалками озерними, з колядою зимовою та літніми вогнями купайлівськими: забрав дитя дядько Еугенію, брат мами покійної, знову в Іспанію, де вскорі віддав на виховання в монастир Нотр-Дам де Сіон, що у французьких Піренеях знаходився. Не було зле дівчинці в монастирі. Черниці-наставниці були лагідними, доброзичливими до вихованок, навчали бути милосердними, добрими до чужих бід, чутливими. Дівчатка-вихованки любили жваву, безпосередню Наталену, особливо ж за її хист розповідати казки та різні історії, привезені нею з далекої, не баченої ними, казкової країни. В класах монастирських знайомились дівчат-ка з історією, філософією, медициною, вивчали мови, навчалися співу й музики. Все це було цікавим і захопливим для розуменької, жадібної до знань дівчинки.

А коли приїздила до своїх іспанських родичів на гостину, потрапляла в інший, але не менш цікавий світ. Дядько Еугенію був старшиною королівської гвардії — тож навчав дівчинку їздити верхи, стріляти, фехтувати та інших

цікавих вояцьких справ. А тітка Інеса переповідала цікаві історії про закоханих рицарів, що, перебуваючи в небезпечних походах у чужих країнах, ні на мить не забували про своїх прекрасних дам, присвячуючи їм свої подвиги та помираючи в битвах з іменем коханої на вустах; про ніжних і вірних дів, що роками чекали своїх коханих зі славних походів і вмирили в ту ж мить, як чули вість про загибель милого, або приймали обітницю до смертної вірності загиблому.

Згодом вона й сама захопливо перечитувала все, що потрапляло до рук, і почергово уявляла себе то мужнім і вірним рицарем, то ніжною і люблячою, чистою, як лілея, сеньйоритою, що чекає коханого. Іноді ці образи зливались в один, і вона вже не сиділа, склавши руки в очікуванні милого, а скакала з мечем у руці вслід за своїм лицарем і, ясна річ, рятувала його від загибелі, перемігши ворогів.

А тим часом наступило їй 17-ліття, а тато її, зрікшись нарешті свого самотнього вдівства, одружився з якоюсь чехинею зі знатного роду, що мала в Україні маєтність, й, оселившись із нею у Києві, вже міг забрати доню до себе. Знову ж подекують, що не все там так просто було, а ніби, вийшовши з монастиря, була прийнята дівчина в королівському Ель-Ескоріалі (це палац іспанських королів так звався), і нібито наслідний принц — майбутній король Альфонс III — без тямі закохався в юну красуню. А його ж на якійсь королівні женити мали! Тож, нібито, і наказала Альфонсова мати-королева юній Наталені-Кармен-Естрельї покинути Іспанію, щоб той бідний Альфонсо не дурів.

Наталена опиняється в Києві й вступає для продовження навчання до Київського інституту шляхетних дівчиць, який успішно закінчує, незважаючи на не прийнятну для неї манірність однолітків-панянок та бундючність і лицемірне святенництво класних дам, так не схожих на щирих і доброзичливих черниць іспанського монастиря.

Незадоволена освітою, отриманою в інституті, дівчина мріє про продовження навчання. Та виявляється, що їй уже знайдено жениха. Самозакоханий гусар із багатого роду й подумати не міг, що може «не підійти» котрійсь із дівчат, і вже, не питаючи згоди дівчини, готувався до весілля, домовившись з мачухою Наталени.

Та не на ту натрапили! Сва-вільна дівчина каже рішуче «ні» й від'їздить до Петербурга, де вступає до археологічного інституту та до Академії мистецтв, яку закінчує з дипломом «вільного художника», а в інституті за дослідження пам'яток литовських докняжих та ранньокняжих часів отримує звання доктора археології.

Все нібито добре. А проте, дівчину дедалі більше й тісніше обступають матеріальні проблеми. Мачуха вважає, що для жінки єдиний гідний шлях у житті — заміжжя. Старіючий батько, не маючи власної маєтності, мусить погоджуватися із дружиною. Дівчина, для якої заміжжя без любові — гірше самовбивства, залишається без засобів існування, адже й на живопис, і на заняття археологією та написання й видання наукових праць потрібні гроші та час, протягом якого треба за щось жити.

І дівчина — носійка найвищих після королівських аристократичних титулів — іде в актриси Петербурзького французького театру, а згодом, під час

гастролей у російській столиці паризького театру «Theatre Gymnase» переходить до його трупи, з якою їде в Європу.

З біографії та споминів самої жінки відомо, що вона, продовжуючи археологічні дослідження, побувала в багатьох країнах, зокрема брала участь в археологічних експедиціях до Єгипту та в розкопках знаменитих Помпей. Відомо також, що співала в оперних театрах Парижа й Венеції, де виконувала партію Кармен в опері Ж.Бізе, а разом із тим писала й публікувала у французьких наукових журналах статті з археології, а згодом і новели та оповідання французькою мовою у літературних журналах.

Незадовго до початку Першої світової війни Наталену наздоганяє звістка про хворобу батька. Все покинувши, вона мчить до Києва, де її й застає війна. Батько помирає. В цей розбурханий і тривожний час дієва 26-літня дівчина без діла сидіти не може. Проїшовши короткотермінові курси медсестер, вона йде на фронт, де три роки рятує поранених, під кулями виносячи їх із поля бою та надаючи допомогу в лазаретах. Тричі була поранена, перехворіла на тиф, була нагороджена солдатським хрестом «За хоробрість».

Тут, на війні, знайшло дівчину її перше кохання. Це був відчайдушно хоробрий офіцер «дикої дивізії», що формувалися в російській армії переважно з вихідців зі східних країн, — ніжний і солодкий, як рахат-лукум, перс з іранським громадянством Іскандер Гангаманіш ібн Куруш. Тут, на фронті, й узяла шлюб зі своїм екзотичним рицарем відчайдушна правнучка українського Дракули, і громові вибухи снарядів ствердили їхню клятву вірності, і кулі — носійки смерті — глузливо проспівали їм «Многія літа».

Щастя дівчини було недовгим. Скоро після вінчання Іскандер загинув, а вірна сеньйорита не змогла врятувати коханого, як робила це не раз у своїх юних напівдитячих мріях. Єдине, що їй вдалося зробити — це відправити гріб з тілом чоловіка на його батьківщину, щоб був оплаканий і похований рідними за їхнім звичаєм.

Наприкінці війни згорьована й хвора жінка повертається до Києва, де згодом знайомиться з представниками національно свідомих українських кіл, вітає українську революцію, хоч ще й не розуміє її суті й значення. Але слово воля, завжди маючи для гордої й незалежної Наталени магічний зміст, приваблювало її, і вона душею була з тими, хто боровся за волю й незалежність. Зрештою, зерно національної свідомості заронив їй у душу ще батько, який повчав, і, як вона згадує у повісті «Без коріння»: «Вміти їхньої (себто російської) мови докладно й поправно тобі не личить... Говори так, щоб як заговориш «по-їхньому», кожен одразу пізнав, що мова ця тобі чужа». Тож і горнула Наталена до тих, хто боровся за «своє» супроти «їхнього».

Та над золотим гомоном української революції, як і передбачав П.Тичина, дуже скоро нависає зловісний чорний птах більшовицько-московської навали. Влада в Києві переходить з одних рук в інші: Центральна Рада — більшовицькі банди Муравйова — Гетьманат — Директорія — знову більшовицьке нашестя...

Наталена з хворою мачухою-чехинею вписуються в групу осіб, що підлягають репатріації до Чехословаччини. Дорогою, на бажання слабкої мачухи, зупиняються побіля Львова, де мешкають мачушині родичі. Мачуха помирає. Поховавши її, Наталена з пригодами, яких вистачило б на

повнометражний пригодницький фільм, самотужки добирається до Праги, де зустрічає кількох київських знайомих, які ще раніше виїхали із загроженої більшовицьким терором України.

Був серед них і відомий громадський діяч та письменник Василь Костевич Королів, що пуб-лікував свої твори під прізвисьмом Королів-Старий.

Несподівана зустріч двох київських знайомих, що мали безліч спільних інтересів, була радісною і скоро переросла в щирю дружбу, зігріту теплим, сердечним почуттям. У тому ж році вони одружилися. Так Наталена Дунін-Борковська, взявши прізвище чоловіка, стала Наталеною Королевою.

У Празі Королева також не сидить без діла. На замовлення освітнього міністерства вона, що вільно володіла латиною, італійською, іспанською, польською, арабською, російською, чеською та українською мовами, укладає чесько-український словник, видання якого благословив сам професор С.Й.Смаль-Стоцький — видатний український мовознавець, а згодом — французько-український, але той словник залишився невиданим з матеріальних причин.

Будучи знайомим із французькомовними оповіданнями і статтями дружини та вбачаючи в них ознаки талановитості й літературної майстерності, Василь Костевич переконує Наталену в тому, що її талант повинен служити Україні — Батьківщині її раннього казкового дитинства — і що чар українського слова — найкращий спосіб вираження поетичних багатств її душі. Й, окрилена вірою дорогої й безмежно шанованої нею людини в можливості її таланту, Королева починає писати українською мовою, в якій і справді так природно і так гармонійно втілилась її поетична душа.

Через багато років по тому Наталена Королева писала про чоловіка, що це саме він «вивів її із інших далеких шляхів на шлях українського письменства» і (хочеться додати від себе) подарував українській літературі ще один самобутній талант, ще один неповторний художній світ, що поєднав у собі все, з чого постала Україна та її народ — і античну залюбленість у гармонію краси, і блиск скіфського золота та брязкіт зброї у битвах, і поетику давньоруського язичництва, і сердечність українського християнства, і вічний неутолений пошук шляху до істини.

(Сучасні чоловіки! Ті, що вважають себе інтелектуалами і творцями! Покладіть руку на серце і скажіть самі собі, чи кожен із вас зумів (та чи й захотів!..) розгледіти творчий потенціал своїх дружин? Чи кожен своєю порадою, своєю вірою в нього допоміг йому виявитись і розвинутись? І скільки потенційних «натален» згасло поруч із вами біля борщів і котлет, за пранням і прасуванням ваших сорочок і штанів?!.)

...Колись одну із своїх робіт, що присвячувалася творчості Короліва-Старого, я назвала: «Людина, яка не боялася нечистої сили». Тоді я ще не знала, що його дружиною була правнучка українського Дракули. Назва вродилась зі збірника надзвичайно добрих і людських казок письменника «Нечиста сила».

Сьогодні я відчуваю якийсь містичний зміст у тому, що саме завдяки цій людині на українських літературних обширах з'явилась письменниця, яка вже в 20-х роках минулого століття зачаровувала україномовних читачів у різних країнах новизною тематики творів, глибокою філософічністю проблем, у них порушених, шляхетною вишуканістю непретензійного стилю та духмянню

мови, в якій злилися п'янкий дух розімлілого під сонцем степу, прозорий аромат Дніпрових вод і густі, насичені пахощі правічних пуш.

«Наталена Королева, — писав член-кореспондент АН України Олекса Мишанич, — видатне явище в історії української літератури... Вона обновила прозові жанри: довела до віртуозності жанр історичної повісті, розкувала жанр літературної легенди... В традиційний стиль і образну мову української прози влила свіжий струмінь європейського письма».

Серед творів письменниці, знаних і любимих закордонним українством, — повісті «Предок», «Без коріння», «1313», «Quid est veritas», «Сон тіні»; збірники оповідань і легенд «Інший світ», «Легенди Старокиївські», «Во дні они», що були видані в 1920-1930-х роках у різних країнах світу.

І лише в Україні більше 70 років про українську письменницю Наталену Королеву майже ніхто не чув і не бачив жодного її твору. Духмянь її запахучого слова наддніпрянський читач, здається мені, вперше ледь-ледь відчув у 1990-х, коли в першому томі 4-томної хрестоматії «Українське слово» було вміщено кілька старокиївських легенд та статтю О. Мишанича про авторку. Інші твори для масового читача й сьогодні недоступні, та, думається, й далеко не всі фахівці можуть похвалитися знайомством зі всією спадщиною письменниці.

А жаль...

До речі, 3 березня сповнилося якраз 130 років від дня народження Наталени Королеви, яка подарувала світові безліч цікавих, мудрих повістей і неповторно чарівних легенд, та й сама, і походженням, і життям своїм, була схожа на легенду.

Галина МОГИЛЬНИЦЬКА,
лауреат літературної
премії ім. В. Стуса,
заслужений працівник
освіти України

<http://chornomorka.com/archive/21932-21933/a-10764.html>

Українська Православна Церква Київський Патріархат

ВІДБУЛОСЯ ПРЕДСТАВЛЕННЯ ЄПИСКОПА ОДЕСЬКОГО І БАЛТСЬКОГО ПАВЛА (ЮРИСТОГО)

09 лютого 2018 року

8 лютого 2018 року в кафедральному соборі Різдва Христового м. Одеси було звершено молебень, після якого духовенству та парафіянам Одеської єпархії було представлено нового керуючого єпархією – єпископа Одеського і Балтського Павла (Юристого).

З благословення Святійшого Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета в цей день до Одеси прибув Патріарший намісник, митрополит Переяславський і Білоцерківський Епіфаній, який очолив молебень перед початком доброї справи і представив новопоставленого єпископа Павла для Одеської єпархії.

З Патріаршим намісником участь у молебні та представленні взяв також архієпископ Сімферопольський і Кримський Климент, тимчасово керуючий Херсонською єпархією. Владикам співслужили: секретар єпархії архімандрит Микита (Сировегін), обласний благочинний протоієрей Віталій Сенік, благочинний м.Одеси протоієрей Василь Вирозуб, районні благочинні, міське та соборне духовенство.

Після представлення митрополит Епіфаній звернувся до усіх присутніх в храмі зі словом проповіді, привітав клір і вірян Одеської єпархії з цією подією та побажав єпископу Павлу Божої допомоги і мудрості у відповідальному архіпастирському служінні.

Новопризначеного єпископа також привітали: старший священник кафедрального собору протоієрей Віталій Сенік, **почесний член парафіяльної ради кафедрального собору Галина Анатоліївна Могільницька**, запрошене духовенство і присутні у храмі парафіяни.

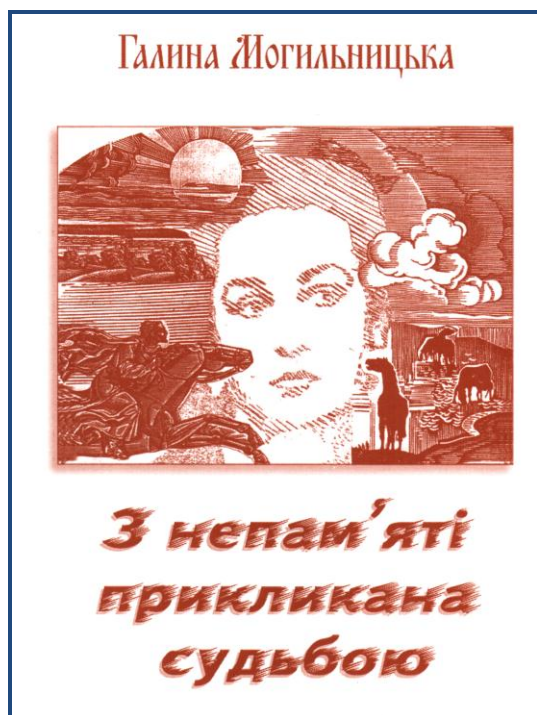
У відповідь преосвященніший єпископ Павло виголосив слово, в якому подякував усім за підтримку і теплий прийом пообіцявши ревно і віддано служити на благо ввіреної йому єпархії.

Після молебню, на прохання церковної громади митрополит Епіфаній, архієпископ Климент та єпископ Павло зустрілися з парафіяльною радою кафедрального собору Різдва Христового м.Одеси. Члени громади розповіли архієреям про історію заснування та відродження собору - найстарішого храма міста, а єпископу Павлу щиро побажали Божої допомоги у нових звершеннях на благо Одеської єпархії.

<https://www.cerkva.info/posts/vidbulosia-predstavlennia-iepyskopa-odeskoho-i-baltskoho-pavla-yurystoho>

«З НЕПАМ'ЯТІ ПРИКЛИКАНА СУДЬБОЮ»

8 лютого 2018 року, №012 (21922)

«Якщо будете перебувати в слові Моєму, то ви істинно будете Моїми учениками; і пізнаєте істину, і істина визволить вас» (Ів. 8:31-32).

Видатна українська громадська діячка, поетеса, публіцистка Галина Анатоліївна Могильницька народилася 8 травня 1937 року в Одесі. Там училася, проживала і нині живе. Походить з учительської родини, яка належала до найбільш розгалуженої педагогічної династії України. Сама також педагог, відмінниця освіти, заслужена вчителька України.

У сім'ї Могильницьких панував культ інтелекту, людської гідності, а не вигоди і не маєтків.

У вірші пані Галини «Україні» (1964) читаємо:

*Дай же, Мати, снаги і навчи нелукаво
На тернистих шляхах осягнути мету,
Не шукати для себе ні честі, ні слави,
А плекать лиш твою висоту й чистоту
І, як треба, — життя до остану віддати
Задля твого возстання з духовних руїн,
Щоб, як Фенікс у казці, з попелу встати
І життя обрести — у безсмерті твоїм.*

Талант Галини Могильницької багатогранний: видано кілька збірок поезій, лірико-епічна історична поема «Рогніда», півтори сотні публіцистичних статей. Вона однією з перших зірвала заборону на правдиве висвітлення історії України, Росії, релігійного життя, порушила питання про необхідність створення в Україні єдиної помісної православної церкви — гаранта духовного й національного відродження нашого народу. Цій темі присвятила кілька книжок, брошур і статей: «Літос, або Камінь з праці правди на розбиття митрополичого блудословія», «Хроніка великого ошуканства», «Терміновий

лікнеп для патріарха Кіріла (Гундяєва)...», «Міфотворчість як обґрунтування історичного мародерства», «Ще раз про благодать і безблагодатність...», «Учителям брехні під маскою захисників православія» та інші.

Галина Могильницька — видатна громадська діячка. Брала активну участь у дисидентському русі опору комуністичному режиму, десять років очолювала Одеську обласну організацію НРУ. Все це дуже не подобалося митрополитові Одеському та Ізмаїльському Агафангелу УПЦ Московського патріархату, який висловив своє негативне ставлення до України і всього українського, до Народного руху в заяві «На круги своя. Рух против Православия».

На що отримав нищівну відповідь Галини Анатоліївни в уже згаданому «Літосі ...». Посиланнями на історичні, релігійні та інші джерела, зокрема Діяння Вселенських Соборів, авторка обґрунтувала необхідність створення в Україні помісної української православної церкви.

Ця книга — зразок сучасної полемічної літератури. У списку використаних джерел вказані посилання на праці відомих російських учених М.М.Карамзіна, В.О.Ключевського, Д.С.Лихачова, В.М.Татищева, О.О.Шахматова.

Нинішній президент Російської Федерації в своїх виступах полюбляє посилатися на історію України. Мабуть, йому було б цікаво прочитати «Літос...». Шкода, що українська діаспора в Росії не потурбувалася про видання цієї книжки російською мовою, як це зробила українська діаспора за межами РФ, видрукувавши її багатотисячними тиражами англійською.

Добре, що у нас гарно, за участю найвищих державних посадовців, вшановують ювілеї митців сцени. А треба було б згадувати ще й про митців Правди.

Ювілей Галини Могильницької (а в травні минулого року вона відзначила своє 80-ліття) мав би послужити прекрасною нагодою для популяризації її творчості, Правди, здатної заспокоїти навіть митрополита Агафангела, який і сам припинив своє блудословіє, і підлеглим заборонив надалі полемізувати з Могильницькою.

Звісно, Одеса вшанувала ювілей своєї краянки, яка працює задля Матері-України, щоб підняти її з «духовних руїн». У Золотій залі Одеського літературного музею Галину Анатоліївну вітали колеги по роботі, учні, друзі, шанувальники її подвижницької діяльності.

Митрополит Чернівецький і Буковинський Данило передав їй вітального листа, в якому подякував за вагому працю, цінні наукові дослідження, історичні книги, статті, передусім за «Літос...». Владика шкодує, що не може належно віддячити Галині Могильницькій за подвижницьку працю і сподівається, що Господь винагородить її у вічності.

Українці діаспори дивуються, чому в такої видатної дослідниці Української православної церкви нема жодних ступенів і звань — ні наукових, ні почесних.

Вражає скромність, ба навіть аскетизм Галини Могильницької стосовно себе. Коли переступаєш поріг її помешкання, з глибини пам'яті впливає рядок з вірша відомого російського поета Володимира Маяковського: «Мне и рубля не накопили строчки».

У той же час про себе Галина Анатоліївна пише: «Дякую тобі, Боже, що ти створив мене щасливою». На її думку, щастя — це коли, як писав Тарас Шевченко, «нема зерна неправди за собою». Дійсно, тільки Господь Бог може дарувати людині такий талант бути щасливою, попри всі інші таланти, за чесну, безкорисливу любов до Нього, за Правду.

А ось як усе починалося. Студентку одеського технікуму виключили з комсомолу, вигнали із самого навчального закладу і викинули з гуртожитку за те, що... ходила до церкви. Це було жахливо. Батьки Могильницької в той час не проживали в Одесі. Дівчина стала, як нині кажуть, безхатченком. Хоча могла й уникнути такого суворого покарання, сказавши неправду, що, мовляв, ходить до церкви дивитися ікони, слухати церковні співи. «Але хіба можна зрікатися Бога?! — думала Галина. — Досить того, що Його зрадили учні й розбіглися після Його ув'язнення, а коли Він молився — поснули, хоча Христос просив їх не спати». Вона хотіла чесно довести, що Конституція дозволяє свободу віросповідання.

Одну зі своїх книжок Галина Могильницька назвала «З непам'яті покликана судьбою». Судьба — це сам Господь Бог, який обдарував письменницю вмінням Правдою обеззброювати злочин, неправду.

Правда цієї щасливої жінки-українки, врешті-решт, подолає негідність у навколишньому світі — і він стане вільним, добрим, справедливим, щирим. А зло кане в Лету, як безсоромна брехня на кшталт «нас там нет».

Слід пам'ятати слова Ісуса Христа, сказані до апостолів: «Пізнаєте істину, й істина визволить вас».

Слава Богу, слава Одесі, що народжує справжніх українців! Пишаймося ними.

Олександра ПОПЕЛЮК,
учителька-пенсіонерка, почесна голова
Чернівецького відділу Союзу українок

<http://chornomorka.com/archive/21922/a-10618.html>

11 січня 2018 року, №1 (5734)

Літературна Україна Нсічня 2018р.

ЮВІЛЕЙ

Дай же, Мати, снаги і навчи нелукаво

Цього року визначна громадська діячка, поетеса, публіцистка Галина Могильницька відзначила свій 80-річний ювілей.

*«Якщо будете перебувати в слові Моєму, то ви істинно будете Моїми учениками; і пізнаєте істину, і істина визволить вас»
Ін 8:32*

Письменниця народилася 8 травня 1937 року в Одесі, в педагогічній родині династії, де — як антитеза до радянського цинізму — панував культ інтелекту і людської гідності. У її вірші «Україні» (1964) читаємо:

*Дай же, Мати, снаги і навчи нелукаво
На тернистих шляхах осягнути мету,
Не шукати для себе ні честі, ні слави,
А плекати лиш твою висоту й чистоту
І, як треба, життя до остану віддати
Задля твого возстання з духовних руїн.
Щоб, як Фенікс у казці, з попелу встати
І життя обрести у безсмерті твоїм.*

Галина Могильницька — одна з перших зірвала заборону на правдиве висвітлення історії Україно-Російського цивілізаційного діалогу, Православної Церкви, порушила тему необхідності створення в Україні Єдиної Помісної Церкви. Цій темі присвячено цілий ряд її книг і статей: «Літос, або Камінь з праці правди на розбиття митрополичого блудословія», «Хроніка великого ошукування», «Міфотворчість як обґрунтування історичного мародерства», «Ще раз про благодать і безблагодатність...» та ін.

Галина Могильницька — помітна громадська діячка. Ця вольова дисидентка 40 років очолювала Одеську обласну організацію Народного Руху. Її просвітницька діяльність надзвичайно дратувала митрополита Одеського і Ізмайльського Агафана, який висловив своє негативне ставлення до прогресивного українства і Народного Руху в заяві «На круги своя. Рух против Православия». На що отримав нищівну відповідь Галини Могильницької в уже згаданій полемічній книзі «Літос...». Посиланнями на історичні, релігійні та інші джерела, зокрема Діяння Вселенських Соборів, авторка обґрунтувала необхідність створення в Україні єдиної Помісної Церкви. Ця книга — блискучий зразок сучасної полемічної літератури.

Одеса гідно відзначила ювілей своєї краянки. У Золотій залі Одеського літературного музею ювілярку вітали колеги, друзі, учні і шанувальники її подвигницької діяльності. Митрополит Чернівецький і Буковинський Данило передав їй вітальний лист, в якому подякував за вагомий внесок у вітальний лист, в якому подякував за вагомий внесок, цінні наукові дослідження, історичні книги, статті.

Про себе Галина Могильницька пише: «Дякую тобі, Боже, що ти створив мене щасливою». Життєвим гаслом Галини Могильницької, без перебільшення, були слова Ісуса Христа, сказані до апостолів: «Пізнаєте істину, і істина визволить вас».

Олександра ПОПЕЛЮК,
почесна голова Чернівецького відділу Союзу українців

Відродження

Відродження

ПОСТАТЬ

№ 1, 4 січня 2018 року, с. 3

Думки з нагоди ювілею української письменниці Галини Могильницької

Галина МОГИЛЬНИЦЬКА

Знімок Василь Овсієнка 13.02.2001.

«Якщо будете перебувати в слові Мого, то ви істинно будете Могої учениками, і істинне істинно, і істинна визволить вас»

(Ін 8: 32)

Цього року видатна українська громадська діячка, поетеса, публіцистка Галина Аватолієвна Могильницька відзначила свій 80-річний ювілей.

Народилася вона 8 травня 1937 року в Одесі, там училася, проживала і нині живе. Походить з учительської родини, котра належала до найбільш розгалуженої педагогічної династії України. Сама також педагог, відмінниця освіти, заслужена вчителька України.

У батьківській родині Могильницька панував культ інтелекту, людської гідності, не

У її вірші «Україні» (1964) читаємо:

Дай же, Мати, снаги і навчи велукаво

На тернистих шляхах осягнути мету,

Не шукати для себе ні чести, ні слави,

А плекати лиш твою висоту й чистоту

І, як треба, – життя до остану віддати

Задля твого возстання з духовних руїн,

Щоб, як Фенікс у казці, з пополу встати

І життя обрести – у безсмерті твоїм.

Талант письменниці багатогранний: видаво кілька збірок поезій, лірико-епічна історична поема «Рогіда», шість сотні

Галина Могильницька – одна з перших зірала заборону на правдиве висвітлення історії України, Росії, Православної Церкви, порушила тему необхідності створення в Україні Східної Помісної Православної Церкви – гаранта духовного і національного відродження нашого народу. Цій темі присвячено кілька її книг, брошур і статей: «Літос, або Камінь з праці правди на розбиття митрополичого блудословія», «Хроніка великого опухаєства», «Міфотворність як обгрунтування історичного мародерства», «Терминовий ліпнек для патріарха Кіріла (Гундяєва)», «Ще раз про благодать і безблагодатність...», «Учителем брехні під маскою захисників православ'я» та інші.

Галина Могильницька – видатна громадська діячка. Вона належала до дисидентського руху опору комуністичному режимові, десять років очолювала Одеську обласну організацію Народного Руху України. Все не дуже не подобалося митрополитові Одеському і Ізмаїльському Агафангелу, який висловив своє негативне ставлення до України і всього українського, до Народного Руху в записі «На круги своя. Рух против Православ'я». На що отримала наступну відповідь Галини Могильницької в уже згаданій полемічній книзі «Літос...».

Послідами на історичні, релігійні та інші джерела, зокрема Діяння Вселенських Соборів, авторка обгрунтувала необхідність створення в Україні Помісної Української Православної Церкви. Ця книга – зразок сучасної полемічної літератури. У списку використаної літератури вказані посилання на праці відомих російських учених: Караміна М.М., Ключевського В.О., Лихачова Д.С., Татищева В.М., Шахматова О.О.

Нинішній президент Російської Федерації полюбляє в своїх виступах посылитися на історію України. Мабуть, йому було б цікаво прочитати «Літос...». Шкода, що українська діаспора в Росії не потурбувалася про видання російською мовою цієї книги,

за межами Російської Федерації, видавши її сотисичними тиражами англійською мовою.

Добре, що у нас гарно, з участю найвидатніших державних посадовців панують ювілейні митців спеси, а треба було б згадувати ще про митців Правди. Ювілей Галини Могильницької мав би послужити приводом популяризації її творчості, Правди, златної заспокоїти навіть такого ненавненника України, її мови, культури, Церкви, як Митрополит Агафангел, котрий принищив своє блудословіє і підлеглим заборони надалі полемізувати з Могильницькою.

Правда, Одеса відзначила ювілей своїм краєвником, котра працює задля Матері-України, щоб підняти її з «духовних руїн». У Золотій залі Одеського літературного музею ювілярку вітали колеги по роботі, учні, друзі, шанувальники її подвижницької діяльності.

Митрополит Чернівецький і Буковинський Данило передав їй вітальне листя, в якому подякував за вагомую працю, цінні наукові дослідження, історичні книги, статті, перш за все «Літос...». Владика шкодує, що не може належно віддячити Галині Могильницькій за її працю, і сподівається, що Господь винагородить її в вічності.

Українці діаспори дивуються, чому в такій видатній дослідниці Української Православної Церкви нема жодних ступенів і звань – ні наукових, ні почесних.

Вражає скромність і невимоганість Галини Могильницької стосовно побутових умов. Коли переступає поріг її помешкання, з глибокої пам'яті вибливає рядок поезії відомого російського поета Володимира Маяковського: «Мне и рубля не накопили строчки».

У той же час про себе Галина Могильницька пише: «Дякую тобі, Боже, що ти створив мене шасливою». На думку Могильницької, шастя – це, коли, як писав Тарас Шевченко, «немає зерна неправди за собою».

Дійсно, тільки Господь Бог може дарувати такий талант людині бути шасливою, попри всі інші таланти, за чесну, безкорис-

жно, не напоказ, віру в Нього, за Правду.

Ось як усе починалося. Студентку Одеського технікуму виключили з комсомолу, з технікуму і висунули з гуртожитку за те, що ходила до церкви.

Це було жалюиво Батьки Могильницької в той час не проживала в Одесі. Діячина стала, по-сучасному казати, безхатченком, хоча можна було уникнути такого суворого покарання, сказавши неправду, що ходить до церкви дивитися ікони, слухати церковні співи.

«Але хіба можна зрікатися Бога?! – думала Галина. – Досить того, що Ного зрадили учні і розбіглися після Ного уявлення, а коли Він помовкає, вони посилаю, хоча Христос прощає їх не спати».

Вона хотіла чесно довести, що конституція дозволяє свободу віросповідання.

Одну свою книжку Галина Могильницька назвала «3 непам'яті покликана судбою». Судба – не сам Господь Бог, Який обдарував письменниці Галину Могильницьку винням Правдою обеззброювати злочин, неправду.

Правда цієї шасливої жінки-українки, врешті-решт, подолає негідність у навоплишому світі – і він стане вільним, добрим, справедливим, ширим.

А зло каже в Лету, як безсоромна брехня на кшталт «нас там нет».

Слід пам'ятати слова Ісуса Христа, сказані до апостолів: «Пізнаєте істинну, і істинна визволить вас».

Отже: ювілей Галини Могильницької, авторки творів, які допомагають пізнати Правду, може сприяти їхній популяризації не ради її особистих «ні чести, ні слави», а задля звільнення нашого народу, держави від наклепів, брехні, що розчиствити шлях до справжньої волі, незалежності як державної, так і духовної, і народ возстане з «духовних руїн».

Слава Богу, слава Одесі, що народжує справжніх українців! Пийшаймося ними.

Олександра ПОПЕЛЮК,
вчителька-пенсіонерка,
почесна солова
Чернівецького відділу
Соту України
Чемпіонка

РОЗДУМИ НАД КНИГОЮ Г.МОГИЛЬНИЦЬКОЇ «ХИМЕРИ ЗГВАЛТОВАНОГО ХРОНОТОПУ»

Випуск № 1337

В анотації до нової книги Г.Могильницької сказано: «Химери згвалтованого хронотопу» – це не просто книжка талановитої публіцистики, це – «історія хвороби» нашого суспільства від її початкової стадії – до породжених нею рецидивів, що й досі паралізують наше суспільне життя в усіх його проявах...»

Характеристика, на диво, – влучна. Адже кожен матеріал, вміщений в книжці, спрямований на боротьбу з найрізноманітнішими проявами наших суспільних недуг, – тих химер, якими ці недуги проявляються в нашому українському просторі й часі, розірваному й спотвореному ще в часи «великої революції», названої авторкою «великим згвалтуванням».

Епіграфом до роботи, якою розпочинається книга і яка розкриває «ідеологію і практику великого згвалтування», взято слова із вірша М.Полетаєва – одного із безлічі одописців революції, яким поет відгукнувся на смерть вождя і натхненника гвалтівного перевороту:

*Портретов Ленина не видно –
Похожих не было и нет.
Века уж дорисуют, видно,
Недорисованный портрет.*

Місію додати кілька промовистих штрихів до «недомальованого портрета» взяла на себе авторка книги. Оразу хочеться звернути увагу на той їдкий сарказм, якого надає роботі сама її назва «Штрихи до недомальованого портрета. Ідеологія і практика великого згвалтування» у поєднанні з епіграфом.

Таким же сарказмом сповнені й епіграфи-антитези до розділів роботи, взяті з творів «глашатая революції» Маяковського та з лірики інтелігентки-петербуржанки З. Гіпіус.

Побудований на документальній основі, цей публіцистичний твір Г. Могильницької яскраво викриває облудність ленінських гасел революції, розкриває її істинні цілі та шляхи їх досягнення, базовані на дворушництві, облуді, зневазі до народу й протиприродній кровожерливості «самого человеческого человека», проти якої навіть злочини царату видаються ледь не невинним заняттям.

Саме в облуді й дворушництві «верхів», їх зневазі до потреб й бажань народу та в безголоссі мас, скованих страхом репресій, відлучених від правди, від здатності (й навіть бажання) мислити, вбачає авторка книги причини «химер», що донині спотворюють наше суспільне буття.

Не можна не зауважити й того, що робота була опублікована в самому початку 90-х років, коли авторка жила в до краю закомунізованому сільському районі більшовицької Миколаївщини, де після публікації роботи місцевою (все ще комуністичною!) владою була організована широка кампанія шельмування автора, обмов та нічних телефонних дзвінків з лайками та погрозами. Навіть спеціальний комітет «Защиты Ильича и его наследия» був створений, а райгазета ще більше року все друкувала відгуки «обурених громадян» на статтю «агентки ЦРУ» та «запроданки іноземного капіталізму».

Кожним матеріалом своєї книги авторка намагається повернути народу правду про нього самого, розкриває суть локальних та масштабних процесів, що відбуваються в суспільстві. Деталі цих процесів дозволяє розкрити багатогранний тематичний спектр матеріалів книги, яка складається із трьох розділів.

Перший із них «На вітрах розбурханої доби» об'єднує матеріали, присвячені суспільно-політичним, а відтак і моральним проблемам.

Другий: «Боже Великий, Єдиний, Нам Україну храни» – присвячений проблемі Української Помісної Церкви, не залежної від Москви, та канонічним підставам її створення.

Третій розділ «Любові й правди словом нелукавим» – це заяви, ухвали, звернення.

Надзвичайно цікавими в першому розділі є матеріали, датовані початком 90-х років, які дають уяву про той ідеологічний пресинг комуністичних сил, під яким знаходилась провінційна глибинка напередодні та в перші роки української незалежності, як і про справді героїчні зусилля протиставити цьому пресингу слово правди, здійснювані загубленою в цій глибинці «простою радянською вчителькою» – як називає себе Г.Могильницька, підписуючись під листом до депутатів Верховної Ради, в якому, використавши хвалькувату публікацію районної газети, викриває облудність акції комуністів-номенклатурників під стінами Парламенту 14 листопада 1990 року, що видавалася ними за «всенародний протест» проти діяльності Народної Ради у Парламенті.

Ряд матеріалів книги розкривають цілком невідомі чи надовго забуті істориками факти нашого минулого, як наприклад, жахливі події, пов'язані з плавучою тюрмою смертників, влаштованою більшовиками на транспортному кораблі «Алмаз», з борту якого в лютому 1918 року було скинено з прив'язаним до ніг баластом чи спалено в топках сотні одеситів («Ех, яблучко!»); про невідомого й досі широкому загалу українського священика Івана Кипріяна, який, щоб врятувати від передсмертного жаху приречених на смерть малолітніх в'язнів радянського концтабору, майже на 20 років раніше, здійснив подвиг Януша Корчака, яким захоплювався увесь світ («В'язень № 8986»).

Предметом неослабної уваги авторки є розвінчування облудної теорії «спільної колиски трьох братніх народів» та «єдиного отечества» (Мы и северный сосед», «Осознать себя и построить свой собственный дом»... (відкритий лист до автора статті «Малорус – это звучит гордо!» та інші).

Під прицілом її гострого пера постійно знаходиться широко пропагована в «передмайданній» Україні проблема «строительства Русского міра» в нашій Державі. Здається, ніхто з публіцистів чи науковців-істориків не ставив ці

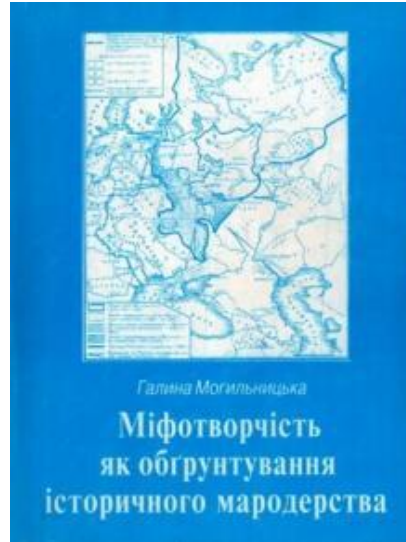
питання так гостро і не відповідав на них так аргументовано, як ця жінка зі знаннями енциклопедичними і хистом педагога-просвітителя, що вміє найскладніший матеріал подати в захопливому, доступному широкому загалу і переконливому вигляді.

Публіцистика Г. Могильницької «писана серцем». Щось подібне бачимо часом у творах Шевченка, де після вибухово гнівного: «І потече сторіками кров у синє море дітей ваших!.. І дим хмарою заступить сонце перед вами!.. – звучить пронизливо-сердечне: «Обніміться ж, брати мої, молю вас, благаю»...

Подібно до цього й у публіцистиці Могильницької гнів і обурення часто змінюються почуттям співчуття і болю за тих, хто, віками відлучений від правди, борсаючись у тенетах антиукраїнської пропаганди, «не знаючи, що творить», грає на руку ворогів України й на своїй землі, в своїй державі прирікає себе на громадську безпритульність, на духовне сирітство, залишаючись чужим і ворожим своєму народу і, врешті, самому собі. Так у роботі «Мовою документів і свідчень», відповідаючи на «Протест ветеранів II світової війни проти спроб реабілітації ОУН-УПА» та пересипавши свою відповідь безліччю інвектив та саркастичних зауваг, розмову з войовничими ветеранами Г. Могильницька все ж закінчує на безмежно теплій, позбавленій будь-якої «ідеологічності», людській ноті: «І ще одне, дорогі мої ветерани: і у вас, і у мене є діти. І у вас, і у мене ростуть онуки. І так само ростуть вони у колишніх «оунівців» і «упівців», і в отих звірів-карателів, що випускали кишки із молодесенької Юльці із західноукраїнського села... Так невже ви хочете, щоб онуки чи діти наші коли-небудь знову цілились один в одного?! Ось над цим, – найперше над цим, – подумайте, дорогі наші, і дай Господь вам здоров'я і сили!». У постскрипті до відкритого листа «русомірянину» Крилову, доданому після розстрілу російським «Бук»ом малайзійського «Боїнга», Г. Могильницька, мабуть, чи не першою з публіцистів, пов'язавши війну на сході з розпаношеною пропагандою антиукраїнських сил в середині країни, твердить: «Ви – терористи! Ви, а не донеччанин-алкоголік, що бігає з російським автоматом в руках, стріляючи в свого брата, і не російський бойовик, що націлив ракету на мирний «Боїнг»!.. Ви – вбивці! Бо ще до того, як путінські найманці почали стріляти снарядами й ракетами, ви стріляли в Україну і її народ своєю брехнею й ненавистю. Не будь цього, не будь вашого русомірянського холуйства, не посмів би кремлівський коротулька послати на нашу землю «зелених чоловічків» ні «колорадських жуків», не просвистіли б кулі, не прогрімали б вибухи, не пролилася б українська (та й російська також) кров. І не буде вам ні сну, ні спокою, доки не приповзете ви навколішки до зрадженого вами народу, доки не застигнете в покайні перед Богом!»

І вже зовсім на іншому реєстрі: «Молю Його, Всевідаючого і Всеблагого, щоб він обдарував вас і покайням, і всепрощенням. В глибокій скорботі та з непорушною надією й вірою – Галина Могильницька».

До речі, тривожні, майже пророчі передчуття кровопролитного лиха із-за відсутності належної реакції влади й суспільства на антиукраїнську пропаганду та відверто демонстровану агресивність північного сусіда, звучать в публіцистиці Г.Могильницької ще задовго до появи перших «зелених чоловічків» у Криму чи перших вибухів на Донбасі.

Візьмімо до рук її книжку «Міфотворчість як обґрунтування історичного мародерства» та переглянемо бодай додатки й коментарі до них (2008 рік), чи й статтю «Цілував яструб курочку», опубліковану ще в 2000 році, в якій авторка, процитувавши витяги із книги Дугіна «Основы геополитики. Пособие для

российских военных дипломатов и международных политиков» до своїх російськомовних співгромадян, яких щойно посол РФ в Україні І.Абоїмов запевнив з телеекрану, що «Великая Россия будет принимать самые серьезные меры для защиты прав русскоязычных, в том числе и украинцев», звертається зі словами: «Але пам'ятайте, що мова йде не про державу, в якій живуть російські військові, дипломати та політики, а ви і ваші діти. І в разі якоїсь біди, спровокованої російськими яструбами, не їм з їхніми дітьми, а вам з вашими доведеться, покинувши оселі, шукати десь статусу біженців. Тож дорожимо нашим спокоєм, бережимо мир і злагоду в нашому суспільному українському домі». Це було опубліковано в 2000 році!

І вже пізніше, мов наперед бачучи, як служителі Московського патріархату освячують російські танки й «бетеери», що ввірвались на нашу землю, авторка, наголошуючи на нагальній необхідності створення в Україні Єдиної Помісної Православної Церкви під Київським омофором, запитує: «За яку «богомхранімую страну нашу» під час збройних конфліктів між державами молиться Церква, релігійний центр якої знаходиться в одній із них: за ту, якій підпорядкована, чи за ту, на чій території знаходиться? За кого молиться в молебнях «победы на супротивныя даруяй!»? Хто для неї супротивний, а хто – свій? А таке в історії траплялося неодноразово. І дбаймо, щоб не трапилося з нами...» (Розділ II. Церква та її роль у формуванні самосвідомості громадян). На жаль, до цих застережень не було кому дослухатись: владоможні «друзі» і «слуги» народу, істинне обличчя яких теж висвітлене не раз на сторінках книги Могильницької (Розділ I. «Український політикум у дзеркалі касетного скандалу-2», «Чи потрібна правда Комітету «За правду»! та інш.), були зайняті власним збагаченням, боротьбою за владу та популістською демагогією.

Книга Г. Могильницької – це історичний документ, що висвітлює широкий спектр проблем, які стали каменем спотикання на шляху побудови незалежної Української держави, розкриває їх причини й шляхи їх усунення.

На жаль, наклад в 500 примірників занадто мізерний для цієї яскравої та глибоко пізнавальної книги.

Юрко СЛАВУТИЧ

ЛЕГЕНДА, ЩО ЖИЛА ПОРУЧ

27-28 грудня 2017 року, №118 (21909)

Доля цієї людини може служити основою гостросюжетного пригодницького фільму, як і гостросюжетної суспільно-політичної драми. Людина, яка не у фільмі, а в реальному житті обрала цю долю, — може служити взірцем патріотизму й незламності духу не тільки на регіональному тлі, а й на тлі світової історії. Мова не про героя, що в певну екстремальну мить вибору між честю і життям звершив подвиг вірності й честі. Мова про людину, для якої кожна мить і кожен день її осмисленого життя були подвигом. Мова про нашого земляка-одесита, чия душа до останнього подиху була віддана Україні, — Святослава Караванського.

Коли думаю про його дитячі й підліткові роки, мимоволі спливає в умі Плужникове:

Був це хлопчик лагідний

і тихий,

Як сосновий на безвітрі ліс...

Справді-бо: інтелігентне дитя із сім'ї викладача Одеського полі-технічного інституту, зразковий учень Одеської школи № 119, який замість того, щоб бешкетувати з ровесниками чи гратися «в Чапая», захоплюється читанням науково-популярних журналів, серйозних книг, кохається в поезії і сам уже в 4-5-у класі пише вірші, які друкує київська піонерська газета «Зірка» та московська «Піонерська правда». Була в мене колись подарована Ніною Строкатою (дружиною Святослава Йосиповича) «Піонерська правда» з добіркою віршів шестикласника з Одеси Святослава Караванського з портретом дивовижно милої дитини з піонерським галстуком на грудях і доброзичливо-довірливим поглядом великих-великих наївних оченят. На жаль, у сум'ятті обшуків та блукань по найманих квартирах десь запроторилася та давня газетка з милим хлоп'ям і його віршиками про рідну Одесу, про платани й акації, про кораблі, що розгойдуються на рейді, ніби хочуть зірватися з якорів і полинути в далекі незвідані мандри безмежним морем...

У 1938 році по закінченню школи Святослав вступає до індустріального інституту. Але потяг до літератури і мовознавства виявляється сильнішим за всі інші уподобання, і вже після першого курсу хлопець робить спробу перевестися на філологічний факультет університету. Саме в цей «проміжний» момент, коли він з одного вишу вибув, а в другий ще не вступив, його як юнака призовного віку забирають до армії. А невдовзі починається війна.

...У липні 1941 року частина, в якій служив Караванський, як і безліч інших частин Червоної армії, потрапила в оточення і була розбита. Багато солдатів й офіцерів потрапили в полон. Декому, як і молодому Караванському, вдалося вирватися. Але територія Західної Білорусі, де відбувалися ці події, була вже окупована фашистами. Прорватися через лінію фронту, щоб доганяти Червону Армію, яка стрімко відступала, — нічого було й думати.

Молодому бійцеві довелося лісами й степами пробиратися до рідної домівки. Лише взимку 1942-го Святослав дістався Одеси, де на той час уже діяла підпільна ОУН, на яку полювала-ла сигуранца. Таємним осередком організації стає відкритий Караванським магазин української книги «Основа» на Грецькій площі.

Румунська влада пильно стежить за продавцем українських книг, бо ж українські націоналісти — вороги не тільки «Великої Росії» чи «Великої Німеччини», а й «Великої Румунії», якій Гітлер віддав усю Трансністрію, тобто все Придністров'я з частиною Причорномор'я й Побужжя. Тож ніякої України чи української мови тут не може бути — тільки «Romania mare» і тільки «vorbeste romaneste»!

Інтелігентний, підкреслено тактовний і стриманий юнак, який до того ж бездоганно володіє румунською, все ж до пори до часу вправно вив'язується з вервечки неприємностей, що виникають із сигуранцю. Проте, коли при відступі окупанти забирають молодь, здатну до несення військової служби, Святослава хапають одним із перших. Щоб не опинитися на фронті, де йому довелося б воювати в лавах ворожої армії, Караванський дає згоду на навчання в розвідувальній школі, звідки втікає вже через три місяці й, перетнувши кордон, добирається до Одеси.

Та для радянської влади злочинцями були навіть ті, хто зраний і непритомний потрапляв у полон. А цей же — цілий і не скалічений, та ще й націоналіст! З окупантами боровся? Листівки розповсюджував? Сигуранцю переслідувався? А за що? За Родіну й за Сталіна, може? Ні! За оту «самостійну Україну», за яку Москва і в мирний час тисячами тих «самостійників» на Колиму чи на Соловки відправляла! Звичайно ж, у «націоналізмі» Караванського не звинувачують, бо ж у «демократичному» ССРСР за переконання «не судили» ні до, ні після того. Йому висувають звинувачення в «шпигунській діяльності», якою він, навіть якби хотів того, ніяк не міг би зайнятися, бо був заарештований на третій день після повернення. 25-літнього Святослава судить воєнний трибунал. Хай кожен сам подумас: який вирок мав би винести трибунал у воєнний час, якби проти «шпигуна» був хоч один доказ його «шпигунської діяльності»? Доказів не було. 25-літньому юнакові присуджують 25 років ув'язнення в таборах суворого режиму. Так починається тюремно-табірна «одіссея» українського патріота.

...Українці — вчені, лікарі, економісти, інженери чи просто «куркулі» й «підкуркульники» — в усі часи становили переважну частину мешканців ГУЛАГів. У другій половині 1940-х табори стали масово поповнюватися членами ОУН—УПА. Таким чином, советські концтабори були не тільки місцем знущання над людиною, а й місцем гартування національної свідомості, де навіть далека від українства, зросійщена, але розумна й порядна людина перетворювалася на українського патріота. Караванський же мав тверді національні почуття й переконання і до ув'язнення. Табірне буття могло їх тільки зміцнити.

У час так званої «хрущовської відлиги», у грудні 1960-го, відбувши 18 років ув'язнення, Святослав Караванський, як і багато жертв сталінських репресій, був звільнений з ув'язнення, а вже з 1 вересня 1961-го став студентом-заочником філологічного факультету Одеського державного університету.

«Подиву гідна інтенсивна літературна праця Караванського після звільнення, — пише В'ячеслав Чорновіл у своїй книзі «Лихо з розуму», що вийшла у Франції в 1967-у. — Він скінчив розпочату в таборі роботу над словником рим української мови (1000 друкованих сторінок), багато перекладів з англійськомовних поетів, підготував книгу «Біографії слів», вів окремі рубрики в журналах «Україна», «Знання та праця», газетах «Сільські вісті» та «Українське життя», підготував для видавництва «Маяк» книжку гуморесок та фейлетонів».

У 1960 році Святослав Йосипович одружується з подругою своєї оунівської юності Строкатою Ніною Антонівною — перспективним науковцем-мікробіологом, що знаходиться за крок від захисту дисертації. Їй — 35 років. Йому — 40. Він — перспективний літератор і мовознавець. Вона — вчений-мікробіолог. Вони можуть зробити кар'єру, народити дітей і насолоджуватися життям... Якби ж не окрадена, зневажена Україна, що стукала до їхніх сердець.

Важко сказати, чи міг Святослав Йосипович, наскрізь знаючи глибинну злочинність комуно-партійної системи, повірити у щирість виголошуваних після ХХ з'їзду партій-них гасел. Швидше за все, говорячи словами Лесі Українки, «без надії сподівався»... А можливо, просто залишався вірним раз і назавжди обраним для себе ідеалам і принципам.

Замість насолоджуватися можливостями, які за стільки літ уперше відкрилися перед ним, Святослав Караванський, стурбований тотальним російщенням України, ні від кого не криючись, пише статті в газети, заяви у владні структури з роз'ясненням невідповідності ситуації конституційним і правовим нормам, які партія нібито намагалася відновлювати.

Не домігшись нізвідки відповіді на свої клопотання й заяви, він у 1965 році подає позов до Прокуратури УРСР з вимогою «притягнути до кримінальної відповідальності мініс-

тра освіти УРСР Диденкова Ю.М. за порушення національної і расової рівноправності при допуску українців до вищої освіти у зв'язку з росіянізацією вузів, та за руйнування умов для підготовки кадрів української національної інтелігенції».

Слід сказати, що Караванський був першим, хто з такою чіткістю відстежив далекоглядну підступність такого, на перший погляд «невинного», явища, як переведення вишів на російську мову викладання. Судіть самі. Україномовні студенти (а це багатотисячні маси сільських дітей), маючи гірші навички у володінні російською мовою, а іноді й не все розуміючи в російськомовному викладі, навчаються гірше, ніж російськомовні. Їхня невправна російська, якою вони змушені відповідати на семінарах та колоквиумах, викликає сміх і презирство курсової «еліти», що формує почуття меншовартості й упослідженості. Щоб подолати це почуття, стати більш успішним у навчанні та «престижнішим» у колективі, студент зі шкіри пнеться, щоб засвоїти російську, зрікаючись своєї рідної. До закінчення вишу він уже повністю російськомовний і переповнений презирством до української, через яку перетерпів стільки кпин і зневаги.

Якщо це випускник педагогічного ВНЗ, він усіх сил докладе, щоб потрапити в «престижну» російську школу, бо йому вже розмовляти «по-руську якось лєгше». Бо й справді «лєгше», ніж в українській, де «сероводород» знову має стати «сірководнем», а «слагаемое» — «додатком». У російських школах міст скупчується надлишок учителів, в українських — недостача. Та й батьки, знаючи, що у виші навчання ведеться російською, щоб дітям не доводилося «перевчатися», масово ведуть їх у російські школи.

Вихід очевидний: українські школи переформовуються в російські, а відтак і кількість російськомовних студентів збільшується, і далі — по колу. Ніякого насилля! Все йде логічним шляхом. Українську книжку, газету читати нікому, тому й охочих писати українською стає дедалі менше. Українська культура зводиться до «шароварщини» й народної пісні, література тримається зусиллями ентузіастів, яких, усе ж, підозрюють у націоналізмі. Російськомовна технічна інтелігенція самим своїм статусом підкреслює престижність російської і сприяє її поширенню в робітничому середовищі, тим більше, що всі ФЗУ та ремісничі училища — також російськомовні.

Ніякого насилля! Все винятково «ідя навстречу пожеланіям трудящіхся!» А якщо якомусь Караванському чи ще кільком десяткам (або нехай і сотням чи тисячам!..) «гнілих інтелігентов» щось не подобається, то їх можна «упрятати подальше», якщо вже не в концтабір чи в «психушку», то бодай у якесь глухе село, щоб і духу їхнього не було чути.

...13 листопада 1965 року Святослав Караванський раптом щезає. Дві доби друзі розшукують його, звертаючись навіть у міські морги. На третю добу Ніні Антонівні телефонують із КДБ, щоб вона принесла теплі речі для чоловіка, якого відправляють «досиджувати» давній термін ув'язнення.

Не маючи юридичних підстав для арешту та боячись розголошу, його просто «викрали» — точнісінько, як у сучасних серіалах — схопили посеред вулиці, заштовхнули в машину і протягом кількох діб без суду і слідства відправили в Мордовію, у Соснівський табір суворого режиму. Але й там цей незламний титан духу не припиняє боротьби з тоталітарним монстром. Він реагує на кожен вияв сваволі табірної начальства щодо ув'язнених, оголошує голодівку, пише протести й викривальні заяви, які, завдяки сміливості й винахідливості його дружини, стають відомими не тільки за межами табірної зони, а й за межами ССРСР.

Зрозуміти значення цих документів можна, лише знаючи те, що офіційно в ССРСР політв'язнів «ніколи не було». У таборах і тюрмах сиділи «кримінальні елементи», «терористи», що «готували замах» на вождів, «шпигуни» й «диверсанти», «завербовані» іноземними розвідками. А за ідеологічні переконання ніхто не міг бути засуджений, бо «народ і партія завжди були «єдини», і жоден радянський громадянин не міг мати переконань, не суголосних з «партійною лінією». І хоч закордонна громадськість, як і лідери зарубіжних країн розуміли облудність таких тверджень, але матеріалу для їх спростування фактично не було. Рішучим проривом у щільній завісі цієї брехні стала книжка В. Чорновола «Лихо з розуму: портрети — політв'язнів СРСР» та документи з таборів, які почали

надходити після 1965 року, що заставило дещо пом'якшити табірний режим і врятувало життя не одному політ-в'язневі.

Важко сказати, де більше часу за період із 1965-го до 1979-го провів бунтівний в'язень Караванський — у табірному бараку чи в тюремних камерах, у карцерах чи штрафних ізоляторах, — але скорити його було неможливо.

У 1969-у, коли до кінця терміну ув'язнення Святослава Йосиповича залишається ледь чи не два роки, у Володимирській тюрмі, де в той час утримується в'язень сумління, влаштовується ще один суд, який виносить вирок продовжити термін ув'язнення ще на 10 років. У 1971-у заарештовують і Ніну Строкату. Вирок — 4 роки таборів суворого режиму. Після відбуття терміну, звільнена під суворий нагляд міліції без права поселення ближче ніж за 100 кілометрів від великих міст, дружина Караванського оселяється в Тарусі. Вибір поселення зумовлюється потребою пильно стежити за долею чоловіка, ув'язнення якого має скінчитися у 1979-й, якщо знову не буде допущена якась сваволя. Робити це, позбавлена права виїзду за межі місця проживання, Ніна Антонівна може лише з допомогою московських правозахисників — українські вже давно сидять по таборах та «психушках». Влітку 1979-го, під час мого приїзду до неї в Тарусу, Ніна повідомила мене про намір підписати згоду на виїзд за межі СРСР, оскільки при розмові в КДБ їй сказали, що в таборі, де перебуває Святослав, готуються матеріали для нового суду над.

— Мені залишено два шляхи, — говорила моя подруга, — на схід (тобто в табори), або на захід (тобто в еміграцію). Для себе я вибрала б перший. Але тоді Святослава вони не випустять ніколи. Вони мучитимуть його там до смерті.

Із 1979 року «видворене» за межі «комуністичного раю» подружжя Караванських живе у Сполучених Штатах. День Святослава Йосиповича розрахований за хвилинами: талановитий мовознавець намагається компенсувати украдені в нього роки, щоб встигнути залишити для українського народу ті мовознавчі скарби, які вишукав, виплекав своїм серцем і розумом впродовж свого нелегкого, але світлого життя.

Його титанічна праця «Словник рим української мови» (1027 сторінок) з багатющим науковим фонематичним арсеналом вийшла в 2004 році з посвятою його вірній дружині й соратниці Ніні Строкатій, яка померла у 1998-у. Чотири доповнених перевидання витримав «Практичний словник синонімів», двічі перевидавався «Російсько-український словник складної лексики». Величезне практичне значення мають книги «Секрети української мови», «Пошук українського слова», сотні статей у періодичній пресі. У 2008 році побачила світ вельми цікава книжка «Крізь терни до зірок, або Хочу бути редактором», присвячена проблемі правильного вживання українських слів та виразів, конструювання речень тощо. Усі ці скарби Святослав Караванський безкоштовно передавав у мовознавчі установи України, бібліотеки, школи, дбаючи про розквіт української мови в Українській незалежній державі.

17 грудня 2016 року, вісім днів не доживши до свого 97-ліття, цей вірний і мужній син України пішов із земного життя. Спинилося серце, призначене Богом протягом майже повного століття горіти вогнем святої любові до України й запалювати тим вогнем тисячі молодих сердець. Поховано нашого славного земляка поруч із його дружиною і соратницею на українському меморіальному цвинтарі в Бавден Бруці, де очікують свого повернення на Батьківщину останки багатьох великих українців.

Хочеться вірити, що настане час, коли імена Святослава та Ніни Караванських будуть нарешті увічнінені в топоніміці нашого міста, яке, попри двостолітню цілеспрямовану й жорстоку ро-сіянізацію, все ж вилонювало із себе титанів українського духу і думки.

А станеться це тоді, коли всі ми, вкупі із міською владою, своїм духом і розумом зуміємо дорости до рівня, з якого можна охопити зором велич титанів.

Галина МОГИЛЬНИЦЬКА,
письменниця, заслужений працівник
освіти України

З КНИЖКАМИ І ПРО КНИЖКИ

7 грудня 2017 року, №111 (21902)

Минулої п'ятниці в Одесі знову побував письменник, директор приватного видавництва «Український пріоритет» Володимир Шовкошитний. Зустрічі з книголюбамі в Чорноморську, зі студентами та викладачами педуніверситету ім. К. Д. Ушинського мали на меті популяризацію книжок цього видавництва. Передовсім — творів одеських авторів. А вже перед від'їздом до столиці — зустріч у бібліотеці ім. Михайла Грушевського.

Володимир Шовкошитний любить Одесу. А хто ж її не любить?! Її не люблять лишень ті, що повсякчас твердять про «любимий город». А всі інші — то наші люди, українці, справжні одесити, й таких, вочевидь, більшість. Тож і приїздить сюди пан Шовкошитний часто і з користю для діла. Для його, певна річ, видавничого діла, рівно ж для місцевих авторів, котрих тут натхненно презентує читаючій публіці, і ще не відомо, що важливіше у цій справі. Та, властиво, по всій Україні власним транспортом розвозить книжки авторів свого видавництва, цим популяризуючи їх, доносячи до читача. Бо ж знаємо, як сьогодні люди читають, та й автори книжок мають гіркий досвід у цьому сенсі — ніяка, навіть найукраїнськіша (даруйте за мимовільний новотвір) книгарня не візьме для реалізації книжку від автора. Ніхто в цій царині, по правді сказати, не співпрацює з місцевими авторами, але це трохи інша тема...

Того вечора шановний видавець укотре причарував усіх своєю ерудицією й дотепністю, своєю, властиво, харизмою, був феєрично щедрим на компліменти своїм авторам.

— Книга живе, — сказав, окинувши оком завалений книжками стіл перед собою, — бо видана в найкращому видавництві. А в Одесу воно прийшло з легкої руки письменника Наїля Муратова. Його «Психопат» — психологічний роман, написаний хіміком. Я його переклав з російської на українську. Всім рекомендую. Приємний буде післясмак. Це людина, котра, як кажуть в Одесі, «робить різницю»...

До слова сказати, на зустріч прийшли всі, хто довірив свої твори цьому видавництву, кому видавець допомагав у їх розповсюдженні — що є неймовірним у наш час, знову хочеться наголосити на цьому.

— Арсенія Велика, — продовжував, між тим, Володимир Шовкошитний. — Велика письменниця (зараз поясню думку). Перша книжка, яку ми видрукували з її доробку, — це «Срібний перетин». Книжку прочитали 1430 читачів. А буквально цими днями її висунули на здобуття премії імені Євгена Маланюка.

До слова сказати, читачі нашої газети недавно могли прочитати в «Чорноморських новинах» великий нарис Арсенії Великої «Аміна» — ім'я це віднедавна стало трагічно знаним не лише в нашій країні.

— Елла Леус, — називав далі імена своїх одеських авторів пан Володимир. — Її роман-трилогія «Антипадіння» також вийшов у перекладі з російської. Це антиутопія — повністю видуманий світ, одразу у трьох часових вимірах: минуле, майбутнє й теперішнє. Я не знаю рівного в Україні автора цього жанру. Є, правда, Юрій Щербак, — одразу ж поправився, — але у нього політичний напрям...

У часі цьогорічної книжкової виставки-ярмарку «Зелена хвиля» з великим успіхом відбулася презентація нової мовознавчої книжки Олексі Різникова «Спадщина тисячоліть». Її, як мовиться, розімчали до останнього примірника, але видавець усе-таки привіз один — може, хто не бачив чи й не чув... Дуже гарне, ошатне видання. Утім, як і всі привезені книжки. А привіз не лише одеситів, а й стоси новинок авторів з різних куточків України.

— Давно хотів видати книжку Олексі, надто — про нашу фантастично багату, нашу давню українську мову, яку він дослі-джує вже не один рік, віднаходячи у ній все нові й нові — як він сам каже — багатинки.

Українське має видаватися престижно — таким, за словами пана Шовкошитного, є кредо «Українського пріоритету» (про фінансовий бік справи тут наразі не говоримо).

А наостанок — найсвіжіша «одеська» книжка цього видавництва. Не книжка — диво і пісня. Це — «Імена», три поеми Галини Могильницької під однією обкладинкою: «Рогніда», «Єлизавета», «Серафима». Княгиня, королева й проста українська селянка. Так про це мовлено в коротенькій анотації. Давно ми не читали поем сучасних авторів, та й пишуться вони зараз, у наш стрімкий час, украй рідко, та ще й серіями... Але саме до нашого часу й достосовано ці поеми, а правильніше буде сказати: для нашого — звернемося знову до анотації — «безпам'ятного й захланного ХХІ століття» вони й писалися.

— За рівнем поезії ця книжка може претендувати на Національну премію імені Тараса Шевченка. Серед авторів нашого видавництва, до слова, є шестеро лауреатів і шестеро номінантів цієї престижної відзнаки. Книжка «Імена» теж мала би бути номінованою на Шевченківську премію. Дуже шкода, що вчасно не спрацювало щось там у НСПУ.

— Дуже вдячна за прекрасне видання. Така строга і скромна обкладинка, так і тягне заглянути всередину, — сказала пані Могильницька. — А про що книжка? Про любов, ту, що є всеосяжною, яка...

А втім, прочитайте самі, шановні, прилучіться ще раз до поезії, якої ви давно не читали, а через поетичні образи — до нашої історії: забудьте про отой зомбоящик, з якого давно вилучено і джерельно чисте українське слово, й духовність — щоб не мав чим житись український патріотизм.

Роман КРАКАЛІЯ

**ВИСОКІ ІДЕЇ І ЗЕМНІ РЕАЛІЇ
РОЗДУМИ ПІСЛЯ «КРУГЛОГО СТОЛУ»**

30 листопада 2017 року, №108 (21899)

25 листопада взяв участь у «круглому столі» «Українська національно-демократична революція 1917—1921 років як джерело самоідентифікації і формування патріотизму української нації», який організували громадська спілка «Одеське обласне відділення Об'єднання ветеранів», крайова організація Соборного козацтва України «Січ» (керівник обох — Віктор Мастеренко) та Військово-Морський ліцей (начальник — капітан 1-го рангу Віктор Шмигановський). Нагадаю, Військово-Морський ліцей, де проходив захід, було відкрито 1 вересня 2009 року у Севастополі з метою забезпечення соціального захисту та надання державної підтримки у вихованні дітей-сиріт, дітей з багатодітних сімей і дітей військовослужбовців — учасників бойових дій. Через анексію Криму Росією навесні 2014-го передислокувався до Одеси. Не зрадили Україну дві третини викладачів. Шестеро з них воювали на Донбасі. Торік відбувся перший випуск ліцеїстів, переважна більшість яких стала курсантами факультету ВМС Національного університету «Одеська морська академія» та інших військових вишів. У червні нинішнього року з його стін вийшли ще 74 випускники.

У роботі «круглого столу» взяли участь відомі одеські історики Олександр Музичко і Тарас Гончарук, науковці та громадські діячі Євген Акимович, Андрій Русін, Олександр Калі-ніченко, Валерій Тимофеев, Володимир Генік, Володимир Шевченко, Микола Лейфура, Олег Олійників, Аліна Пляченко, **Галина Могильницька**, викладач ліцею Людмила Коломієць, капелан ВМС ЗС України отець Олександр Смеречинський (УГКЦ) та інші. Було багато ліцеїстів і курсантів Військової академії. На загальну думку учасників, захід удався. Дехто з присутніх подарував бібліотеці ліцею свої книги. Хотілося б, щоб одеська інтелігенція приєдналася до такого благородного чину....

Отже, на мою думку, основне нинішнє завдання українських патріотів — об'єднати українську націю і спрямувати її величезний потенціал на розвиток власної економіки, щоб суттєво підвищити матеріальний рівень життя всього населення і повернути додому 7 мільйонів українських заробітчан,

Олексій ВОЛОВИЧ

ЧЕРВОНИЙ АПОКАЛІПСИС 1917 РОКУ

26, 28 жовтня, 2, 4, 9 листопада, №101 (21892)...

*Большинство наших крестьян не умеют ни читать, ни писать, — наша пропаганда воспринималась очень легко.
В.И. Ленин. ПСС, т.44, стр.41.*

Наближається ювілей вікопомної події: 100 років від дня злочинної більшовицької афери, що більше семи десятиліть фігурувала в історії під назвою «Великої Жовтневої соціалістичної революції».

Згадка про цю подію не належить до «найприємніших», але й забувати про неї не маємо права, тим паче, що ті, хто, не спромігшись довести нас кривавим шляхом до «светлого будущего», настійно кличуть нас в «тёмное прошлое», обіцяючи відновити обіцяні «самым человечным человеком» принципи ленінського народовладдя, демо-кратії та гуманізму.

На жаль, багато моїх сучасників про ті «принципи» та «гуманізм» знають ще менше, ніж згадувані Леніним «крестьяне, не умеющие ни читать, ни писать» (див. епіграф), й тому пропаганду його червонопрапорних послідовників також «воспринимают очень легко».

А оскільки «читать» (я надіюсь...) вони все-таки вміють, то саме для них я й публікую ці невеселі нариси.

І. ПЕРШІ КРОКИ НА ШЛЯХУ ДО ВТІЛЕННЯ «ПРИНЦИПУ НАРОДОВЛАДДЯ»

*Сумрак на мир
Океан катнул.
Синь. Над кострами — бур.
Подводной лодкой пошел ко дну
Взорванный Петербург.
В. Маяковский.*

Всі, хто вчився в советській школі, зі шкільної парти знає, що вже 25 жовтня 1917 року ввечері зібрався 2-й Всеросійський з'їзд Рад, який проголосив утворення робітничо-селянського уряду — Ради народних комісарів на чолі з Леніним, прийняв декрет про землю, про мир.

Навряд чи хто з нас задумувався над питанням: а коли ж встигли бути обраними та з'їхатися з усієї Росії делегати того «всеросійського» з'їзду, як іще вранці 25-го ніхто не знав, чи той затіяний більшовиками переворот буде успішним? А якщо на тім з'їзді не було легітимно обраних делегатів від усієї

Росії, то чи можна те зібрання взагалі називати з'їздом, а тим більше всеросійським?

Очевидно, мало хто пам'ятає (а більшість — і зовсім не знає...) про те, що влада навіть на тому, ніким не делегованому й далеко не всеросійському, зібранні передавалася Раднаркому лише «вплоть до созыва Учредительного собрания», призначеного ще Тимчасовим урядом на 28 листопада; що декрет про землю, як і решта інших, були ухвалені як тимчасові, які діятимуть лише до Установчих зборів, тобто менше місяця.

У виступі В.І. Леніна на тім зібранні, названім в радянській історії 2-им Всеросійським з'їздом Рад, щодо Декрета про землю читаємо: «... и даже, если крестьяне пойдут и дальше за эсерами, и даже если они отдадут этой партии на Учредительном собрании большинство, мы и тут скажем: пусть так! Мы должны следовать за жизнью, мы должны предоставить полную свободу творчества народным массам!».

Я дуже прошу зауважити: саме тут, увечері після перевороту, Ленін велегласно обіцяє народним масам «свободу творчества», а всій Росії — Установчі збори, делегати яких, відповідно до наказів, отриманих від виборців, визначать форму правління, оберуть уряд та приймуть необхідні закони.

Однак, як свідчить Троцький у спогадах «Вокруг Октября», вже в перші дні після перевороту (й після свого виступу, в якому було обіцяно провести Установчі збори в термін, визначений Тимчасовим урядом), Ленін серед своїх однодумців ставить питання про відкладення Установчих зборів. На заперечення, що «неудобно делать то, за что сами же критиковали Временное правительство», Ленін різко відповідає: «А если Учредилка окажется кадетски-меньшевистски-эсеровской — это будет удобно?!»

Вождь «великої революції» не мав жодних ілюзій щодо популярності більшовицьких ідей в народних масах. Його прогноз справдився: 40 мільйонів виборців Росії віддали більшовикам лише 125 із 800 місць в Установчих зборах.

Вже ці результати голосування, яке відбулося 12 листопада 1917 року (тобто через кілька днів після «всенародної революції»), можуть переконати нас, що жовтневі події аж ніяк не були наслідком якогось загальнонародного вибору, а були саме узурпацією влади купкою політичних авантюристів.

Після того, як наслідки виборів стали відомими, Ленін 16 листопада закриває всі газети, які напередодні виборів надрукували звернення членів «поверженого» Тимчасового уряду із закликом захистити Установчі збори, а 23-го віддає наказ арештувати всіх членів Выборчкому. Створюється нова комісія, головою якої призначається Урицький. Так-так, той самий, що за свої злочинні дії на посту начальника Петроградської ЧК був названий Карлом Каутським «мерзавцем высшей степени» і був убитий двадцятилітнім хлопчаком-поетом Льюнею Канегіссером як «кат Петрограда» 17 серпня 1918-го. 28 листопада арештовуються всі члени ЦК Конституційно-демократичної партії, а сама партія проголошується «партией врагов народа». Саме з того часу цей, до болю знайомий термін — «враг народа» — почав гуляти по «просторам Родины чудесной»; й «ощасливив» ним нас не «товарищ Сталин», а саме Володимир Ілліч...

Установчі збори, ясна річ, переносяться, а в Петроград стягуються війська, до того ж — не російські, а сформовані з німців-військовополонених,

які отримали наказ німецького командування підтримати більшовиків. (Ми пам'ятаємо, що саме більшовики з Леніним на чолі спричинили поразку Росії в I світовій війні).

5 січня площу перед Таврійським палацом заповнили юрби петербуржців, що прийшли висловити підтримку депутатам нарешті скликаних Установчих зборів. У перших лавах стояли студенти, курсанти військових училищ, учні старших класів гімназій. Та «самый человечный человек» і таке передбачив: з даху Таврійського палацу вдарили кулемети, і дев'ять юначих тіл впали мертвими на брук. Маніфестація на підтримку легітимно обраного органу була розігнана кулеметним вогнем революційної матросні та німецьких військовополонених.

Революційною матроснею та петербурзьким люмпеном заповнені й верхні яруси зали, де засідають Установчі збори. Щойно на трибуну виходить небільшовицький депутат, як підіймається свист, тупіт, затюкування. Ленін, підкреслюючи своєю поведінкою, начебто все, що тут відбувається, сприймається ним як якийсь непорозуміння, сидить на сходинках, які ведуть на сцену, й часто перебиває виступи голосним реготом.

Можна тільки дивуватися тій витримці й тому почуттю високої відповідальності, що дозволили обранцям народу в таких умовах довести до кінця обговорення закону, якого найбільше чекала Росія — закону про землю. Та тільки-го голова зборів (есер Чернов) взявся оголошувати «Проект основного закону про землю», у зал твердим кроком зайшов матрос революційного крейсера «Аврора» А. Железняков, який заявив, що засідання припиняється, бо «караул устал». Засідання перенесли на наступний день.

Наступного дня жодного члена Установчих зборів в приміщення не впустили. Багатьох арештували того ж ранку. Дехто був убитий. У ніч із 6 на 7 січня ВЦВК прийняв ще раніше підготовлений Леніним декрет про розпуск Установчих зборів.

Перший етап «народовладдя по-ленінськи» завершився. Можна було приступити до втілення «вищої форми» ленінської «демократії».

2. ПРО ЛЕНІНСЬКІ ПРИНЦИПИ ДЕМОКРАТІЇ ТА ДИКТАТУРУ ПРОЛЕТАРИАТУ

*Разве в такое время слово «демократ»
Набредет какой голове дурьей?!
Если бить, так, чтоб под ним панель была мокра:
Ключ побед — в железной диктатуре.*
В. Маяковский.

*Лежим, заплеваны и связаны,
По всем углам.
Плевки матросские размазаны
У нас по лбам.*
З. Гиппиус.

«Вищою формою демократії є диктатура пролетаріату» — це ленінське визначення ще донедавна знав кожен школяр. Тим занадто «цікавим», які не

могли дотумкати, що демократія — це диктатура (ніч — це день, а молодий — це старий...), пояснювали, що оскільки тую диктатуру здійснює сам народ, то вона і є демократією, себто народовладдям.

Але давайте звернемось до статистичних даних. Статистика того часу твердить, що в 1917 році 80 відсотків населення становили селяни, 3 відсотки — вищі класи, або, як їх називала радянська історія, експлуататори, незначну частину — 5-6 відсотків — інтелігенція. Отже, на долю пролетаріату залишалося сливе 12 відсотків.

«Научное понятие диктатуры, — продовжує Ленін, — означает не что иное, как ничем не ограниченную, никакими законами, никакими абсолютно правилами не стесненную, непосредственно на насиліе опирающуюся власть» (ППС. т. 41, стр. 383). Отже, демократія, в розумінні Ілліча, — це беззаконна, свавільна влада, яка тримається на насильстві.

Якщо згадати статистику, то можна було б дуже задуматися, що ж то воно за «демократія» така, при якій 88 відсотків населення країни, в т.ч. увесь її інтелектуальний потенціал, опинилися під диктатом злюмпенізованої, неосвіченої, «никакими законами и абсолютно никакими правилами не ограниченной» меншості... Але задумуватися над тим не треба, бо й сам «творець безсмертного революційного вчення» не надавав таким «дрібницям» жодного значення.

Поманивши пролетаріат необмеженою владою, пообіцявши, що «кто был ничем, тот станет всем», а «кухаркины дети будут управлять государством», Ленін уже у 1921-у заявляє цілком відверто: «Диктатура пролетариата невозможна иначе, как только через Коммунистическую партию» (див. X съезд РКП. Стенографический отчет. М., 1963, стр. 118). В резолюції з'їзду, підготовленій Ленінім, читаємо: «Съезд считает, что не сам пролетариат с его многими профессионалистическими предрассудками, а только Коммунистическая партия может осуществлять диктатуру пролетариата. Съезд считает... что сами производители (рабочие) не могут управлять народным хозяйством, ...ибо это значит отдать экономику беспартийной стихии — управлять должна только партия» (Там же, стр. 574—576). І куди ділося гасло «Фабрики, заводы — рабочим!»?

А тепер давайте зведемо кінці з кінцями. Отже, «вища форма демократії» (строго за Ленінім) — це свавільна, беззаконна, безпосередньо на насилля оперта влада (тобто — диктатура), але вже не пролетаріату, бо він, дурний, того не втне, а Комуністичної партії. Або ще простіше: «Вища форма демократії — це беззаконна, нічим не обмежена влада Компартії».

3. РОЗВИТОК ЛЕНІНСЬКОГО ВЧЕННЯ ПРО ДЕМОКРАТІЮ, АБО ЯК «БЛИЗНЮК»-ЛЕНІН РОЗПРАВИВСЯ З «БРАТОМ», ПІДМІНИВСЯ ПАРТІЮ ПАРТАПАРАТОМ

Партия и Ленин — близнецы-братья.

В. Маяковський.

«Необмежена влада Компартії? — скажуть мені вірні ленінці та ті, хто їхню пропаганду «воспринимает очень легко». — Але ж ленінська партія була

«розумом, честю і совістю епохи», «виразником усіх бажань і сподівань народу»! То вже при Сталіні, який знищив ленінську гвардію й оточив себе колом негідників, почалися всі біди!».

Таке ми чуємо вже більше піввіку. Але ніхто й ніколи не відповів мені: чому ж багатомільйонна партія допустила до того? Чому всі — ну, без винятку, всі, хто опинявся на чолі цієї партії, ставали «відступниками від ленінських ідей», «зрадниками комуністичних ідеалів», «переродженцями»? Ну, жодного «генерального» не було, кого б та ж партія, яка обирала його й славословила, доки він стояв біля керма, не обілляла брудом і не засудила після його відходу від влади чи після смерті! Ну, де ж той «розум, честь і совість» був, коли ті керманічі кермували, м'яко кажучи, кудись не туди?! І що ж це за партія така, що всі її керівники неминуче «відступниками» й «переродженцями» стають?

Сьогодні, щоправда, вже деякі комуністи беруться твердити, що і Брежнєва, й навіть Сталіна даремно засуджували... Вже й портрети із загашників підіставали й носять над головами на мітингах.

Але знову ж постає питання: а де ж ви були, коли ваших вождів «несправедливо» засуджували? Чому жоден із членів «керівної й спрямовуючої» партії не кинувся на захист свого померлого чи усуненого від керівництва керманіча? Що ж то за партія така безголоса, яка тільки те й робила, що одностайно схвалювала та беззастережно впроваджувала в життя кожне слово, проголошене з Кремля? Хто і коли позбавив її права не тільки голосу, а й права мислити самостійно?

Відповідей на ці питання від «вірних ленінців» не варт сподіватися. Відповідає на них той же Х з'їзд, найгострішим і найісторичнішим питанням якого був все-таки не НЕП, як ми з вами вчили, а дискусія про єдність партії.

На питання, чи була партія (вже тоді, в 21-у році!) «виразником інтересів народу», відповідає нам делегат Мілонов — лідер комуністів м. Самари. «Ленін, — каже він, — ставит вопрос так: крестьянство настроено мелкобуржуазно — оно не с нами. Рабочий класс находится под мелкобуржуазным влиянием... На кого же тогда опирается Коммунистическая партия? Нельзя же опираться на одно только совет-ское и партийное чиновничество! (Стенографічний звіт Х з'їзду, стор. 83.). Висновок самарського лідера однозначний: «Партия перестала быть рабочей партией».

Єдине слово в цьому висновку, з яким можна посперечатися, — це слово «перестала», бо, очевидно, «рабочей партией» вона ніколи й не була. Принаймні, у 18-у році, через кілька місяців після «всенародної революції», сам Володимир Ілліч зізнається: «Ми можем рассчитывать только на сознательных рабочих. Остальная масса... против нас... Мы знаем, как невелики в России слои сознательных рабочих». От тобі й «виразниця бажань і сподівань народу»!

Відома нам усім Коллонтай говорить не тільки про відрив партії від мас, а й звинувачує ленінський (ну, не сталінський же!..) ЦК у РЕПРЕСІЯХ ПРОТИ САМИХ ЧЛЕНІВ ПАРТІЇ! «Почему, — обурюється вона, — постановление сентябрьской конференции, чтобы перестали отсылать в отдаленные места наших, с точки зрения ЦК, инакомыслящих товарищей, на деле не приводится в жизнь? Мы знаем, что закулисно ведется определенная оценка товарищей, расценка их, кого оставит, а кого упрятать подальше...» (Там же. Стор. 101).

Органічною хворобою партії називає лідер робітничої опозиції Шляпніков відірваність партапарату від робітничих мас і від самої партії, кілька разів підкреслюючи, що в партії «нет органической связи между членами партии и руководящими органами», та закликаючи «покончить с единоличием (себто — з культом? — Г.М.) в партийной работе», а також припинити боротьбу з місцевими органами, яку веде ЦК «при помощи назначенства и уполномоченных» (Там же. стор. 73-75).

Як же реагує на цю критику Ленін? А дуже просто: припиняє дискусію, додавши при цьому, що «сейчас дискутировать винтовкой гораздо лучше, чем тезисами». Що ж до Шляпнікова, то Володимир Ілліч вимагав його навіть під суд віддати та пригрозив, що на його критику слід відповідати не словами, а (знову ж) гвинтівкою.

Цікаво, що в 1921 році «самый человечный человек» погрожує гвинтівкою тому самому Шляпнікову, якому в 1918-у посилав отаку телеграму: «Напрягитесь изо всех сил, чтобы поймать и расстрелять всех астраханских спекулянтов и взяточников. С этой сволочью надо расправиться так, чтобы на все годы запомнили» (ПСС, т. 50, стр. 219).

Не знаю, як розправився Шляпніков «с этой сволочью», але відомо, що в березні 1919-го учасники робітничого страйку в Астрахані були оточені кулеметниками та гранатниками; із 10 тисяч страйкуючих пролетарів одним махом було знищено 2 тисячі. Останніх розстрілювали в комендатурах, скидали у Волгу з барок, зв'язавши руки й ноги. З пароплава «Гоголь» було скинуто 180 осіб. Все це — лише пролетаріат. «Буржуїв», які жодного стосунку не мали до робітничого страйку, почали хапати вже після 15 березня. До початку квітня, тобто менш ніж за місяць, в одній-єдиній Астрахані було знищено понад 4 тисячі осіб, в основному — робітників — представників «класу-гегемону» (С.П. Мельгунов. «Красный террор». М., 1990, стр. 282).

Але вернімося на той, історичний, з'їзд, де Ленін, проголосивши, що «диктатуру пролетариата может осуществлять только партия», відповідає тій партії щодо критики на адресу ЦК. Пригрозивши «критиканам» гвинтівкою, «демократ», принципи якого обіцяють нам відновити вірні ленінці, констатує: «Для оппозиции в партии теперь крышка, конец! Если же они будут продолжать играть в оппозицию, то партия должна их из партии исключать!» (Стенографічний звіт Х з'їзду, стор. 119). Що означало в той час, та й у пізніші часи, виключення з партії — знають усі.

Даремно на з'їзді звучали застереження, що партапарат і нині вже є бюрократичною структурою чиновників та кар'єристів, від яких негайно слід очистити партію, «чтобы она сама, по себе не перерождалась, благодаря тому, что находится у власти» (з виступу делегата Ігнатова). Даремно делегат Максимовський доводив, що справжня єдність партії можлива лише при забезпеченні вільного обговорення питань, створенні умови «для свободы мнений отдельных товарищей и групп в нашей партии», інакше партія виродиться, бо для бюрократичної системи, в яку Ленін перетворює партію, «нужен не сознательный коммунист, а послушный исполнитель, нужен чиновник, который слушает приказы сверху» (Там же. стор. 252).

А ми ж бо думали, що партбюрократія (партократія себто) — це породження часів брежневського застою!.. Якщо взяти до уваги ще й

висловлювання Коллонтай: «Почему существуют привилегии? Потому, что существует бюрократия!», то стане ясно, що т. Брежнев ніяких лєнінських принципів не порушував, а, навпаки, самовіддано втілював у життя.

Брежневськими часами дихає й чорнуватий гумор у виступі делегата Медведєва: «В то время, как в тезисах ЦК о партийном строительстве признается право каждого иметь свое мнение, хоть и несогласное с мнением ЦК, Ленин сейчас его отнимает. Ленин говорит, что критика должна идти только через соответствующие руководящие органы. Другими словами, для того, чтобы критиковать партапарат, нужно получить на это его разрешение! (Там же. стор. 256)

Та що б там не говорили делегати, а з'їзд, пристрашений гвинтівкою (знали-бо товарищі, що слово в т. Леніна не розходиться з ділом...), таки схвалив резолюцію «Про єдність партії», відповідно до якої ЦК отримав право до всіх «інакомислячих» застосовувати всі заходи, «вплоть до исключения из партии».

Отже, не в сталінських репресіях слід шукати витоків «всеобщего одобрямса» і всезагальнопар-тійного «безголосся», а саме в тих лєнінських принципах «демократії», за якими так тужать комуністи.

У кожному разі, після прийняття рішення про виключення з партії будь-кого, хто виявляє незгоду з позицією партапарату, лєнінське визначення демократії (якби він хотів його чесно сформулювати...) звучало б так: «Вища форма демократії — це нічим не обмежена, ніякими законами, ніякими абсолютно правилами не зв'язана, безпосередньо на насилля оперта влада... ПАРТАПАРАТУ»!

Так воно, фактично, у нас завжди й було: Конституція порушувалася, людська мораль ігнорувалася, Кримінальний кодекс існував лише для простих смертних, силові структури виконували винятково волю райкомів, обкомів і ще вищих партійних інстанцій...

Думаю, що кожному (в т. ч. і комуністам) ясно, як «диктатура пролетаріату» перетворилася на диктатуру партапарату, хто зробив партію безголоною, а кожного її члена — мовчазним співучасником злочинів свавільної і безкарної партократії.

4. «САМЫЙ ЧЕЛОВЕЧНЫЙ ЧЕЛОВЕК»

*И тогда у читающих ленинские веления,
пожелтевших декретов перебирая листки,
выступят слезы, выведенные из употребления,
и кровь волнением ударит в виски.*

В. Маяковский.

*Ілліч ненавидів панів —
Гнобителів жорстоких.
Трудящих палко він любив,
Їх діток яснооких.*

М. Рильський.

Слова з нехитрого віршика українського письменника, винесені в епіграф, довгий час служили такою собі популярною інтерпретацією «ленінського принципу пролетарського гуманізму». Все було зрозуміло: багатії — погані, а бідні — хороші. Поганих, ясна річ, любити не можна.

Не ясно було одне: а якщо у панів уже все забрали й вони стали зовсім бідними, то тоді їх можна вже любити чи ні? І ще незрозуміло було з Люською... (не називатиму прізвища), яка на кожній перерві їла смажену курку та котлети, від запаху яких у нас, школярів 46-го-47-го, голова паморочилася...

Начебто мені слід було б її любити, бо тато її у нас секретарем райкому був. Але любити одночасно і її з її комуністичним татом, і бабку Дуньку — нашу сусідку, що невдовзі померла з голоду й задубіла в нетопленій хаті, — в мене, одержимої ідеєю «пролетарського гуманізму», якось не виходило.

Мама мої «класові проблеми» розв'язала ляпасом: «Щоб ти не сміла мені ніде нічого такого вимовити більше! Ти знаєш, що нас усіх через тебе в тюрму заберуть!». Очевидно, я недостатньо «ясноокою» дитиною була...

Так що з тим «пролетарським гуманізмом» у мене ще з дитинства «нелади» почалися, отож не беруся й нині теоретизувати щодо самої суті того «ленінського принципу».

Давайте глянемо краще, як цей принцип втілювався на практиці самим Леніним. Якби сьогодні запитати наших «найпідкованіших ленінців», коли в Росії почався «червоний терор», то кожен з них, не задумуючись, відповів би: «Після пострілу в Леніна есерки Каплан». Так ми вчили. Але Каплан (а може, й не Каплан...) стріляла 22 серпня 1918 року. А мирна демонстрація на підтримку Установчих зборів була розстріляна ще 5 січня. З Виборчкомом та ЦК кадетської партії розправилися ще в листопаді 17-го. Це ще не терор? А коли почали «расстреливать на месте» селян-міщочників та інших, «кто вздумает обойти изданные советской властью законы об обмене, продаже и купле» — тобто всіх, хто спробує що-небудь обміняти на шматок хліба, продати чи купити його, бо все це було заборонене. Це — вже терор, чи все ще ні? Смію думати, що найсправжнісінський терор, причому не тільки проти селян, а й проти пролетарів та «їх діток яснооких», бо в Москві, Петрограді та в інших містах розпочався справжній голод, від якого могла врятувати лише доставка продуктів із села.

Російська поетеса — петербуржанка Зінаїда Гіппіус 18 травня 1918 року занотовує у своєму «Чорному зошиті»: «Нужно ли кому-нибудь знать, как издевается над всеми нами — от глупого мужика до сознательнейшего интеллигента — эта грубая шайка разбойников?.. Скажу кратко: давят, душат, бьют, расстреливают, грабят. Деревню взяли в колья, рабочих — в железо. Всю трудовую интеллигенцию лишили хлеба совершенно: каждый день курсистки, конторщики, старики и молодые падают десятками на улицах от голода и тут же умирают» (Зинаида Гиппиус. Стихи, воспоминания, документальная проза, Москва, «Наше наследие», 1991, стр. 193).

Так-от: декрет, що зобов'язував «расстреливать на месте» селян, які везли в місто продукти, був прийнятий ще в лютому 1918 року — щойно через 3 місяці після захоплення влади більшовиками (Див.: Сборник документов Всероссийской Чрезвычайной комиссии 1917 — 1921 гг, М., 1958, стр. 95).

Зрештою, й слово «терор» сам Ілліч любесенько вживав у телеграмах, що розліталися по всій Росії ще до замаху.

«Провести беспощадный террор против кулаков, попов и белогвардейцев... Сомнительных запереть в концентрационные лагеря... карательные экспедиции... в ход». Це — Євгенію Бошу у Пензу. Датовано 9.8.1918 р. (Ленин, ПСС, Т. 50, стр. 143).

«У нас в заложниках сотни левых эсеров. Повсюду необходимо подавить беспощадно этих жалких и истеричных авантюристов». Це — Сталіну. 7.7.1918 р. (там же, стор. 114).

«...назначить своих начальников и расстрелять заговорщиков и колеблющихся, никого не спрашивая и не допуская идиотской волокиты». Це — Байкесу в Саратов. 22.8.1918 р. Підготовлена телеграма, певна річ, теж до пострілу (там же, стор. 114).

Отже, ще до «терористичного акту» кров людська лилася за ленінськими вказівками, як водиця, і то не лише «контрреволюціонерів» чи «заговорщиків», а й усяких там «сомнительных» чи просто «колеблющихся», не кажучи вже про селян та попів.

Про «колеблющихся», до речі, є ще одна «гуманна» згадка в спадщині «самого человеческого человека». В листі до ЦК з приводу виконання декрету «Об изъятии церковных ценностей» читаємо: «Чем большее число реакционной буржуазии и реакционного духовенства удастся нам потому (малось на увазі, мабуть, «под этим предлогом» — Г.М.) расстрелять, тем лучше...». На слово «реакционного» зважати не треба, бо вся буржуазія вважалася реакційною за визначенням, та й хіба могли бути «нереакционными» попи, якщо вони марксизму й матеріалізму не визнавали?! Але лист — це вже березень 22-го, а ми говоримо про першу половину 18-го, коли ще терор офіційно не проголошено. Були вже, виявляється (і то за свідченнями самого Леніна), тоді й «заложники», й концентраційні табори, які, як не дивно, вигадав не Гітлер, і навіть не Сталін, а все той же «самый человеческий человек».

Виникає дуже «крамольне» питання: а чи не для того, щоб якимось «узаконити» цю криваву бійню, що затопила країну, був потрібен «замах» на «вождя пролетаріату»? Бо ж не геть дурні були ті есери, щоб доручити таку відповідальну справу майже сліпій Каплан! А зрячий з такої відстані не те що в голову, а в око б поцілів... Але, як би там було, а той постріл для більшовиків виявився на диво «влучним».

Статистика свідчить, що за 10 років царювання Миколи II, названого «кривавим», з 1901-го по 1911-й (а це час революції 1905-го й т. зв. «чорної реакції») в Росії було страчено 4083 особи (із 1901-го по 1905-й — 93; у 1906-у — 547; у 1907-у — 1139; у 1908-у — 1340; у 1909-у — 771; у 1910-у — 120, у 1911-у — 73). Не знаю, чи в ці дані ввійшли жертви «кривавої неділі» та Ленського розстрілу. Додамо до наших підрахунків ще приблизно з 1000 осіб, загиблих під час цих подій.

Про інші акції масового нищення люду наша радянська історія не розповідала, а якби вони були, то розповіла б обов'язково. Отже, за 10 років правління «кривавого самодержця» самодержавство, від якого так хотіли більшовики звільнити Росію, знищило десь близько 5 тисяч осіб.

Про те, скільки знищено за час правління «самого человеческого человека», чіткої статистики нема. Те, що потрапило мені до рук, — це окремі крихти, які стосуються лише окремих місяців та окремих місцевостей.

1918 рік. У відповідь на вбивство Урицького (це того, що додумався кормити звірів у зоопарку м'ясом розстріляних чекістами петроградців, щоб «добро не пропадало»...) лише в Петрограді знищено 513 арештантів Петроградської ЧК.

У відповідь на постріл, який приписують Каплан, розстріляно 500 петроградських заручників — це дані «Еженедельника Петроградской Чрезвычайной комиссии» від 20 жовтня, №5.

Із повідомлення англіканського пастора лорду Керзону дізнаємося, що у Фінській затоці в кінці серпня 1918-го було потоплено 2 російські баржі з арештантами. Труп потопельників, яких прибило до фінського берега, були пов'язані по двоє і по троє колючим дротом, звідки й з'явився вислів «многоглавая гидра контрреволюции». (Див.: Мельгунов, «Красный террор», СПб, 1991). Кількість потоплених невідома, але 2 баржі — це не 10 і не 100 людей. У даних 1921 року згадуються потоплені баржі, на яких було по 600 і по 1000 арештантів (Владислав Войтинський, «12 смертників»). Отже, можна думати, що й на двох баржах, про які йдеться в листі до Керзона, також було не менше, ніж по 600 осіб, тобто разом — 1200.

В Москві, за даними «Еженедельника ЧК», № 6, у відповідь на постріл Каплан розстріляно 90 осіб — колишні царські міністри, офіцери, студенти, священники. Арцибашев у свідченнях Лозанському суду твердить, що тільки до 5 вересня розстріляли 500 осіб, у т. числі й службовців та простих міщан.

«Рабоче-крестьянский Нижегородский листок» хвалиться, що в Нижньому розстріляна 41 особа та взято 700 заручників, які будуть розстріляні при першому ж вбивстві чи замаху бодай на одного комуніста, бо «кровь наших товарищей требует отмщения» (Нічия інша кров, очевидно, «отмщения» не потребувала...).

Новоржевська ЧК рапортує: розстріляно 31 особу.

Смоленська ЧК — 38 поміщиків.

Псковська ЧК — 31.

Ярославська — 38.

Вологодська — 14 (недопрацювали вологодці...).

Пермська — 50.

У П'ятигорську, за даними «Известий», № 157 від 2 листопада 1918-у, ЧК під керівництвом Артабекова розстріляла всіх бранців, що утримувалися в концтаборі — загалом 160 осіб. Очевидці, щоправда, свідчили, що не розстрілювали, а сікли шаблями, як капусту. Врахуймо, що це не якісь активні «контрреволюціонери», а ні в чому не винні люди, схоплені, щоб іншим у науку.

У 1919 році терор посилюється, бо посилюються протести проти кривавої більшовицької вакханалії.

Про Астраханське робітничє повстання ми вже згадували: від 12 березня до 1 квітня знищено 4 тисячі тих трудящих, яких так палко любив «дорогий Ілліч».

У Саратові — 1500 осіб, теж трудящих.

У квітні 1919-го, за даними Авербуха («Одесская Чрезвычайка», Кишинев, 1920), в нашій благословенній Одесі розстріляно 2200 осіб. Ці звірства викликали протести робітників одеських заводів, які організували мітинги. Мітинги розстріляні з кулеметів. Трудящі, яких «палко любив» Ленін, заповнили підвали ЧК. Щоночі розстрілювали по 60—70 осіб. Скільки тих розстрільних ночей було, не знаю, отже й кількість знищених в Одесі назвати не можу. Німецькі джерела (А. Неманн) твердять, що за квітень-серпень 1919-го в південних містах розстріляно 14 тисяч осіб. Скільки знищено в час першого нашестя більшовицьких банд у лютому 1918 року, скільки потоплено та спалено в топках «Алмаза» (Г. Могильницька, «Ех, яблучко!..», «Чорноморські новини») — Бог забув!

У січні 1919-го антибільшовицьке повстання піднімають росіяни, що мешкають у Туркестані. З 20 по 29 січня — масові розстріли. Перебито 2500 осіб. Після 29-го створено Військово-польовий суд, який продовжував арешти і розстріли до кінця року.

Отже, дуже епізодичні й неповні дані маємо лише від серпня 1918 по січень 1919 років і то лише по кількох містах чи регіонах. Давайте підрахуємо хоч те, що є.

Петроград — 513 після вбивств Урицького, 500 — після замаху на Леніна і 2 баржі — 1200. Загалом: 2213 осіб.

Москва — 500 осіб (будемо думати, що московська ЧК погано працювала...).

Нижній, Ярославль і т.д. — 193 особи. Сюди, проте, слід віднести й картотеку лейтенанта Балка — голови Німецької комісії в Ярославській області (були й такі, виявляється, в більшовицькій Росії — наглядали, як відробляє Ілліч «сотоварищи» гроші, заплачені Німеччиною за розвал країни-суперниці), в якій значиться 50247 прізвищ селян, розстріляних лише впродовж березня — листопада 1918 року за опір продзагонам (Див.: Бунін, «Золото партії», СПб, 1999, стр. 33). Разом буде 50440 осіб.

П'ятигорськ — 160.

Астрахань — 4000.

Саратов — 1500.

Південь — 14000.

Туркестан — 2500 осіб.

Отримаємо 88813 убитих за один-єдиний рік. Це лише те, що принагідно потрапило під руку. Щоб уявити вірогідну кількість знищених, це число, очевидно, треба було б збільшити разів у 50, якщо не в сто.

Але навіть якби окрім цих 88813 осіб більше жодної людини не було знищено, то й цього вистачило б, щоб кожна нормальна людина вжахнулася, усвідомивши, що «самий человечный» за один рік свого правління знищив люду в 17,7 раза більше, ніж «кривавий деспот» за 10 років! Тобто на кожного знищеного самодержцем припадає майже 177 людей, знищених «добрым дедушкой» Леніним (17,7 x 10 років). Вишикуймо подумки цей ряд жертв і поставмо перед ним їхніх убивць зі зброєю в руках.

Ось «кривавий самодержець» зробив свій перший постріл, і перша жертва впала. Скільки пострілів робить «гуманіст» Ленін, і скільки жертв падає, доки знову дійде черга стріляти самодержцю? Правильно, 177 пострілів і

177 жертв. Це — я повторюю — якби, окрім тих, виписаних мною із випадкових джерел 88813 осіб, по всій країні не було більше знищено ЖОДНОЇ людини, не тільки в цьому році, а й у наступні роки Ленінового правління.

Але ж були ще кривавіші 1920 та 1921 роки!

Була одеська вакханалія після «звільнення» міста від денікінців, з поголовним розстрілом Тираспольського гарнізону, з галичанами, «изменившими пролетариату», зібраними на Товарній нібито для евакуації й розстріляними кулеметним вогнем, як скотина в загоні. Що ми знаємо про це?

Що ми знаємо про замордований Крим, який у ті роки називали «Всероссийским кдадбищем»? Про поранених, живцем спалених у кримських госпіталях, про хворих, розстріляних у санаторіях разом з лікарями, медсестрами й санітарками? Про Генуезькі колодязі, завалені трупами жінок, дітей і літніх, винних лише в тому, що не донесли на чоловіків, батьків чи синів, які втекли від більшовицького безуму? Про проспекти та вулиці героїчного Севастополя з гірляндами трупів, що висіли не тільки на стовпах і деревах, а й на пам'ятниках легендарних флотоводців?

Город русской славы? Місто російсько-більшовицької ганьби!

За один тиждень — 8 тисяч замордованих! Це лише за офіційними списками «Известий временного Севастопольского ревкома» — із 28 листопада по 4 грудня 1920 року.

А був же ще й Сімферопольський єврейський цвинтар, де розстрілювали матерів з немовлятами. Був... був... хіба можна перелічити все, коли за даними тільки більшовицької преси, в «звільненому» Криму було знищено більше 56 тисяч осіб!..

А ще — Архангельськ та Холмогори, з «пачковими» розстрілами, по кілька тисяч людей, з баржами, забитими арештантами й розстріляними береговим вогнем!

А ще — задушені газами «ясноокі діточки» тамбовських трудящих — селян. А ще — заручники, віком від 1 місяця до 16 років, які разом з матерями та дідами утримувалися в Кожухівському конц-таборі під Москвою, доки в час епідемії тифу не були перестріляні разом з дорослими!

Що?! Я запитую вас, хто називає себе послідовниками вчення кривавого садиста й отруює тим вченням чужих «яснооких діточок», — що ми знаємо про залиту кров'ю, знищену, спаплюжену землю, де справляла свій кривавий бенкет банда злочинців, якій ніхто не вручав владу, яку ніхто не кликав і ніхто не обирав?! Банда, що в основу свого правління поклала кров, смерть, підступність, брехню та облуду!

«...Надо уметь пойти на всякие уловки, хитрости, нелегальные приемы, сокрытие правды, лишь бы вести во что бы то ни стало коммунистическую работу». Це не якийсь «буржуй», не запеклий антиленініст, а особисто сам «великий вождь і учитель» підтверджує мої слова про засади ленінського правління (ПСС, т. 40, стр. 3). До чого зводилася «коммунистическая работа» в 1920-у, коли писалися ці слова, ми бачили.

Передбачаючи звинувачення в тому, що багато цифр взято мною із джерел, м'яко кажучи, не надто лояльних до радянської влади, хочу навести дані радянської статистики.

Кількість населення у 1918 році — (в кордонах 1938-го) — 142 579 900 осіб. (Социалистическое строительство в СССР, М., 1935).

Кількість населення у 1923 році (в тих же кордонах) — 133 500 000 осіб.

Як бачимо, за 5 років ленінського правління кількість населення в країні, без урахування його природного приросту, зменшилася на 9 мільйонів 79 тисяч 900 осіб.

Якщо врахувати, що через два роки, на 1 січня 1925-го, коли терор трохи «пересівся», населення країни становило вже 139 759 900 осіб. (Гранат, т. 41, ч. I), тобто збільшилося порівняно з 1923 роком на 6 259 900 осіб, то можна сміливо твердити, що природній приріст населення на той час мав би становити не менше трьох мільйонів на рік, бо ж за рік до смерті більшовицького деспота й рік після неї жодних якихось значних припливів іммігрантів не було, як не було й прирощення до імперії нових територій. Якщо до зафіксованої статистикою кількості втрат 9 079 900 додати ще 12 мільйонів (3 мільйони помножити на 4 роки) н врахованого нами природного приросту населення, то кількість знищених за роки правління «самого человеческого человека» зростає до 21 мільйона з лишком осіб.

Я аж ніяк не наполягаю на абсолютній точності своїх підрахунків. Але якщо хтось зуміє довести, що отримане мною число жертв «ленінського гуманізму» було меншим навіть на 3 чи на 10 мільйонів, то й тоді кожен, хто не втратив людських почуттів, має здригнутися від жаху при самому слові «відновлення ленінських принципів», а проходячи повз ленінські боввани, що до недавнього часу то тут, то там височіли над нашими головами, повинен був, відвернувшись, хреститися та читати молитву про звільнення з бісівського мороку.

5. ПОМИЛКА? ЧИ ДОБРЕ ПРОРАХОВАНИЙ ЗЛОЧИН?

*Народ, голодный и голоштаный,
к Советам пойдет...*
В. Маяковский.

*Морские дали — поля
Бледно-серебряных лилий...*
*Родная моя земля,
За что тебя погубили?!*
З. Гиппиус.

Основна частина роботи, яку читач тримає в руках, написана мною ще у 1980-х роках (окремі дані внесені в 1990-ті, після виходу книг Волкогонова, Бунича та інших дослідників), а в 1992-у в скороченому варіанті опублікована в газеті «Заповіти Ілліча» (нині вона видається під іншою назвою) одного з районних центрів Миколаївщини. Був тоді, після проголошення незалежності, такий період, коли перелякані номенклатурники обласного масштабу вимагали від районних редакторів, щоб ті «розвивали демократію» й допускали «плюралізм мнень». Тож редактор і друкував ці мої роздуми в трьох чи чотирьох номерах поспіль.

Після цієї публікації, щоправда, «районка» наша цілий рік з номера в номер друкувала обурені «відгуки трудящих». В одному з яких було навіть таке: «Запроданці й прислужники імперіалізму, такі як Кравчук, Єльцин, Шушкевич, Волкогонів і Могильницька, вірно служать своїм заморським хазяям». Подібні «пасажі» часто заставляли мене від душі сміятися, але назагал витримати такий тривалий пресинг було важко.

Та я розуміла, що все те люди пишуть (чи дозволяють комусь писати замість них) не з лихої душі, а від незнання. Що прийде час, й усе всім стане зрозумілим і ясним. Минуло понад два з половиною десятиліття, а більшість нашого населення й досі знає лише те, що колись чула на партзборах чи обов'язкових політзаняттях і політ-інформаціях.

Понад те, умови нашого життя, на жаль, ще й досі залишаються такими, що люди й не хочуть знати більше. Навпаки, хочуть НЕ знати! Хочуть зберегти для себе оту ілюзію про ленінську справедливість, гуманізм, піклування про народ. Хочуть вірити, що прийде якийсь дуже чесний дядечко-комуніст і все зробить «по-ленінському правильно», і все дасть кожному за його потребою, взявши з кожного за можливостями. Саме на цьому бажанні культивувати ілюзії, очікувати «благо-дателя» й полягає найбільша небезпека, бо саме в цьому — причина інертності значної частини населення, його нехоть до будь-яких дій, спрямованих на покращення ситуації в державі, голосування на виборах за тих, хто більше пообі-цяє та присмачить свої обіцянки кілограмом у них же вкраденої гречки чи пляшкою олії. За такої ситуації «дядечко-ленінець» справді може прийти і справді дати за потребою (хоч і далеко не кожному), а взяти за можливостями. Тільки потреби наші визначатимемо не ми, а отой «дядечко», і братиме він не за нашими, а за своїми можливостями. При такому втіленні «принципу гуманізму», про яке йшлося в попередньому розділі, можливості ці — безмежні...

І наостаток хочу порушити ще одне питання: чим диктувалися жахні кровопролиття, здійснювані Ленінін та його поплічниками? Теоретичними помилками? Нерозумінням мас, яких «вождь пролетаріату» хотів «железною рукою загнать к счастью»? Чи продуманою, цілеспрямованою полі-тикою садиста, одержимого жагою влади?

— Ленін помилився тоді, — сказав мені якимось тихесенько один із моїх університетських викладачів. — Хотів форсованими темпами перейти до безгрошових відносин... Потім зрозумів свою помилку й запровадив НЕП.

Ленін?! Геніальний вождь і учитель всього людства — помилився?! Навіть це в той час було потрясінням!

Але ж і запровадивши НЕП, Ленін навіть не думав зупиняти терор!

«Не спит ли наш НКЮст? — обурюється вождь 11 лютого 1922 року. — Тут нужен ряд образцовых процессов с применением жесточайших кар. НКЮст, кажись, не понимает, что новая экономическая политика требует новых способов, новой жестокости кар» (Ленин, ПСС, т. 54, стр. 160).

А ще через три місяці, 7 травня 1922 року, з'являється нова ленінська вказівка: «Надо расширить применение расстрела. Основная мысль, надеюсь, ясна: ...суд должен не устранить террор, а обосновать и узаконить его принципиально» (Там же, стр. 180). Та й сам НЕП Ленін, як відомо, вважав лише тимчасовою поступкою обставинам, лише короткочасним відступом.

Отже, «помилки» все-таки не було. Принаймні, Ленін її не бачив і не визнавав, вважаючи свою криваву лінію правильною і необхідною: «... не устраним терор, а... узаконить!» — тобто надати бандитським діям статус законних.

Спробуємо розглянути другу версію: Ленін справді хотів щастя народу, але ворожі елементи перешкождали здійсненню цього наміру. Та, як ми бачили, проти ленінського «щастя» виступали не лише «ворожі елементи», а сам народ, у т. ч. й пролетаріат.

Дуже неясно, мов крізь туман, згадується нам, що було якесь там Кронштадтське повстання, та й то більше завдяки Багрицькому: «Нас бросала молодость на кронштадский лед»... Я, будучи колись інспектором шкіл, власними вухами чула ось такий коментар вчительки: «Это, ребята, во время революции там на кораблях засели белогвардейцы, и наши молодые революционеры дрались с ними».

Спасенне невідання!.. Бо як вчителька, знаючи правду, могла б пояснити «ребятам», що не під час революції, а на четвертому році правління «всенародної улюблениці» — партії більшовиків — проти неї і її вождя піднімає повстання не якась там «білогвардійська контра», а «краса і гордість революції!» — кронштадтські моряки, на честь яких свого часу «глашатай» тієї ж революції Маяковський написав свій знаменитий «Левый марш»?

Чим пояснити, що в тому ж 1921 році переважна більшість областей країни була охоплена антибільшовицькими повстаннями, і то не тільки селянськими, а, як ми бачили, й робітничими, і не тільки в провінції, а й у «бастіонах революції»?

Чим пояснити, що в тому ж Кронштадському повстанні, яке Ленін назвав «небезпекою, страшнішою за Денікіна, Колчака та Юденича разом узятих», взяли участь 30 відсотків кронштадтських комуністів, а ще 40 — відмовилися від участі в боротьбі проти повсталих? (Розстріляли, певна річ, і тих, і других, тобто 70 відсотків комуністів Кронштадта).

Пояснення дають самі гасла, під якими виступали кронштадтці: «Свобода торгівлі!», «Свобода слова!», «Свобода друку!», «Свобода багатопартійності!», «Свобода виборів на багатопартійній основі!». І ще один, дуже промовистий: «Вся власть Советам — без коммунистов!»

Саме ці гасла були для Леніна небезпекою, «страшнішою за Денікіна, Колчака та Юденича разом узятих», тим більше, що, як зазначав сам Ілліч на X з'їзді, «кронштадтские настроения сильно сказались на пролетариате (зауважую: на пролетаріаті, а не на якихось там «буржуях»... — Г.М.) и могут стать программой общенародного восстания, если партия не примет драконовских мер» (див. Стенографічний звіт X з'їзду, стор. 253-254).

Отже, говорячи про гасла кронштадтців як про «программу общенародного восстания», Ленін чудово розумів, чого саме прагне народ! Але ще краще розумів «пролетарський вождь» те, що якщо сьогодні допустити вибори на багатопартійній основі, то завтра і йому, і всьому його уряду доведеться іти, вибачайте, бичкам хвосту крутити, бо серед усіх тих «творців нової ери людства», за винятком, здається, лише Луначарського й Чичеріна, не було жодної особи, яка мала б вищу освіту, а більшість — ніякої взагалі не мали. І якщо Яків Мойсейович, іменованій Свердловим, умів бодай чоботи

латати, то сам Ілліч до жодної справи, окрім політичного крутіїства та інтригантства, не був придатний і жив завжди або за рахунок матері, або за рахунок партії (пізніше — за рахунок всієї пограбованої країни).

Ще небезпечнішою була свобода слова та друку, бо вільна преса на повний голос заговорила б найперше про злочини, скоєні більшовиками впродовж чотирьох років правління, про жертви терору та штучних локальних голодоморів: спершу — в промислових центрах, щоб нацькувати робітників на селян, які «не хочуть» робітникам давати хліба, а далі — в селах, з яких розлючений пролетаріат у час продрозкладки повимітав усі запаси, чим остаточно збурих селян проти себе. Ось так вона забезпечувалася — «нерозривна робітничо-селянська єдність»...

А треба було не стріляти бабку чи дідка «мішечників», які несли із села зерно «для пролетаріату», аби й собі розжитися в того пролетаріату якоюсь літрою гасу чи лемешем до плуга...

Скільки їх, отих, хто ніс рятівний для якогось «пролетаря» клумак пшениці, сподіваюсь здобути хоч якусь взувачку для босої дитини, впало постріляними на залізничних платформах у 1918-1919 роках за наказом «великого гуманіста»?! А скільки їх ще поляже, скошених голодною смертю, коли озвірілі від люті, виголоднілі пролетарі та солдати остаточно пограбують «дружественный» клас?! Ні, так користуватися лозунгом «Розділяй і владарюй!» не вмів жоден із самодержців...

Ну хто б із них міг, скажімо, додуматися до такого: «Мы сначала поддерживаем до конца, всеми мерами, до конфискации, — крестьян вообще против помещика, а потом (и даже не потом, а в то же самое время) мы поддерживаем пролетариат против крестьянства вообще». Прошу зауважити: не проти «куркуля-експлуататора», а «крестьянства вообще»! Тобто, спершу руками селян пограбуємо поміщика, а тоді — руками робітників пограбуємо селянина! Самого ж пролетаря й грабувати нічого: до нього треба тільки не допустити селянина з його мішком зерна чи шматком сала, треба тільки перекрити торгівлю чи обмін продуктами праці між містом та селом — і пролетар приречений на голодну загибель! Як усім відомо, саме це й було зроблено одразу ж після приходу більшовиків до влади, що й спричинило голод у великих промислових центрах.

Садизм й жадоба крові «поборника гуманізму й справедливості», який обіцяв «мир хижинам», не знає меж. «Советская власть в деревне очень слаба, — пише великий учитель нищення. — Мы должны расколоть деревню на два враждебных класса. Ми обязаны разжечь там, в деревне, ту же гражданскую войну, что мы смогли сделать в городе» (Цитую за Д.Волкогоновим: «Ленин», М., 1994, кн. 1, стр. 130).

Отже, не було село розколоте «на два враждебных класса»! Розкололи його вірні лєнінці під керівництвом «самого чєловєчного чєловєка», якому будь-що потрібне було самовбивство народу, щоб утриматися при владі зі своєю зграєю розбійників.

Не знаю, що мав на увазі В. Маяковський, коли писав, що колись у людини, яка гортатиме лєнінські декрети й перєчитуватиме «лєнінские велєния», «выступят слезы... и кровь волнєньем ударит в виски». Але й справді, коли знайомишся з тими взірцями садистської жорстокості й єзуїтської облуди,

мимоволі на очі набігають сльози жалю за тим обдуреним, стражденим і зневаженим народом, кинутим у страшну м'ясорубку «ленінського гуманізму».

«Повесить, непременно повесить не менее 100 кулаков, богатеев, кровопийц, назначить заложников. Сделать так, чтобы на сотни верст кругом народ видел и трепетал, знал, кричал. Найдите подтверже людей для этого» (ПСС, т. 50, стр. 145).

«Решить проблему казачества путем поголовного их истребления... все деньги и все имущество конфисковать» (Там же, стр. 232).

«Всячески поощрять убийства шпионов, полицейских, черносотенцев и демократов» (ПСС, т. 5, стр. 456—459).

Чи не вдарить «кровь в виски» при читанні ленінського листа до Ефроїма Марковича «Селянського», в якому «великий гуманіст» дає вка-зівку, як покінчити з Юденичем: «Мобилизовать 10 тысяч буржуев, поставить позади них пулеметы и расстрелять несколько сотен, чтобы добиться настоящего массового напора на Юденича» (Цит. за Д. Волкогоновим: «Ленін», М., 1994, кн. 2).

Отже, і «живі стіни» з мирного населення перед військом, і «заградотряды», що розстрілюють «не надто сміливих» — усе це теж «винаходи», практиковані «добрим дедушкой» Ленінінм... Ну, чи не вдарить «кровь в виски», коли уявиш собі тих 10 тисяч ні в чому, власне, не винних людей, яких волею «самого человеческого человека» велено перетворити в криваве місиво?!

Й оце ті «принципи» нам хтось збирається відроджувати?! Й оце про цього маніяка, садиста хтось ще й досі розповідає нашим дітям як про творця народного щастя?!

Думаю, що найкращим свідченням того, про чие щастя дбав «наш дорогой Ильич», є підписана особисто Ленінінм рознарядка, дана керуючому справами ЦК, доставити із «запасов Совнаркома» для прийому делегатів I конгресу Комінтерну не більше й не менше: «Икру паюсную — 170 пудов, поросят молочних — 800 шт., рыбы красной — 200 пудов». Тут і брежнєвським застіллям, мабуть, важко змагатися. Але ж застілля застійних часів влаштувалися не під час цілковитого голодування народу! І про Брежнєва ніхто нікому не розказував «сердцещипательных» казок про ходоків, які за сотню кілометрів несли «голодающему вождю» паляницю чорного хліба, і як він, «страждущий и голодный» жертвовно віддав її в дитячий будинок... Воістину показовий взірець гуманізму!.. Але чого паюсної ікри трошки не вділив?..

Відкриймо книгу Є. Гінзбург «Крутой маршрут». Зі співчуттям читаючи спогади репресованої в 1930-ті переконаної комуністки, раз-по-раз наштовхуємося на цікаві моменти. Ось Гінзбург у камері казанської в'язниці, де поруч з нею сидить на соломі дружина члена ЦК і Політбюро СРСР, голови Раднаркому Татарії. «Эх, Женечка, — скаржиться ця «губернська помпадурша» авторці книги. — Знала бы ты, на каких кроватях я лежала!..». «Перед ней, — із цілком справедливою зневагою коментує комуністка Гінзбург, — проносились видения царственных альковов из дорогих номеров гостиницы «Москва» и правительственных санаториев...».

А ось Бутирська в'язниця. Тут Гінзбург зустрічає якихось дивних дівциць. У шикарних, але вже добряче зашурованих на нарах декольтованих платтях, у лакованих туфлях на височенних підборах, вони мали в холодній камері такий жалюгідно-затасканий вигляд, що партдама спершу прийняла їх за повій. Та з'ясувалося, що то були такі ж партдами, як і вона, але арештували їх під час званого вечора в Рудзутака і так, у вечірніх туалетах, кинули до в'язниці. (Мимохіть згадується Маяковський: «*Без серпа и молота не покажешься в свете! В чем сегодня буду фигурировать я на балу в Реввоенсовете?*»). Після балу — у в'язницю?.. Становище, скажемо прямо, гідне співчуття...

Та чомусь моєму співчуттю вперто перешкоджає мамина розповідь про те, як у той же час, коли виряджені партдами гуляли на званих балах у декольтованих платтях, її подругу виключили з комсомолу, а отже і з робітфаку лише за те, що те дурненьке дівча прийшло на заняття в шовкових панчохах — для «простонароддя» то було непростимим «міщанством»...

Ну а як же сама Гінзбург, комуністична свідомість якої не викликає сумніву навіть після багатьох років страждань у неї самої? А ось так: «Мой муж еще был членом ЦИК СССР, и поэтому я жила в комфортабельных номерах гостиницы «Москва», а во время моих частых поездок меня встречали и провожали машины татарского представительства в Москве...».

Може, досить цитат? Але... Дозвольте ще одну:

*Сидят в грязи рабочие,
сидят, лучину жгут.
Сливеют губы с холода,
но губы шепчут в лад:
«Через четыре года
Здесь будет город-сад!»
Свела промозглость корчею —
неважный мокр уют,
сидят в потьмах рабочие,
подмокший хлеб жуют.*

Оттак! Сидять, сіромахи, в болоті, жують промоклий хліб й одержимо будують «город-сад», щоб партбоси та їхні дружини могли спати в «царственных альковах», їздити в дармових машинах, а потім ще й говорити, що будівництво отих міст-садів, Дніпрогесів чи Магніток — це їхня заслуга!

Не буду криводушити. Був час, коли й для мене Володимир Ілліч був утіленням найвищих чеснот і найвищої мудрості. Я ж бо не в лісі росла, а в нормальній інтелігентській сім'ї, вчилася в радянській школі, де читанка починалася портретом милого кучерявого хлопчика. «Хлопчєня з розумними очима, із чолом високим та ясним... це обличчя рідне нам усім», — проголошувала читанка віршиком нашого печально-мудрого Максима Тадейовича, який нам слід було зачувати напам'ять Тож і мені воно, це обличчя в обрамленні янгольських кучериків, було рідним. Я навіть вірші присвячувала «самоу человечному человеку» — таке також було.

*...спить біля столу маленька Натка.
Снить про майбутнє маленьке дівча
В світі невстоянім ніччю холодною —
Одне із мільйонів дітей Ілліча,
Мільйонний промінчик любові народної.
(Цикл «Листи до Леніна»).*

Та ще в університеті мене почало тривожити питання: як такий великий гуманіст міг принести стільки (я ще тоді й уяви не мала про їх справжню кількість!) людських життів у жертву мертвій, апріорі помилковій теорії? Я шукала якогось іншого сенсу, якоїсь вагомшої мети. Минуло багато років, перш ніж я зрозуміла її. А відкрив мені її сам Ленін.

Ось вона: «Хлебная монополия, хлебная карточка, всеобщая трудовая повинность является в руках пролетарского государства, в руках полновластных советов самым могучим средством учета и контроля... Это средство контроля и принуждения к труду сильнее законов Конвента и его гильотины. Гильотина только запугивала, только сламывала активное сопротивление, нам этого мало... Нам надо сломать и пассивное, еще более опасное сопротивление... И мы имеем средство для этого... Это средство — хлебная карточка, хлебная монополия, всеобщая трудовая повинность... От трудовой повинности в применении к богатым власть должна будет перейти, а вернее одновременно должна будет поставить на очередь задачу применения соответствующих принципов и к большинству трудящихся рабочих и крестьян».

Отже, існувала-таки «вища» ціль, важливіша для вождя за всі теорії! Та ціль — позбавлення населення країни будь-яких запасів, зосередження в руках влади буквально всього, що є нині, і що буде в майбутньому вироблене народом у процесі примусової праці (трудової повинності), щоб потім мати змогу всі ці, створені народом блага, розподіляти між тими, в кого їх забрано. Звісно ж, не між усіма, а лише між тими, хто не буде «оказывать» навіть «пассивного сопротивления».

А дідька лисого ти «посопротивляєшся», якщо тобі, пограбованому до нитки «рідною» владою, та влада ще й хлібної карточки не дасть! Мав рацію «мудрий вождь і учитель»: «Хлебная монополия, хлебная карточка — пострашнее гильотины!»... Мав рацію і твердячи, що «распределяя... ми будем господствовать над всеми областями труда». Ось воно — знищення капіталістичної експлуатації й заміна її суто рабовласницькою, коли раб за свою підневільну працю отримує лише визначений рабо-власником мінімум, та й то лише тоді, коли не виявляє навіть пасивного спротиву, а самовіддано лиже руку гнобителя.

Мимоволі згадується Шевченкове: «Чом ми вам чурек же ваш та вам не кинем, як тій собаці! Чом ви нам платить за сонце не повинні!»... Куди тим самодержцям!.. Вони отой Кавказ 150 років душили й додушити до кінця не спромоглися. А Ленін вже через чотири місяці після жовтневого перевороту впевнено заявив: «В настоящее время задача преодоления и подавления сопротивления в России закончена в своих главных чертах. Россия завоевана большевиками».

Це не я, це сам Ленін, Володимир Ілліч, дає нам відповідь на питання про стосунки партії та народу: «Россия завоевана большевиками». А в завойованій країні з населенням (народом) не церемоняться. Його заставляють служити заво-йовникам, його грабують, знищують. І лише тим, хто не виявляє навіть «пассивного сопротивления», видають «хлебную карточку», щоб мав таку-сяку силу мовчки виконувати «трудовую повинность», стати «винтиком одного общегосударственного механизма»...

Але я, нехай простять мене «вірні ленінці», не туди заїхала... У товариша Леніна про «винтик» нема. То вже товариш Сталін так розвинув ленінське вчення. У тов. Леніна є лише про «превращение всего государственного механизма в единую крупную машину, работающую так, чтобы сотни миллионов людей руководствовались одним планом». Тут, власне, Сталіну й «розвивати» нічого було, бо Ленін сам усе сказав: і про трудову дисципліну, яку в іншому місці він трактує вже не як підпорядкування єдиному плану, а як «беспрекословное повиновение воле советского руководителя», і про «промышленные суды» та «карательные меры за несоблюдение трудовой дисциплины». «Необходимо карать, — каже наш «великий гуманіст», — вплоть до тюремного заключения». Тож і не дивно, що советські табори були переповнені тими «порушниками», особливо в передвоєнні роки, коли й за п'ятихвилинне запізнення на фабрику можна було на п'ять років у Сибір заgrimіти. Леніна не було тоді? Зате заповіти його були!

А чи не за ленінським заповітом «беспрекословного повиновения воле советского (читай — партійного, бо інших у нас не було — Ленін ще в 1921-у сказав, що «отдавать производство беспартийной стихии» ніззя!) руководителя» ми 70 років сіяли в мерзлу землю чи збирали недозріле, бо такою була райкомівська вказівка? А чи не заради того, щоб «распределяя — господствовать», проводилося «розкуркулення» найпрацьовитіших селян, стягувалося майно в колгоспи, де воно гинуло й нищилось? Чи не заради цього ті колгоспи органі-зовувалися? І чи не ленінська практика організації штучних голодоморів була в таких масштабах впроваджена в Україні в 1933-у?!

Ні, не порушував Сталін ленінських заповітів та принципів! І мали рацію комуністи, коли казали, що «Сталин — это Ленин сегодня!». Як мають рацію й ті, хто сьогодні несе поруч портрети обох катів. Все вищеописане — лише невеличкий «екскурс» в історію фізичного, економічного та морального нищення народу на основі «принципів», вироблених і втілених у практику вождем та ідеологом комуністичної партії. Суть цих «принципів» — необмежена («никакими законами, никакими абсолютно правилами не ограниченная»...) влада жменьки партократів над безправним, позбавленим власності, тотально контрольованим народом, залежним винятково від свавілля владоможців, тобто отієї жменьки партократів.

І якщо ми за більш як 70 років утілення цих «принципів» узагалі не зникли з лиця планети, то це сталося тільки тому, що кожен з наступників Леніна все-таки, бодай у чомусь, відступав від отих сумнозвісних «ленінських принципів», а не втілював їх у життя буквально, в їх маніакально-садистському сенсі. Комуністична партія має зійти з політичної арени не тільки тому, що вона є співучасницею злочинів комуністичної системи, хоч і цього було б достатньо, якби «ленінські принципи» не перетворили нас в інертну, незрячу масу.

Вона має щезнути тому, що в неї нема ідеології, окрім гвалтвної комуністичної (марксистсько-ленінської), яка суперечить людській природі й на практиці означає цілковите фізичне, економічне й духовне рабство.

Одне лише прагнення (й нині деклароване комуністами) відновити «ленінські принципи» є підставою для вироку і над партією, і над її ідеологією на суді історії.

Галина МОГИЛЬНИЦЬКА

P.S. 3 жовтня цього року під час передачі місцевих новин екраном телевізора пробіг рядочок, у якому сповіщалося про те, що в одному з районів Одеської області за державні кошти відновлено пам'ятники Леніну та Калініну.

Думаю, що правову оцінку цьому факту дасть прокуратура, бо це — грубе порушення законодавства України. Тих, хто схоче (вже вкотре!) переконати мене, що Іллічева лисина має довіку бовваніти над нами як «символ нашої історії», запитаю: «А якби колись у час окупації десь був зведений пам'ятник Адольфу Гітлеру, вони теж твердили б, що його треба зберегти? — це ж також історія!». Мабуть, ніхто не відповів би «так», бо Гітлер — завойовник, окупант, грабіжник і нищитель. Але ж ми бачили, що навіть стосовно Росії Ленін сам себе і свою більшовицьку кліку вважав завойовниками! І грабували вони не згірше гітлерівців, і люду винищили значно більше, ніж гітлерівські посіпаки.

Що ж до України, яка в 1918 році була проголошена суверенною державою і визнана такою низкою країн світу, то щодо неї Ленін та армія, послана ним для ліквідації української незалежності, були найсправжнісінькими окупантами, з якої точки зору на цю справу не поглянути. Та й грабіжницькі цілі «вождь пролетаріату» навіть і не думав приховувати. Згадаймо хоч б усім відоме: «Без українского угля и хлеба революция задохнется...»

...Вільний, справді суверенний народ не ставить пам'ятників своїм катам та окупантам, опріч як на їхніх могилах. Та й то не пам'ятники, а хрести — знаки християнського прощення, забуття зла. Пам'ятник — знак шаноби, знак поклоніння, а не пам'яті. Катам, окупантам вклоняються лише раби!

А нам, щоб пам'ятати нашу історію, потрібно її, перш за все, вивчити. Вивчити сумлінно й неупереджено. Бо якби ми знали її так, як кожному народові належить знати своє минуле, то досі вже жоден найтвердолобіший демагог не осмілювався б агітувати за «відновлення ленінських принципів» і давно вже всі ми, незалежно від кольору та розрізу очей, форми носа чи мовних уподобань, стали б не «язычным населением», а гідними й гордими громадянами Української держави, і Держава наша давно вже стала б і багатою, і шанованою в світі європейською державою.

Г.М.

ПРОГРАМА "ІМЕНА" ДО 80-РІЧЧЯ ГАЛИНИ МОГИЛЬНИЦЬКОЇ

11 червня 2017 року

Ведучий - Богдан Чуфус.

Гість студії - Галина Могильницька - поетеса, письменниця, педагог,
засл. прац. освіти України.

<https://www.youtube.com/watch?v=yOGuxMaU1jU>

ДО КРАСИ — ТАЛАНТ І РОЗУМ

20 травня 2017 року, №048-049 (21839-21840)

Талант і розум у всьому — у фаховій діяльності, у громадській роботі, в літературній творчості... Слова, винесені в заголовок, виголошені на ювілейному вечорі Галини Могильницької кимось із колег ювілярки, найбільш точно увібрали в себе все те, що було висловлене у чисельних привітаннях.

Слухаючи ті щирі й теплі віншування, пригадався один випадок. Одна вельми показова історія, пов'язана з творчістю Галини Могильницької.

Чотири роки тому жила у нас кілька місяців молода жінка (назвемо її Ліною), допомагала по медицині. Була запеклою прихильницею Московського патріархату, хоч налаштована критично, бо вже встигла спізнати й монастирського життя. Вечорами зчаста ми з дружиною потрохи просвіщали її, вповідали історію церкви. Дискутували — було й таке. Ще на самому початку, побачивши Біблію, украї здивувалась: «Как? Библия — на украинском языке?» Наче українці мають розмовляти з Богом лише по-московськи. Непросто було донести до її свідомості очевидні речі.

Одного разу, шукаючи на полицях якусь книжку, інтуїтивно відклав набік дві чи три праці Галини Могильницької — саме в тему. Надбігла думка: дати почитати Ліні. Та одразу ж і сумнів: чи захоче? Ні, тут інший підхід потрібен. І почали ми з дружиною вечорами читати їй уривки з цих книжок, вибудовуючи це «навчання» так, щоби вона сама доходила висновків.

Минав час. Наші друзі вінчалися в храмі Різдва Христового Української православної церкви Київського патріархату, і ми запропонували Ліні піти з нами. Погодилась із деякою пересторогою. Після обряду вінчання була мовчазною, задумливою... «Тобі не сподобалось?» — питаємо. «Та що ви, дуже сподобалось. Така благодать...».

Брали її з собою і на хрестини, і на Трійцю — вже до греко-католицької церкви, якої вона спочатку не хотіла визнавати... Паралельно продовжувалося читання книжок, обговорення прочитаного. Під впливом почутого поступово мінялися її погляди. Історію Церкви подавали їй крізь призму історії України. Незрідка й сама бралася до читання тих книжок. На-дійшов час прощатися. «Мені знайшли роботу в іншому місті, не знаєте, там є Київський патріархат?» — спитала зацікавлено. «Мусить бути. Походи по церквах й обов'язково знайдеш свою». «А ці книжечки... їх десь можна купити?». «Вони твої, Ліно. Читай і згадуй нас»...

Така ось життєва, як мовиться, історія. Продовжуючи тему, варто привести тут слова з виступу о. Михайла з храму Різдва Христового на вечорі вшанування Галини Могильницької. Вручаючи ювілярці орден Великомучениці Варвари, священник сказав, що йому цікава кожна зустріч з нею, вірянкою цієї парафії. «Ви є Богом даний рупор нашої церкви. Інтелектуал і відважна людина. Відстоюєте свою думку і свою позицію, бо розумієте, що в цій позиції є правда... Розумних багато, а мудрих — недосить»...

І вже якось так вибудовувався той вечір, що й відряджена з Чернівців Союзом українок Олександра Попелюх, даруючи ювілярці ікону вкупі з фантастично вишитим рушником до неї, сказала, що на Буковині Галину Могильницьку знають як таку, котра твердо стоїть в обороні церкви Київського патріархату, а значить — Української помісної церкви. І її книжку «Літос» дуже добре знають, бо «та книжка є правда, вона має бути посібником у вивченні історії».

Попри глибоку віру, яка допомагає в усьому, пані Галина є цілком світською людиною, і віра її — лише одна з притаманних їй чеснот, на яких наголошували віншувальники. І передовсім — вчительки української мови та літератури, з якими Галина Анатоліївна тісно контактує вже понад два десятиліття як викладач Інституту удосконалення вчителів. Оті скромні та героїчні — без перебільшення, бо роблять свою патріотичну справу в умовах зросійщеного півдня — невтомні трудівниці на безмежній ниві освітянській, котрій до українського ідеалу ще ой як далеко. Від неї вони отримують не лише методичну допомогу, а й моральну підтримку, отой енергетичний заряд, зокрема й у вигляді її особистого прикладу служіння українській справі. Ось так, не боячись пафосу, можна сказати, бо праця та робиться скромно, й не одразу помітні її результати, але говорити про це треба голосно. Та й нагода ж яка — ювілей! Від їхнього імені ювілярку вітали не лише одеські вчительки, а й колеги з міста Південного, яке все ще називається Южним, з села

Надлиманського Ові-діопольського району, педагоги—колеги з Інституту вдосконалення вчителів...

Вони говорили не лише про високі фахові якості пані Галини, а й про такі чесноти, як високий патріотизм, уміння переконувати, вірність своїй громадянській позиції та обраним колись ідеалам. Підкреслювали її участь у громадському житті краю. Таких людей не надто багато, але вони є, вони становлять основу українства тут, на півдні країни. Тож дуже слушно зауважив у своєму привітанні Володимир Крижанівський, «давній чорноморець», як він сам сказав про себе, якого при комуністах звільнили з газети за звинуваченням у націоналізмі: «Ми недооцінюємо можливості української громади Одеси. Вже час виходити на широкий простір. Треба створити координаційний центр, який привів би у дію потенціал української Одеси, а це, передовсім, такі люди, як пані Галина Могильницька. Час перетворювати місто на сильний український культурний центр».

Слушно мовлено, та от біда: незрідка той потенціал у масі своїй залишається бездіяльним, пасивним, навіть боязким. Знищили «Просвіту» — вочевидь, обрані до її керівництва люди мали саме таке завдання. Не чути про комітет чи товариство захисту української мови, ареал поширення якої в Одесі звужується, як та шагренева шкіра. Так само й з іншими громадськими організаціями українського штибу. Тим-то й важливо, користаючи з нагоди, вияскравлювати такі постаті з активною життєвою позицією, творчі особистості, як наша нинішня ювілярка — дай їй, Боже, здоров'я та снаги. «На таких, — зазначила вчителька української мови та літератури Маріїнської гімназії Лариса Сторожук, — тримається наша Україна. Ми захоплюємося вашою безкомпромісністю, силою духу».

«Вчителів на цьому ювілейному вечорі було б значно більше, але ця субота — робочий день, тому не змогли приїхати з дальших районів, — сказала завідувачка методичним центром української мови та літератури Інституту вдосконалення Світлана Свінтковська. — Коли з'їжджаються на чергове заняття вчителі з районів, то перше запитання у них: чи буде Могильницька? Готові слухати й слухати її».

Багато гарних людей прийшли привітати ювілярку. Їй дарували квіти й ікони, освідчувалися гарними віршами видатних поетів, також і її власними, їй співала викладач кафедри сольного співу Одеської музичної академії ім. А.В. Нежданової Антоніна Кулієва... Дві пісні на слова Галини Могильницької заспівав знаний музикант Максим Трубніков, до слова, також педагог. Одна з цих пісень — «Нас веде дух правди і свободи» — прозвучала вперше.

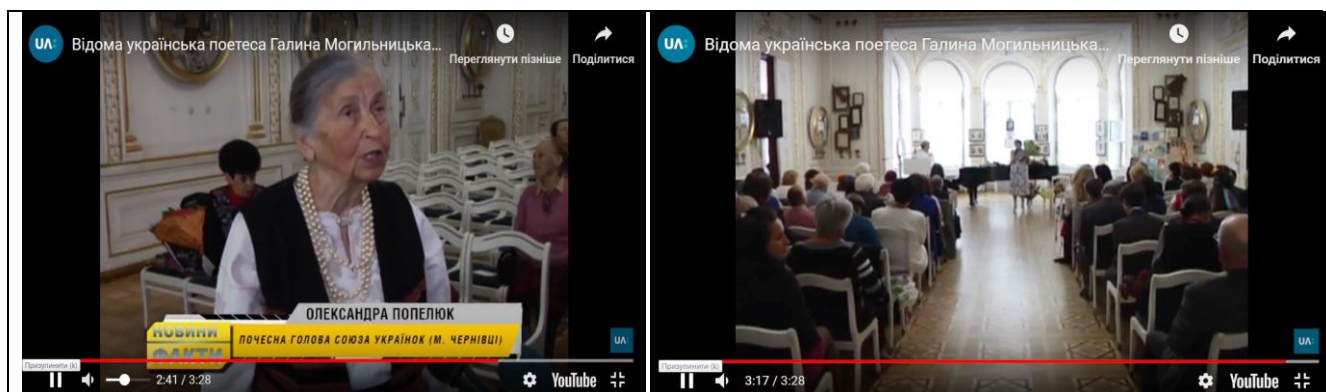
«Щаслива та людина, яка може комусь зробити добро», — сказала Галина Могильницька, дякуючи за щирість і тепло привітань. У відповідь гості вечора всі гуртом дружно заспівали ювілярці «Многая літа».

Роман КРАКАЛІЯ

<http://chornomorka.com/archive/21839-21840/a-9368.html>

ВІДОМА УКРАЇНЬСЬКА ПОЕТЕСА ГАЛИНА МОГИЛЬНИЦЬКА ВІДЗНАЧИЛА СВІЙ ЮВІЛЕЙ

16 травня 2017 року

В Одеському літературному музеї відзначала свій ювілей відома українська поетеса, публіцист і педагог Галина Анатоліївна Могильницька.

Редакція "ФАКТИ", (0482) 634712

<http://oodtrk.od.ua/fakti/12918-vidoma-ukrajinska-poetesa-galina-mogilnitska-vidznachila-svij-yuvilej-video>

ГАЛИНІ МОГИЛЬНИЦЬКІЙ – 80

14 травня 2017 року

13 травня 2017 року у Літературному музеї відбувся ювілейний вечір відомої письменниці, викладачки української мови та літератури, громадської діячки Галини Анатоліївни Могильницької.

Прийшли привітати поважну ювілярку вчителі з обласних, міських шкіл разом з учнями, колеги по роботі з Одеського Інституту підвищення кваліфікації вчителів, представники церкви Київського патріархату, представники національно-культурних товариства, письменники.

Вела програму вечора дочка Ярослава Різникова, яка була заклопотана тим, як надати всім бажаним слово для виступу...

Звучали пісні, написані на слова Галини Анатоліївни, вірші, теплі спогади Олега Олійниківа, Олекси Різниченка, Любові Ісаєнко, Світлани Свінтковської, Богдана Чуфуса та багатьох інших гостей.

Галина Анатоліївна частий гість міських бібліотек, тому ми з Лідією Пазенко та учнями Одеської загальноосвітньої школи №55 вирішили привітати поетесу з ювілеєм і подякувати за гарні книги, написані для дітей.

Зичимо Галині Анатоліївни багато років творчої роботи, здоров'я та зустрічей зі своїми читачами.

НА ЧЕРНЕЧІЙ ГОРІ

5 травня 2017 року

Галина Могильницька — поет за своєю природою і вродою. Чи поеми пише, чи просто поезії, чи жорстко картає недолюдків — відкритих чи прихованих недругів України і всього українського.

Пригадую видану в Броварах книгу віршів «З непам'яті прикликана судьбою». У повній силі розвинувся, розцвів талант Галини. Були в мене й деякі застереження до окремих творів. Але її поезії, як морські хвилі, набігали нові й нові — мінливі, різнобарвні, різнохарактерні... Там пастельні тони (тепло відгорілих почуттів), там мудрість жіноча («Очі в очі — і мимо»), майже геніальна медитація у вірші «На Божих скрижалях»... Галина Могильницька — лауреат премії імені Василя Стуса. Рідко хто з поетів має таку нагороду.

Нового поступу, Галино! Маємо ще дещицю твоїх віршів.

Станіслав КОНАК

* * *

Ясним ранком в різнотрав'я чисте росяне
Виганяло дівчаточко гуся росами.
Йшли собі до озеречка мрійно-сонного,
А обабіч личка вмивши, зріли соняхи,
А обабіч чебрецями пахло ніжними,
Притомились у дівчатка босі ніженьки.
А в гусятка притомились лапки босії...
Заблудилося дівчатко в світі білому, —
Тільки сніг навкруг, як пір'ячко пребілеє.
Йде засмучене дівчатко — всім розказує,
У долоньці біле пір'ячко показує:
«Ясним ранком до озерця полем росяним
Із гусятком маленьким вийшла босая.
А у мене притомились босі ніженьки.
Й загубилось озеречко десь за плесами,
І гусятко запропало десь малесеньке...»
Йде зажурене дівчатко — всіх розпитує.
А обабіч — світ широкий вабить квітами.
Та немає озеречка — ріки вирами,

І гусяточко майнуло в ірій.
В ірій...

* * *

Розгубились червлені вересні
В листопаді календарнім...
Ти живеш на другому березі,
За сто тисяч думок від мене.

За важкими семи печатями
Твої очі, і руки, й плечі.
Ти не чув — як малим звірятком
Вчора в гості просився вечір?

Як губами м'якими й теплими
Стиха хукав на шиби білі,
Із гостинцями кошик плетений
У вікно простягав несміло,

Потім довго стояв під хатою
У печалі своїй дитинній,
Лиш, як дві зорі волохаті,
Його очі бриніли синьо,

Й крадькома молодик кирпатий,
Що розгойдував ніч на ріжках,
Срібним пальцем стирав винувато
З щік йому промінці-боріздки.

А під ранок знялась пороша,
Й розмела рукавом лелечим
Тихі вірші мої, що в кошику
Ніс до тебе маленький вечір...

* * *

«Не сотвори себе кумира» —
Глаголить істина стара.
Нехай у всьому буде міра,
Не сотвори собі кумира,
Аби зневіри птиця сіра
Не всілась на кінці пера.

Щоб п'єдесталу сіра брила,
Яку воздвиг знічев'я сам,
Собою світу не закрила...
А я вітрилом майоріла,
Страсною свічкою горіла...
А я кумира сотворила

На глум землі і небесам.

І лиш йому молилась, рада
Весь світ у жертву принести.
(Яка банальна клоунада...)
Кумире! Боже! Вірокраде!
...О як він довго й страшно падав
З немислимої висоти...

Тепер лиш досвід зуби щікрить
І біль шмагає батогом.
Отож рахуйтеся, як банкіри,
В любові, відданості, вірі,
Тоді у всьому буде міра,
Тоді не створите кумира,
Ані подобія його.

А я, коли від болю й жаху
В оцім содомі не згорю, —
Нехай мене чекає плаха,
Хай відчай душу розпанаха, —
Я знов, бодай зі сліз і праха,
Собі кумира сотворю.

Прометей і юрба XX століття

— Диви! Впіймали!
— Певне, вбив кого?
— Чи матюкався, п'яний, при народі?
— Та ні! Він, кажуть, викрав десь вогонь.
— Диви! Інтелігент, а також — злодій!
— Цить, дурню! — хтось із натовпу прорік. —
Він — людям! Розумієш?!
Вкрав із неба...
— О-о-о! Це вже небезпечний чоловік!
Бо — всі крадуть,
Але ж... Крадуть — для себе!

Sancta simplicitas

*«Господи! Прости їх — не відають, що
створять!»
Христос — про іудейський нарід.*

В багаття, де совість горіла,
Хмиз в люті тупій жбурляла,
Пілату й Кіафі
«Розпни! Розпни!»
Тисячорото кричала.
Тисяч злочинів, тисячі раз
Наївно благословляла,
І прощена була тисячі раз
Sancta simplicitas!..

Ні! Не прощу невідання святе,
Святу наївність — простоту лукаву,
Бо лободою й терном заросте.
Все, що плекалось на землі віками.
Бо владно розіпнеться на землі
Стопузий бог гендлярства і безчестя,
Бо відблиск мислі згасне на чолі,
І прокленуть буття моє
Прийдешні.

Ні! Не прощу простоту,
Не пройду, мимо неї в мовчанні!
Оглушу!
Розпечу її мозок
Міліардом людських печалей,
В сплячу душу її прокричу стоголосо
Прокляття вистраждані
І не дам спочивати, ледачій,
В святому невіданні!

Тхнуло невідання
Війнами й стратами,
Тхнуло тортурами й казематами.
Нині воно, «непорочне» і п'яне,
Тхне розпаношеністю
Й чистоганом,
Тьмою цинізму в заблуканім світі,
Криком душ і планет,
Що зірвались з орбіти.

Ні! Не прощу!
Простота — кривава.
Людина на простоту
Просто — не має права!

...А часом так заздрю (пощо — не відаю!..)
Простої ромашки золотому невіданню...

Апокаліптичне

(уривок із ораторії)

Пам'яті 300 кобзарів і лірників, розстріляних в грудні 1934 року після кобзарського з'їзду, що проходив в рамках Республіканської олімпіади

...Ідуть степами кобзарі,
Як в ірій птахи.
Крізь біль розбитих вівтарів
Господнім шляхом.
І їм услід крізь сніжну в'язь
Вороння криче,
І сіл стрункий іконостас
Глядить незряче.

У драних свитках у віки
Ідуть пророки,
Горять тополі, мов свічки,
Струнки й високі.
І світ від жаху зціпенів,
Бідою повен.
Ген-ген погнали кобзарів
У невідомість.

Без вороття
У чорний рік страшної ери
Пішли, Україно, в небуття
Твої Гомери...

І не догнать, не повернути,
Не врятувати й не спинить!
Не заслонить кобзарські груди
Від люті людозвірини.

Лиш луни пострілів шалено
Тріщать крізь стогони хуги,
І крізь роки кричать до мене
Ті закривавлені сніги,
Де у двадцятому столітті
На замордованій землі
Сліпі співці у драних свитах
Від куль чужинських полягли.

...Лежать в степу серед снігів
Сліпі пророки.

І Бог

Від розпачу закрив
Недремне око...

Пісня

Всі дощі — на врожай,
Всі вітри — на тепло...
Прилетіли лелеки
До омріяних гнізд,
Понад білим селом
Розпростерли крило
В сяйві риз весняних,
В сяйві сонячних риз.

А в одній лелечихи — сива біда,
А в одній лелечихи — та й немає гнізда,
І нема де спочити, і сил не стає...
Понад полем лелечиха крилами б'є.

Не тужи в самоті,
Білих крил не ламай!
Всі вітри — на тепло,
Тільки в серці — зима.
Всі дощі — на врожай,
Тільки твій — пересох.

...Йди до мене, лелечихо, —
Будем удвох.

Щастя

(триптих 43-го року)

І
...А коли ніч допалала останнім схлипом
І впала на скроні
Попелом останнього згарища,
Стала в воротах жінка щаслива,
В подертій хустині, фуфайці заношеній,
З усміхом неприм'ятим,
Про празник дбайливо збереженим,
З очима великодніми,
Празниковими...

І змучене сонце,
Таке безпорадне і кволе,
Прострелене безліч разів,

Та не вбите,
Незрушно лежало на обрії,
Як слабкий чоловік на постелі,
Безсиле підняти,
Й тривожно вдивлялося в очі жіночі,
Немовби не вірячи:
«Жінко,
Невже ж бо ти, справді, щаслива,
Що твій безпорадний каліка
Живий повернувся?!»

II

...А коли сонце стрибнуло угору
І яблуком жовтобоким
Покотилось
У поцяцьковане хмарами небо, —
Хлоп'я світлочубе
На гойдалці мотуззяній гойдалося,
Чубчиком неба торкалося,
І хмаринки у чубчику плутались...
А хлоп'ятко злітало все вище і вище,
Мов яблуко жовте з небес
Заповзялось дістати,
Бо фельдшерка мамі казала,
Що таткові нині
Притьмом вітаміни потрібні.
...От прикотить би до хати
Таку папіровку — велику, як сонце!..
Може, вирости б таткові руки,
І гойдалку б тато зробив,
Дерев'яну, високу!
І сина підняв би до стелі...
Сонечку! Дужче світи!
Хай хоч сходить
Цибуля на грядці!

III

...А коли вечір у хату вступив
І, повечерявши супом,
Олією злегка задуреним,
Загасив каганця, —
Очі міцно зімкнув чоловік на постелі,
Бо в темряві світ заслонили
І світнули в душу
Два сонця сліпучих
На великоднім обличчі дружини.
Аж сльози з очей покотились...

«О жінко! Невже ж бо ти й справді
Щаслива сьогодні?!»

На Чернечій горі
(22 травня 2011 року)

Ну як тобі, батьку Тарасе,
Отам угорі?
Все видно з високої кручі?
І в золоті маківки монастирів,
Й Дніпро, вже давно не ревучий.
І степ, і лани, і калина, й верба,
Й палати — куди кріпосницьким!..
І люд, що немов би вже вийшов з раба,
А досі — по-рабському нищий.
Колись Вашингтона ти, батечку, звав?
Вже маєм! Півтисячі —
Всі — Вашингтони!
Ледь вмівши докупити ліпити слова,
Вже ліплять під себе державні закони!
Бо то щонайкращі (у кого грошва!)
В парламент вгодовані внесли сідниці.
Вже в лаатаный свмты
Не ходить вдова,
Бо є секонхенд для вдовиці!
До церкви в лахмітті чужім поспіша,
Де ладан, свічки і елеї.
Її там навчають (бо ж темна душа!)
Московські попи й архіреї.
І хто ми, і що ми, і звідки наш рід...
(Куди тому «куцому німцю»!..)
Й виходить з церков очамрілий нарід,
Злобою налитий по вінця
До мови й держави, до себе самих,
До власної гідності й честі.
Бо й мова, й держава — завідомий гріх,
Бо «Русь быть обязана вместе!»
А ти — понад всім.
Лиш небес голубінь,
Й чола ледь торкається хмарка прозора.
О, як там у висі самотньо Тобі!
Аж страшно поглянути вгору.
Я прийду вночі.
Щоб нікого й ніде...
Лиш ми — і вечірня зоря тихозлотня.
Тоді поговорим.

Бо тут, між людей,
Я теж, як тополя у полі,
Самотня.

Самовизначення

Ні розпачу, ані журби!
Лише вуста, зімкнуті тісно.
Та в час звитяги й боротьби
Я — пісня!
Чуєте? — Я пісня!

На сто немислимих октав,
На сто нечуваних регістрів
Творець мене розрахував:
Я — пісня
у стріли на вістрі.

Я — голос луків і дібров,
Злотистий заспів колосковий.
Я — гнівний клекіт корогов.
І материнська колискова.

Я спів любові й боротьби
Для бою, праці й до походу,
Я — спів доби
і спів судьби
Мого прадревнього народу.

<http://chornomorka.com/archive/a-1678.html>

НА БАСТІОНАХ ДУХУ

4 березня 2017 року, №022-023 (21813-21814)

Сьогодні часто повторюють фразу: «Україна програла інформаційну війну Росії». Ця війна почалася не вчора і не позавчора. Її коріння сягає вглиб історії, сфальсифікованої імперською наукою. Але ми вже живемо понад 25 років у незалежній Україні. «Що зробила наша держава, наша наука, наша просвіта і пропаганда, — запитує у своїй новій книжці «Химери згвалтованого хронотопу» (тобто часопростору) відома письменниця, публіцистка і громадська діячка Галина Могильницька, — щоб дати людям правдиві знання про землю і народ, від яких їх послідовно і цілеспрямовано відлучали протягом століть? Може, забезпечили державне фінансування і захист хоча б однієї проукраїнської газети?.. Може, створили мережу лекторіїв... з обов'язковим забезпеченням пристойного приміщення для проведення лекцій, з хоча б мізерною оплатою лекторів, щоб люди бачили, що це не відсибеньки якихось «національно-стурбованих діячів», а відповідальна справа, доручена національно стурбованим державою?..».

На цьому блідому фоні не можна не вітати публіцистично-наступальних книжок, які патріотично налаштовані автори видають своїм коштом, на добровільних засадах, ніким, крім совісті, не закликані до цього. Сьогодні вони стають подібними до волонтерів і до бійців добровольчих батальйонів, які піднімаються на бастіони духу для захисту українських цінностей.

МАЯКИ ПРАВДИ У ЗБУРЕНОМУ ЧАСОПРОСТОРИ

Книжка Галини Могильницької, що вийшла на межі минулого і нинішнього років в одеському видавництві «Акваторія», є, як сказано в анотації, своєрідною «історією хвороби» нашого суспільства «від її початкової стадії — до породження нею рецидивів, які й досі паралізують наше суспільне буття в усіх його проявах: політичному, економічному, освітньому та релігійному, а отже і в морально-етичному». Маючи гострий аналітичний розум та палке серце громадянина-патріота, авторка зосереджує свою увагу на важливих аспектах звивистого шляху української державності. Допитливий і небайдужий читач знайде тут вивірені та вичерпні відповіді на ті чи інші питання, якими переймається, позбавить себе сумнівів чи вагань, якщо такі є.

Перший розділ «На вітрах розбурханої доби» вміщує глибокі історичні розвідки, що ґрунтуються на конкретних, а нерідко й маловідомих фактах. Крім того, тут подаються розповіді про окремих осіб, гідних увічнення, котрі, мов маяки, кличуть до правди, любові та стійкості. Візьмімо, наприклад, публікацію під заголовком «В'язень № 8986». У зачині авторка констатує: «Подвиг Януша Корчака, що разом зі своїми вихованцями добровільно ступив у газову камеру

фашистського концтабору, — відомий усьому світові. Про українця Івана Кипріяна не знає ніхто. Корчак був педагогом. Кипріян — священиком». Перший здійснив свій подвиг у гітлерівському концтаборі під час Другої світової війни, другий — у ленінському концтаборі ще у 1924 році. З бараку, де сидів священик, час від часу забирали тих у'язнів, яких прирекли на знищення. Одного разу вивели два десятки хворих, ослаблених дітей. Надворі стояла зима, лютувала страшна сибір-ська хуртовина. А дітки — самі, безпорадні. Отець Іван і до того всіляко намагався полегшити їм перебування в бараку, а цього разу відчув, «що в своїй дитячій розпуці вони гукають до нього, як кожна дитина в біді гукає свою маму». І він зумів пробратися до них... «Чотири дні лютувала заметіль, і чотири дні ніхто не підступав до загорожі смерт-ників. А коли відкрили, побачили замерзле тіло отця Кипріяна, обліплене задубілими дитячими трупами. Ручку одного з хлопчиків отець ще тримав у своїй задубілій долоні»...

Щемить серце, коли читаєш публікації «Ех, яблучко!» (лютий 1928-го, в Одесі лютують червоногвардійські банди Муравйова. Транспортне судно «Алмаз» стає плавучою тюрмою для «контрреволюційних елементів». Там їх спалюють у топках або живими, прив'язавши до ніг баласт, скидають в море); «Мовою документів і свідчень» (серед офіційних доказів — доповідна записка військового прокурора на ім'я секретаря ЦК КП(б)У М.С. Хрущова про те, що бандитські дії під виглядом вояків УПА чинили самі «визволителі» західноукраїн-ських земель); «Остання дума» (про розправу ГПУ над кобзарями та лірниками у 1928-у)...

Про історію України та Росії, споконвічне вороже ставлення останньої до своєї сусідки написано багато, та, незважаючи на це, тематичні дослідження Галини Могильницької, підкріп-лені неспростовними фактами, читаються з неослабним інтересом.

Історія перегукується із сучасністю. І не можна оминати висловлювань авторки про роль так званих опозиціонерів, які намагаються дестабілізувати ситуацію в державі. «Ви, — гнівно піднімає свій голос письменниця, — призвідці війни. Ви підготували для неї ґрунт: сформували електорат україноненависників, «русомірян»-сепаратистів, розвалили армію й розікрали країну. Не Путін, а ви — винуватці розрухи в Донбасі. Ви — винуватці горя осиротілих матерів і дітей... Ще до того, як путінські найманці почали стріляти

із «ураганів» і «градів», ви стріляли в Україну й український народ своєю ненавистю й брехнею... Я твердо знаю: мир і благополуччя в Україні наступить тоді, коли ви перестанете дестабілізувати ситуацію в державі, нацьковувати одну частину населення на іншу, а всіх разом — на владу, яка для вас завжди «хунтистська», «фашистська», «непрофесійна», «недієва», «корумпована» — це стосується будь-якої влади, якщо не ви її уособлюєте...». А хіба не так?

ПОЛЕМІКА, ЯКА ВІДКРИВАЄ ОЧІ ВІРУЮЧИМ

Увагу читача, безумовно, приверне другий розділ книжки, озаглавлений «Боже великий, єдиний, нам Україну храни!». Взагалі-то, наші публіцисти не часто вдаються до висвітлення релігійної ситуації в Україні. Одні не дуже обізнані з канонами, інші делікатно оминають це питання, вважаючи, що державним мужам не годиться втручатися в церковні справи... Честь і хвала Галині Могильницькій, яка зі знанням питання пише на цю тему, чітко і зрозуміло розкриває болючі аспекти духовного життя, ретельно простежує вплив Української православної церкви Московського патріархату на свідомість українців, значна кількість яких нині перебуває в її лоні.

У статті «Церква і її роль у формуванні національної свідомості громадянина» Галина Могильницька ґрунтовно розглядає складові цього процесу, якими є уявлення про спільність території, мови, культури, історичної пам'яті. Щодо першого фактора — територіального, то, полемізуючи з митрополитом Одеським та Ізмаїльським Агафангелом, наводить неспростовні докази хибності його висловлювань щодо тотожності понять «Росія» і «Руська земля»: «Не знають бо вони (віруючі. — В.Щ.), що Руською землею (Руссю) споконвіку звалася саме їхня (нині українська) земля із центром у прадревньому Києві, й жодної іншої Руської землі поза межами сучасних українських та білоруських територій зроду не існувало, бо, як свідчать літописи, навіть новгородські єпископи ходили із «Новгорода в Русь», а князі в той же Новгород запрошувалися «із Русі». Щодо Суздальщини (попередниці Московщини, яка як князівство виникла щойно в 1272 році, вже при татарах), то князі її ходили походами «із Суздаля на Русь» і приходили «Києву». Бувало, що й руські князі ходили на Суздаль. Так, у літопису записано, що князь Чернігівський у 1189 році ходив «со половци і черніговци із Русі на Суздаль раттю». Всього цього прихожани церков Московського патріархату не знають, як не знають і того, що землі Московщини, у XVIII ст. перейменовані Петром I на Росію, й сьогодні мають зватися не «руськими», а «російськими», бо від слова Росія прикметник «руський» не утворюється».

Обґрунтовано й чітко авторка дає відсіч нападкам на українську мову, культуру, історичну пам'ять. Вона справедливо наголошує, що політичні цілі імперського центру, якому підпорядкована церква, не можуть збігатися з метою країн, що звільнилися від залежності. Відповідно, не збігаються й ідеологеми. Тому «героїзованими в імперській свідомості росіян є і Петро I та Катерина II, чий імена для українців пов'язані зі знищенням української державності та посиленням процесу винародовлення українського народу. Натомість усі борці за незалежність України в імперській ідеології є (бо інакше не може й бути!) анатемізованими, якщо не офіційною церквою (як Мазепа), то офіційною пропагандою, літературою, наукою (як Виговський, Бандера, Коновалець,

Шухевич та інші — аж до українських патріотів радянського періоду та сучасності) — всі «зрадники», «фашисти», «нацисти», «агенти іноземних держав»...

Галина Могильницька передбачливо ставить питання: «Чому ми в нашій «суверенній» державі допускаємо «розгул» цього чужого патріотизму, чому патрі-оти чужої держави мають на

свій ідеологічний копил формувати свідомість наших громадян, позбавляти наш народ історичної пам'яті, власної «біо-графії»? Чому українські громадяни мають слухати в проповідях про заслуги св. Дмитрія Донського в «избавлении нашего отечества от татаро-монгольского ига» та бити йому за це вдячні поклони — й абсолютно нічого не знати про те, що предки наші ще за 18 літ до тієї всепрославленої Куликовської битви (після якої, до речі, Московщина ще майже півтора століття залишалася «під ігом») самі себе остаточно звільнили від того ярма, вщент розбивши татаро-монгольське військо у 1362 році на Синіх Водах; і що керував нашими предками в тій визначальній для нашої землі битві не якийсь «визволитель» із Московщини, а славетний князь Литовсько-Руської держави Ольгерд Гедимінович — теж, до речі, православний, який лише за це, поминаючи його постійне піклування про впорядкування православно-церковного життя в Україні, за інших політичних обставин давно мав би бути канонізований. Чому про шість переможних битв із тевтонами наших предків під орудою кн. Ольгерда ми нічого не знаємо, а натомість, кожного 6 грудня позбавлені історичної пам'яті українці уклінно дякують св. Олександру Невському за «спасение отечества от захватчиков-крестоносцев», навіть не здогадуючись, що до «спасення» їхнього «отечества» жодна з битв св. Олександра не мала щонайменшого стосунку? То чи ж слід дивуватися, що й досі, культивуючи почуття меншовартості українського народу, московські ідеологи в рясах переконають прихожан своїх церков у тому, що саме «Великая Россія» та «іменно русские люди спасли Украину от татар, турок, поляков, французов і немцев?!»

Галина Могильницька просто таки змушена на сторінках книжки влаштувати «Терміновий лікнеп для патріарха Московського Кірілла (Гундяєва) та для всіх, хто його слухає». Це п'ять уроків на актуальні теми міжцерковних (і не тільки) стосунків України й Росії. З цих уроків випливає вердикт: «доки попи з-під Московського омофору матимуть змогу «виховувати» наш народ в антиукраїнському, промосковському дусі, доки будуть переконувати їх, що незалежна Україна — «это выдумка националистов», а українська мова є «уличною, площадью рожденной речью», доки найвищі ієрархи цієї церкви будуть тут, в Україні, «строїть русские міри» — доти в Росії житимуть імперські амбіції та мрії про нове «и на этот раз окончательное присоединение Украины к России». Та хоч би якими болючими для Росії та її церкви були ці втрати, а вони для них немінучі, значно краще якнайскоріше позбутися неправедно набутого, ніж жити в облуді, обманюючи самих себе, свою паству і Господа Бога, бо сказано: «Немає нічого таємного, що б не стало виявленим» і «Якою мірою міряєте, такою і вам відміряється...».

У цьому розділі вміщені й інші матеріали, в яких авторка дискутує, вірніше, розвінчує московського патріарха. Пам'ятаєте, у 2013 році він здійснив візит в Україну, який розпалив немало пристрастей і дискусій? Зокрема, він

закликав віруючих: «Вы должны молить Бога, чтобы Украина, Белоруссия и Молдова были вместе с Россией». Відгукнулася на той візит і Галина Могильницька статтею «То все-таки пастирський чи політичний? (Думки після осмислення)». Не можна не погодитися з її словами: «Скрізь пишуть, що патріарх Кирило — мудрий політик. Але, мабуть, і мудрість іноді відступає там, де бере гору самовпевненість і зневага. Бо я не уявляю собі мудрого політика, який, приїхавши, приміром, до Індії, став би закликати індусів, щоб вони молилися за те, аби Індія знову була «вместе» з Англією, чи алжирських громадян — бути разом із Францією, болгар — з Туреччиною чи чехів — з Німеччиною. Думаю, що й московський патріарх не дозволив би таких закликів ні в Чехії, ні в Болгарії, ні в Алжирі... Чому ж у нас — дозволяє? Та тому, що і нас, і молдован, і білорусів досі вважає московськими «холопами»...

У розділі вміщено також аналітичні роздуми про Берестейську унію, цікаві розвідки щодо вшанування Богородиці в словесності й мистецтві України Х-XVIII ст., про видатного представника української духовної музики XVIII ст. Артема Веделя та інші багаті змістом публікації.

Принагідно скажемо, що Галина Могильницька не новачок у висвітленні релігійної тематики. У світі відомі її науково-популярні книжки «Літос, або Камінь із праці правди на розбиття митрополичого блудословія», «Хроніка великого ошуканства» та «Міфотворчість як обґрунтування історичного мародерства», видані як в Україні, так і в англomовному перекладі за її межами.

ЩОБ ГОРДИТИСЯ ДЕРЖАВОЮ

Третій розділ «Любові й правди словом не лукавим» сформований із резолюцій, заяв, звернень до президентів, міністрів, партійних діячів, церковнослужителів... Ці матеріали свідчать про активну громадянську позицію авторки, її щире вболівання за кращу долю України та її народу. Ці публікації теж містять великий фактичний матеріал, який сприяє утвердженню національної свідомості українських громадян.

Інакше й не може бути. Нагадаємо, Галина Могильницька — учасниця руху опору тоталітарній системі 1960 років та українського правозахисного руху 1970-х—1990-х, лауреат Всеукраїнської літературної премії ім. Василя Стуса, заслужений працівник освіти України. Як каже Галина Анатоліївна сама про себе: «За фахом — педагог, за покликанням — просвітитель».

Масив небуденної, полум'яної публіцистики, що складає нову книжку письменниці, безумовно, буде корисним широкому читацькому загалу, посприяє кожній людині повніше усвідомити своє призначення та відповідальність за простір їй дарований, і час у якому випало жити.

Валентин ЩЕГЛЕНКО

<http://chornomorka.com/archive/21813-21814/a-9030.html>

ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ СВЯТОСЛАВА КАРАВАНСЬКОГО: «В КОЖНОГО З НАС - СВІЙ КАРАВАНСЬКИЙ»

26 січня 2017 року

Слухачі «Університету третього віку», які відвідують новітній факультет «Українська платформа багатонаціональної Одещини», взяли участь у пам'ятному вечорі, присвяченому сороковинам Святослава Караванського, видатного поета, дисидента, мовознавця, публіциста й нашого земляка.

Відкрила захід Ярослава Різникова, директор департаменту культури, туризму, національностей та релігій ОДА. Присутніми були: Олекса Різників (Різниченко) - поет, мовознавець та громадський діяч; **Галина Могильницька - педагог, поетеса, громадська діячка, заслужений працівник культури України**; Іван Мельник, редактор газети «Чорноморські новини»; Василь Дяченко зі спілки читачів «Чорноморських новин»; Галина Островська, філолог, журналіст, перекладач; Леся Степовичка, поет, прозаїк й редактор літературно-художнього журналу «Січеслав» з міста Дніпро та багато інших.

Шанувальники пам'яті Святослава Караванського спільними зусиллями намалювали портрет нашого славнозвісного земляка, який по третині життя провів у тюрмі, діаспорі, й в Україні. Аскольд Лозинський сказав про Караванського: «Фокусом усього його життя була Україна». Святослав Караванський був заглибленим в українське життя, він був також «поєднувачем поколінь», який спілкувався з багатьма людьми віртуально, маючи з ними глибокий духовний зв'язок.

Олекса Різниченко: Ми з Караванським познайомилися студентами, вчилися на вечірньому, але відвідували й деяких викладачів на денному. Він, як ніхто, любив рідну мову. До речі, він полюбляв ходити на одеський Привіз послухати мову селянок, вчився в них. Ходив Одесою по квартирах з документами на передплату газети «Чорноморські новини» для того, щоб люди знали, що таке Україна, спілкувалися рідною мовою. Він був великим правдолюбцем.

Галина Могильницька: Усі люди, що були поруч зі Святославом Караванським та Ніною Строкатою, то є особливим поколінням, яке вміло жити серцем, вміло бути щасливими. Це покоління надало когорту найкращих представниць українського жіночого роду. Одного разу, після повернення з табору, Ніна Строката перебирала листи від Караванського. Не можна було не помітити, як на її довгих красивих пальцях з'явилися потовщення, а ноги стали покрученими. Ніна споминала, як жінки тільки за право носити вишиті комірчики, відсиділи по кілька тижнів у карцері. Караванський же, як людина, притягував своєю простотою та знаннями. Його вірші — це чиста душевна лірика. Їхня любов була спокійною, трепетною, ніжною, щирою, доброю, з повагою одного одним:

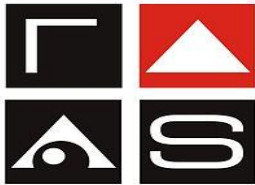
*Ми з тобою — грози краплина,
Що розбилась на дві об камінь,
Дві одного єства клітини,
Дві єдиною суті грані.
Ми з тобою — одна стеблина,
Що двома процвіла квітками.*

Леся Степовичка: Парафразуючи Альбера Камю «Моя батьківщина — французька мова», батьківщина Святослава Караванського — українська мова:

*Кинути слово, щоб бомбою стало!
Кинути слово, щоб душі трясло!
Кинути слово, щоб всіх хвилювало!
Кинути слово — моє ремесло!*

Караванський — самодостатній, шляхетний, з громадянським темпераментом. Це — великий мрійник з Одеси, який любив Україну на відстані серця.

Записала Марія ФЕТІСОВА

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«Акціонерна радіотелевізійна компанія "Глас"»**

ТЕМА ДНЯ: СВЯТОСЛАВ КАРАВАНСЬКИЙ

26 січня 2017 року

Гости студії - Леся Степовичка - поет, прозаик, заслужений работник культури України; Галина Могильницька - поетеса, педагог, заслужений діятель образования України.

<https://www.youtube.com/watch?v=UDjYLhBZs6Y>

«ПРОСТИ МЕНІ, ЛЮБОВЕ, ЦЮ ЖАГУ ДО МУЧЕНИХ...»

10 березня 2016 року

Василь Стус (1938 – 1985 рр.) – визначний поет та перекладач, був членом Української Гельсінської спілки, яка обстоювала права людини. За цю діяльність двічі відбував покарання у виправних таборах, на засланні. Загинув у карцері.

Поет-патріот залишив досить велику творчу спадщину. Але багато, либонь, з його набутку втрачено назавжди. Зібране друзями, однодумцями побачило світ у шести томах. Василеві Стусу посмертно присуджено Національну премію ім. Тараса Шевченка.

Він неодноразово приїздив до Одеси, тут зустрічався з Ніною Строкатою-Караванською – відомою діячкою визвольного руху, патріотично налаштованими студентами університету ім. І.І. Мечникова – **Галиною Могильницькою**, Олексою Різниковим, Василем Барладяну. Усіх уже й важко згадати. Так, пізньої осені 1966 року студенти філологічного факультету (філфак розташовувався на той час у провулку Маяковського) організували вечір поезії. З Києва керівництво факультету офіційно запросило автора кількох книжок Віталія Коротича. **А Галина Могильницька, її друзі вирішили привести на вечір Василя Стуса.** Він уже перебував під кадебістським «ковпаком». Щоправда, викладачі філфаку ще не мали достатніх підстав не дозволити виступати неофіційному гостеві. Студентське коло Ніни Строкатої-Караванської навмисне припізнилося на вечір, аби уникнути якихось прикрощів. Віталій Коротич уже виступав. Галина Могильницька підійшла до професора Андрія Недзвідського, що керував факультетською літстудією, і повідомила: «Стус уже в залі». У відповідь почула: «Хай уже твій «Стусь» посидить. Коротич завершить – тоді й відрекомендую».

Офіційний гість сів готуватися до відповідей на записки студентів, а Недзвідський оголосив ще одного поета. Віталій Коротич густо почервонів. Записки на столі то зіжмакував, то розгортав. А далі скочив і побіг зі сцени. Мабуть, успішний поет мав інформацію про антикомуністичну діяльність Василя Стуса, і виступати разом з ним означало поставити хрест на службовій кар'єрі. Василь читав вірші, карбуючи ритм, під захоплені вигуки присутніх. Які вірші читав волелюбний поет, Галина Анатоліївна уже в деталях не пам'ятає. Хоча у неї випадково залишилися чернетки деяких.

*На золоту солому лягає червіль дня.
Десь мати пише втому, як призьбу навманя.
Надії озерецька довкола тьмяних вій,
як курячі яєчка в соломі золотій.
Вже й день скінчиться скоро,*

*і супокій паде, і сон сховає змору
в колодязі грудей.*

Василеві на прощання влаштували шалені оплески

Наступного дня зовсім розгублений Недзвідський запитав у Галини Могильницької, як він має пояснювати появу Стуса на вечорі поезії. Студентка знайшла що сказати. А «вони» (тобто кадебісти) хіба Вам давали список заборонених поетів, яких «не велено пуцать»? Звідки Ви повинні були знати, що в когось до Стуса є якісь претензії? Я його привела, показала його публікації у нашій, радянській, пресі. Хай дають списки тих, хто у «них» під заборону! Списочка усіх «заборонених хлопців України» Галина Могильницька домагалася і у тій установі, де її допитували не стільки про вечір поезії, скільки про те, з якою метою Василь Стус приїздив до Ніни Строкатої-Караванської. Скінчилося тим, що декан факультету І.М.Дузь, якому Г.Могильницька знову усе пояснила «відсутністю відповідного списочка», пригрозив, що «вижене з університету до бісової матері». Але не вигнав.

1972 року Василя Стуса було засуджено на сім років таборів та п'ять років заслання. Покарання відбував у мордовських таборах, а заслання – на Колимі. У листі до сина він писав: «Моторошно чути без краю свого, без народу, яких мушиш творити сам зі свого зболілого серця». А в табірному щоденнику було занотовано: «Зрідка ходив на пошту, оскільки для засланця вона перетворилася на півжиття із зустрічами та контактами: пошта єднала нас, засланців, повертала голос Чорновола і Коцюбинської, приносила вісті з-за кордону. За листи доводилося витримувати справжню війну з КДБ». В'язнична камера для Василя Стуса не обмежувалася лише «малою зоною». Повернувшись 1980 року з колимського заслання, у Києві він побачив ту ж, у межах України, в'язницю. Тільки з іншими, набагато складнішими правилами. І виразно усвідомив, що його дні у «великій зоні злічені», новий термін покарання виразно поставав перед ним. Іншого шляху для поета і громадянина не було. Останніх Василевих слів, написаних перед смертю, ми ніколи не прочитаємо. Їх, закарбованих на карцерних нарах, рубанком стесали тюремні вертухаї. Але ж слова ті – не вбиті! Як не вбитий великий талант Василя Стуса.

Іменем Василя Стуса в Одесі названо вулицю. У Києві на державному рівні засновано літературну премію його імені. Про свого загиблого молодшого побратима видатний український публіцист, літературний критик Євген Сверстюк сказав свого часу так:

«Є в Україні і у світі багато премій, заснованих на добрих засадах, аби тільки тих засад дотримуватись. Премія Василя Стуса має вирізнитися, як і сама постать Василя Стуса, своїм неповторним профілем. Гадаю – це профіль морального максималізму з елементом хоробрости в боротьбі за людську гідність і свої ідеали. Підкреслюю – хоробрости, бо без хоробрости, без повної відданости, без офірности – живих ідеалів немає».

Погодьмося, краще не скажеш.

Станіслав ВАСИЛАШКО

ПРЕЗЕНТАЦІЯ КНИГИ: “П’ЯТЬ КОЛОСКІВ ІЗ ГОЛОДУ”

18 листопада 2015 року

Зустріч з відомим поетом Одеси, членом Національної спілки письменників України, лауреатом премії ім. Павла Тичини, заслуженим працівником культури України - Миколою Палієнком та презентація його книги «П’ять колосків із голоду» відбулася 18 листопада в стінах ОННБ ім. М.Горького. На тернистих шляхах історії України пам’ятаємо про трагічні 1932-1933 роки Голодомору. Саме ця, на сьогодні досить гостра і тяжка тема відлунує у віршах і баладах нової збірки поезій «П’ять колосків із голоду».

На зустрічі були присутні **Могильницька Галина Анатоліївна, заслужений працівник культури України, лауреат всеукраїнської премії імені В.Стуса, старший викладач Одеського інституту вдосконалення вчителів, Анатолій Яні, поет і перекладач, журналісти, студенти і викладачі Одеського театрально-художнього училища. Відкрив захід Микола Палієнко. Слово поета відгукнулось у душі кожного присутнього скорботною ноткою трагічного минулого нашого народу.**

Зворушливо лунали виступи студентів, які з проникливістю читали вірші поета, ділились своїми враженнями. Зацікавленість учасників заходу викликав виступ Володимира Кудлача, члена Національної спілки журналістів

України, який фахово торкнувся деяких проблем сучасного дослідження теми Голодомору, зокрема дискусійних моментів науково-історичного розуміння його спрямованості.

Грунтовним і доречним доповненням зустрічі була книжкова виставка «Римую біль у слові», де були представлені книги, що розкри-

вали мистецько-художнє опрацювання теми Голодомору. Окремий і досить показовий розділ експозиції був присвячений саме творчості Миколи Палієнка. Слід зазначити, що вже вдруге поет звертається до цієї трагічної теми – перша збірка поезій «А зозулі кували» вийшла і одразу була задіяна в активі дослідження і висвітлення теми Голодомору. Згодом з’являлись окремі вірші, що виходили на сторінках журналів та альманахів. «П’ять колосків із голоду» - ніби узагальнює поетичне осмислення і відтворює певну унікальність розуміння трагічних реалій кризь призму художнього.

НАША МОВА І МОВНІ МІФИ
9 ЛИСТОПАДА - ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСЕМНОСТІ ТА МОВИ

5, 7 листопада 2015 року, №088 (21660), №089 (21661)

День писемності — якраз добрий привід для розмови про походження і формування мов, тим більше, що проблема ця, принаймні стосовно нашої української мови, обросла цілим кублом мовних міфів.

Незважаючи на те, що визначні вчені-мовознавці присвячували дослідженню цієї проблеми десятки років життя, нині кожен невіглас, мало тямущий у лінгвістиці (а іноді й слова такого не чувши...), але глибоко занурений у «політику підворітного розливу», безапеляційно заявляє: «Українського языка вообще нет! Это испорченный русский!».

Ось не так давно потрапила мені до рук книженція, видана в московському видавництві, — «Независимая Украина. Крах проекта» називається. На обкладинці — зображення розтрощеного Тризуба на тлі апокаліптичної картинки... Все ясно: ще один очамрілий від злоби країноненависник. Можна б і не дивитись...

Але книжці передує вступне слово «От издателя», написане з претензією на «глибокомудру іронію». «Однако, — пише видавець-«ерудит», — если украинцы — отдельный народ, то попытайтесь ответить на пару простых вопросов. Когда появился этот «другой, нерусский народ»? Где возник? Когда переселился на земли Киевской Руси? На каком языке он говорил? Те ответы, которые нам предлагают украинские национально озабоченные деятели, в лучшем случае — вызывают смех».

Я — за фахом педагог. За покликанням — просвітитель. І коли редактори солідного російського видавництва зізнаються мені в тому, що не знають відповідей «на пару простих вопросов», то що я маю робити? Ясна річ — просвітити невігласів! А заодно і тих, кого вони баламутять своїми книжками.

Відповідь на запитання «откуда взялся этот народ?» легко можна знайти в будь-якому шкільному підручнику з історії, де йдеться про «велике переселення народів» (V-VII ст. н.е.), в тому числі й про розселення слов'янських племен.

До речі, перші згадки про слов'ян знаходимо ще в Геродота (V ст. до н.е.), який фіксує їх «північніше скіфів», тобто на нинішніх українських землях.

Римський історик I ст. Пліній Старший слов'ян називає венедами і селить їх теж на сучасній українсько-білоруській території: між Венедськими (тобто Карпатськими) горами й Балтикою. Ширше про слов'ян пишуть Йордан в «Історії готів» (551 р.) та Прокопій Кеса-рійський в «Історіях війни з готами» (551-554 pp.), як також і Маврікій (VI ст.). Йордан розрізняє три групи слов'янських племен: венедів, що, за його даними, живуть у басейні Вісли; антів, землі яких розташовані поміж Борисфеном та Істром (тобто між Дніпром і Дністром — знову наша українська земля!), і склавинів, які мешкають вздовж нижньої течії Дністра і Дунаю. Прокопій і Маврікій згадують лише про венедів і склавинів, але венедів бачать теж на наших нинішніх землях.

Отже, у всіх давніх істориків (а вони, їй-бо, українськими націоналістами не були!) теперішні українські території ще у сиву давнину заселені слов'янським населенням, і жоден з них не знаходив слов'ян ні на Оці, ні на Неві, ні на Мосці.

У VII ст. східнослов'янські племена (поляни, деревляни, дуліби, уличі, тиверці, сіверяни) становили одну етнокультурну і мовну спільноту, що до IX ст. сформувалася в державу з центром у Києві, яка буде названа Руссю.

Утворення держави, а отже й розширення сфери контактів між племенами, сприяють нівеляції діалектних відмінностей у мовах племен, призводять до формування єдиної давньоруської мови, а відтак і єдиної давньоруської народності — русинів, русичів, з якої згодом утворився український народ, що успадкував і територію, і мову, і культуру держави Русь та руського народу.

Знову ж звертаю увагу читачів на те, що ні меря, ні чудь, ні мордва, ні весь, ні єрзя, як і жодне з інших угро-фінських племен, що заселяли території майбутньої Росії, до цієї етнокультурної та мовної спільноти не входили і, ясна річ, до формування Київської держави, названої Руссю, жодного стосунку не мали, як не мали й жодного відношення до слов'янства взагалі.

Не слід забувати, що слов'яни виникли також не «з повітря», а, як і інші народи, котрі отримали в історії власне ім'я, сформувалися із прадревніх груп населення певних територій, які ідентифікуються історією не за їх назвами (яких ніхто не може знати, якщо, можливо, такі й були коли-небудь), а за культурними особливостями: племена кукрекської, трипільської, ямково-гребінцевої, зарубинецької, черняхівської чи інших культур, що з незапам'ятних часів мешкали в тих чи інших регіонах. І хоч мешкання це внаслідок різноманітних збройних сутичок чи міграцій не було раз і назавжди визначеним, але при будь-яких міграціях і при найбільш руйнівних та спустошливих війнах зігнаний зі свого місця осілості чи знищений етнос завжди, очевидно, залишав після себе якісь сліди своєї культури, що оприсвоювались пришельцями; після найспустошливіших війн залишалася вцілілою якась частина населення, котра, пристосовуючись до способу життя, мови панівного етносу, все ж зберігала залишки своєї культури, привносячи її елементи в культуру пришельців, і чим вищою, розвиненішою була ця попередня культура, чим тривалішим було перебування її носіїв на даній території, тим яскравіше й продуктивніше проявлялися її елементи в пізніших культурах на цій території.

Мабуть, саме цим пояснюється наявність в українській культурі такої значної кількості елементів найрозвиненішої серед прадавніх цивілізацій трипільської культури, носії якої чи не найтриваліший час мешкали на нашій території, хоч між нами стоять тисячоліття і безліч пізніших культур (також частково успадкованих нашими предками) віддаляють нас від прадавніх трипільців.

У кожному разі знак рівності ні між слов'янами VI-VII століть та їхніми попередниками, ні між давніми русичами та слов'янами VI-VII століть, як і між українцями та давніми русичами ставити, очевидно, не можна. Це було б те саме, що твердити, ніби моя бабуся і я — одна й та ж особа. Але на родинний зв'язок із нею та на її спадок маю право саме я, а не моя подруга чи сусідка.

Тому «по меньшей мере смех» можуть викликати саме міфи про «спільність походження братніх народів зі спільної Києворуської колиски» — ці вайлуваті потуги підсунути в нашу слов'янську колиску угро-фінські племена, як зозуля підсовує свої яйця в солов'їні гнізда. І справа геть не в тім, чи гнізда ті солов'їні, чи сорочі, чи воронячі, а в тім, що підсовує, шельма, відрікаючись від власних дітей, наче їх ніколи й у природі не було.

Тому на питання, де взявся український народ, історія давно дала відповідь: сформувався на своїй власній слов'янській землі із давньоруської народності, в свою чергу сформованої із союзу східно-слов'янських племен, що частково заселяли цю землю з незапам'ятних часів, а частково осіли тут у VI-VII ст. нашої ери.

А ось на запитання, звідки на споконвічно угро-фінських землях взялися росіяни і куди поділися зі своєї прадавньої території їх прямі предки — угро-фіни, від яких невдячні нащадки навідріз відмовились, — відповіді складніше. Зрештою, досить чітка відповідь на ці запитання міститься в моїй роботі «Пізнати себе і збудувати свій власний дім на власній, успадкованій від предків землі», яка публікувалася і в «Чорноморських новинах» (30.08; 4.09; 6.09.2014 р.), і була видана окремою брошурою.

Єдине, що може озадачити читача, звиклого до міфів про «спільну колиску трьох братніх народів», — це те, куди я із цієї «колиски» поділа «третього брата», слов'янина-білоруса, і чи не потягує тут «націоналістичним» душком, у тому значенні, яке «інтернаціоналісти» на кшталт Путіна та його поплічників укладають у слово «націоналізм»? Запевняю всіх, що ніякого «душка» в моїх словах немає. Я дуже шаную білоруський народ і не вважаю за можливе силоміць заштовхувати його в чужі колиски.

Справа в тім, що в той час, коли наші предки створювали свою державу з центром у Києві, у предків білорусів було своє, не менш важливе завдання: вони створювали свою власну державу з центром у Полоцьку — міст-ривеснику Києва — і ні в чию чужу колиску залазити не збиралися — їхня власна для них була значно потрібнішою і значно привабливішою!

У київську орбіту вони були втягнуті в 980 році Володимиром Святославовичем, тоді Новгородським, а потім Київським князем, який з допомогою найманців-варягів по-розбійницькому напав на Полоцьке князівство, зруйнував місто «уби Рогволода і сына его два і дщерь его поя собѣ женѣ», — розповідає літопис.

Одначе, вже при Володимировому внукові Брячиславі Ізяславичу (Ізяслав — син Володимира і полоцької князівни Рогніди) фактична незалежність Полоцького князівства була відновлена, і протягом століть державу очолювала полоцька династія князів Рогволодовичів.

Ось так стояли справи з неіснуючою «колискою трьох братніх народів».

З мовами цих народів до певних пір також усе ясно: угро-фінські племена, що жили «за лісами», в землі Заліській (як її звали в Русі), тобто на території нинішньої Росії, говорили на племінних діалектах угро-фінської мови, а предки українців та білорусів (слов'яни) — мовами, що сформувалися на основі колись, очевидно, існуючої прадавньої спільнослов'янської мови. Кожному зрозуміло, що в міру розселення різних племінних груп і віддалення їх одна від іншої в кожній із них формувалися свої мовні особливості, з'являлася нова лексика, що відображала нові умови життя, новий спосіб господарювання в цих змінених умовах, контакти з новими сусідами тощо. Чим далі віддалялись племена, чим більше відрізнявся ландшафт, природно-кліматичні умови, а відповідно і спосіб ведення господарства, чим тісніші контакти встановлювалися з новими сусідами, тим більше відмінностей з'являлося в мовах, хоч основа їхня була одна — спільнослов'янська.

Мову наших предків, що жили в державі з назвою Русь, мовознавці звать давньоруською. Хоч, зважаючи, що в X-XIII століттях назвою Русь охоплювалися лише території нинішньої України, а мова населення Русі стала базовою саме для української мови, а не для тієї, яку сьогодні безпідставно звать «руським» язиком, то з більшою долею істинності мову давніх русичів слід би було звати або просто руською, або давньоукраїнською, бо ніякої «ново»-русської мови, як і ніякого сучасного «руського» язика в природі не існує, бо не існує ні русичів, ні русинів, ні самої Русі. Вони залишилися в сивій давнині, ставши в новому часі українцями, українською мовою та державою Україна.

Чи мали в давні часи наші предки-русичі руське письмо? Є окремі свідчення, що мали. Так, чорноризець Храбр у своєму «Сказанні о письменах» (IX-поч. X ст.) писав: «Прежде убо словяне не имяху книг, но чертами и резами чтеху...», а в «Житті святого Кирила» (X ст.) сказано, що, йдучи до хозарів з євангельською місією через Крим, він «обрете ту євангеліє і псалтир руськими письмени писано і человека обрете, глаголюща тою бесідою, і силу річі тої приім, своеи бесіди приклада различная письмена гласная і согласная», тобто зрозумів ту мову і встановлював відповідність між звуками своєї та руської мови та їх зображенням на письмі. В «Повісті врем'яних літ» вказується, що договори київських князів Олега та Ігоря з Візантією оформлялися в двох варіантах: для греків — грецьким, а для русичів — руським письмом. Зразки цього письма, одначе, за винятком кількох розрізнених слів і букв, які не мають аналогів у грецькому алфавіті й відносяться до початку X ст., не збереглися, що могло бути пов'язане як з тотальним знищенням усіх пам'яток язичницької культури русичів, так і з іншими причинами.

Після прийняття християнства офіційною мовою писемності (книги, ділова документація) стає церковнослов'янська мова, тобто та, якою були перекладені солунськими братами Мефодієм і Кирилом богослужбові книги з грецької мови. Мовою перекладу була, ясна річ, та із слов'янських мов, якою

найкраще володіли самі Мефодій і Кирило. А що були вони уродженцями Солуні, то й мовою перекладу став солунський діалект болгаро-македон-ської мови IX століття. Оскільки мова ця спершу вживалася винятково в церковних відправах, вона дістала назву церковнослов'янської. Під такою назвою фігурує у працях XX століття. Згодом (думаю, що вже після жовтневого перевороту, в ході боротьби з релігією і церквою) цю мову стануть називати «старослов'янською», хоч вона, по суті, ніскільки не старіша за руську чи інші слов'янські мови.

Цілком очевидно, що не всі слова в мові перекладу церковних книг були зрозумілі всім русичам, як і сьогодні вони залишаються значною мірою незрозумілими багатьом віруючим, що моляться церковно-слов'янською. Одна з моїх давніх і любимих подруг, яка ходить до церкви Московського патріархату, фразу із 62 псалма «яко был еси помощник мой и в крове крылу Твоея возрадовался» пояснила мені так: «Ну, это его демоны одолевали, и Господь, помогая ему, поразил демона своей стрелой. И когда он увидел, что у демона из крыла кровь потекла, то он, конечно же, возрадовался и возблагодарил Господа!» Я була вражена фантазією подруги, що допомогла їй на одній незрозумілій фразі вибудувати таку «гостросюжетну» картинку, бо на жодну кров чи стріли там і натяку немає. Фраза, власне, означає: «Так як (тому що...) Ти (Господь) був помічником моїм, то я втішаюся (радуюся) під покровом крил Твоїх (в крове крылу Твоея)». А моя по-друга — жінка і розумна, й освічена...

Давні русичі-книжники були, звісно, не такі далекі від слов'янщини, як моя подруга сьогодні, й тому досить легко могли окремі незрозумілі слова болгаро-македонської мови перекладу замінити словами спорідненої руської, відповідно до загально зрозумілого контексту. Таку заміну окремих слів болгаро-македонської мови руськими словами бачимо вже в Галицькому Євангелії 1144 року.

Отже, писемною мовою Русі стала церковнослов'янська. Усною ж мовою мас залишалася руська мова. Ця усна мова впливала й на звукову передачу слов'янських літер — звідки й різниця в «київському» та «московському» читанні слов'янських текстів, з якою так запекло боролась Москва після Переяславської ради. Ця боротьба за однакову передачу слов'янських літер була надзвичайно дієвим засобом росіянізації українського населення.

Беремо до прикладу слов'янське написання слів бѣда, вѣк, лѣс, рѣка, хлѣб, прибѣгати, приодѣти. В «київському» читанні, відповідно до руського усного звучання цих слів, слов'янське ѣ вимовляється як і; буква е означає звук [е]; буква и — звук [и], ь пом'якшує будь-який звук, інакше взагалі не вживається. Отже, читаємо запропоновані слова «по-київському»: біда, вік, ліс, ріка, хліб, прибігати, приодіти. Яка мова виходить? Українська! А прочитаємо те саме «по-московському», де ѣ звучить, як [є], е — також, як наше [є], и — як наше [і], ненаголошене о — як [а] — що вийде? Беда, век, лес, река, прібегаті, пріадеті — чиста тобі російська мова! А таких слів тисячі! То яку мову чує і засвоює народ під час богослужінь? Російську! І не забуваймо, засвоює він її як мову урочистого спілкування з Богом, мову «високу», «небуденну».

Але ж Бог не вказував, як і яку букву вимовляти! І жоден Собор не встановлював канонічності звучання тих чи інших літер!

Та чи знає народ, чи встановлювалося канонами вживання тієї чи іншої мови в церкві?! Йому сказав «московський батюшка»: «украинский язык — неканоничный!», і для «народу» цього доволі! Та й казати нічого не треба — він і сам давно вже звик, що російська — це висока, аристократична, празникова мова, на відміну від української, яку навіть у незалежній Україні московські попи сміють називати «уличной, площадью рожденной речью».

Але вернімося в Русь, де стрімко розвивається культура, де будуються дивовижні храми, поширюється освіта, книжна справа, створюються літературні шедеври і де підбурювані сусіднім Заліссям руські князі «самі на себе кують крамолу», готуючи загибель своєї держави. Загибель наближають і систематичні походи на Київ, організовані князями землі Залеської. Юрій Довгорукий — перший Суздальський князь, засновник Ро-сійської державності — за 19 років свого князювання в Суздалі здійснив чотири походи на Київ, залучаючи до кожного з них половецькі орди (був одружений з дочкою половецького хана Аєпи). Останній із них був успішним: Юрій майже два роки (1155-1157) просидів на Київ-княжому столі, доки його не отруїли кияни.

Його син Андрій Боголюбський (за визначенням В.О. Ключевського, «первый истинный великоросс на исторической арене») у 1169 році доценту спалив Київ, пограбував церкви, монастирі, навіть дзвони вивіз до Суздаля та погнав масу полонених русичів. Ледь стала на ноги Руська столиця після руїни 1169 року, як брат Боголюбського Всеволод (Велике Гніздо), що вокняжився в Суздалі після Андрієвої смерті, організував новий похід на Київ (1203 р.), який, за описами літописів, був чи не спустошливішим від походу 1169-го. Після цього походу Русь Київська як держава власне перестає існувати. Державність Русі переймає Русь Галицька, тобто Галицько-Волинська держава, створена в 1199 році Володимир-Волинським князем Романом Мстиславовичем, котрий після смерті безпутного й безщасного Осмомислового сина Володимира посів і Галицький стіл та об'єднав обидва великі князівства в одну монолітну державу, якій судилося продовжити державність Русі ще на півтора століття після падіння Києва.

Зауважу побіжно, що твердження московських міфотворців, ніби Києво-Руська державність була успадкована не Галицькою Руссю, а Московією, не витримує жодної критики, вже хоч би тому, що на час занепаду Київської держави (поч. XIII ст.) північний «спадкоємець» ще не був народжений, навіть якщо взяти за істину, що Москва була збудована Юрієм Довгоруком у 1156 році — час, коли він, боячись втратити київський стіл, безвиїзно сидів у Києві. Московія ж бо — не антична Греція, де існували окремі міста-держави. У Московії державним утворенням вважалося лише Велике князівство з підлеглими землями. Московське князівство було створене ханом Менглі-Теміром лише у 1272 р., а статус Великого князівства отримало аж при Іванові Калиті від хана Узбека. Та й не в голові тоді була Москві, за словами С. Соловйова, «только что возникшей из ничтожества», Руська державність. Ідея «спадкоємності» виникла у них аж у самому кінці XV століття за Івана III.

У 1240 році Батий за підтримки Всеволодового сина Ярослава — Переяслав-Заліського князя (батька Олександра Невського) — доруйновує столицю колишньої Руської держави.

Близько восьми десятиліть бездержавний Київ був під монголо-татарським ярмом, а приблизно з 1320 року (точність цієї дати низкою істориків береться під сумнів) входить до складу Литовсько-Руського князівства, правителі якого організують боротьбу за звільнення руських земель від ординців.

Увага! Прошу всіх забути советські казки про 300-літнє перебування «нашого отечества» під монголо-татарським ігом! То їхньому отечеству «іго» було таке миле, що трималося там три століття. Наші предки під проводом князя Гедиміна та при допомозі литовських і білоруських лицарів звільнили від ординців Київ й усі українські землі, окрім Поділля, до 50-х років XIV ст., а Поділля — у 1362 р., під проводом князя Ольгерда. Тоді ж ординці були вигнані і з Причорноморських степів.

XV-XVI століття стають для наших предків періодом піднесення національної самосвідомості й самоосмислення. Цьому сприяє, по-перше, європейський ренесанс з його бурхливим розвитком наук, у пошуках яких дедалі більше наших земляків відправляються в європейські університети, звідки привозять не тільки нові знання, а й нові ідеї, новий спосіб мислення. Ті з них, хто виявив особливі наукові здібності та таланти, залишаються в Європі з огляду на притаманну європейській науці латиномовність, не використовувану в Україні. Однак, залишаючись вдалині від рідного краю, більшість із них намагається засвідчити перед світом своє походження, свою національну належність.

Так, серед яскравих представників пізньоренесансної латиномовної поезії бачимо Павла Русина із Кросна, Георгія Русина із Тичина, Яна Русина із Туробина, Григорія Русина із Самбора та інших. А знаменитий русин, що став ректором одного з найстаріших і найславетніших у той час Болонського університету, астроном Юрій Котермак замість прізвища взяв собі назву рідного міста й підписував свої праці іменем Юрій Дрогобич.

Ще одним могутнім фактором піднесення національної самосвідомості стало створення перших національних мілітарних формувань — загонів українських козаків та козацьких січей за Дніпровими порогами.

Сильним поштовхом до усвідомлення себе окремим старожитнім народом став Гродельський акт (1413 р.), а далі — Люблінська унія (1569 р.), що загрожувала повним ополяченням та окатоличенням цього старожитного народу в єдиній Речі Посполитій, яка утворилася після об'єднання Польщі та Литовсько-Руського князівства (руська частина якого після поразки у Вількомирській битві¹ фактично вже ігнорувалася).

Із пробудженням усвідомлення національної самобутності посилюється й інтерес до своєї самобутньої мови, що, як ми пам'ятаємо, формувалася не на основі книжної церковнослов'янської, а на основі давньої усної мови, якою користувалися ще дохристиянські предки.

Мова ця, будучи живою розмовною мовою, постійно збагачувалася, відтворюючи зміни, що відбувалися в житті, яке ніколи не стоїть на місці, і

дедалі більше віддалялася від консервативної мови діловодства та застиглої мови Церкви.

Саме тому вже в XVI столітті з'являються переклади Старого й Нового Заповітів тодішньою українською мовою, серед яких — Пересопницьке Євангеліє (1556-1561 рр.), Волинсько-Житомирське Євангеліє (1571 р.), Новий Заповіт В. Нагалецького (1581 р.), Крехівський Апостол (1560 р.), переклад Нового Заповіту Луки із Тернополя (1569 р.).

Широке розповсюдження мають в Україні так звані Учительні Євангелія — збірники проповідей на євангельські теми, писані тодішньою українською, а не церковно-слов'янською мовою. У Києво-Печерській друкарні у 1627 р. була видрукувана «Постная Тріодь», у якій усі Синаксарі були перекладені з грецької мови на українську ігуменом Тарасом Земкою, а ієромонах-учений Памво Беринда в післямові пояснював, що зроблено це на виконання слів апостолових: «В церкві волю п'ять слів сказати зрозумілою для інших мовою, ніж масу слів — чужою».

Хочеться, до речі, нагадати сьогodнішнім безграмотним «борцям за чистоту православ'я», які розповідають бабусям казки про «канонічні» й «неканонічні» мови, що в XVI столітті, коли вчені-богослови значно краще за них розбиралися в канонах, правомірність перекладів богослужбових книг українською мовою ні в кого не викликала сумнівів. «Не погрешає древня Матфея Євангеліє от єврейська языка на еллінський переведши, такожде і гречеськія книги істолковаша на слов'янський — тимже і ми не погрішихом», — писав мудрий Беринда. Таким чином, процес поступового переходу літератури, в тому числі й церковної, на живу розмовну українську мову, торкнувся всіх сфер українського буття. Давня мова народу почала витіснити церковнослов'янську і до початку XIX ст. стала панівною мовою літератури. Рудименти церковнослов'янщини довше зберігаються в канцелярсько-діловому мовленні, що вдало висміяв І.П.Котляревський, нагородивши скаліченою її подобою свого пана Возного із «Наталки Полтавки».

У Московії процес формування мови йшов іншим шляхом. Якщо у нас церковнослов'янська (книжна, писемна) мова хоч і частково відрізнялася від розмовної мови русичів, але в цілому була зрозумілою народу, оскільки і руська, і болгаро-македонська мови походили із спільного слов'янського кореня, то принесена князями та київськими монахами в Заліську землю церковнослов'янська не мала нічого спільного з мовою угро-фінських племен, що заселяли всю територію майбутньої центральної Росії. Для угро-фінського населення вона була чужою й незрозумілою, і зрозуміло, що не могла стати для нього живою розмовною мовою аж до тих пір, доки начисто не витіснила рідну мову угро-фінів.

Тобто, якщо в Україні «старожитня» народна мова витіснила штучно насаджену церковно-слов'янську, то в Московії, навпаки, штучно насаджена церковнослов'янська витіснила природну «старожитню» мову угро-фінів. Сприяло цьому те, що правляча еліта (нащадки князя-авантюриста Юрія Довгорукого), як і сам Юрій та його оточення — вихідці з Русі, були іномовними. Іномовною була й Церква. Це формувало уявлення про престижність, «вищість» чужої мови, і кожен, хто мріяв про те, щоб «поближче стати коло самих» (бодай у якості лакея чи підмітайла), намагався цю

«престижну» мову сяк-так засвоїти. Зрештою, таких серед угро-фінів була дуже мала кількість, упродовж кількох століть адміністративні пости обіймали татари — ставленики ханів, а роль лакеїв «коло самих» виконувало боярство. Тому, як свідчать дослідження окремих російських же вчених, у розмовній мові московського люду навіть наприкінці XVI віку вживалося лише два слов'янських слова: «злать» і «владыка».

Ситуація різко змінилася в XVII столітті, коли завдяки насильницькому переселенню на Московію величезних мас слов'янського населення (майже поголовне виселення новгородців та псковичів після підкорення цих міст у XVI ст.; вивезення 300 тисяч білорусів із захопленого у 1657 році Полоцька; залучення багатьох тисяч українського козацтва на будівництво

Петербурга та Ладозьких каналів після смерті Хмельницького...) та широкому й настійному впровадженню слов'яномовної освіти через всестанові єпархіальні школи, училища і семінарії, повсюдно засновувані в безпросвітній темній Росії українськими вченими-просвітителами, забраними на Московію.

А вони, українські вчені, майже півтора століття (до воцаріння Катерини II) очолювали всі російські єпархії — від Новгорода й Архангельська до Тобольська й Іркутська, включно з Московською й Петербурзькою.

Сприяло засвоєнню угро-фінськими масами населення слов'янщини і впровадження єпископами-українцями обов'язкових у кожному богослужінні проповідей церковнослов'янською мовою.

Усі ці фактори сприяли появі на базі церковнослов'янської мови, розмитої значною кількістю угро-фінських та тюркських (300 років тісних контактів із татаро-монголами!), елементів того різновиду слов'янської мови, що став зватися «великим и могучим русским языком», ні велич, ні можуть якого я ні на мить не збираюся заперечувати, бо ж переконана: для кожного народу його мова не просто є, а й повинна бути і величною, і могутньою, і найпрекраснішою в світі, якщо це — народ, а не просто населення певної території.

Але (любиме, Боже, правду!..) при всій своїй красі, величі й могутності мова ця є не руською, а російською, тобто (в перекладі) язык России — не русский, а российский! Бо руська мова (русский язык) — це мова давньої Русі, що стала основою української мови, — та мова, якою говорили наші предки русини ще в ті давні часи, коли на всій території майбутньої Росії (мається на увазі центральна її частина, а не пізніше захоплені землі) жив угро-фінський етнос і не звучало жодного слов'янського слова. В часі, коли стала формуватися російська мова, руської як такої вже не було. Вона стала українською, сформованою на її основі. Якби хтось захотів шукати витоки російської мови, що почала формуватися лише в першій половині XVII століття, в давньоруській, то йому б довелося ви-знати, що «русский язык — это испорченный украинский», бо саме українську, ще й у той час (як і раніше) називали руською мовою (русским языком). Для прикладу наведу статтю із праці Мелетія Смотрицького «Граматики словенскія правильное синтагма» (1619 р.), в якій вчений дає тлумачення церковнослов'янських ви-слові руською мовою. Читаємо: «Удержи язык свой от зла и усты своих, еже не глаголати лести» — руски истолковуем: «Гамуй язык свій від злого, і вуста твої нехай не мовлять неправди».

Якою мовою перекладено вислів? Вчений початку XVII ст. каже, що «истолковует по-русски». Але ж це чистої води українська мова! Бо в тій мові, яку нині звать хитрим словом «русский язык», ніколи не було українських слів «гамуй», «вуста», «мовлять», «нехай», а лише те ж, що й у слов'янському тексті — «удержи», «уста», а замість українського «мовлять» чи «нехай» мало б бути російське «молвят» і «пусть».

Отже, руською мовою ще на початку XVII століття звалася та мова, яка нині зветься українською і яка до Московії жодного відношення не мала.

Базовою для формування російської мови стала не руська (давня мова предків українського народу), а церковнослов'янська, що була принесена київськими монахами-місіонерами, які в кінці XI століття здійснили перші спроби християнізації угро-фінського «заліського» краю. Цілком зрозуміло, що впродовж століть мова ця увібрала в себе велику кількість фінсько-татарських елементів як у лексиці, так і у фонетиці (як, до речі, наша давня руська мова увібрала безліч елементів польської й навіть німецької...), але в основі своїй залишилася церковнослов'янською мовою, якою були перекладені богослужбові книги. Академік В. Ягіч писав: «Российский литературный язык из всех славянских языков самый близкий к церковнославянскому. Паутина последнего нигде не зацепилась так прочно и не пустила таких глубоких корней в народный и литературный язык, как в России».

У всьому правий академік, окрім одного: не запускала і не могла запускати коріння слов'янська мова в народну, яка на всій території була угро-фінською. Вона просто спільними зусиллями держави й Церкви витіснила, знищила народну мову угро-фінів, внаслідок чого й виник на споконвічних угро-фінських землях «русский (тобто російський) мир» без автохтонного населення.

Нам же, як українцям, так і росіянам, однаково задуреним ідеологічними міфами, слід чітко усвідомити:

1. Жодної «спільної колиски трьох братніх народів» ніколи не було в природі. Всі три народи, які нині відносять до східнослов'янської групи, «колисалися» в різних державах, у різний час сформованих; мали різні витоки, різну історію й різні, частіше ворожі, ніж «братерські», взаємостосунки.

Якщо Київська й Полоцька держави постали приблизно в один період (IX-X ст.) на основі союзів різних слов'янських племен, то перше державне утворення на території сучасної Росії було сформоване у XII столітті Юрієм Довгоруком — невдатним сином Володимира Мономаха, який, не домігшись уділу в Русі, змушений був шукати щастя в незайнятих Заліських землях. Саме він є офіційно визнаним засновником російської державності, а з'явився він у Заліссі («в землі народца меря», як каже російський історик Д. Корсаков) десь у 1135 році, тобто наприкінці першої половини XII ст.

Землі, на яких виникло це державне утворення, були заселені не слов'янськими, а угро-фінськими племенами. Мешкали тут меря, що займали самий центр сучасної Росії й центр створеної Довгоруком держави; південніше жила ерзя, північніше — мордва, весь і чудь, східніше — черемиси і т.д. Всі вони перелічені в «Повісті врем'яних літ», де автор підкреслює, що це не слов'янські народи, які мають свою, не слов'янську мову. Отже, російська державність була заснована на угро-фінській землі, заселеній угро-фінським

етносом. Щоб надати цьому державному утворенню бодай якогось «слов'янського фейсу», російські історики висунули версію про «перетікання слов'ян у XII-XIII століттях із Русі в Заліські угро-фінські землі, що, мовляв, і призвело до «ослов'янення» угро-фінів. Проте версія ця не підкріплюється ні жодним конкретним історичним прикладом, ні літописним свідченням, ні здоровим глуздом.

Справжнє ослов'янення Московії розпочалося в XVI-XVIII століттях, після завоювання Новгород і Пскова та вивезення мешканців цих міст на Московію й заселення на їх місце московитів; після дворазового взяття Полоцька та вивезення першого разу 60 тисяч білоруського населення на Московію, а другого — 300 тисяч; після рекрутування багатьох тисяч українських козаків на службу в російське військо, на будівництво Північної Пальміри, на засипання північних боліт «благогородними козацькими кістками» та після масового вивезення з України її інтелектуальної еліти в XVII-XVIII століттях.

2. Формування української і російської мов ішло в різний час і різними шляхами. Українська мова сформована впродовж віків на ґрунті живої розмовної мови, якою з незапам'ятних часів користувалися слов'янські племена, що створили Київську державу, названу Руссю, звідки мова ця дістала назву руської мови, а народ — русичів або русинів. Є низка свідчень, що існувала і писемність руською мовою.

Проте з прийняттям християнства та завезенням богослужбових і ряду апокрифічних та світських книг, писаних болгаро-македонською (церковнослов'янською) мовою, та в ході боротьби з язичництвом, що супроводжувалося і знищенням дохристиянської культури, мовою писемності та освічених верств населення Русі стає церковнослов'янська мова. Руська мова залишається усною, розмовною мовою народу, зберігаючись і розвиваючись разом із розвитком життя.

З кінця XV і впродовж XVI-XVII століть разом з усвідомленням русинами (українцями) себе окремим «старожитнім» народом посилюється й інтерес до своєї старожитньої народної мови, яка починає витісняти церковнослов'янську. Цей процес особливо посилюється у XVIII столітті, коли виникає загроза повного поглинання Русі-України новоствореною Російською імперією, яка, привласнила навіть назву давньої Київської держави, щоправда в грецькій інтерпретації слов'янського слова Роусь, і настійно проводила політику «стирання граней», твердячи, що русини і росіяни — «один и тот же народ», а отже мають на давню руську спадщину однакові права.

Першою спробою в художній літературі заперечити цю тезу була «Енеїда» Котляревського. По-перше, написана живою народною мовою, яка різко відрізнялась як від народної мови новоявлених росіян (у якій і нині, заїхавши в глибинку Рязанщини чи Тульщини, українець далеко не все зрозуміє...), так і від того різновиду церковнослов'янської мови, що була мовою російської літератури. По-друге, твір був вщерть насичений яскравими деталями українського побуту, рисами українського народного характеру та світогляду, відмінними від російських. Ще різкіше підкреслив цю відмінність у побуті двох народів Квітка-Основ'яненко в «Салдацькому патреті» (хто не читав — прочитайте!) та інших творах. Очевидно ж, і слово «Україна» — хоч і

вживане народом ще з давніх-давен, але не стосовно всієї території держави, — замінило собою давню назву Русь, з потреби народу відмежуватися від настирного сусіда, який украденою назвою намагався прикрити своє нахабне зазіхання на чужий спадок. На жаль, вийшло так, що предки наші, відмовившись від своєї споконвічної назви, тільки допомогли московським ошуканцям досягти своїх нечесних цілей та дали привід різним невігласам запитувати, «откуда взялся этот нерусский народ?». За кілька століть приховування правди та імперського зомбування на це запитання не всі, навіть розумні люди, знаходять сьогодні відповідь...

3. Оскільки корінне угро-фінське населення майбутньої Росії руської мови не чуло й не знало, а розмовляло племінними діалектами угро-фінської мови, то мова руська ніяк не могла стати ґрунтом для формування нової мови на території мешкання угро-фінської спільноти, як не могла стати таким ґрунтом і мова корінного угро-фінського населення, зневажувана аристократичними колами й зовсім чужа численним масам слов'ян, насильно переселеним у XVI-XVII ст. до Московії, тепер названої Росією. Базовою для формування єдиної спільної мови всього населення могла стати лише така, яка була б знана або хоча б знайома всім мешканцям держави. Такою мовою була церковнослов'янська, тобто стара болгаро-македонська мова, що за віки свого функціонування в різномовному оточенні за-знала безліч і угро-фінських, і тюркських, і руських впливів, і вже була, як твердив академік Фортунатов, надто далекою від мови святих Мефодія і Кирила, але в основі своїй все ж залишалася болгаро-македонською (або церковно-слов'янською) мовою.

Саме ця мова, доповнена елементами угро-фінських діалектів, тюркської, білоруської, української мов, стала основою мови російського народу — російської мови, або кажучи по-російському, російського язика.

Те, що цей ЯЗЫК з ошуканською метою (щоб люди вважали, що саме він і є «языком древній Руси») був «під шумок» названий русским, як російська Церква — «русской Церковью», а самі росіяни — не росіянським, а «русским» народом, нічого не міняє. Я можу назватися Єлизаветою Другою, але англійською королевою від цього не стану, а ви, мої любі читачі, хоч би й назвали себе Рокфеллерами, на жаль, не намацаєте від того мільйонів у власній кишені, хоч, щиро кажучи, я вам усім того від душі бажала б...

Проблема не в тім, як назватися, а в тім, щоб знати, ХТО ТИ Є НАСПРАВДІ. А ще в тому, щоб мати волю і сміливість завжди, в будь-яких умовах БУТИ СОБОЮ, відстоювати свою гідність і честь, своє місце в житті та в історії.

Галина МОГИЛЬНИЦЬКА

1. Вількомирська битва (1435 р.) — битва руських князів під проводом їх ставленика Великого князя Свидригайла Ольгердовича зі з'єднаним польсько-литовським військом під проводом пропольського претендента на Литовсько-Руський великокняжий стіл Жигмонта Кейстутовича. Суть боротьби полягала у бажанні руських князів та Свидригайла розірвати унію з Польщею, яка дедалі більше утискувала права православного населення та обмежувала самостійність руських князівств.

ПРО ІСТОРІЮ НАШОГО КРАЮ, ЙОГО ПРАВИТЕЛІВ ТА СМАЧНИЙ І НАВАРИСТИЙ БОРЦЬ

22 серпня 2015 року, №065-066 (21637-21638)

Сьогодні це вже загальновідомий факт: українські землі від монголо-татарського ярма були звільнені на 150 років раніше, ніж Московія, хоч советська історія про це ніколи ані заїкалася. Ми зі шкільної парти знали, що «наше Отечество» було «під ігом» 300 років, а першою переможною битвою, яка поклала початок звільненню, була битва Куликовська. Таку «історію» вчили на всіх просторах «необъятной родины моей». Недарма ж його високопреосвященство митрополит Агафангел колись гнівно запитував мене через Internet: «Что было бы с вашей Украиной, если бы не Куликовская битва?!» Ну, ясно — «что»: сиділи б досі «під ігом»! А так святий московський князь, Дмитрієм Донським іменуємий, спасибі йому, звільнив нас від нього...

Та Куликовська битва була так розрекламована, особливо після її 600-ліття у 1980-у, коли на її місці спорудили 25-метровий пам'ятник, що ніхто вже й не згадував про те, що й після неї Московія ще майже 150 років благополучно сиділа «під ігом», доки кримський хан Хаджі-Гірей не доконав уже конаючу Орду й не оголосив Кримське ханство її правонаступником, якому Москва аж до 1700-го сплачувала «дань ордынскую», щоправда, не дуже велику — щорічні «поминки», тобто нагадування про васальну залежність від Криму.

Щоб ніхто не звинувачував мене у «фальсифікації історії», як це робив колись митрополит Агафангел, зазначу, що всі ці факти я почерпнула з «Истории государства Российского» М.М.Карамзіна (в інших істориків російських вони також є), який є найодіознішим російським істориком. Недарма ж Пушкін назвав його «певцом величия российского»! Пише Микола Михайлович і про боротьбу наших предків з монголо-татарами. Одначе, пише якось так дивно, що, як на мене, то краще б не писав узагалі.

Мушу нагадати, що мова йде про один з періодів нашої історії, найбільш нелюбих Москві, — перебування наших предків у складі Великого Литовсько-Руського князівства, — один із найкомфортніших (до унії з Польщею) періодів в історії нашого (та й білоруського) народів. Це був період звільнення української землі від монголо-татарського гніту під знаменами мужнього й мудрого Ольгерда, період звитяжної боротьби з тевтонами, що постійно тривожили західні кордони князівства — шість переможних битв! — про які ми, на відміну від Льодового побоїща, котре нас жодним чином не стосувалося, не знаємо навіть, де вони відбувалися... Це період знаменитої Грюнвальдської битви, що поклала край експансії тевтонів на землі Великого князівства, в якій предки наші стояли поряд із предками поляків, литовців і білорусів під знаменами відважного Вітовта. Це період, який ніяк не вписується у вигадану

московськими ідеологами теорію «общей истории, общего (з Московією) отечества», — і тому ми про нього нічого не знаємо, а якщо й знаємо щось, то в такому спотвореному вигляді, що краще б не знати. Ось що читаємо про того ж Ольгерда, який завершив вигнання монгольських орд з нашої землі, у М.М.Карамзіна: «Сей литовский государь, купив славу героя кровью бесчисленного множества людей и пеплом городов, равнодушно смотрел на изнурение своих подданных и, бодрый в летах старости, все искал новых приобретений. В 1363¹ году он ходил с войском к Синим Водам или в Подолию, где кочевали три орды монгольские, разбив их, гнался за ними до самой Тавриды... С того времени, как вероятно, татары заднепровские находились в некоторой зависимости от Литвы». Кожне, на перший погляд, найневинніше слово в процитованому уривку просякнуте цілеспрямованою, завуальованою брехнею. Спробуємо розібратися в сказаному істориком.

Отже, «негідник» Ольгерд не звільняв українські землі від ординців, а «искал приобретений», для чого пішов у якусь Подолію, де «мирно» кочували собі три монгольські орди. Б'юсь об заклад, що й сьогодні не кожен одесит скаже, що то за «країна» така — Подолія, в якій мирно кочували монгольські орди, й де вона розташована...

А це, друзі мої, величезний шмат споконвічної Української землі, що включає сьогоднішнє Тернопілля, Вінницьку, Хмельницьку, Кіровоградську, північну частину Одеської та Миколаївської (по річку Кодиму) областей, де й у той час жило наше хліборобське населення, гноблене кочівниками-ординцями. Але, за Карамзіним, це просто якесь монгольське кочів'я чи земля якихось «задніпровських татар», яких «кровожерливий» Ольгерд «в поисках приобретений» гнав до самого Чорного моря і які, бідні, потрапили після того в «некоторую зависимость» від Литви, тобто від Литовсько-Руської держави.

Усе це словоблуддя в «перекладі» з мови завуальованої брехні на мову історичних фактів мало б звучати так: «У 50-ті роки XIV століття всі українські землі, окрім Поділля, були звільнені від татаро-монгольського гніту. В 1362 році в битві на р. Сині Води литовсько-руське військо, очолене князем Ольгердом, розбило три татарські орди, які володіли Поділлям і Причорноморськими степами. Перемога в Синьоводській битві ознаменувала кінець монголо-татарського ярма в українських землях (чи «в землях давньої Русі»). Не обмежившись звільненням Подільських земель, Ольгерд очистив від ординців і Причорноморські степи, приєднавши їх до свого князівства. На початку XV століття князь Вітовт, очоливши князівство невдовзі після Ольгердової смерті в 1377 році та прагнучи «твердою ногою» стати на Чорноморському узбережжі, приступає до інтенсивної забудови і заселення Причорноморських степів. Так, за його велінням уже в кінці XIV — на початку XV століть тут виникають міста Дашів (нинішній Очаків), Каравул (нинішній Рашків у Придністров'ї), Сокоlecь (нинішній Вознесенськ Миколаївської області) та інші. Для будівництва й заселення цих міст привозяться селяни із сусіднього Поділля. Саме вони й були першим осілим слов'янським населенням у середньовічному Північному Причорномор'ї. Про інтенсивну забудову і заселення князем Вітовтом Причорноморських степів є документальне свідчення французького посла Герберта де-Лянуа, який повідомляє свого короля про появу неподалік Білого міста на Дністровському

лимані (нині Білгород-Дністровський) нового Чорного міста, збудованого Вітовтовим намісником у цьому краї протягом одного місяця. Для будівництва його, пише французький посол, було привезено 12 тисяч селян із Поділля і 4 тисячі возів каменю та лісу.

До цього ж періоду належить згадка про існування на Чорному морі біля Га-джибеївської фортеці порту Kaszubjeiow (Качибіїв), з якого в 1415 році (як свідчить польський хроніст Ян Длугош) був відправлений у Візантію караван кораблів, «загружених зерном для обложеного турками Константинополя».

Так, чи приблизно так, мав би написати сумлінний, об'єктивний історик.

Але Микола Михайлович писав не історію, а оду російській державності, а тому об'єктивним ніяк бути не міг. Адже, якщо сказати чітко і конкретно, що українські землі були цілком звільнені від монголо-татарського ярма за 18 років до Куликовської битви і за 150 років до звільнення Московії, то мимохіть постає запитання: а чому Москва так довго «терпіла іго»? Не могла чи не хотіла звільнитися? Хоч так, хоч інак, а гордитись, нібито, нічим!..

А як сказати, що Причорноморські степи забудовувались і заселялися українським населенням ще в кінці XIV-на початку XV століть при князеві Вітовту і вже тоді на півдні Литовсько-Руського князівства існували «морські ворота» держави — порт Качибіїв, — то як тоді говорити про «матушку-імператрицю» як «обустроїтельніцу Новоросійского края»?

Цей порт, до речі, розташовувався майже там, де й зараз, у затоці, біля самої Гаджибеївської фортеці, що здіймалась над крутим схилом до моря. Сьогодні місце, де була фортеця, відоме: на цьому місці стоїть Воронцовський палац. А ось у думках щодо часу її будівництва та її будівників єдності, здається, поки що нема.

Зважаючи на те, що імена трьох ханів, розбитих князем Ольгердом у Синьоводській битві, нам відомі з літописів: це — Дмитрій (християнство серед ординців не було рідкістю. Серед російських святих є навіть один ординський царевич з іменем Петро), Кутлубуга та Гаджибей, і саме «оного Гаджибея» гнав Ольгерд до самого моря, то цілком природним є припущення, що саме біля моря й лежали основні володіння «оного Гаджибея»: інакше, чого б йому було до моря бігти?.. У літопису сказано, що ці три хани були «отчичами» і «дедичами» в цих по-дільсько-причорноморських землях, отже, володіли ними ще їхні предки (землі Русі татаро-монголами були завойовані ще в 40-х роках XIII ст., іго тривало приблизно 122 роки), тож «оний Гаджибей» чи його батько цілком мали змогу поставити фортецю над морем, назвавши її своїм (чи синовим) іменем.

І зовсім не є аргументом те, що Гаджибей — поширене в ісламському світі ім'я і що фортеця могла бути збудована й названа ім'ям якогось іншого Гаджибея. Звісно, могла... Але ж про жодного іншого, окрім розбитого Ольгердом Гаджибея, який володів би причорноморським степом, історія не згадує. То чому ми так навідріг маємо відкидати саме цю версію?

Після вигнання «оного Гаджибея» за фортецею й поселенням, що, очевидно, існувало або виникло біля неї, як і за новозбудованим портом, закріпилася слов'янська назва Качибіїв і навіть співзвучна їй — Коцюбіїв.

Стара назва — Гаджибей — повернулася на причорноморські терени уже в кінці XV століття, після смерті князя Вітовта, коли Литовсько-Руське

князівство фактично розпалося на дві частини: руську (тобто українську), що зберігала вірність православ'ю і боролася за свої громадянські права в католицькій Речі Посполитій, і Литовську, що власне утворювала з Польщею гармонійний тандем.

Це протистояння між двома частинами колись єдиного Великого князівства завершилося повним поглинанням його Річчю Посполитою, для якої далеке Причорномор'я втратило актуальність, і без великих зусиль було взяте під контроль Туреччиною, що віддала його у володіння своєму васалу — Кримському ханству.

Є й більш патріотична версія: фортеця, яку ми знаємо як Гаджибеївську, як й інші міста в Причорноморських степах, була збудована в 90-х роках XIV століття князем Вітовтом у ході реалізації плану закріплення позицій Литовсько-Руської держави на Чорноморському узбережжі. Особисто я (хоч і «дуже патріотична» кобіта...) завжди схилялася до першої версії, цілком резонно вважаючи, що фортеця, збудована за велінням литовсько-руського князя, не могла бути названа словом, що походить від явно татарського імені. Але! Хто мені може сказати напевне, якою була першоімена фортеці? Чи з Качибієва кінця XIV століття утворився Гаджибеїв кінця XV, чи з Гаджибеїва XIII-першої половини XIV століття утворився Качибіїв кінця XIV-початку XV? Адже український Качибіїв так же легко перетворюється в татарський Гаджибеїв, як і татарський Гаджибеїв в український Качибіїв! Суть у тому, коли саме будувалася фортеця.

Світлої пам'яті історик Олександр Болдирев, а за ним й одеський краєзнавець Олег Олійників на користь цієї (другої) версії наводять факт, що село з назвою Качибієве входило у володіння подільського старости Язловецького, який і поставляв Вітовтовому наміснику селян із Поділля для будівництва міст у причорноморських степах та їх заселення. Цілком вірогідно, що фортецю на місці нинішнього Воронцовського палацу в 90-х роках XIV ст. збудували якраз селяни подільського села Качибієвого, назву якого дали й своєму новому місцю мешкання та новозбудованій фортеці. Ось такі дві версії, жодна з яких на сьогодні не має цілковитого підтвердження.

Безсумнівним, проте, є той факт, що першим облаштувачем майже безлюдних після татаро-монгольської навали Причорноморських степів був великий князь Великого Литовсько-Руського князівства Вітовт Кейстутович, а першими осілими мешканцями в нашому причорноморському краї, що оживили його своєю працею, — українські селяни-подоляки.

А отже, територія, названа у XVIII столітті «Новоросією», з більшою долею істини мала б бути названою «Староукраїною», тим більше, що і в 1851 році (це вже середина XIX століття! Чотирнадцять років після смерті Пушкіна!) в центральній (Херсонській) губернії краю, названого Новоросією (Новоросійське генерал-губернаторство), мешкали 703 тисячі 699 українців і лише 309 тисяч 967 (менше половини!) представників інших національностей, включно із 75 тисячами молдаван (найбільша кількість неукраїнського населення) і 318 шведами. Росіян у нашому «новоросійському» краї і в середині XIX століття було лише 30 тисяч на всю губернію, що охоплювала Одеську область (до р. Дністер) разом з Одесою, без Савранського і частини Балтського районів, усю Миколаївську з м. Миколаєвом, Херсонську та нинішню

Кіровоградську області. І це враховуючи всі адміністративні органи, військові гарнізони, особовий склад яких був (чи писався) росіянами — згадаймо «російських» дворян Давидових, Раєвських, Ганських, Браницьких, Ржевуських, Полторацьких, Полетик, Муравйових-Апостолів, Розумовських... — ім'я же їм — легіон. До речі, навіть євреїв і німців у так звані «Новоросії» було більше, ніж росіян: відповідно 55 і 40 тисяч.

То як, мої вельминешановні панове (чи то, пак, господа) сепаратисти, поговоримо ще на тему «Одесса — это Новороссия» чи, може, досить?

А може, вже й у День міста Одеси відзначимо її 600-літній ювілей, рахуючи від першої історичної згадки про існування порту на місці її майбутнього за-снування, як у всьому світі робиться? Бо ж і ювілейні роковини Москви, яка є, здається, взірцем для вас, відзначаються, рахуючи не від часу її будівництва, а від першої літописної згадки про неї, хоч ніякої Москви там і близько не було, а була в хащах над Москвою-річкою лише перевалка купця Кучки, убитого на цьому місці князем Суздальським у 1147 році, який і став роком заснування Москви. І ніхто й не зауважує того, що найперша згадка про Москву із княжим свавіллям і пролиттям крові пов'язана... Нічого не вдієш — відлік від першої писемної згадки ведеться! А які там події ту першу згадку супроводжують, то вже — як «карта ляже»: може, містика якась? А може, просто якийсь збіг випадковий?..

Але ж у випадку з нашим містом історія не про яке-небудь погане смерто-вбивство згадує, а, навпаки, про добро й милосердя, про допомогу чужому народу, над яким біда нависла. То чому б нам не вгледіти в цьому знак світлої, доброї долі нашого міста, не гордитися цим? І чи не є справою честі для кожного з нас повернути нашому краю і нашому місту украдені в них чотири століття їхньої славної історії? А заодно й подумати над тим, чи не слід би спорудити десь на бульварі пам'ятник селянам українського Поділля, які в середньовіччі забудовували й заселяли спустілі Причорноморські степи? А хіба князю Вітовту не личило б стояти десь побіля Морвокзалу? Він же не в Зімбабве чи в Гондурасі міста на місці монгольських кочів'їв зводив, а наші-таки Причорноморські степи забудовував і залюднював. Та й у боях прославлений Ольгерд нашу-таки землю — оцю, де ми ходимо сьогодні, де, як і тоді, материнка, чебреці по степах цвітуть, — від монголо-татарських орд звільнив, а не пампаси південноамериканські... Уявляєте, який захопливий і привабливий для європейських туристів екскурсійний маршрут міг би бути — «Причорномор'я у складі Литовсько-Руської держави!» Скільки цікавого про наш край у далекі часи могли б довідатись люди! А все ж це — історія.

А ота «Баба-бляга»², що стоїть на початку вулиці її імені, то хто б і що говорив, а вона таки має стояти у нашому місті. Бо якою б не була вона сама і її політика щодо України, а до появи в нові часи на місці давнього Качибієвого (Коцюбієвого) нового європейського міста, яким є Одеса, вона таки причетна безпосередньо. Так, «стирание особенностей», «дабы никакой разности не было...». Але хіба це не політика всіх колонізаторів? Так, кріпосне право... Але де його в тій чи іншій формі не було? Так, підступне зруйнування Січі... Але який правитель терпітиме у своїх володіннях «організовану вольницю», фактично — «державу в державі»?

Та від турків наш край таки при ній був звільнений, так само, як колись при Ольгерді — від монголо-татарських орд. Сама вона, звісно, мечем не рубалась, як Ольгерд, і з гармат не стріляла, але ті, хто стріляв, виконували її волю, як і ті, хто будував наше місто у XVIII столітті. Князь Вітовт теж власноруч палі в причал Качибіївського порту не бив і каміння на будівництво причорноморських міст не носив, але першим після татаро-монгольського нашестя облаштувачем нашого краю був таки він, хоч і до його політики щодо України претензій можна висунути чимало: й Острівський договір з Польщею, згідно з яким до 1395 року всі удільні князівства (оплот української самостійності в Литовсько-Руській державі) були скасовані, і Гродельський акт, що призвів до винародовлення значної частини української еліти. (Процес цей довершився після Переяславської ради, тільки «винародовлювалася» наша еліта вже не в поляків, а в росіян. Катерина до цього процесу теж «светлейшую ручку» приклала...). Все це так і, на жаль, не тільки в Польщі чи в Росії, а всюди, по всьому світі (здається, Габсбурги були певним винятком, особливо при Франці-Йосифу... Та й де вони ділися?!), бо щоб було інакше, треба мати власну державу, а не бути «підсусідком» навіть у найближчого друга.

Казала колись моя Бабуня: «Найтепліша чужа хата — тепла тільки доти, доки хазяїн дозволяє в ній піч топити. Тому як не хочеш, щоб мерзнути довелося, власну хату будуй». Що казав з цього приводу Тарас Григорович — усі знають. Тож, якби була на великодержавному престолі не Катерина, а «Марина» чи «Фросина», політика імперії щодо України була б такою ж. А от конкретна її діяльність (чи веління...) щодо будівництва на місці давнього (доти, можливо, й напівзгаслого) поселення європейського міста, безперечно, заслуговує пам'яті. Давайте навчимося бути об'єктивними і «за мухи» платити окремо, а «за котлети» — окремо. Я завжди твердила, що сила не в запереченні чужих заслуг, досягнень, мови чи культури, а в утвердженні своїх цінностей і надбань: історичних, культурних, духовних, матеріальних... А у нас часто буває, як у тої Вусті Гнатової, що хату Климові вшивав. Прийшов додому та й розкаже Вусті, що Агафія Климова добрим борщем гостила їх.

— Добрий борщець був — і смачний, і наваристий! — розповідає Гнат. А Вустя — як з кілочка: «А зате в неї ніс кирпатий!». «А борщ — добрий!». «А ніс — кирпатий!». І так — аж доки до сварки не дійшло... А обоє праві!

Біда тільки, що ми дуже часто свій не менш «смачний і наваристий борщ», навіть не скуштувавши, у помиї виливаємо, а «на обід» до «кирпатої Агафії» проситись ходимо. Мораль: не тужимо за борщем на чужому столі! Споживаймо свій: він у нас, слово честі, — і добрий, і наваристий.

Смачного!

Галина МОГИЛЬНИЦЬКА

1 Рік указано неправильно: треба 1362.

2 Баба-бляга — погана, зловредна баба. Вираз фольклорного походження, можливо білоруського, де слово «благо» означає «погано». Мабуть, наше «блегенький» (благенький) — некріпкий, слабкий, ненадійний — походить із того ж «гнізда».

<http://chornomorka.com/archive/21637-21638/a-6159.html>

«НАША ЦЕРКВА – КИЇВСЬКИЙ ПАТРИАРХАТ»

Релігійний бюлетень часопису «Бористен»
Видання благостивив предстоятель УПЦ КП Філарет

№12 (136) 2014 року

  ВІСТІ З ДІАСПОРИ

ЗАКЛИК

Цього року я був в Україні від середини серпня до середини вересня, що найбільше відчувалося в усіх розмовах, то це було повне знання, що зовнішній ворог є Росія. Але ворога в середині, корупцію, ще якимось, до значної міри, не зовсім впізнавали. Я також мав передачі чотирьом батальонам та одній групі яка займається перевозом знаряддя до бойових зон. В кожному випадку, я брав нагоду передати знання, що в диверсійний спосіб можна знищити будь який двигун шклянкою цукру в баці з паливом.

Хоч і знання є високе хто є нашим ворогом і багато вже називають його угро-фінами, але написаного доказу, що вони не браття ні по крові ні по духу, бракує. Я пробував знайти видавця який би взявся друкувати третю книжку, «Міфотворчість...», Галини Могильницької на продаж, але такого не міг знайти. Я мав нагоду зустрітися з видавцем журналу, «Бористен», Фіделем Сухоносом з Дніпропетровська, коли він відвідував Київ. Наскільки я вже мав намір надрукувати певну кількість примірників третьої книжки Г. Могильницької, то з узгодженням пані Галини я законтрактував пана Сухоноса надрукувати цю серію в Дніпропетровську, для розповсюдження її в південно східних областях України.

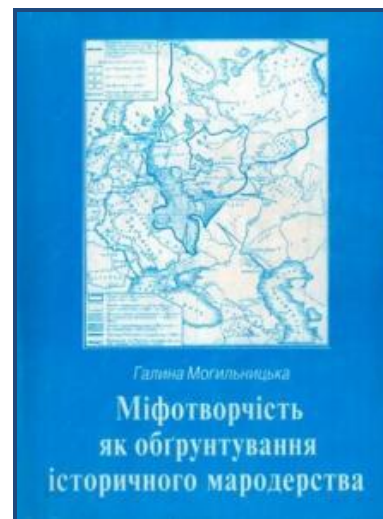
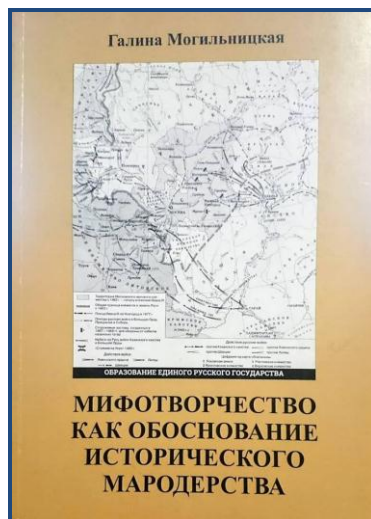
В розмові з паном Сухоносом він підкреслив, що ця книжка є абсолютно потрібною в російській мові і запитав чи вже хтось зробив такий переклад. В той момент я потелефонував до пані Г. Могильницької в Одесу, розповів їй про розмову з паном Сухоносом і передав слухавку пану Фіделю. В їхній розмові пані Галина погодилась перекласти її книжку на російську мову в протязі трьох тижнів.

Я попередив пана Сухоноса, що в мене є проблема із збіркою фондів на друк книжки в російській мові, на це він віднісся з розумінням. Але одночасно він підніс факт, що на південному сході України є мільйони українців яким ця інформація є конче потрібна, але вони читають все лише російською мовою. Щоб донести до них правду, потрібно щоб вони цю книжку прочитали. Він також писав про цю книжку у своїх повідомленнях, що це історія церкви, це він робив з ідеєю, щоб заохотити церкву К.П. на Дніпропетровщині допомогти з виданням книжки. На справді назва книжки, «Міфотворчість як обґрунтування історичного мародерства», є справжня тема книжки.

Після декількох обмінів думок з паном Сухоносом, він переконав мене, що в цей час, коли все стається дуже швидко, потреба мати добре обґрунтованих українців, незалежно якою мовою вони спілкуються, є дуже велика. Із таким переконанням я звернувся до Олексія Коновала з проханням щоб використати Фундацію Багряного як осередок для збірки фондів на друк книжки Галини Могильницької, «Міфотворчість...», в російській мові.

Закликаю всіх хто переконав себе, що є потреба надрукувати цю третю книжку Г. Могильницької на російській мові долучитися із солідною пожертвою на цю ціль. Пожертви писати на: Bahriany Foundation, Inc., а на чекові і в супроводному листі зазначити, що це на друк книжки «Міфотворчість», Г. Могильницької. Пожертви на Фундацію є звільнені від податків. Висилати на:

Bahriany Foundation, Inc.
19669 Villa Rosa Loop
Fort Myers, FL 33967 USA
Олександр Полець (США)

МОВА – ДУША НАРОДУ

01 грудня 2014 року

«Літературно-мистецьке свято відкривають діти» - саме таку назву мав виховний захід, що відбувся 11 листопада в Теплодарському міському будинку дитячої та юнацької творчості. Мета заходу: формування розуміння того, що українська мова – найцінніший скарб людини; розширення знань про красу і багатство української мови; пробудження національної гідності; виховання любові до рідної мови, до свого краю, його давніх традицій, звичаїв та обрядів.

У святі взяли участь поважні гості, шанувальники рідного слова: **Могильницька Галина Анатоліївна – письменниця, почесна маліжанка, старший викладач Одеського обласного інституту вдосконалення вчителів, Олійників Олег Семенович – член НСПУ, Шеренгова Софія Євгенівна – представник громадської організації «Інтелектуальний форум»...**

Патріотизм розпочинається зі ставлення до своєї мови. Поняття рідної мови уособлюється з поняттям рідного дому, батьківської хати, материнського тепла, вітчизни. Рідна мова – це колиска, спогади про чарівний світ дитинства, про мамину пісню... Гучними оплесками зала підтримала нову пісню в авторському виконанні М.І.Войтик та Г.А.Могильницької:

*«Україно – моя пісню зачарована,
В дячна я тобі за радощі й жалі.
За життя моє, тобою подароване,
Я вклоняюся сьогодні до землі.
Коліскова, моя пісня закодована,
теплий дотик материнської руки...»*

Я впевнена, що такі заходи залишаться у юних серцях, як свята пам'ять про збереження та шанобливе ставлення до нашої рідної мови.

Марія ВОЙТИК, керівник Одеського відділення Міжнародної громадської організації "Мала Академія літератури і журналістики"

ДИТЯЧА РЕСПУБЛІКА

13 жовтня 2014 року

12 жовтня 2014 року ми відзначали п'яту річницю з дня заснування МГО «Мала Академія літератури і журналістики» у нашому славетному місті Теплодар. На наш ювілей завітали гості з Одеси та Біляївки. Це письменники нашого краю – Одещини: **Могильницька Галина Анатоліївна**, Дмитрієв Сергій Вікторович, Різників Олексій Сергійович, Олійників Олег Семенович, Цяпка Тарас Іванович з Біляївки, Антонюк Віктор Іванович почесний маліжанин з нашого міста, Радченко Федір Костянтинович, поет; керівник Біляївського районного осередку МАЛіЖ Долготьор Віра Володимирівна, Жовнір Михайло Васильович – найкращий наш друг і наставник...

За традицією, урочисто пролунав Гімн України, потім – Гімн Малої Академії літератури і журналістики, прозвучала також фонограма Молитви на вірші проректора МАЛіЖу із розвитку Ангеліни Оборіної у виконанні професійної співачки Одеського театру.

Святкування коротким вступним словом розпочала керівник Одеського відділення МАЛіЖ Марія Іллівна Войтик. Вона всіх щиро привітала усіх маліжан і наших гостей, зачитала листа від нашого ректора – Тарчинця Василя Федоровича, який, на жаль, не зміг приїхати до нас. Потім лунали слова-привітання від гостей. Дуже гарну промову склала Ткаченко Валентина Олександрівна, яка працює художнім керівником БК нашого міста.

Директор Департаменту зв'язків МАЛіЖ з Південними областями, депутат Одеської обласної ради Жовнір Михайло Васильович дуже тепло привітав нас і благословив на подальшу творчу працю. Потім він вручив медаль від Малої Академії літератури і журналістики активному маліжанину Ткаченку Данилові і посвідчення «Почесний член МАЛіЖу» - Могильницькій Галині Анатоліївні.

Ми (Шевченко Анастасія, Абдуллаєва Лейла, Гроссу Валерія, Ткаченко Данило, Кодак Вероніка, Сасі Анна) також читали гостям свої вірші, розповіли про творчі досягнення. Адже ми, маліжани, вирости на цілих п'ять сходинок, змужніли, подорослішали. І це завдяки нашій Марії Іллівні. У її очах випромінюється світло любові й доброти, коли зустрічає нас. Завдяки їй наші вірші, твори друкуються в газетах; ми беремо активну участь у Міжнародних та обласних фестивалях юних талантів, літературних конкурсах, благодійних концертах і виховних заходах нашого міста.

Цього дня мене офіційно прийняли до лав дитячої творчої організації «МАЛіЖ». Я пишаюся цим і обіцяю натхненно і творчо працювати, щоб не підвести своїх керівників....

Анна САСІ (9 років), вихованка гуртка «Водограй»
Теплодарського міського будинку дитячої та
юнацької творчості та член МГО МАЛіЖ

«МІЙ ШЕВЧЕНКО»: АМАТОРИ – КОБЗАРЕВИ

15 березня 2014 року, №021 (21492)

«Чорноморка» постійно надає свої сторінки поетам-аматорам, а торік спільно з громадською організацією «Інтелектуальний форум» (голова Олексій Козаченко) редакція оголосила обласний конкурс аматорського мистецтва «Мій Шевченко». Кожен бажаючий у віршах чи прозі до 200-ліття Кобзаря мав змогу висловити Тарасу Григоровичу свої почуття: любов і шану до нього, думки щодо майбутнього України.

Листів із творчими доробками надійшло дуже багато, була робота навіть зі Львова. Підводили підсумки й нагороджували переможців 10 березня в Одеському художньому музеї (вул. Софіївська, 5). Під час відзначення лауреатів з багатьма із них побачилися вперше, познайомилися особисто, а не лише через їхні дописи до газети, художні чи публіцистичні твори.

Спочатку конкурс задумувався як молодіжний. «Інтелектуальний форум» має вже чималий досвід проведення схожих змагань, приурочених до Дня Незалежності України, залучаючи хлопчаків і дівчаток до корисної, творчої діяльності. З нагоди ж славного ювілею Великого Кобзаря спільно з

редакцією вирішили не обмежуватися юними талантами. Доробок конкурсантів оцінювало поважне журі, у складі якого були, зокрема, відомий письменник, лауреат Національної премії ім. Т.Г.Шевченка Володимир Рут-ківський, старший викладач Одеського обласного інституту вдосконалення вчителів, поетеса, лауреат премії ім. В.Стуса Галина Могильницька, кандидат філологічних наук, доцент Одеського національного університету ім. І.І.Мечникова Любов Ісаєнко, представниця «Інтелектуального форуму» Софія Шеренгова, яка, власне, взяла на себе основні організаційні клопоти з проведення цього творчого змагання.

«Конкурс до ювілею Шевченка дуже нас втішив. Він ще раз довів, що інтерес до нашого Пророка і взагалі до української літератури — невмирущий! Незалежно від вікових груп. Отримали понад дві сотні робіт, з-поміж яких обрали близько 50. Авторів цих творів відзначили грамотами і цінними книгами (серед них і чудове видання «Кобзаря», випущене з нагоди 200-ліття Шевченка)», — зазначила на підведенні підсумків член журі конкурсу **Галина Могильницька**.

Переможців визначали у двох вікових групах (ті, що до 16 років, — молодша, від 16 і більше — старша) і в чотирьох номінаціях: громадянська поезія, лірика, проза та авторська пісня. Серед учасників — вихідці ледь не з усіх районів Одещини. У старшій віковій групі в усіх номінаціях абсолютним переможцем названо Сергія Мефодовського, вчителя української мови Ульянівської школи Миколаївського району. «Я давно вже знайома з його творчістю і неодноразово буду повторювати: з його талантом йому треба не в аматорських конкурсах брати участь, а пора вже вступати до Спілки письменників», — зазначила **Галина Могильницька**.

У кожного з учасників своя історія знайомства з поетичним генієм Шевченка. «Для мене Тарас Григорович — це спогад з дитинства. Мій дідусь, який прожив 76 років, до останніх днів свого життя читав «Кобзаря». Я тоді малий був і програмні твори Шевченка в школі не сприймав. А от дідусь, який мав лише чотири класи освіти, з «Кобзарем» був нерозлучний. Пам'ятаю, твір, з яким на вустах він помер, — це були «Гайдамаки». Я дуже люблю Шевченка, сам пишу вірші, а відтак не міг оминати цей конкурс», — розповів лауреат у номінації «громадянська лірика» Іван Кудlach, вчитель географії й історії з Любашівського району. За його словами, в їхній сім'ї до слова Шевченка дуже шанобливе ставлення. «У нашому домі є дві святині — «Старий Заповіт», який привезли ще з Лемківщини мої батьки, і вже куплений тут «Кобзар», — зазначив Іван Андрійович.

У молодшій групі серед інших вирізнялася одина-дцятирічна Аліна Хутак. Батько дівчинки родом з Афганістану. Сама Алінка народилася в Україні, прекрасно знає українську мову, пише вірші, професійно займається художньою гімнастикою. Для неї Шевченко — це як підтвердження своєї національності: українка. «Я знаю, що Тарас Григорович був дуже доброю людиною, він писав вірші, в які треба вдуматися», — поділилася враженнями школярка.

«У конкурсі брали участь усі охочі — домогосподарки, вчителі, військовослужбовці, школярі... І всіх їх об'єднує одне: любов до Шевченка й бажання висловити цю любов засобами мистецтва. Всі поети, чиї роботи я читав, — дуже своєрідні, вони побачили Шевченка з дещо несподіваного боку. Професійні писак зазвичай цікавляться ним більше як поетом, аматорів же зацікавило його життя як простої людини», — висловив власні спостереження голова журі Володимир Рутківський.

Під час нагородження, окрім читання Шевченкових і власних віршів, учасники конкурсу співали аматорські пісні, грали на бандурі. А на завершення хлопці із гурту «White Shadow» зіграли на гітарах і губній гармошці Шевченко-блюз на слова «Заповіту», перекладені англійською.

Іванна ДЕРЕВ'ЯНКО

ЛУГАНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ГРОМАДСЬКО- ОСВІТНІЙ ЧАСОПИС

Козацька варта

Наці
передруку

ч.6 (30) червень 2013 року 13

ХРОНІКА ВЕЛИКОГО ОШУКАНСТВА

переконливих джерел автор розвиває історичні міфи російською імперською ідеологією. Розрахована на широкі читачські кола.

(продовження, початок в чч. 3-5 за 2013 рік)

У 1174 році, по вбивстві Андрія Юрійовича, **ростовці й суздальці посилають своїх послів у Русь** по князів Ростиславовичів; а в 1178 році Мстислав Ростиславович — Білгородський князь — **уперто відмовляється від записин на Новгородський стіл**, мотивуючи тим, що не зможе «Руської землі забути». Про окремішність і навіть чужорідність майбутніх російських територій, зокрема, і їхнього осереддя — Ростово-Суздальської землі — по відношенню до Русі говорить і російський історик В. Ключевський: «Это была страна, — пише він, — лежачая вне старой коренной Руси, и в XI веке она была более чужеродной, нежели русской страной. Населяли ее муромы, меря, весь...».

...Як із муроми, мері, весі, чуді чи ерзі могли виторвитись «руські люди», які ніколи й ніколи не знають про цих своїх предків — їхній фольклор, обрядовість, звичаї, прадавні врівання, світотлумачні треба було затратити російській деспотії, щоб нічого витрути в народі навіть згадку про ці свої пракорені, — це тлумачить російської історії...

Абуліжівних утих давніх лісових племен, своя культура, звичаєвість, мистецтво, що відгомном древньої фінської казки прозирає із «кряльць і підліть» Коломенського палацу, храму Василя Блаженного, голосом давньої музики даєвенть у металевих прикрасах рязанських, псковських, мордовських жіночих уборішешелоче із розкопе Монастрища, Березняків, Дьякова городища та безліч інших пам'яток, що згради шовіністичної

Але той «легкомислений» народ, якого М. В. Толстой на цей раз уже називав «буйним», не вгомонився й через три роки підняв повстання та знову «отважился вступити в сношення с Казимиром... Иоанн вооружился и окончательно победил Новгород», — пише історик Російської Церкви. Кажуть, щоправда, що це Івану III вдалося завдяки тому, що якийсь Упадих (ім'ячко ж яке!!!) позабивав жерла гармат, і у вирішальну мить оборонці міста залишилися без артилерії. Новгородці («легкомисленніс» ж бо!) і після цього не перестали «мечтати о прелестях свободы», і в 1569 році походом на них іде вже біснуватий Іоанн IV (Грозний). Історики пишуть, що новгородськими трупами були загачені всі ріки, і води їхні ще кілька місяців не могли пробитися до моря. Ото так Москва вместилася в древній Новгородський «колиціс». Сталося це, як бачимо, аж у II половині XVI ст.! У Київській «колиціс» у цей час на неї немає ще й натяку, як немає й натяку на якийсь «іменне руських людей на світовій етнічній карті. **Бо наші предки, як уже згадувалось, русичами. Жителі ж Московського царства звалися москвитями від назви своєї держави Московії, або ж москалями — від ріки Моски, що дала назву і місту, яке виросло на**

Білоозеро, а Москові — немає.

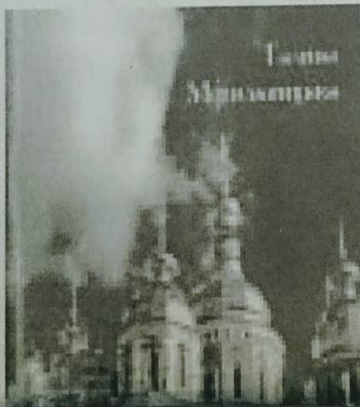
Перша згадка про Москву датується 1147 роком. Мова йде, щоправда, не про місто, а про перевалочний пункт купця Степана Кучки, на який випадково натрапив, об'їжджаючи довколишні землі, суздальський князь Юрій Довгорукий. У підручниках з історії пишеться, що князь дуже влюдовав собі ту важкодоступну, захищену в хащах місцину і вирішив побудувати там місто. Наведена Татищевим «Повість о начале царствующего града Москвы» свідчить, щоправда, що влюбав князь Юрій не так місцину, як Куччину жінку, бо, хоч і був жонатий, збив до душі, то князь, не довго думаючи, вбив того незго-вірливого Кучку й завів кубельце біля податливого молодичи. Принаймні, літопис свідчить, що отого 1147 року «у день п'ятниці на Покрову Пресвятої Богородици» (4 квітня) гостював у князя Юрія Святослав Ольгович із сином своїм Олегом, котрий «поїхав попередку до Юрія і дав йому пардуса». Гостина ця (за літописним свідченням, бучна і пишна) відбулась, очевидно, в Куччиній вотчині, бо, посилаючи послів до Святослава, «Юрій сказав йому: «Прийди до мене, брате, була чудотворна ікона у Володимир-на-царствующего града Москвы» — уточнює, що то була не просто гостина, а не що інше, як весілля Юрійового сина Андрія (за Синописом — Китає), якого Юрій женив на доньці вбитого ним Степана Кучки Улиті, незважаючи на те, що Китай-Андрій на той час уже також був жонатий. Якщо врахувати, що Російська Церква наполегливо претендує на спадкоємність традиції Київської Русі та інших держав майстра-від часів Володимирівого хрещення, тобто від 988 Володимира й майже точну копію Київських Золотих воріт, і церкву Успіния Пресвятої Богородиці, що повторювала Київську, щоб не бути Володимиро-Суздальській княжій столиці гіршою від Києва — стольного міста по хрещенню Київської Русі на Суздальщині ті духовному, а й у національно-політичному житті держави, князь Андрій уже в перший рік свого самостійного князювання здійснює після згаданого бучного заходу щоді створення в Суздальщині

дбав, бо все те перебувало під владою наглядом вельмож його і любимців...».

Як би там не було, але навряд чи подібні «контакти» Суздальщини з Руссю «тягнуть» на те, щоб бачити в них спільність нашої історії, а тим більше, «братерську єдність» наших народів.

Ще більш «тісними» стали ці «контакти» за князювання Юрійового сина Андрія (Китає), який розпочав «братне єднання» з Руссю з того, що, покидаючи «проти волі влюбав князь Юрій не так місцину, як Куччину жінку, бо, хоч і був жонатий, збив до душі, то князь, не довго думаючи, вбив того незго-вірливого Кучку й завів кубельце біля податливого молодичи. Принаймні, літопис свідчить, що отого 1147 року «у день п'ятниці на Покрову Пресвятої Богородици» (4 квітня) гостював у князя Юрія Святослав Ольгович із сином своїм Олегом, котрий «поїхав попередку до Юрія і дав йому пардуса». Гостина ця (за літописним свідченням, бучна і пишна) відбулась, очевидно, в Куччиній вотчині, бо, посилаючи послів до Святослава, «Юрій сказав йому: «Прийди до мене, брате, була чудотворна ікона у Володимир-на-царствующего града Москвы» — уточнює, що то була не просто гостина, а не що інше, як весілля Юрійового сина Андрія (за Синописом — Китає), якого Юрій женив на доньці вбитого ним Степана Кучки Улиті, незважаючи на те, що Китай-Андрій на той час уже також був жонатий. Якщо врахувати, що Російська Церква наполегливо претендує на спадкоємність традиції Київської Русі та інших держав майстра-від часів Володимирівого хрещення, тобто від 988 Володимира й майже точну копію Київських Золотих воріт, і церкву Успіния Пресвятої Богородиці, що повторювала Київську, щоб не бути Володимиро-Суздальській княжій столиці гіршою від Києва — стольного міста по хрещенню Київської Русі на Суздальщині ті духовному, а й у національно-політичному житті держави, князь Андрій уже в перший рік свого самостійного князювання здійснює після згаданого бучного заходу щоді створення в Суздальщині

Отак собі — взяв і повіз у Суздаль! Кажуть, правда, що не довів: Богородиця нібито не схотіла в столицю князя-злюди вступити. Не доїжджаючи Суздаля, коні стали — і яні руш! Змушений був Андрій, нібито, місто нове зводити, Боголюбівим назване, а в ньому — церкву Різдва Святої Богородиці, кам'яну, оздоблену лише всіх церков. Пізніше перенесена в Москву». Згадувана вже «Повість о начале царствующего града Москвы» уточнює, що то була не просто гостина, а не що інше, як весілля Юрійового сина Андрія (за Синописом — Китає), якого Юрій женив на доньці вбитого ним Степана Кучки Улиті, незважаючи на те, що Китай-Андрій на той час уже також був жонатий. Якщо врахувати, що Російська Церква наполегливо претендує на спадкоємність традиції Київської Русі та інших держав майстра-від часів Володимирівого хрещення, тобто від 988 Володимира й майже точну копію Київських Золотих воріт, і церкву Успіния Пресвятої Богородиці, що повторювала Київську, щоб не бути Володимиро-Суздальській княжій столиці гіршою від Києва — стольного міста по хрещенню Київської Русі на Суздальщині ті духовному, а й у національно-політичному житті держави, князь Андрій уже в перший рік свого самостійного князювання здійснює після згаданого бучного заходу щоді створення в Суздальщині

До речі, через 27 років після згаданого бучного заходу щоді створення в Суздальщині

**«ЩОБ РОЗЦВІЛА УКРАЇНА,
ЯК В ОБНОВІ, У ВІЧНІМ СЯЙВІ БОЖОЇ ЛЮБОВІ»**

12 січня 2013 року, № 003-004 (21371-21372)

Ми відстояли службу в церкві на Різдво Христове. Обличчя людей сяяли. Я заплющила очі, і ніжні, чисті голоси церковного хору відлунювали в моєму серці звуками срібної різдвяної пісні, що в цей день співають янголи з неба народженому у вифлеємських яслах Ісусу. Та ось прозвучало останнє «амінь», архієпископ Яків поблагословив паству й сказав напутнє вітальне слово. А люди продовжували стояти, сповнені святою благодаттю Різдва і храмового свята.

І раптом полилося ніжне, світле: «Темна нічка увесь світ покрила... Одна лиш зоря у небі сіяє, над Вифлеємом промінь опускає...» Цієї колядки я ніколи не чула — то щось на диво лагідне, сповнене любові до Божої дитини й до світу, до отих гарних людей, яким після кожної строфи бажалося здоров'я й добра. У багатьох на очах виступили сльози.

А Галину Могильницьку, що так зворушливо виконала цю чудову колядку, вже обступили малята в барвистих національних костюмах, які дуже пасували до ялинкової зелені й до нашого святкового настрою.

Почалося щось несподіване, радісне, дивне: пісні, вірші про наш Христоробивий народ, про світлу дитячу любов до Господа й до створеного Ним світу, народні різдвяні обряди. Все було так гарно!

Я озирнулася і побачила, що всі люди в церкві до сліз зворушені, щасливі і вдячні «акторам» за таку прекрасну українську різдвяну програму, підготовлену силами учнів недільної школи при храмі Різдва Христового УПЦ КП, маленьких і дорослих. Адже виступали діти, внуки, племінники парафіян і багато хто навіть не очікував від них такого артистизму, такої щирості, такого уміння творити красу й радувати людські серця.

А коли вийшли зі звільдою дорослі учні школи й заспівали традиційне і переможне «Радуйся! Ой радуйся, земле, Син Божий народився!» — то до них

приєдналася уся церква. Все злилося в один звук, в один дух і одну думку. І, мабуть, у ту хвилину кожен присутній щиро повірив двом білосніжним янголяткам, що «Всевишній Бог нам долю посилає» й благословляє нашу землю й український народ, «щоб розцвіла Україна, як в обнові, у вічнім сяйві Божої любові».

Хочу щиро подякувати владиці Якову і всім священикам за цю урочисту службу, отцю Віталію (Сенику), що доклав стільки зусиль, щоб недільна школа при храмі почала функціонувати, **пані Галині Могильницькій — людині безлічі талантів і обдарувань, яка так невтомно і щедро переливає їх у діточок, обдаровує кожного своїми знаннями й уміннями.**

Наша церква — це справді місце єднання душ з Господом, місце, де панує ота любов, яку всім нам заповідав Ісус Христос, що зійшов у світ, щоб зробити його кращим, людянішим. І ще — це місце, де панує пошана й любов до своєї рідної землі, рідного народу й рідного звичаю. Де є місце кожному, хто приходить сюди, несучи в серці добро, хто щиро прагне щастя й благополуччя нашій святій Українській землі.

Я думаю, що не всі одесити знають, що у нашому місті є так багато справжніх патріотів, яким радісно згадувати наші звичаї, відкривати їх для своїх дітей, для себе. І це прекрасно. Я б дуже хотіла, щоб у всіх українців відкрилися очі — і вони побачили, яка прекрасна наша Україна, яка гарна, чарівна наша мова, традиції, кращих від яких нема у цілому світі. Про це я вже можу свідчити, бо побувала у багатьох країнах. Ми — неповторні!

Анастасія МАМОНТЕНКО

Лондон — Одеса.

<http://chornomorka.com/archive/21371-21372/>

листопад 2011 року, №21 (309)

«РОСІЙСЬКА ЦЕРКВА В УКРАЇНІ НЕ МАЄ ЖОДНОГО КВАДРАТНОГО САНТИМЕТРА КАНОНІЧНИХ ТЕРИТОРІЙ»

Галина Могильницька

Напередодні приїзду на Буковину предстоятеля Російської Православної Церкви Кірила митрополит Чернівецький і Буковинський Данило провів прес-конференцію, на яку прибула почесна гостя – українська патріотка, відома громадська діячка, поетеса Галина Могильницька. Влада зауважила, що пані Галина має багато титулів, але найперше підкреслила, що вона – авторка книжок, які буковинці читають із насолодою. Г. Могильницька належить до зачинателів руху за створення Української Помісної Православної Церкви і цьому завданню служить її книжки «Хроніка великого озвучення», «Літос», «Міфотворність як обґрунтування історичного мародерства». Свій виступ гостя розпочала патріотичним віршем про любов до стражденної України, написаним на початку 60-х років, а відтак повила мову про приїзд Кірила до нашого краю.

Немає що робити Московській Церкві в Україні!

Коли тільки почала зоріти українська надія, ми не думали тоді, що Україна ось-ось стане незалежною. А тепер виявилось, що до справжньої незалежності ще треба дуже довго рости. Здавалось, змайорить синьо-жовті прапори і все – з рабун усердіння в людині буде повечірню! Люди стали вільні, розкуті, горді, будуть пишати стіти, що вони українці, що мають свою незалежну державу. На жаль, виявилось, що це зовсім не так. Чотири століття рабства під час російської окупації – причому відспрямованого, жорстокого в духовному відношенні, а не лише фізичному – наклали свій відбиток на людей, на їхні серця.

Ми схильні вірити в «доброго царя», який

Нам потрібна Україна, а не «рускій мір»

Я багато років звертаюся через пресу, через книжки до Московського патріархату: «Покажіть той документ, яким канонічно була підпорядкована Київська Митрополія Московському Патріархату». Ніхто не показує і не покаже, бо такого документа не існує. Все, що після Московського Патріархату тут, взято силою. Так, було рішення східних патріархів, що це недейсний акт. Але чому Вселенський Патріархат тоді не наполи: «Відайте нам наше!»? Тому, що Вселенського патріарха затверджувала турецька влада. Туреччина тоді вела війну з цючима європейськими державами. Росія мала бути п'ятою. А турки страшенно боялися, щоб Росія не вступила у війну на ворожого боці. Їм потрібен був нейтралітет Росії за будь-яку ціну. Ясно, що вони не могли дозволити патріарху домогтися Київської Митрополії.

Україна не була здатна виступити проти цього, тому що в той час її заповнили російські війська: полки скасовані, всі адміністрації були російські. Як писав Самійло Величкий, «пала гарна козацька Україна». Через непорозуміння, через ворожнечу між собою козаки пропали, Україна сама себе завоювала і не мала сили протиставити цьому підпорядкуванню.

Мене дивує, що московські ієрархи завжди розказують про те, що Київський Патріархат неканонічний: «Они нарушили канони!». Вони раскольники!.. Они антихристияни!.. Они самосвятны!..» Як їх послухати, то Церква Московського Патріархату – найканонішнійша у світі. Але якщо простежити від днів Перевляської ради, від початку війни з Польщею, то скільки разів вони порушували канони! І це зафіксовано в історії.

Перше – це висвячення єпископа у Польщі, в Могильові та в інших містах, які

у Перевля сам Богдан Хмельницький, і не визнаючи Богданової клятви. Але Філімонович так забив голову блудному Юркові Хмельниченчу, що той підписав статті. Це надзвичайно трагічна постать у нашій історії і такіх трагічних постатей у нас дуже і дуже багато, і це буде, якщо ми не наберемо води у вуха і не навчимося самі провадити свою лінію і не довіряти всім, хто приїжджає до нас будувати «рускій мір».

Шановний патріарше, підвищуйте рівень духовності в Росії

Ми маємо навчитися говорити Кірилу: «Шановний патріарше! Ідете в Чебоксари, Тулу, Рязань, Вологду, Тамбов, Пензу, де величеський собор ледь не XV століття і де ви не можете рівень духовності підвищити. А Україна завжди славилася високою духовністю». Зараз ми нарікаємо на те, що вона в нас підупала, але в Росії духовність ніколи не була вищою, ніж в Україні. Зайдіть в Інтернеті на сайт автомандрівників, які проїжджають Україною і бачать різну відмінність у культурі і бувальцю в усьому. Хай вони будуть «рускій мір» у себе, поза хутором Михайлівським. А нам «руского міра» не треба! Нам треба Україну!

Вони кажуть: «Как? А мы же древняя Русь! Мы же вместе были в древней Русии! Вы отказываетесь от русского мира? Это же мир древней Русии! Так, «мир древней Русии» – це руский світ, у якому історично жила Україна. Але правда в тому, що ніколи в цей руский світ не входили ні Суздальське, ні Володимирське, ні Московське князівства, ані Московська Церква!

У мой книжечці «Міфотворність як обґрунтування історичного мародерства» є карта, складена російським археологом Уваровим, сином міністра освіти Росії пушкінської доби.

Литовському князівстві, на той час Польсько-Литовському, тоді як московити – у своєму Московському князівстві. Тобто вся історія міжрелігійних і міжконфесійних стосунків побудована на цілковитій брехні. Про все це я розповідаю у своїх книжках.

Будьте впевнені в собі! Шануйте себе! Шануйте свою землю! Шануйте свою Церкву! Вона одна з найстаріших Церкв у світі!

Чому Московський Патріархат так тримається за нашу Церкву, що аж нігі синіють? Перш за все в разі відділення Української Церкви, в разі визнання Вселенським православ'ям Помісної Української Церкви Російська Церква залишиться без апостольського благословення. У житті Андрія Первозаного описано, що він побував у Новгороді, дивувався, як там у бані б'ють себе протримі і обливаються квасом, але про те, що він благословляв Новгородське земство, чи Суздальську, чи іншу, ніде не сказано. А Київські гори він благословив і сказав, що тут буде місто велике, тут востіє слава Бога і буде місто з багатьма церквами.

За часів советів в Україні православних церков було шістдесят відсотків від усіх церков СРСР, тільки сорок відсотків церков припадало на решту республік, включаючи Російську Федерацію. Думаю, що ці сьогоднішні станаджене не набратимі зріднається. І якщо Помісна Українська Церква стане самостійною в очі усього світового православ'я, Московська Церква перестав бути найбагатшою і найчисельнішою Православною Церквою світу. А це означає, що вони тієї ж клямки мають відмовитися від формули: «Москва – третій Рим, а четвертому не бути!». Ще кілька років тому одеський митрополит Агафангел заявив: «Надо усилить борьбу против Поместной Украинской Церкви, потому что создание Поместной Украинской Церкви повставит крест на проекте Великой Росии!».

Українську Церкву, їхній глава польського приказу (це як наше міністерство закордонних справ) Ордин-Нащокин (до речі, дуже розумний чоловік) сказав: «Нижкоє політичне подчинення неможливо без подчинення духовного». Першим завданням щодо України він поставив підпорядкування Української Церкви Московському Патріархату, бо відтак уже можна говорити й про політичне підпорядкування.

Саме тому так настійно домагалася Російська Церква підпорядкування Української. Мої попередники за цією трибуною кілька разів повторили: «Хай їде Кірило. Це добре, що він їде». Це погано, що він їде сюди. Це погано, бо він вважає, що має право прихитити сюди як у свою ватчину. Так буде доти, доки ми, українці, не зуміємо переконати тих, хто його зустрічає, що вони мають навчитися зустрічати його зовсім не як «нашого патріарха», а словами, яких він заслугоує: «Немає що робити Московській Церкві в Україні!».

Я більше десяти років кричу на весь світ і хочу, щоб він закарбували й на себе: «Російська Церква в Україні не має жодного квадратного сантиметра канонічних територій». Вона тут посіла завдання ті суничій історії, що сталася зі Вселенським патріархом Діонісієм IV в 1687 році, коли він був вивержений із Патріаршого престолу Собору східних патріархів за свої несумісні із православною наукою діяння, серед яких і гріх здійснення акту симонії, тобто хабарництва. Як того лавського суддю, якого засудили доларами, так його засіяє московський **Філіп** Нікіта Алексєєв соборними шорками і московськими черв'яками. Щоправда, Москва і червоні «змаєхорили», бо є листи вже виверженого Діонісія до московського царя: «Вертить греші! Я ж і так за вас постраждав. Верните мені хліб ті холіям!». Але 120 соборів йому таки завезли, після чого він видав грамоту, яким передав Київську Митрополію Московському Патріархату. Це сталося 1686 року. Рівно через рік відбувся Собор східних патріархів, який вивів Діонісія з престолу і визначив передачу Київської Митрополії актом симонії – діянню, несумісним ні з канонами, ні з Христовою наукою.

протопопа Філімоновича, назвали його єпископом Мефодієм і признали новим місцєблостителем. Вселенський патріарх обурився, бо це було порушення 38 канону VII Вселенського собору. Царі – тоді правила Софія та малолітній Петро і юван – написали «повеленну грамоту» Царгородському патріарху такого змісту: «Ми знаємо, Ваша Святість, що наша святити не мають права на Вашій канонічній території висвячувати єпископа. Але тільки велика бід нас примусила це зробити. Вся справа в тому, що Вашої милости митрополит Діонісій Балабан був подурнувся з папстами і намовив козацтво приєднатися до папистів. Щоб не погубили вони душами своїми, ми висвятили в єпископа Філімоновича, аби наставив козацтво на істину...»

Яка брехня! Ми й сьогодні знаємо, що митрополит Київський Діонісій Балабан підтримував гетьмана Дорощенка, який готував був їти під турецький протекторат, аби тікати не з католицизму. Отже, те, що Балабан тягнув козацків у католицизм – абсолютна брехня.

Хто ж такий був Лазар Баранович? Розумний чоловік, проповідник, духовний меч, святий XVII століття. І неже він не міг наставити козацків на істину? Треба було шукати Філімоновича? Десятки наших святителів ще до Перевляської ради працювали в Москві, боролися з єресями, перекладали книги, то в нас, крім Філімоновича, не було кому на істину наставляти!

Історик, знаменитий дослідник міжрелігійних стосунків Харламович стверджує, що Філімоновича висвячено за зроблену ним величезну послугу: коли Юрка Хмельницького викликали підписувати Перевляські статті 1659 року, то його до смерті Богдана Хмельницького, то його до цього спонукав саме Філімонович. Підписали Юркові фальшиві статті, навіть про підпорядкування Української Церкви Московському Патріархату.

Увесь світ знає, що Сильвестр Косіє – митрополит Київський – на тодішній Перевляській раді категорично відмовився не тільки підписувати якість угоди від імені Церкви, він не визнає і того акта, щодо якого домовилися

місцевоствє і склав «Карту мєранської землі XIII століття», на якій є міста Суздаль, Владимир, Ростов, Тверь, Кашин, Волоколамск і Москва. То де виникло місто Москва? Де заснувалася російська державність? На якій землі? На мєранській. Який народ там жив? Угро-фінський народ – мєра. А де росій-ний жили? Не знає! Не кожу сказати! Один дєч із Рязаню, хандридат медичних наук лише мені по Інтернету: «Могильницька говорить, що слова «Россия» не було до XVIII століття. Оно было... В таком-то документе византийском есть слово «Русия». Правильно, в церковних документах писали «Русская митрополія» і жєвали назву «Русія», але маючи на увазі зовсім не Московське князівство, а Київську Митрополію. Вони кажуть, що «от начала принятия православия» були з Київською Церквою, неправда!

Київська Русь була єперше охрещена 886 року. Володимирове хрещення – це 988 рік. А московські землі хрещені як у другій половині XIV століття. Ми знаємо, що в XI столітті на Суздальщині був убитий один із перших мучеників нашої Церкви Леонтій, який пішов туди проповідувати віру Христову. Його, як пише історик Російської Церкви Толстой, «язычники упорные и злые» забити камінням. Від нашого хрещення їм потрібно було щонайменше два століття, щоб собі овереститися. І хрестили їню територію наш підняжників – чєчч Києво-Печерської лаври. А Печерський монастир виник лєсь у 1070 році, тобто майже через століття після хрещення Русии. Оце така правда про хрещення.

Шануюмо Українську Церкву – одну з найстаріших у світі

Вони кажуть, що «был их престол». Зокрема патріарх Іоаким писав Вселенському патріарху Якову: «Предлагаем отрєчьє Киевской Митрополіи, потому как от дня принятия православия была оная нашего московского престола». Це глум! Вона ніяк не була московського престолу «от дня принятия православия», бо не було ще московського престолу, а коли він і постав, то також ніяк не могли наші священники підпасти під Московський Патріархат, бо жили в Русько-

продієннєм Вселенського патріарха». Тобто ідеї «третього Риму» нікуди не поділася з часів XV століття, саме тому вони так трималися за нашу Церкву. Тому вони сють оцю облуду, тому їдять сюди, тому вєдуть в іманє простих людей, які не знають правди. Їм сказав Кірило: «Антихристияни!» – і вони постротили: «Антихристияни!». Те саме твердять парадіральні свєщенники Московського Патріархату в кожному сєлі несоборчєним бабам. А наше завдання – їти і коханий бабї доносити, що це брєхня. Лише тоді «просвітїтели» не будуть ідгити і не ганьбитимуть нашу землю, наших святителів, наших подьяжників, які поклали своє життя за відродження Української Церкви. І лише тоді в нас буде справжня незалежна, вільна Україна і справжня Велика Церква, на якій засіє навечно благодать Бога, як це провістив колись нам апостол Андрій!

За матеріалами Чернівецької єпархії

ОБЛАСНИЙ СЕМІНАР ВИХОВАТЕЛІВ ГУРТОЖИТКІВ ПТНЗ

26 жовтня 2011 року

Навчально-методичним центром професійно-технічної освіти в Одеській області на базі Державного навчального закладу «Одеський професійний ліцей сфери послуг ПНПУ ім.К.Д.Ушинського» з метою формування в молодого покоління високої патріотичної свідомості, любові до рідної землі, родини, бажання працювати задля розквіту держави, вивчення бойових традицій та героїчних сторінок українського народу відбувся семінар вихователів гуртожитків професійно-технічних навчальних закладів на тему «Патріотичне виховання учнів в умовах позаурочної зайнятості».

У роботі семінару взяли участь 25 вихователів професійно-технічних навчальних закладів області.

В ході роботи були розглянуті наступні питання:

– **Організація виховної роботи з патріотичного виховання в навчальному закладі (Могильницька Галина Анатоліївна — поетеса, публіцист, викладач Одеського обласного інституту удосконалення вчителів);**

– робота Ради гуртожитку професійно-технічного навчального закладу з патріотичного виховання (Брухно Світлана Миколаївна – заступник директора НМЦ ПТО);

– патріотичне виховання учнів в умовах гуртожитку (Стернад Ганна – лідер учнівського самоврядування ДНЗ «Одеський професійний ліцей сфери послуг ПНПУ ім.Ушинського»);

– роль родини у процесі національно-патріотичного виховання учнів (Буруян Тамара Володимирівна — вихователь гуртожитку ДНЗ «Одеський професійний ліцей сфери послуг ПНПУ ім. Ушинського»);

– робота практичного психолога з “важкими” підлітками в умовах гуртожитку (Московчук Альона Віталіївна – практичний психолог ДНЗ «Одеський професійний ліцей сфери послуг ПНПУ ім.Ушинського»);

– методика організації та проведення відкритого виховного заходу (згідно плану роботи гуртожитку) (Буруян Тамара Володимирівна — вихователь гуртожитку ДНЗ «Одеський професійний ліцей сфери послуг ПНПУ ім.Ушинського»).

ДО РІВНОГО ЗАВІТАЛА ВІДОМА ПОЕТЕСА ГАЛИНА МОГИЛЬНИЦЬКА

23 вересня 2011 року

22 вересня до Рівного завітала відома українська педагог, публіцист, поетеса, лауреат премії імені Василя Стуса Галина Могильницька.

Впродовж десятиліть вона була одним із найактивніших членів одеського руху опору комуністичному режиму та одним із зачинателів руху за створення Української Помісної Православної Церкви. Галина Анатоліївна Могильницька народилася в Одесі, в родині педагогів, яка належить до однієї із найстаріших педагогічних династій України. Дитинство її протікало в мальовничому селі Криве Озеро Миколаївської області. У 1954 році пані Галина вступила до Одеського фінансово-кредитного технікуму. Згодом, її виключили з комсомолу, а потім і з навчального закладу за відвідування церкви та відстоювання свого конституційного права на свободу віросповідання. Галина Анатоліївна є однією із зачинателів руху за створення Української Помісної Православної Церкви. Перший храм, який вона відновила в рідному селі, в минулому був спортивним залом. Після ремонтних робіт у Кривоозерщині з'явилася, хоч і невелика, проте "своя українська" церква. На цьому пані Галина не зупинилася, адже православна церква московського патріархату, була не в захваті від таких ініціатив. Згодом Галина Могильницька переїздить в Одесу, де так само займається відродженням храмів.

Галина Могильницька: *«В 97 році ми вперше святили паску в тому храмі. Були тільки стіни. Ми поприбирали, пообмітали, вбрали все рушниками, іконами і зробили вівтар. Освятити і служили пасхальну службу вже в цьому храмі».* Окрім того, Галина Могильницька завжди писала вірші, втім тодішня влада не тільки не дозволяла друкуватися поетесі, а ще й переслідувала. Тільки згодом пані Галина змогла писати відкрито.

Роман Коваль, організатор зустрічі: *«На моє глибоке переконання, не так багато істориків звертаються до історії української церкви. Українська церква – це, насамперед, переслідувана церква, адже навіть до цього часу йде боротьба на теренах України з московським патріархатом».* До Рівного Галина Могильницька завітала вперше, вона із задоволенням зустрілася із мешканцями нашого міста, презентувала власні книги, розповіла про своє життя, а насамкінець навіть заспівала.

«ПЕДАГОГІЧНИЙ ОЛІМП ОДЕЩИНИ»

Видання друге, доповнене, 2008

**У збірнику «Педагогічний Олімп Одещини»
зібрано і систематизовано дані про кращих педагогічних
працівників загальноосвітніх навчальних, спеціальних
та професійних закладів Одеської області.**

Могильницька Галина Анатоліївна

Народилася 8 травня 1937 року в спадкоємно-педагогічній родині.

Закінчила філологічний факультет Одеського державного університету. Працювала за призначенням у Балтському педагогічному училищі на посаді учителя української мови та літератури, викладала читання та письмо в початкових класах.

З 1970 по 1980 рр. працювала методистом районного методичного кабінету та інспектором шкіл Кривоозерського районного відділу народної освіти Миколаївської області, а з 1980-го року — учителем російської мови, організатором

позакласної і поза-шкільної роботи та завучем Кривоозерської СШ №1.

Глибокі й багатогранні знання, потяг до творчості та постійного само-вдосконалення сприяли тому, що її вихованці були постійними призерами районних та обласних олімпіад і конкурсів, а уроки — завжди відкритими для учителів шкіл району.

Галина Анатоліївна була однією із тих, хто ще в доперебудовні роки намагався внести в навчальний процес свіжий струмінь творчої самобутності. Тож перебудовні процеси в освіті не застали її зненацька. В 1986 році вона стає переможницею республіканського конкурсу «Нестандартний урок», проведеного журналом «Рус-ский язык в средних учебных заведениях УССР» та отримує педагогічне звання «Учитель-методист».

З 1997 року Могильницька Г. А. працює старшим викладачем Одеського обласного інституту удосконалення вчителів.

Широка ерудиція, глибокі фахові та методичні знання забезпечили їй пошану, вдячність слухачів курсів підвищення кваліфікації та авторитет серед працівників інституту.

Галина Анатоліївна — автор численних публікацій у журналі «Наша школа» та Всеукраїнських фахових виданнях: «Дивослово», «Українська мова і література в школі», «Українська мова та література в школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах» тощо, а також ряду матеріалів на допомогу учителю-словеснику, що вийшли окремими виданнями. Серед них: збірники статей, присвячених проблемі адекватного прочитання української класики — 5 брошур; збірник сценаріїв українських народних, громадянських та шкільних свят «Україна — красен цвіт»; практикум із синтаксису складного речення «Таке просте складне речення»; Збірник завдань для інтелектуальних змагань старшокласників з орієнтовними відповідями та коментарем до них (у співавторстві із Свінтковською С. А.).

Могильницька Г. А. — талановита письменниця, авторка історичної ліро-епічної поеми «Рогніда», полемічної книги «Літос» та чотирьох поетичних збірок. Її твори для дітей введені до читанок для дошкільних дитячих закладів та початкових класів.

ВІРТУАЛЬНИЙ МУЗЕЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ РУХ

МОГИЛЬНИЦЬКА ГАЛИНА АНАТОЛІЇВНА

14 квітня 2008 року

Могильницька Галина Анатоліївна (нар. 8.05.1937, м. Одеса). Педагог, поетеса, громадська діячка. Народилася в учительській сім'ї. Батьки були математики: Могильницький Анатолій Олександрович, 1916-1950, Ася Іванівна, з дому Цвинтарна, 1912-1984.

Брат діда, Бенедь Могильницький, був одним з організаторів повстання на Кривоозерщині (нині північ Миколаївської обл.) в 1921 році проти продрозверстки. Брат бабуні, Андрій Кореневський, кооператор, професор, був репресований, а за часів «хрущовської відлиги» реабілітований.

Про цих родичів у сім'ї не говорили, хіба випадково обмовлялися.

Ще мирного 21.06.1941 молоде подружжя з двома дітками вирушило на Кривоозерщину у відпустку до батькових батьків, які вчителювали в с. Велика Мечетня. (Дідуня Олександра Пилиповича та бабуню Ксеню Федорівну чотири рази «розкуркулювали» — лише тому, що в їхній хаті, щораз в іншому селі, завжди було «по-панському»).

Бабуня Ксеня була невичерпною криницею українських пісень, приповідок, повір'їв, легенд, примет, обрядів. Дідуньо-філолог знав кілька мов, чудово оповідав історію, а дядько Сашко — батьків брат, згодом загиблий на війні, — талановито грав у сільському театрі.

Під час окупації Олександр Пилипович врятував і зберіг шкільну бібліотеку, а на зава-леній сіном мансарді вони із Ксенею Федорівною переховували євреїв.

У сім'ї не було цілеспрямованого національного виховання, але культивувався інтелект, розум, порядність; шанували книгу, часто влаштовуючи голосні читання для всіх членів сім'ї, співали українські пісні. Маленька Галя мала «на вихід» українське вбрання. Релігійно-го виховання в учительській сім'ї не могло бути, адже радянський учитель з обов'язку мав бути атеїстом. Але Галя, скільки себе пам'ятає, тягнулась до Бога. А ще зажди співала, так що сусіди застерігали матір, як би донька «не проспівала свою долю». Від мами Галя успадкувала любов до поезії, а від старшого брата Вадима рано навчилася віршувати.

В 1942 році народилися братики-близнята Олександр і Віктор.

Після війни сім'я залишилася жити в бабусі й дідуся в с. Велика Мечетня Кривоозерського району, щоб на сільських харчах виходити батька,

який повернувся з війни інвалідом, а в 1946 р. переїхала до Кривого Озера, куди батька, якого звали «ходячою енциклопедією», перевели завучем райцентрівської десятирічки. «Ходяча енциклопедія» померла в 34 роки.

Середню школу Галина покинула в 1954 р. після 9-го класу, бо мала бути залишена на другий рік через дві «двійки», чесно виставлені мамою з алгебри та геометрії. Вступила до Одеського фінансово-кредитного технікуму, де на третьому курсі за відвідування церкви бу-ла виключена з комсомолу, з чого випливало виключення з технікуму. Доводити, що Консти-туція гарантує свободу сумління, було марно.

Соромлячись написати матері про виключення з технікуму та не маючи грошей на оплату квартири, жила бездомною, доки старі прихожанки Успенського собору не влаштува-ли її на роботу — спершу робітницею цеху миття склотари на Одеський виноробний завод, а згодом — рахівником-касиром тресту «Головторгмортранс».

Юна ідеалістка вирішила будь-що довести, що й ходячи до церкви можна бути «справжньою радянською людиною», гідною звання комсомолки, і заходилася «самовідданою працею примножувати багатства соціалістичної вітчизни». Працюючи на мийній машині «БМ-2», яку обслуговували 2 робітниці, вона приловчилась працювати без подавальниці склотари, яку почали використовувати на інших роботах. Невдовзі портрет меткої «передовиці вино-робного виробництва» з величезним білим бантом на голові прикрасив Дошку пошани заводу. А далі сталося несподіване: ветеранка цеху Баба Сима, замість похвалити «ударницю», притисла її в якомусь цеховому закапелочку й «дуже популярно», по-пролетарському пояснила, що Галинин «выпендрей» (так мовою пролетаріату називався «трудоий ентузіазм») може усім працівникам коштувати того шматка хліба, який вони заробляють, по 8 годин мокнучи в каустику, бо через неї подавальниць анулюють і змусять усіх працювати за двох на ту саму зарплату. Дівча не дуже повірило Бабиным Симиним словам, але Бабу Симу в цеху слухали всі, то ж і Галина свої «трудоі подвиги» припинила. В правдивості слів досвідченої робітниці вона переконалась значно пізніше, коли дізналася про причини трагедії в Новочеркаську, де загальні норми виробітку були збільшені на основі «рекордів» «маяків», яким, щоправда, для тих «рекордів» створювали штучні умови.

У 1959 р. вона вийшла заміж за Фіннова Михайла, який із 16-ти років був захоплений її знанням літератури (згодом сам став письменником, був членом СП СРСР) та умінням чита-ти вірші. Після одруження виїхала з чоловіком до Новосибірська, де мешкав його старший брат. В 1960 р. народила сина Анатолія, а в 1962-му повернулась до матері в Криве Озеро: чоловік вирішив стати моряком і виїхав на Далекий Схід, де й жив до кінця життя.

1963 р. поступила на філологічний факультет Одеського університету. На російське відділення, бо мала намір усе життя займатися творчістю Ф. Достоєвського. Але українське виховання потягнуло її до кола молодих людей, які цікавились українською культурою, історією. Це Олекса РІЗНИКІВ, Олег Олійник, особливо Святослав КАРАВАНСЬКИЙ, який за віком і знаннями мав би не на студентській лаві сидіти, а стояти за кафедрою. Його понад 16-річне ув'язнення, рідкісний інтелект вабили.

Разом були у літстудії, де М. більше виступала як критик (бо соромилася читати свої вірші), у гуртку вивчення польської мови, у студентсь-кому науковому товаристві — всюди, де пульсувала жилочка розумного, змістовного життя. Разом пропагували в Одесі українське слово, демонструючи, що інтелігентні люди говорять українською мовою, покладали квіти до пам'ятника Т. Шевченку 9 березня і 22 травня. «Ні-чого особливого ми не робили, — згадує М., — не підривали будинки, не стріляли в членів бі-льшовицького уряду, не хотіли совецький строй підривати... Ми просто хотіли, щоб Україна розвивалася вільно, щоб була українська мова, щоб її шанували, щоб розвивалася українська культура». 31 грудня 1965 р. М. як член профкому факультету організувала ватагу колядни-ків, цілий автобус української молоді — це була дивовижа для Одеси. Згодом, коли М. була вже в Балті, ця співоча група стала ядром українського хору, що налічував добру сотню хо-ристів і становив для КГБ неабиякий клопіт. Керував хором студент консерваторії Віктор Синиця.

13.11.1965 С. КАРАВАНСЬКИЙ був заарештований і без суду спроваджений у Мордо-вію добувати свій 25-літній термін. Тоді М. разом з С. РІЗНИКОВИМ пішла до Ніни Антоні-вни СТРОКАТОЇ-КАРАВАНСЬКОЇ, яка замість плакати й побиватися перебирала папери, які потрібно було сховати від обшуку. М. вразила ця сильна особистість. Вони подружилися, попри значну вікову різницю. Н. СТРОКАТА-КАРАВАНСЬКА доручала їй ризиковані справи, довіряла їй своє житло, коли мала кудись їхати, навіть мала намір у разі арешту переписати його безквартирній М.

Перший обшук М. відбула в квартирі Караванських на початку 1966 р. Зігравши роль зляканої «невинної овечки», вона відчайдушно викрала найважливіші папери з купи відібраних кагебістами для вилучення.

Н. СТРОКАТА-КАРАВАНСЬКА клопоталася не тільки чоловіком, а й долями багатьох інших політв'язнів, і прилучила до того М. Вона охоче користувалася багатою бібліотекою Караванських, тут можна було зустріти багато цікавих людей — однодумців. Пересічних людей там не бувало.

М. часто викликали на «виховні розмови» та допити. У розмові з генералом Куварзіним — начальником управління КГБ Одеської обл. — вона заявила: «Какая вы госбезопасность? Вы — самая настоящая госопасность, яка тільки може бути в світі! Ви на стражі, а отже бачили, що я, такая нежная и хрупкая девочка, дружу з ворогом і шпигуном КАРАВАНСЬКИМ, і багато молодих людей з університету з ним товаришують. Ви мали б прийти до нас в університет, стали на трибуну, дістати документи і сказати вголос, що от, діточки, ви ходите з отаким от чоловіком, а він такий, такий і такий. І дати нам ці документи побачити. Оце б ви були госбезопасность, це б ви мене застерегли б від життє-вих помилок. А ви що зробили? Ви як злодії вкрали чоловіка, вивезли в Мордовію — і хочете, щоб я вам повірила, що цей чоловік поганий, а ви хороші?»

У кінці 1965 М. у домі Караванських познайомилася з Василем СТУСОМ, а під час його наступного приїзду влаштувала його виступ на вечорі зустрічі студентів філологічного факультету з Віталієм Коротичем. Коли Коротич почав розбирати записки, ведучий — професор Андрій Володимирович Недзвідський, оголосив, що вірші читатиме «початкуючий по-

ет Василь Стусь, також гість зі столиці». Коротич розгубився і просто втік із зали. Вірші СТУСА студенти сприйняли з захопленням. М. зуміла захистити від КГБ невинного профе-сора, себе і Н. СТРОКАТУ-КАРАВАНСЬКУ, зухвало твердячи, що СТУС приїхав саме до неї, та вимагаючи показати список «всіх заборонених хлопців України», щоб вона знала, з ким не можна зустрічатися.

Ця красива і розумна жінка не грубіянила, не лаялася, але не втрачала самовладання і почуття гумору в найскладніших ситуаціях — і це не раз рятувало її. Кілька разів виникало питання про її виключення з університету, але завдяки її різнобічним талантам, особистому, сказати б, шарму, навіть декан Іван Михайлович Дузь захищав її, в черговий раз просто обі-звавши «убоїщем». (Професор І. Дузь пізніше в пресі називав СТУСА не поетом, а пасквіля-нтом і антирадянщиком). Їй удалося домогтися відновлення на факультеті раніше виключе-ної студентки Марії ОВДІЄНКО.

У 1967 р., закінчивши університет, вийшла заміж за О. РІЗНИКОВА.

За наслідками навчання М. дістала найкраще призначення — у Балтське педучилище. Студенти любили свою викладачку і предмет, який вона викладала. Та наприкінці 1969-1970 навчального року педагогічна рада педучилища постановила звільнити М. з роботи, звинувативши у «вихолощенні комуністичної ідейності з курсу української літератури та пропаганді творчості націоналістичних поетів» — Ліни КОСТЕНКО, Василя СИМОНЕНКА, Івана ДРАЧА, Миколи Вінграновського, яких тоді в програмі не було, але ж була тема «Сучасна література», що могло служити підставою для ознайомлення учнів з творчістю шістдесятни-ків.

З огляду на це, та знаючи, що під час відпустки звільняти працівника ніхто не має права (а згідно з наказом наступного після педради дня М. вже була у відпустці), молода жінка, обкладена двома дітьми, вирішила «боротися» та заходилася шукати нове помешкання, бо зі старого господиня запропонувала їй вибратись через численні обшуки, під час яких у М. не-змінно шукали нібито валюту й золото «принадлежащие О. Резникову», який на той час уже близько року жив у Одесі й мав другу дружину.

З великими труднощами М. знайшла якийсь закапелок і зв'язала речі, щоб переїхати туди. За 15 хв. до прибуття машини прийшли чотири кагебісти з обшуком знову ж «по поводу изъятия валюты и золотых вещей, принадлежащих Резникову». А в мішках було багато ви-йнятого з тайників самвидаву. М. пережила безліч обшуків, але вміла так надійно ховати, що ніколи нічого в неї кагебісти не могли знайти.

М. удавано зраділа дужим чоловікам, заборонила розпаковувати речі, але попросила повантажити їх на машину, на новому ж помешканні всіляко зволікала з початком обшуку, а вночі, напхавши під пахви самвидаву, втекла з річною дитиною Ясочкою степом, кукурудзами та соняшниками на село.

У Кривому Озері вітчим Гнат Дорофійович Бойко, завідуючий загальним відділом райвиконкому, влаштував її методистом райметодкабінету райвно, але жити з дітьми вона муси-ла у колишній конюшні. Це, однак, не врятувало вітчима від обшуку...

Сумлінно працювала методистом, потім інспектором шкіл, так що заврайвно А. В. Ковальський, погоджуючись із секретарем райкому, що М. слід «гнати в три шиї», але тільки після того, як йому доберуть «толкову людину»

на заміну, таки не звільнив її. Ночами мусила підробляти шиттям, потім писала контрольні, курсові, дипломні роботи.

Під час обшуку в жовтні 1971 р., коли О. РІЗНИКІВ був заарештований, в пачці паперів що належали О. РІЗНИКОВУ (ту пачку М. не перевіряла), кагебісти таки знайшли три «анти-радянські» вірші. Під час допиту в кабінеті слідчого вона непомітно викрала два з них. Перед судом над Н. СТРОКАТОЮ-КАРАВАНСЬКОЮ, О. РІЗНИКОВИМ та Олексієм Притикою в травні 1972 р. разом з Ганною МИХАЙЛЕНКО та Марією ОВДІЄНКО готувала матеріали для їх захисту. На суді, на який вона була викликана на вимогу О. РІЗНИКОВА як свідок за-хисту, М. кпинила, викликаючи сміх у залу, за що суд погрожував їй «окремою ухвалою», але вона таки сказала, що в неї не було ідейних розходжень з підсудними, а вірш «Демонстрації» потрапив до неї випадково, без чоловікового відома.

Ще 1965 р. М. познайомилася з Оксаною Яківною МЕШКО, яка теж її щиро полюбила і давала «південній красуні» відповідальні та ризиковані завдання, вимагаючи абсолютної точності та відповідальності. Бувала в Києві в Івана СВІТЛИЧНОГО, який високо оцінював її вірші та давав слушні поради. Через нього її вірші потрапили в Польщу, один був надрукований в «Українському календарі» 1966 р. Знала Івана ДЗЮБУ, Євгена СВЕРСТЮКА.

Незабутнє враження на М. справили сороковини Михайла СОРОКИ (помер 16.06. 1971 р. в неволі в Мордовії), на які вона їздила до Львова разом з Н. А. СТРОКАТОЮ-КАРАВАНСЬКОЮ.

Панахиду служив священник УГКЦ, тоді підпільної. Служба відбувалась у квартирі Олени АНТОНІВ, з якою М. була вже тривалий час знайома, оскільки ще з 1965 р. товаришувала з В'ячеславом ЧОРНОВОЛОМ, а після його переїзду до Львова та одруження з Оленою була у них, переймаючи в Олені досвід організації та передачі допомоги політв'язням та їхнім родинам. Пізніше через М. систематично надходила допомога Ганні МИХАЙЛЕНКО, передавалася одноразова матеріальна підтримка дружині вдруге ув'язненого Василя СТУСА Валентині Попелюк (грошова), Левкові ЛУК'ЯНЕНКУ (речова).

Після арешту вже колишнього чоловіка М. Олекси РІЗНИКОВА (11.10.1971 р.) вона знайшла його нову дружину Г. Шадир (досі знайомі не були), щоб з'ясувати, чи матиме він від цієї жінки надійну підтримку, яка потрібна політв'язню і під час слідства, і після винесення вироку, в таборі. Висновок був невтішний: дружина — цілком пристойна й порядна любляча жінка — не розуміла різниці між арештом її чоловіка й арештом будь-якого карного злочинця, нарікала на Ніну СТРОКАТУ, яка його «до тюрми довела», на сором, який на неї звалився, але, зрештою, пообіцяла носити йому передачі, висловивши сподівання, що він се-бе буде «добре поводити» і його, може, скоро відпустять.

Після цієї розмови М. вирішила, що вона в будь-який спосіб має повідомити О. РІЗНИКОВУ, що, в разі потреби, він може розраховувати на її допомогу.

М. 13.12.1971 р. написала заяву в управління КГБ про внесення в справу О. РІЗНИКОВА в числі безпосередніх родичів його доньки Ярослави, сина М. від першого шлюбу Анатолія, який вважає О. РІЗНИКОВА своїм батьком, та її,

як матір цих дітей. Про це її бажання, продиктоване, як сказано в заяві, «думкою про необхідність збереження родин-них стосунків між дітьми та батьком, незалежно від подальшої долі останнього», М. просила повідомити О. РІЗНИКОВА. Слідство відбулося бюрократичною відпискою.

Вручення премії імені
Василя Стуса 14 січня 2008 року
в Будинку вчителя в Києві.
Марія Овдiєнко, Євген Сверстюк,
Галина Могильницька. Знімок В.Овсієнка.

На прохання батьків О.РІЗНИКОВА (збережено лист від його матері) М. їздила до письменника Володимира П'янова та І.ДЗЮБИ за порадою, до кого й куди звернутися по допомогу в справі колишнього чоловіка та в пошуках гідного адвоката, але В. П'янов, який бачив її вперше в житті, зустрів М. вельми насторожено, а І.ДЗЮБА сам у той час був на грані арешту й сам собі нічим не міг зарадити.

Зрештою, працівники КГБ,

які добре відслідковували всі контакти родичів арештованих, попередили батьків О.РІЗНИКОВА, що як він знову «зв'яжеться з М.», то з ув'язнення ніколи не вийде, і будь-які контакти між його родиною та колишньою небезпечною невісткою припинилися на довгі 4 роки. За дружину О. РІЗНИКОВА КГБ визнавав лише Г.Шадир, хоч сам він в анкеті арештованого записав дружиною Могильницьку, про що вона не здогадувалась.

Після звільнення Н.СТРОКАТОЇ-КАРАВАНСЬКОЇ з ув'язнення М. неодноразово їздила до неї в Тарусу Калузької обл., де та знаходилась під адміннаглядом, а весною 1979 р. мала її несподіваним гостем у себе в хаті, в Кривому Озері. Ця відчайдушна жінка, з велики-ми труднощами отримавши дозвіл на поїздку до Одеси на похорон своєї названої матері, із заїздом у Броварі (Київщина) до М. ОВДІЄНКО, в якій нібито зберігалися якісь коштовні прикраси СТРОКАТОЇ, та знаючи, що за нею стежать, зуміла таки відірватися від стеження й під час зупинки в Умані зловити машину, яка довезла її до Кривого Озера, щоб бодай кілька нічних годин провести з подругою, побачити її дітей та потішити їх дарунками. Вранці на Кривоозерському автовокзалі сідала в автобус особа, яка ні одягом, ні манерами навіть віддалено не нагадувала піднаглядну СТРОКАТУ-КАРАВАНСЬКУ — подруги потрудилися на славу!

У 1979 р., коли маму М. розбив параліч, вона покинула інспектування і перейшла в Кривоозерську школу №1, де доти працювала на півставки. Викладала історію й українську мову та літературу, а згодом переведена на викладання лише російської мови та літератури. Для підвищення в учнів інтересу до навчання та кращого засвоєння матеріалу ще з 70-х рр. почала використовувати нестандартні форми й методи роботи (уроки-блоки, лінгвістичні ка-зки, уявні подорожі, лекції-концерти тощо), що в ті часи

вважалося відхиленням від вимог програми та порушенням принципу науковості. Тому її постійно критикували й майже 20 ро-ків тримали на найнижчій категорії «спеціаліст», не дивлячись на те, що серед її учнів було найбільше відмінників, учасників та переможців різноманітних олімпіад і конкурсів. Уже в «перебудовні» часи (1986 р.) М. таємно від шкільного й районного начальства взяла участь у всеукраїнському конкурсі «Нестандартний урок» і увійшла в число його переможців, після чого їй було присвоєно звання «учитель-методист», що давало певну прибавку до зарплати.

Вела шкільний театр, класний агітколектив «Дружба», фольклорний колектив «Джере-льце», займала зі школярами призові місця, їздила на екскурсії, зокрема, в Галичину, де її школярі справляли своїми концертами та національним вихованням найкраще враження. Її старшокласники першими на Миколаївщині ще у вересні 1991 року підняли над школою жовто-блакитний прапор.

Писала вірші — дитячі і «дорослі». Але дитяча збірка «Скільки в світі сонечок» проле-жала у видавництві «Веселка» 8 років і вийшла лишень у 1978.

Перша книжка віршів для дорослих читачів була внесена в тематичний план видавниц-тва «Маяк» на 1966 році. Та один з примірників рукопису невдовзі потрапив до інших «читачів» — був вилучений під час обшуку в квартирі Н.А.СТРОКАТОЇ-КАРАВАНСЬКОЇ. «Професійні літератори» з КГБ виявили в них «подвійне дно». Збірка юної поетеси з тематичного плану була вилучена. З тих пір рукописи поезій М. отримували з видавництва лише негатив-ну оцінку.

Коли у 1984 році рукопис збірки «Злагода» потрапив на рецензування до Києва й мав позитивну рецензію Тамари Коломієць, цю рецензію автору показувати було заборонено, а книжку «поховано» у спільній з іншими авторами збірці, як тоді казали, «братській могилі», що мала на зву «Весняний ранок», хоч за віком авторів, у ній представлених, її слід би було назвати «Осіннім вечором». Лише у 1986 році у тому ж видавництві «Маяк» вийшла (з численними, не погодженими з авторкою правками) перша збірочка поетеси під назвою «Берег радості», яка самою авторкою була названа «Пісня для радості».

Вірші М. публікувалися в дитячому журналі «Веселка» (США), в журналі «Віра», редагованому певний час Надією СВІТЛИЧНОЮ (США), видання антологічного характеру «У труді зростаємо» («Веселка», 1984 р.), «Мій краю рідний» («Радянська школа», 1986 р.), хрестоматії «Українське докільля» («Смолоскип», 2002 р.) у численних колективних збірниках та в періодиці.

У 1989 році вступила до НРУ. Очолювала Кривоозерську організацію НРУ — найбільшу на Миколаївщині. Її стаття «Демагогічні гасла і факти» з критикою «соціалістичної демократії» була опублікована 1993 року в Кривоозерській газеті «Заповіти Леніна» і обговорювалася на її сторінках півтора року. Авторці ночами по телефону погрожували, що зараз прийдуть зди-рати з неї шкуру, щоб повісити «на райкомі» замість «бандерівського прапора».

В 1994 році кандидувала від НРУ в 290-му окрузі на виборах до Верховної Ради України.

Влітку 1991 році їздила у США, де провідала Караванських, викладала на курсах підвищення кваліфікації учителів шкіл українознавства в діаспорі, мала низку виступів. За кілька хвилин після її виступу на з'їзді «Золотого Хреста» в оселі ім. Олега Ольжича була проголошена незалежність України.

З вересня 1994 році живе в Одесі. Працювала в Одеській ЗОШ №117, у міськвиконкомі. Після загибелі лідера НРУ В'ячеслава ЧОРНОВОЛА, з яким М. товаришувала ще з 1965 року, очолила Чорноволівське крило розколеного Руху в Одесі та відновила Одеську обласну (крайову) організацію НРУ. В грудні 2001 року виключена з НРУ за незгоду з політикою Проводу щодо участі організації у виборах до Верховної Ради України на третьорядних по-зиціях та принципом формування виборчих списків. Нині безпартійна.

З 1998 року працює старшим викладачем кафедри методики викладання гуманітарних дисциплін (нині Науково-методичний центр української мови та літератури, українознавства) Одеського обласного інституту удосконалення учителів. Її теми: «Книга буття українського народу», «Українська література кінця ХІХ – перших 3-х десятиліть ХХ століття в контексті загальноєвропейського літературного розвитку», «Проблема адекватного прочитання української класики».

Авторка низки книг, виданих при сприянні зятя Андрія Афанасенка та подруги-видавця М. ОВДІЄНКО, статей з науково-методичної, морально-етичної та політичної тематики.

Кілька видань витримала книжка М. «Літос (або Камінь із праці правди на розбиття митрополичого блудословія)» – яскравий зразок сучасної полемічної літератури. Авторка об-ґрунтовує необхідність створення єдиної Помісної Української Православної Церкви. 2007 року в Броварях вийшла книжка «З непам'яті прикликана судьбою», яка увібрала найкращі її вір-ші, автобіографічний нарис, документи, знімки. За ці дві книжки М. 14.01.2008 року присуджена премія ім. В.Стуса.

Василь ОВСІЄНКО.

Харківська правозахисна група. 30-31.12.2007.

Виправлення і доповнення Г.Могильницької
внесені 14.04.2008.

<http://museum.khpg.org/index.php>

Січень-лютий 2008 року

Відповідь Талани Могилянської на заяву митрополита Одеського й Ізмаїльського Пафангела "На круги своя. Рух против православия"

Високодостойний Владико!

У своїй заяві «Рух против православия» Ви настійно радите «некоторим деятелям» ознайомитися «с историей Украины за последние 500 лет», зараховуючи до них «деятели», очевидно, й «некотору» мене.

Від імені «деятели» я щиро дякую Вам за те, що Ви, Владико, нам і джерела порекомендували, з яких слід почерпнути необхідні знання: це «труды преподобного Феодосия Печерского, великого Кобзаря, пророка Украины Т.Г. Шевченко, писателя Николая Васильевича Гоголя».

Із преподобним Феодосієм у мене, щоправда, «нестиковочка» виходить, бо, наскільки я

пам'ятаю, засновник Києво-Печерської Лаври упокоївся у 1074 році, тобто 927 років тому, то про «историю Украины за последние 500 лет» писати, очевидно, не міг...

А от із Великим Корбзарем і пророком України у нас все ясно. Щоб було ясно і Вам, Владико, буду цитувати українського пророка, не змінюючи «ні титли, ніже тії коми».

Ось що каже в одному з його творів Україна-мати, споглядаючи, як шукають скарбів у гетьманській столиці:

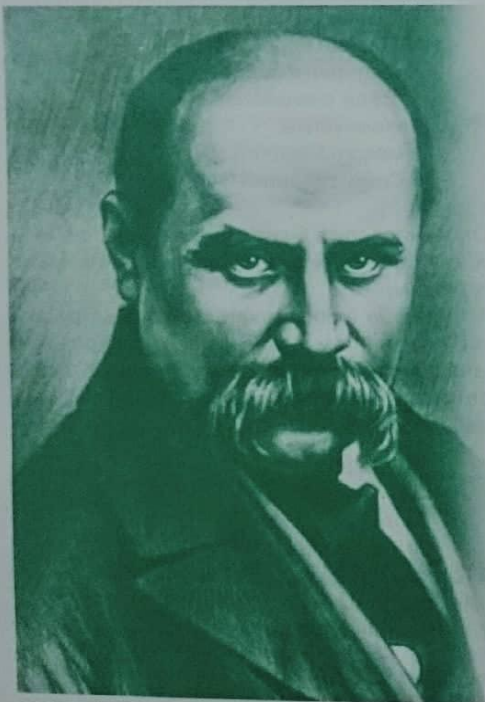
... Панувала і я колись на широкому світі!
Ой, Богдане, Богданочку, нерозумний сину,
Подивись тепер на матір, на свою Україну.
Дніпро, брат мій, висихає, мене покидає,
А могили мої милі москаль розриває.
Нехай риє, розкопує – не своє шукає,
А тим часом перевертні нехай підростають
Та допоможуть москалеві господарювати,
Та з матері полатану свитину знімати...
Ой, Богдане, Богданочку, коли б була знала,
У колисці б задушила, під серцем приспала...

Чи потрібно якісь коментарі, чи й без них усе ясно? А кому не ясно, то є ще й таке:

Стоїть в селі Суботіві на горі високій
Домовина України, широка, глибока.
Ото церква Богданова, там-то він молився,
Щоб москаль добром і лихом з козаком ділився.
Мир душі твоєї, Богдане! Не так воно стало.
Москалики, що заздріли, то все очухрали.
Могили вже розкопують та грошей шукають...

...Отак-то, Богдане!
Занапастив єси вбогу
Сироту Україну...

...На тій Україні,
На тій самій, що з тобою
Ляха задушила,
Байстрюки Єкатерины

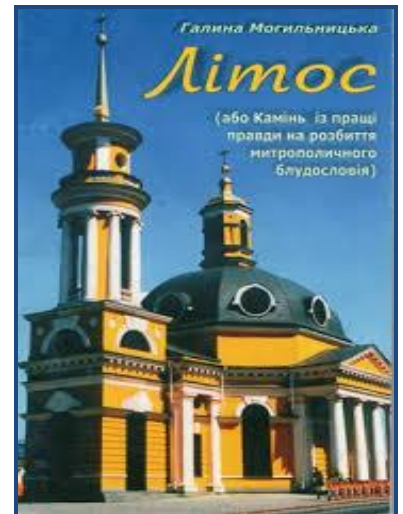
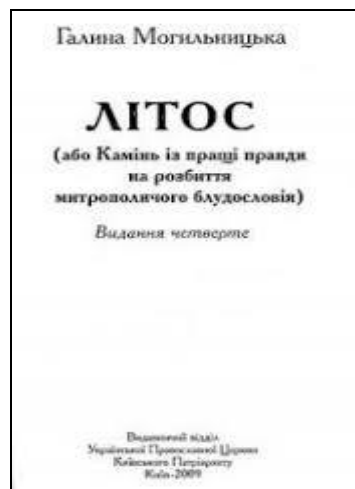
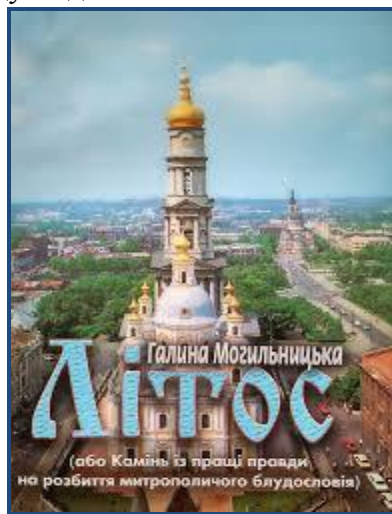
**“СПОКОНВІКУ БУЛО СЛОВО”: ПОНЯТТЯ БЛУДОСЛІВ’Я.
ОГЛЯД КНИГИ ГАЛИНИ МОГИЛЬНИЦЬКОЇ “ЛІТОС (АБО КАМІНЬ ІЗ ПРАЦІ
ПРАВДИ НА РОЗКРИТТЯ МИТРОПОЛИЧОГО БЛУДОСЛІВ’Я”).
ПИТАННЯ НАДАННЯ УГКЦ СТАТУСУ ПАТРІАРХАТУ.**

Аудіозапис програми: Прага, 17 липня 2004 року.

Василь Зілгалов

Говорить “Радіо Свобода”! В ефірі щотижнева передача “Споконвіку було Слово”, присвячена проблемам релігії, духовності, культурної пам’яті. У празькій студії перед мікрофоном - автор і укладач програми Василь Зілгалов. Мені допомагає за режисерським пультом звукооператор Вацлав Клоцберг.

Коли йдеться про такі багатовимірні і, водночас, надзвичайно делікатні справи як-от релігія та нація, ми неодмінно потрапляємо в поле, де працюють, накладаючись одна на одну, різні міфології. Не варто їх заклинати, чи робити вигляд, що ми на всі 100 відсотків сприймаємо ці міфології як цілісне й незмінне слово одкровення. Міф – це те, що існувало й існуватиме; це те, що, за словами Мірче Еліаде, відкриває нам очі на появу на світ чогось дуже для нас важливого.

Міф відіграє особливу роль, скажімо, в “уявленні” нації. Міф – це особлива оповідь, за допомогою якої люди виокремлювали своє буття від існування інших. Різні спільноти по-різному конструювали оповіді про власну обраність та “напередвизначеність” своєї місії, і ці конструкції відігравали велику роль в їхньому світовизначенні. Але перетнувши певну грань – невидиму, але доволі відчутну, міф перетворюється на звичайнісіньке блудослів’я. Тему продовжує мій колега Віктор Єленський.

Віктор Єленський

Блудослів’я – поняття, як сказали б філологи, полісемантичне. Деякі з його значень взагалі не годяться згадувати при добрій компанії. Інші ж вказують на зловживання словом, на такий собі різновид вербальної розпусти. Невтомний Даль, укладач тлумачного словника, підслухав на південно-західних теренах Російської імперії, тобто в Україні, і інше значення слова „блуд”, яке має безпосереднє відношення до блудослів’я, а саме – наносити шкоду.

Скажімо, легендарний переказ про апостола Андрія, який дійшов до київських пагорбів і проголосив своє знамените пророцтво – це типовий приклад міфології, що з неї видобували народи уявлення про свої духовні корені. Але коли сивочолі і благообразні владики говорять про українську мову як про базарне “наречіє” і посилаються на якихось

старців, котрі в молитовному екстазі нібито пророкували Україні одвічне небуття і долю одвічної данниці – це типове блудослів'я.

Василь Зілгалов

У цьому місці я перерву на якийсь час розповідь Віктора Єленського, щоб процитувати вам українське інформаційне агентство і його, так би мовити, політично-релігійну інформацію. Цитую:

“Прем'єр-міністр України Віктор Янукович у ході своєї одноденної робочої поїздки у Донецьку область ознайомився в четвер з ходом реконструкції Свято-Успенської Святогорської лаври (Святогорське).

Янукович висловив задоволення ходом реконструкції лаври і подякував усім, хто брав участь у відновлювальних роботах. При цьому він відзначив, що дана лавра є третьою в Україні, після Києво-Печерської лаври і Почаївської лаври.

"Я мріяв, щоб ця земля була благословенною, щоб ми об'єдналися в образі Почаївської лаври на заході, Святогорської лаври на сході і Києво-Печерської лаври в центрі, щоб ми цим об'єднали Україну", - сказав прем'єр-міністр.

Предстоятель Української православної церкви в підпорядкуванні Московського патріархату Володимир (Сабодан) висловив подяку Януковичу за підтримку в реконструкції лаври. "Янукович - два роки прем'єр-міністр, і ми бачимо, як багато він зробив", - відзначив Володимир.

Святогорський чоловічий монастир розташований на березі ріки Сіверський Донець, і названий на честь християнського свята Успіння Пресвятої владичиці, нашої богородиці і пріснодіви Марії, що святкується 28 серпня.

10 років тому з ініціативи Януковича за підтримки Горловської єпархії УПЦ (МП) було відроджено Свято-Успенський Святогорський чоловічий монастир. Зокрема, Янукович особисто очолював опікунську раду по відродженню і відновленню зруйнованих під час тоталітарного режиму церков. У період з 1996 по 2002 роки в Донецькій області під керівництвом Януковича були побудовані 63 нові храми, 35 - відреставровані.

9 березня 2004 року рішенням Священного синоду УПЦ (МП) Свято-Успенський Святогорський монастир одержав статус лаври», - про це повідомило агентство «Інтерфакс-Україна».

І Віктор Єленський завершує тему блудослів'я.

Віктор Єленський

От, припустимо, чи не в кожному другому інтерв'ю представників російського церковного проводу гримить залізо з приводу трьох розгромлених західноукраїнських єпархій. Завжди кортить спитати – хто ж „розгромив” ці єпархії? З яких літаків і на яких парашутах плигали ті люди, які перейшли з Російської церкви до Української греко-католицької чи православних церков? І як інакше, як не блудослів'ям, можна назвати історіографічну знахідку Московської патріархії, яка розповіла „містові і світу”, що, виявляється, знищена і змодована Греко-Католицька церква має не картати Російську церкву за відібрані храми, а завдячувати їй за їхнє збереження!

Подібно, якимось навіть ніяково чути від деяких владик Української православної церкви в єдності з Московським патріархатом про „зловісні шабаші націоналістів”. Ніяково навіть не тому, що фабрика, де продукуються нескінченні оповідки про переслідування православних єпископів в Україні, знаходиться в одному з не надто поважних московських інститутів. І не тому навіть, що вони не відповідають дійсності.

А головне тому, що просторікування про потворний український націоналізм розчиняються у потужній симфонії націоналізму російського. Важко інакше визначити виступи і статті єпископа Тульчинського Іпполита Хилька, який наполегливо відмовляє Україні у праві зватися своїм ім'ям і закликає загнати Малоросію у Велику Русь. Чи митрополита Агафангела, котрий гарячково малює геополітичні проекти відродження російської імперської потуги.

Але наразі не про те, чи російський націоналізм і навіть імперіалізм – це добре чи погано. Наразі про те, що його пропаганда не повинна називатися релігійною проповіддю. І ще про те, що українській державі не варто так часто нагороджувати своїми орденами осіб,

які саме існування цієї держави сприймають, м'яко кажучи, доволі важко. Ну, принаймні, не щороку... Для "Радіо Свобода" Віктор Єленський.

Василь Зілгалов

"Літос (або Камінь із праці правди на розбиття митрополичого блудослів'я)". Це назва книжки Галини Могильницької з Одеси. Назву її вона пояснює у вступі. Це "дещо перефразована назва полемічного твору, написаного в 1644 році моїм "майже однофамільцем" – Київським митрополитом Петром Могилою... у відповідь відомому католицькому письменнику і церковному діячеві Касіяну Саковичу...".

Ця книжка – відповідь на заяву митрополита Одеського та Ізмаїльського Української православної церкви Московського патріархату Агафангела "На кругі своя. Рух протів православ'я". Галина Могильницька вважає, що "мабуть, ми тому так часто програємо, що пробуджуємося надто пізно, коли вже нічого переробити й виправити не можна. А, може, ми просто дещо лінькуваті і пасивні?" Авторка переконана, що вежу брехні, яка зростає у свідомості українських громадян, необхідно зруйнувати, інакше українці не матимуть не лише незалежної від Москви церкви, але й власної, незалежної держави.

Про книжку Галини Могильницької в київській студії "Радіо Свобода" розмовляють Тарас Марусик і президент Українського ПЕН-Центру, головний редактор газети "Наша віра" Євген Сверстюк.

Тарас Марусик

Книжка Галини Могильницької належить, очевидно, до полемічної літератури. Можливо, час полемічної літератури пройшов, а може ні, хтозна, але я хотів би почути Вашу думку про значення цієї книжки.

Євген Сверстюк

Знаєте, я думаю, що полемічна література – це була свого роду теологічна література, намагання відновити якісь засадничі релігійні поняття, духовні поняття, поняття церкви. А тут це полеміка на тому матеріалі, який зараз підсуває нинішня реальність, далека від теологічних глибин і засадничих понять. І я думаю, що це просто полеміка з фальшивим використанням понять і термінів.

Тарас Марусик

В цій полеміці, фактично, маємо справу з людиною духовною, ну, скажімо, яка за посадою має бути духовною, і з людиною, яка є світська, ба більше - ця людина не приховує, скажімо, своїх політичних симпатій. Чи, з Вашого погляду – не може так скластися, що читач може сприйняти це як протистояння власне церкви – в даному разі тієї церкви, яку репрезентує митрополит Агафангел, і окремої політичної організації?

Євген Сверстюк

То залежно від того, який читач і які у нього упередження. Але в даному разі ми маємо перед собою журналістку, яка чесно мислить, яка коректно вживає поняття, і ми маємо перед собою церковного ієрарха, який поверх ряси носить совєцькі ордени - з гордістю! Отже, царство його – зовсім не на небі. Він служить тому, що на землі, і тільки на землі. І, фактично, ми маємо полеміку з представником фальшивого кліру.

Тарас Марусик

Складається враження, що фактично ця книжка є до певної міри начебто як крик душі. Нібито це не мало належати до функцій Галини Могильницької як журналістки, як письменниці – писати на ці теми і взагалі заглиблюватися в історію міжцерковних відносин в Україні?

Євген Сверстюк

Крик душі завжди з'являється там, де людина потрапляє на страшну фальш. Адже книжка називається "Літос (або Камінь із праці правди на розбиття митрополичого блудослів'я)"! Отже, йдеться саме про розбиття блудослів'я, спростування лжесвідчень – це є елементарний обов'язок журналіста в усі часи!

Він повинен завжди цим займатися, і, чим вищу посаду займає блудослов, тим більш послідовно він має бути змушений рахуватися з загальноприйнятими людськими поняттями.

Якщо ви відзначаєте п'ятсотріччя своєї церкви, а через кілька років відзначаєте вже тисячоріччя своєї церкви – то хто ви є?! Якщо ви говорите про канонічну територію і маєте на увазі захоплені чужі території, і називаєте їх своїми – то хто ви є?! Це навіть в політичному відношенні не витримує ніякої критики! А в духовному відношенні – це профанація.

Василь Зілгалов

Ми дозволимо собі зробити паузу в інтерв'ю з Євгеном Сверстюком, щоб запропонувати вам поезію української поетеси Ліни Костенко під назвою “Храми”, де йдеться якраз про душу не во зlobі трудівника і з дияволом воїтеля, воїтеля проти “торгующих святим Словом”. Читає Олекса Боярко.

Мій дід Михайло був храмобудитель. Возводив храми себто цілий вік. Він був чернець, з дияволом воїтель, печерник, боговгодний чоловік. Він був самітник. Дуже був суворий. Між Богом — чортом душу не двоїв. І досі поминають у соборах: храмобудитель Михайл. Жив у землі, мовчущий не во зlobі. Трудився сам, нікого не наймав. Він працював до поту на возлоб"ї і грошей зроду шеляга не мав. Ті тридцять срібних теж були грошима. Це гріх. Це сльози діви Міріам. Він був святий. Він жив непогрішимо. І не за гроші будував свій храм. Різьбив вітвар, збивав тесові паперті, клав палець свічки тиші на уста, де з малювань, тонких, як листя папороті, світився лик розп'ятого Христа. Він ставив хори, амфори й амвони. В епархію по ладан дибуював. А щоб кращіше бамбіляли дзвони, шпiальтеру до міді добавляв. Він баню зводив, не зійшовши з місця. Він бляху в ромби краєв, мов сатин, коли стояв над келією місяць, блідий, як німб, загублений святим. Тягав каміння — мурувати брами. Стругав божник... За північ не куняв... І так, у мислях збудувавши храми, торгующих із храму виганяв.

Василь Зілгалов

І Тарас Марусик завершує інтерв'ю з президентом українського ПЕН-центру Євгеном Сверстюком, де йдеться про книгу Галини Могильницької як полеміку з митрополитом Одеським Української православної церкви Московського патріархату Агафангелом.

Тарас Марусик

З Вашого погляду, в сьогоdnішній ситуації (ну ми не обійдемося без цього слова, бо так воно й є) – в сьогоdnішній політичній ситуації, коли виконавча влада має відомо які пріоритети, в тому числі і в цій сфері (я хотів сказати: в духовній, але воно може трошки карикатурно звучати), отже, у цій церковній сфері має свої пріоритети. З Вашого погляду, чи можуть мати суттєвий вплив подібні публікації, і, скажімо, оприлюднення тих фактів, які вже неодноразово були оприлюднені, зокрема, за час існування незалежної України?

Євген Сверстюк

Тут ми маємо справу не стільки з фактами, скільки з наполегливістю людини, яка відстоює правду і закон. Закон ніколи не буде діяти, якщо щодня не використовувати цього закону і не змушувати, щоб цей закон діяв. Правда ніколи не буде звучати, якщо щодня її не повторювати, і не змушувати інших рахуватися з цією правдою, щоби вони теж повторювали елементарні істини.

І я думаю, що, яку б фальшиву позицію не зайняла влада, яка по суті своїй є владою безбожною - навіть не атеїстичною, а просто безбожною, полеміка з людьми з некоректним мисленням, з людьми, які пускають в обіг фальшиві поняття, і які, замість просвічувати народ, його затуманюють і нав'язують йому фальшиві стереотипи – ця полеміка є потрібною, і вона є дуже важливою, і ми навіть не можемо оцінити, як люди спрагли отакого чесного людського слова – бо це є Боже слово і Божа правда.

Тарас Марусик

Ви згадали про проблему канонічності церков. Я б хотів, щоби ми торкнулися в цьому зв'язку питання авторитету церкви – будь-якої церкви, і наскільки авторитет цієї церкви пов'язаний з таким поняттям як канонічність.

Євген Сверстюк

Справжня церква, яка має авторитет, ніколи не буде говорити про свою канонічність. Вона не потребує цього, вона працює з людьми, вона сіє слово, вона підіймає, вона виховує, і

вона не займається полемікою з іншими церквами, вона не конкурує. На ниві Господній є цілком досить місця для всіх справжніх сіячів.

А поняття “канонічність” підіймається в даному разі як чисто спекулятивний прийом політичної полеміки, розрахованої на те, що народ - маловіруючий, забобонний, який хоче, щоби все було завірено печаткою, і для нього “канонічність” означає - кругла печатка...

Тарас Марусик

Це був президент Українського ПЕН-центру, головний редактор газети “Наша віра” Євген Сверстюк. Розмовляв з ним Тарас Марусик, “Радіо Свобода”, Київ.

Василь Зілгалов

Книжка „Літос (або Камінь із праці правди на розкриття митрополичого блудослів'я)” вийшла накладом 1000 примірників у видавництві „Українська ідея” у містечку Бровари, що на Київщині. Нашому кореспонденту в Одесі Петру Каландирцю вдалося поговорити з її автором – Галиною Могильницькою. Ми пропонуємо вам цю розмову.

Петро Каландирець

Спроби з'ясувати ставлення до книжки Галини Могильницької у головного її героя – митрополита Одеського і Ізмаїльського Української православної церкви Московського патріархату Владика Агафангела, на жаль, успіху не мали. Він категорично відмовився давати інтерв'ю для “Радіо Свобода”. Галину Могильницьку така позиція митрополита Агафангела не здивувала.

Галина Могильницька

Заперечити мені аргументовано з приводу самого фактажу книжки ніхто не може – в мене кожне слово перевірене. Кожне слово базується на джерелах. Що можна зробити? Це сказати, яка Могильницька погана. Ось вона така, така і така – можна вилити бочку бруду, розказати, що вона погана. Ну то я погана хай буду.

Петро Каландирець

Чим можна пояснити таку негативну позицію, особливо негативну позицію Митрополита Агафангела до ідеї створення єдиної помісної української православної церкви?

Галина Могильницька

Ви розумієте – чим пояснити? Пояснити тим, що кожна церква, як би ми не говорили про самостійність церкви, про відділення церкви від держави, але кожна церква завжди (особливо православна церква), яка була ще від дня свого становлення (Візантійська, маю на увазі) уражена цезаропапізмом, тобто, була підпорядкована світській владі, і до сьогодні вона така є, в Московському особливо патріархаті. Церква була тією опорою, на якій творилася московська держава, і так вона є по сьогодні.

І, звичайно ж, не може церква Московського патріархату іти всупереч державі! Своїй, там, де її знаходиться центр, і, безперечно, а ми ж це знаємо, що існування української незалежної держави – воно ніяк не вписується в російську геополітику і, взагалі, внутрішню політику. Ну то що ж ми хочемо – щоб Московський патріархат ішов проти своєї держави? Не буде він іти проти, і честь і слава йому за це – що служителі Московського патріархату є патріотами своєї Батьківщини – Росії, на відміну від багатьох наших керівників українських!

Петро Каландирець

В інтерв'ю “Радіо Свобода” Галина Могильницька висловила подив з приводу того, що жодне одеське видавництво не погодилося надрукувати її книжку “Літос (або Камінь із праці правди...)”. Після прочитання рукопису пані Могильницькій розповідали про можливі небезпеки для життя і здоров'я авторки книжки. За словами Галини Могильницької, поштовхом для написання книжки для неї стала позиція української православної церкви Московського патріархату у ставленні не лише до української мови, а й до існування України як держави. Петро Каландирець для “Радіо Свобода”, Одеса.

Василь Зілгалов

Ми вже повідомляли про те, що українські греко-католики обговорюють свій можливий статус патріархату. Пропонуємо на цю тему коротку інформацію, яку надає нам Петро Кагуй.

Петро Кагуй

Понад 90% греко-католиків, опитаних Центром з інформаційних проблем територій НАН України, підтримують звернення Синоду єпископів Української греко-католицької церкви і 150 народних депутатів до Папи Римського про надання УГКЦ статусу патріархату.

Опитування віруючих і прихильників УГКЦ проводилося 8-13 липня 2004 року в Києві, Львові, Донецьку, Івано-Франківську, Тернополі та Ужгороді на замовлення громадського руху "За патріархат УГКЦ" і добродійного фонду "Святої Матері Терези".

За інформацією громадського руху, зараз у світі проживає близько 7 млн. греко-католиків (віруючих УГКЦ та її прихильників), з них близько 4,5 млн. - в Україні. Державами, де проживає найбільше греко-католиків, є також США, Канада, Аргентина, Італія, Польща, Росія, Чехія, Португалія, Іспанія і Греція.

Згідно з результатами опитування, понад 80% греко-католиків позитивно ставляться до надання Папою Римським статусу Патріархату для УГКЦ, а понад 90% підтримують звернення синоду єпископів УГКЦ і 150 народних депутатів до Папи Римського про визнання патріархату УГКЦ. За словами Олекси Гудими, "опитування свідчить, що близько 18% греко-католиків вважають, що УГКЦ уже має патріарший статус". При цьому близько 70% греко-католиків не вважають за необхідне брати до уваги позицію інших церков з цього питання, зокрема, Української православної церкви Московського патріархату. Більше половини респондентів також вважають, що в разі подальшого відкладання Папою Римським на невизначений термін питання про визнання патріархату УГКЦ необхідно проголосити патріархат на найближчому Соборі церкви і звернутися до Папи Римського з проханням про його визнання.

УГКЦ об'єднує понад 3,3 тис. общин, у церкві діють 92 монастирі, більш як 2,7 тис. храмів. УГКЦ, що виникла після Берестейської унії 1596 року, була офіційно скасована рішенням Львівського собору в 1946 році й відроджена в Україні в 90-ті роки минулого століття. Нині УГКЦ очолює верховний архієпископ, який не має повних юридичних прав призначення, наприклад, єпископів або нових єпархій: такі рішення може приймати Синод УГКЦ, однак їх повинен схвалити Папа. У разі створення патріархату Синод УГКЦ сам вирішуватиме такі питання.

Останнім главою УГКЦ, що носив титул патріарха, був Йосип Сліпий наприкінці 1960 - початку 1970-х років. Від січня 2001 року УГКЦ очолює кардинал Любомир Гузар, який став першим главою церкви, вибраним за час незалежності України.

Плани створення греко-католицького патріархату в Україні засуджують деякі православні церкви, зокрема, Олександрійська Православна Церква, Грузинська Православна Церква, Елладська Православна Церква. Плани заснування українського уніятського патріархату також зустріли засудження у Сербській Православній Церкві, Болгарській Православній Церкві, Священного Синоду Єрусалимського Патріархату, Священного Синоду Румунської Православної Церкви, Болгарській Православній Церкві, Кіпрській Православній Церкві, Албанській Православній Церкві, Польській Православній Церкві, а також Першоєрарха Православної Церкви в Америці.

Василь Зілгалов

Підсумовуючи інформаційний потік нашої програми, запитаймо в українських віруючих: чого більше в українському житті – політики чи віри? Бо політика – скороминуща, а віра – це поняття з поля вічності...

На цьому ми завершуємо програму "Споконвіку було Слово" на хвилях української програми "Радіо Свобода". Нагадаю, що її автор і укладач - Василь Зілгалов, допомагав мені за режисерським пультом Вацлав Клоцберг.

І на завершення згадаймо ще раз слова Галини Могильницької з книги "Літос..." про те, як часто ми програємо, тому, що пробуджуємося надто пізно, і коли вже нічого переробити-виправити не можна. Запитаймо себе: а, може, ще не пізно – виправити і переробити?

Василь ЗІЛГАЛОВ

БІБЛІОГРАФІЯ

Науково-популярна та літературно-художня творчість

1. Могильницька Г. Скільки в світі сонечок. Вірші для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. — К.: Веселка, 1978. — 18 с.
2. Могильницька Г. Берег радості. Вірші. — Одеса: Маяк, 1986. — 48 с.
3. Могильницька Г. Рогніда. Ліро-епічна історична поема. — Одеса: Альфа-Омега, 2000. — 146 с.
4. Могильницька Г. Звук до звука вийде слово! Ой, цікава рідна мова (фонетика, графіка, орфоепія та орфографія). Посібник для самонавчання та саморозвитку. — Одеса: Друкарський дім, 2003 — 320 с.
5. Могильницька Г. Літос, або камінь із праці правди на розбиття митрополичого блудословія. — Броварі: Українська ідея, 2004. — 96 с.
6. Могильницька Г., Свінтковська С. Збірник завдань з української мови та літератури для інтелектуальних змагань старшокласників з орієнтовними відповідями і коментарем. — Одеса, 2004. — 124 с.
7. Могильницька Г. Штрихи до недомальованого портрета (Нарис діяльності В.І.Леніна). — Одеса: Друкарський дім, 2005. — 43 с.
8. Могильницька Г. Дозвольмо Возному любити Наталку! До проблеми адекватного прочитання української класики. (Збірник статей на допомогу учителю-словеснику). — Одеса, 2005. — 35 с.
9. Могильницька Г. Свята земелько, Божа ти донечко!.. До проблеми адекватного прочитання української класики (Збірник статей на допомогу учителю-словеснику). — Одеса, 2005. — 31 с.
10. Могильницька Г. Таке просте складне речення. Практикум із синтаксису складного речення для шкіл і класів з поглибленим вивченням української мови та учителів середніх навчальних закладів. — Одеса: Друкарський дім, 2005. — 127 с.
11. Могильницька Г. Українська драма кінця ХІХ — початку ХХ століття в контексті розвитку європейської модерністичної драматургії (На допомогу вчителю-словеснику). — Одеса: Друкарський дім, 2005. — 39 с.
12. Могильницька Г. Літописець українського простору трагічної доби. До 100-річчя з дня народження Уласа Самчука. — Одеса: Друкарський дім, 2006. — 37 с.
13. Могильницька Г. Серафима. Поема. — Одеса: Друкарський дім, 2006. — 31 с.
14. Могильницька Г. Україна — красен цвіт. Збірник сценаріїв шкільних, народознавчих та громадянських свят. — Одеса: Друкарський дім, 2006. — 239 с.
15. Могильницька Г. Українське сонцеколо. Народознавчі дидактично-пізнавальні вірші для дітей старшого дошкільного, молодшого та середнього шкільного віку із запитаннями та завданнями. — Одеса: Друкарський дім, 2006. — 49 с.
16. Могильницька Г. З непам'яті прикликана судьбою. Вірші, документи, біографічний нарис. — Броварі: Українська ідея, 2007. — 288 с.
17. Могильницька Г. Хроніка великого ошуканства. — Броварі: Українська ідея, 2007. — 82 с.

18. Mohylnytska Halina Lithos or a Stone from the Sling of Truth in Order Breac the Aberrations of a Metropolitan (Translated from Ukrainian and Russian by Natalia Jemetz). — Toronto, 2007. — 141 S.
19. Могильницька Г. Люди на бездоріжжі (Комедія про трагедію). До проблеми адекватного прочитання української класики. На допомогу учителю-словеснику. — Одеса: Друкарський дім, 2007. — 31 с.
20. Могильницька Г. Навчаючи — навчатись. Інноваційні технології на уроках української мови та літератури // Методичний посібник. Упорядник Г.А.Могильницька. — Одеса, 2008. — 364 с.
21. Уроки літератури рідного краю. Загальна редакція та передмова Г.А.Могильницької. — Одеса, 2008. — 428 с.
22. Могильницька Г. Хроніка великого ошуканства. Київ: Видавничий відділ Української Православної Церкви Київського Патріархату, 2009. — 95 с.
23. Могильницька Г. Звук до звука - вийде слово, ой цікава рідна мова (початки морфології фонетика, графіка, орфоепія та орфографія). Посібник для самонавчання та саморозвитку. — Одеса: Друкарський дім, 2009. — 253 с.
24. Могильницька Г. Міфотворчість як обґрунтування історичного мародерства. — Бровари: Українська ідея, 2009. — 184 с.
25. Могильницька Г. Начерки до розв'язання складних проблем шкільного синтаксису. — навчальний посібник для середніх навчальних закладів. - Одеса: Акваторія, 2013. — 86 с.
26. Могильницька Г. Усе про просте речення. Навчально-методичний посібник. — К.: Академія, 2013. — 540 с.
27. Могильницька Г. Білкун — син Білкуна, або анатомія давнього злочину. Повість — Одеса: Акваторія, 2014 — 76 с.
28. Могильницька Г. Міфотворчість як обґрунтування історичного мародерства. — Бровари: Українська ідея, 2014. — 102 с.
29. Могильницька Г. Ого-го та ох-ох-ох! Пародії. — Одеса: Акваторія, 2014. — 20 с.
30. Могильницька Г. Україна славить Бога. Збірка сценаріїв українських народних, релігійних та громадянських свят — Одеса: Акваторія, 2016. - 216 с.
31. Могильницька Г. Учителі брехні під маскою захисників православ'я. — одеса, 2016. — 38 с.
32. Могильницька Г. Кишеньковий пісенник українського воїна - захисника Вітчизни (авторські пісні та «старі пісні на новий лад») — Одеса: Акваторія, 2015 (весь тираж, виданий коштом автора, відправлено в зону АТО).
33. Могильницька Г. Хроніки згвалтованого хронотопу. — Одеса: Акваторія, 2016. — 432 с.
34. Терміновий лікнеп для Патріарха Московського Кіріла (Гундяєва. — Одеса, 2018. — 16 с.)

ПУБЛІКАЦІЇ У КОЛЕКТИВНИХ ЗБІРНИКАХ

1. Розкрилля. Вірші. — Одеса: Маяк, 1981. — С. 129-140.
2. Весняний ранок Віть. — Одеса: Маяк, 1983. — С. 78-100.

3. У труді зростаємо. Збірка віршів та оповідань для дошкільного та молодшого шкільного віку. — К.: Веселка, 1984. — С. 40
4. Крила нашої весни. Поезії. — Одеса: Маяк – Орджонікідзе: Ір, 1985. — С. 128-131. Там же переклади з осетинської. — С. 19-20; 50-53; 69-70; 90-92; 97-100; 106; 107; 113; 130; 138, та з російської — С. 195; 224; 236-238.
5. Мій краю рідний. — К.: Радянська школа, 1986. — С. 110-111, 142
6. Голоси гір і степів. Поезії.— Одеса: Маяк, 1987. — С. 197-201. Там же переклади з осетинської. — С. 20; 96.
7. Вітер з лиману. Поезії. — Одеса: Маяк, 1988. — С. 159-162.
8. Українське дошкілля. Збірка для читання та розповідання дітям старшого дошкільного та молодшого шкільного віку. — К.: Смолоскип, 2002. — С. 189; 508-509.
9. Читанка. Підручник для 2 класу. — К.: Освіта, 2002. — С. 111-112.
10. Могильницька Г. Наш край і українська література // Уроки літератури рідного краю. — Одеса, 2008. — С. 3-9.
11. Могильницька Г. Казки в творчості письменників Одещини. І. Плахтін «Казка про душу» // Уроки літератури рідного краю. — Одеса, 2008. — С. 24-33.
12. Могильницька Г. Загадково прекрасна давнина України // Уроки літератури рідного краю. — Одеса, 2008. — С. 56-62.
13. Могильницька Г., Лаптієнко К. Одещина сміється. Урок-гуморина // Уроки літератури рідного краю. — Одеса, 2008. — С. 147-167.
14. Могильницька Г., Єремєєва О. Узагальнена візія сучасного світу в творчості нового літературного покоління Одещини. Урок-подорож // Уроки літератури рідного краю. — Одеса, 2008. — С. 223-240.
15. Могильницька Г. Модернізація новелістики та «великої» прози на Одещині. Прозайки літературного призову 60-х років ХХ ст. Новели А. Колесніченка // Уроки літератури рідного краю. — Одеса, 2008. — С. 269-282.
16. Могильницька Г. Як світиться душа його у слові... Лірика Сергія Мефодовського // Уроки літератури рідного краю. — Одеса, 2008. — С. 377-379.

ПУБЛІКАЦІЇ В ПЕРІОДИЦІ

Суспільно-політична тематика

1. Могильницька Г. Страшніше від обуха... // Журнал «Перець», ч. 8, квітень 1991. — С. 6.
2. Могильницька Г. Замаскувалися під «народ». // Газета «За вільну Україну», Львів. 1991, 07 лютого.
3. Могильницька Г. Демагогічні гасла і факти. // Газета «Заповіти Леніна», Криве Озеро Миколаївської області. 1992 — 11, 18, 25 листопада.
4. Могильницька Г. Пошануймо цю жінку. Нарис про Ніну Строкату-Караванську. //Журнал «Українська культура», Київ, ч. 3, 1993. — С. 24-25.
5. Могильницька Г. Пошануймо цю жінку // О.Різниченко. Промінь з Одеси: Поема. Документи. Спогади про шістьдесяті роки в Одесі і Ніну Строкату-Караванську. — Одеса, 2000. — С. 197-201.

6. Могильницька Г. О космических высотах, широте духа и Козе-дерезе. // Газета «Одесский вестник», 1996. — 11 июля.
7. Могильницька Г. Українською була й залишилась (До 400-ліття Берестейської унії). // Газета «Чорноморські новини», 1996. — 24 жовтня.
8. Могильницька Г. Українською була й залишилась. // Журнал «Патріархат», США, ч. 2, 1997 (Передрук із «Чорноморських новин»).
9. Могильницька Г. Ех, яблучко!.. (З історії більшовицького терору в Одесі). — Газета «Чорноморські новини», 1996. — 15 жовтня.
10. Могильницька Г. Мовою документів і свідчень (До історії українських визвольних змагань 40-х – 50-х років) // Газета «Чорноморські новини», 1997. — 11-15 жовтня.
11. Могильницька Г. Розумом — не збагнути... (Нотатки про деякі парадокси російського політичного мислення) // Газета «Юг», 1998. — 27 березня.
12. Могильницька Г. «Ні!» — на п'ять питань. // Газета «Юг», 1998. — 12 грудня.
13. Могильницька Г. Обережно! Референдум! // Газета «Чорноморські новини», 1998. — 20 грудня.
14. Могильницька Г. Про що мені не дозволили сказати в телепередачі «Тема» // Газета «Чорноморські новини», 1997. — 13 листопада.
15. Могильницька Г. Життя, віддане Україні. На сороковини Ніни Строкатої // Газета «Чорноморські новини», 1998. — 5 вересня.
16. Могильницька Г. Життя, віддане Україні на сороковини Ніни Строкатої // О.Різниченко. Промінь з Одеси: Поема. Документи. Спогади про шістдесяті роки в Одесі і про Ніну Строкату-Караванську. — Одеса, 2000. — С. 193-201; там же, на С. 202 — вірш «Світлій пам'яті Ніни Строкатої».
17. Могильницька Г. Квітка ірису // «Нескорена берегиня», Торонто – Львів: Літературна агенція «Піраміда», 2002.
18. Могильницька Г. З новим роком, з новими надіями! // Газета «Український південь» (Миколаїв) — 2001. - 11-17 січня.
19. Могильницька Г. Остання дума (Про розстріл кобзарів і лірників у 1934 р.) // Газета «Думська площа», Одеса, 2002. — 12 січня.
20. Могильницька Г. В міліції знову побили людину // Газета «Юг». — 2001. - 6 серпня.
21. Могильницька Г. Цілував яструб курочку (Про російсько-українські політичні взаємини) // Газета «Чорноморські новини». — 19 серпня.
22. Могильницька Г. В'язень №8986 (Про подвиг українського священика о.Івана Кипріяна) // Газета «Чорноморські новини». — 1999. - 04 березня.
23. Могильницька Г. Ніна Строката, якою я її знала // Донька Одеси: Ніна Строката в документах і спогадах / Упорядник О. Різників; Наук. ред. канд. іст. наук Ю. Зайцев; Бран: поема-містерія. — Одеса: Друк, 2005. — С. 317-333; там же, на С. 334 — вірш «Дон Кіхоти. Пам'яті Василя, Івана, В'ячеслава, Ніни».
24. Більшовицька революція без вельону й косметики // Одеська хвиля. - Випуск 3
25. Могильницька Г. Синтаксична роль залежних іменників при прийменниковому керуванні / Г. Могильницька // Журнал «Дивослово». — 2013. — N 1. — С. 2-4.

26. Могильницька Г. Наша мова і мовні міфи // газета «Чорноморські новини» . – 2015
27. Могильницька Г. Про наш край, його правителів та смачний і наваристий борщ // газета «Чорноморські новини». – 2015. - серпень
28. Могильницька Г. П'ять гривень за мир// Газета «Чорноморські новини». – 2015. – 05 травня.
29. Могильницька Г. Легенда, що жила поруч з нами // Газета «Чорноморські новини». – 2017. – 05 травня.
30. Могильницька Г. Королева з роду українського Дракули // Газета «Чорноморські новини». – 2015. – 05 травня.
31. Могильницька Г. Червоний апокаліпсис // Газета «Чорноморські новини». – 2017. – 26, 28 жовтня, 4, 9 листопада.

Релігійно-духовна тематика

1. Могильницька Г. Великодні роздуми над сторінками Вічної книги // Газета «Чорноморські новини», 1997. — 26 квітня.
2. Могильницька Г. Великодні роздуми над сторінками Вічної книги // Журнал «Віра», США, ч. 2, 1997 (Передрук із «Чорноморських новин»).
3. Могильницька Г. Великодні роздуми над сторінками Вічної книги // Газета «Наша віра», Київ, 1997. — серпень. (Скорочений передрук із журналу «Віра»).
4. Могильницька Г. Сівач ниви духовної. До видання 12-томної праці св. Дмитрія Ростовського (Дмитрія Туптала) Четві-Мінеї // Газета «Чорноморські новини», 1999. — 14 жовтня.
5. Мандри святого Миколая в Одесі описує Галина Могильницька // Журнал «Віра», США, ч. 1, 2000. — С. 24-25.
6. Могильницька Г. Христос воскрес! Воістину воскрес! //Газета «Чорноморські новини», — 2001. — 14 квітня.
7. Могильницька Г. Із праці правди // Журнал «Українська культура», Київ, ч. 6, 2003. — С. 17-19.
8. Могильницька Г. Вшанування Богородиці в словесності й мистецтві України Х-ХVIII століття // Газета «Наша віра». – Київ, 2003.
9. Могильницька Г. Церква в Україні та її роль в державо- і націотворенні // Тези II Міжнародної науково-практичної конференції «Українська національна ідея: минуле, сучасне, майбутнє». — Одеса: Астропринт, 2004. — С. 47.
10. Могильницька Г. Українські православні сестрицтва в діаспорі. Приклад діяльності ОУПС в США (Доповідь на міжнародній науковій конференції «Україна і діаспора») // Журнал «Віра», США, 2004, ч. 2. — С. 6-7.
11. Могильницька Г. Землі нашої Покровителька //Газета «Чорноморські новини», 2004. — 14 жовтня.
12. Могильницька Г. Літос або камінь із праці правди // Вісник XI конкурсу ім. Мирона Утриска. — Львів: Камула, 2008. — С. 106-112.
13. Могильницька Г. Олжею Богові не служать // Газета «Слово Просвіти", 2018. — 16-22 серпня, — ч.33,
14. Могильницька Г. Церква, її роль у формуванні національної самовизначеності // Газета «Чорноморські новини». – 2018. – вересень

15. Могильницька Г. Олжею Богові не служать //Газета «Чорноморські новини» - 2018. – вересень
16. Могильницька Г. Мій символ віри непреложний... //Газета «Чорноморські новини», 2018. — 29 вересня, 4 жовтня, — № 084 (21994).
17. Могильницька Г. Томос - акт про духовну незалежність чи «кіт в мішку»? // Газета «Відродження». – 2018. -02 грудня

Методико-педагогічні праці

1. Могильницька Г. Это удивительное причастие! «Следствие ведут знатоки» — нестандартный урок. — Журнал «Русский язык и литература в средних учебных заведениях УССР». — Київ, ч. 5, 1987. — С. 14-18.
2. Могильницька Г. Літописець Нестор і його творіння // Журнал «Наша школа», Одеса, ч. 5, 1998. — С. 12-15
3. Могильницька Г. Велесова книга (Нові твори шкільної програми)// Журнал «Наша школа», Одеса, ч. 4, 1998. — С. 87-90.
4. Могильницька Г. Берегиня нашого роду (Сценарій, присвячений Дню матері) // Журнал «Дивослово», Київ, ч. 5, 1998. — С. 54-57.
5. Могильницька Г. Запорука нашої вічності // Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції «Мова — запорука безсмертя нації», Одеса, 1999. — С. 134-138.
6. Могильницька Г. Поезія мужності й любові. Штрихи до творчого портрета Святослава Караванського // Журнал «Наша школа», Одеса, ч. 4, 1999. — С.41-42.
7. Могильницька Г. Моральна проблема драми І. А. Кочерги «Ярослав Мудрий» // Журнал «Українська мова і література в школі», Київ, ч. 3, 1999. — С.36-38.
8. Могильницька Г. Моральна проблема драми І. А. Кочерги «Ярослав Мудрий» // Журнал «Віра», США, ч. 2, 2000. — С.5-7 (Передрук із ж. «Українська мова і література в школі»).
9. Могильницька Г. Символіка лісу та її роль в розкритті проблеми влади землі над людиною в повісті О. Кобилянської «Земля» // Журнал «Українська мова та література в школі», Київ, ч. 3, 2003. — С.19-23.
10. Могильницька Г. До проблеми адекватного прочитання української класики // Матеріали регіональної науково-практичної конференції «Проблеми впровадження державної мови в навчальних закладах Одеси». Одеса: Астропринт, 2003. — С. 11-12.
11. Могильницька Г. Чи позбудемось шаблонів і стереотипів? //Журнал «Наша школа», Одеса, ч. 2, 2003. — С. 51-54.
12. Могильницька Г. Доки мати жива — пам'ять невмируща // Журнал «Українська культура», Київ, ч. 5, 2003. — С. 11-13.
13. Могильницька Г. Він став у волі на сторожі. Сценарій Шевченківського свята 22 травня // Журнал «Наша школа», Одеса, ч. 3, 2003. — С. 117-121.
14. Могильницька Г. Народжений для добра і любові. Сценарій, присвячений творчості О. П. Довженка // Журнал «Наша школа», Одеса, ч. 4, 2004. — С. 124-128.

15. Могильницька Г. Василь Стус в Одесі // Газета «Літературна Україна», 2004. — 6 вересня.
16. Могильницька Г. Василь Стус в Одесі // Журнал «Віра», США, 2005, ч. 2. — С. 13-17.
17. Могильницька Г. Про школу в підсоветській Україні та спадок, якого потрібно позбутися // Журнал «Віра», США, 1991. — ч. 2 — с. 16-19; ч. 3 — с. 8-9; ч. 4 — С. 7-9.
18. Могильницька Г. Духовний заповіт українському народу. До 150-річного ювілею І. Я. Франка // Журнал «Українська мова і література в середніх школах, гімназіях, ліцеях і колегіумах», Київ, 2006, ч. 6. — С. 56-64.
19. Могильницька Г. Українські предтечі європейського екзистенціалізму // Журнал «Українська мова і література в середніх школах, гімназіях, ліцеях і колегіумах», Київ, 2006, ч. 7-8. — С. 108-116.
20. Могильницька Г., Свінтковська С. Василь Королів-Старий «Потерчата» // Методичні рекомендації до вивчення навчальних дисциплін у 5 класі 12-річної школи у 2005-2006 навчальному році. Одеса, 2005. — С. 193-213.
21. Могильницька Г. Сонце серед мороку безнадії. Роман Уласа Самчука «Марія» // Журнал «Віра», США, ч. 1, 2006. — С. 22-23.
22. Могильницька Г. Про роман Ганни Коваль «Без суду і слідства» // Одеська хвиля. Документи, твори, спогади в'язнів сумління. — Одеса: Друк, 2006. — С. 115-122.
23. Могильницька Г., Свінтковська С. Відкрити доброзичливий для дитини довколишній світ // Журнал «Українська мова та література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах», Київ, ч. 1, 2006. — С. 6-16.
24. Могильницька Г. Своім життям до себе дорівнятись... // Журнал «Українська мова та література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах», Київ, 2006. — Ч. 4-5. — С. 116-128.
25. Могильницька Г. Опромінений правдою. До 70-річчя Володимира Вдовиченка (Література рідного краю) // Журнал «Наша школа», Одеса, 2007. — Ч. 3. — С. 16-21.
26. Могильницька Г. Лицар духу і чину. Поет Грицько Чуприна // Газета «Чорноморські новини», 1994. — 17 вересня.
27. Могильницька Г. Наша берегиня (Сценарій) // Журнал «Українська культура», Київ, 1994. — ч. 2-3. — С. 13-16.
28. Могильницька Г. Руїна держави й руїна душі. За драмою Лесі Українки «Бояриня» // Журнал «Дивослово», Київ, 2007. — ч. 5. — С. 17-21.
29. Могильницька Г. Дозвольмо Возному любити Наталку! // Журнал «Дивослово», Київ, 2007. — Ч. 8. — С. 26-28.
30. Могильницька Г. Сполучники та сполучні слова в складнопідрядному реченні // Журнал «Дивослово», Київ, 2007. — Ч. 11. — С. 20-21.
31. Могильницька Г. Над білим янголом скорботи — незгасний духу смолоскип. До 75-ої річниці голодомору в Україні 1932-1933 років // Журнал «Дивослово», Київ, 2007. — Ч. 11. — С. 32-33.
32. Могильницька Г. Понад Крутами вічність у сурми сурмить. Сценарій // Журнал «Дивослово», Київ, 2007. — Ч. 1. — С. 32-35.
33. Могильницька Г. Покаянія отверзи мі двері... (Артем Ведель — геній і мученик) // Газета «Чорноморські новини», Одеса, 2008. — 5 квітня

34. Могильницька Г. Кілька думок щодо проблеми депрономіналізації займенників і не тільки... // Журнал «Дивослово», Київ, 2009. — Ч. 4. — С. 14-16.
35. Могильницька Г. До проблеми розрізнення порівнянь, порівняльних зворотів та підрядних порівняльних речень // Журнал «Дивослово», Київ, 2013. — Ч.10
36. Могильницька Г. Шкільна лінгвістика – струнка система чи набір фрагментів // Журнал «Дивослово», Київ, 2014. — Ч.8
37. Могильницька Г. Пророк правди і великої любові до світу. Шевченко: міфи советської доби та їх спростування // Газета «Чорноморські новини», Одеса. — 2014. — 06-08 березня.
38. Могильницька Г. Стою дозрілий, ніби збіжжя в полі. Рецензія на збірник поезій С.Конака «Ішла - й озирнулась душа // «Чорноморські новини», Одеса. — 2013. — 24 жовтня.
39. Могильницька Г. Пізнати себе і збудувати свій власний дім на власній, успадкованій від предків землі // Газета «Чорноморські новини», Одеса. — 2014. — 30 серпня, 04 вересня, 07 вересня.
40. Могильницька Г. Синтаксична роль залежних іменників при прийменниковому керуванні // Журнал «Дивослово», Київ. — 2013. — Ч.1
41. Могильницька Г. Мгновенье, остановленное в слове. Предисловие к посмертному сборнику избранных стихотворений В.Могильницкого — Челябинск: изд.Рогозина, 2014.
42. Могильницька Г. Червоний апокаліпсис 1917 року// «Чорноморські новини», Одеса. — 2017. — 04 грудня.
- 43.
44. Стою дозрілий, ніби збіжжя в полі. Рецензія на збірник поезій С.Конака «Ішла - й озирнулась душа // «Чорноморські новини», Одеса. — 2013. — 24 жовтня.

II

ПРО МОГИЛЬНИЦЬКУ

1. Прісовський Є. Напруга віку і слова. //Газета «Літературна Україна» (Київ). 1971 — 6 січня.
2. Юр'єв В. Сколько в мире солнышек. //Газета «Южная правда» (Миколаїв). 1978 — 20 сентября.
3. Кремень Д. Ліричний діапазон. //Газета «Ленінське плем'я» (Миколаїв). 1986 — 18 грудня.
4. Наш конкурс «Нестандартный урок». Победители определены. //Журнал «Русский язык и литература в средних учебных заведениях УССР». — 1988 №7. — С. 80.
5. 7-й учительський семінар. // Журнал «Рідна школа» (США). — 1991, ч. 1. — С. 20.
6. Геча І. Слово від слухачів. //Журнал «Рідна школа» (США) — 1991, ч. 1. — С. 21.

7. На «Союзівці» проходить учительський семінар. //Газета «Свобода» (США) — 1991 — 6 серпня.
8. Караванський С. Поки грім не вдарить. Щира бесіда. // Газета «Національна трибуна» — 1994. — С. 31-32.
9. Нам пишуть. Із листа Василя Хомицького зі ст. Виживка Волинської обл. // Журнал «Віра» (США) — 1997, ч. 1. — С. 22.
10. Кічак В. М. та інш. Як ми зустрічали Вселенського Патріарха, або чого бояться московські ставленики так званої Української Православної Церкви. //Журнал «Віра» (США) — 1998, ч. 1. — С. 3-4.
11. Вдовиченко В. У крайовій організації Руху — штормить. //Газета «Чорноморські новини» (Одеса) — 1998, 5 вересня.
12. Шумський М. Складне становище УПЦ КП в Одесі. //Газета «Вільна думка» (Австралія) — 1998, 29 червня.
13. Ярошенко О. Одеська «Просвіта»: історія, сучасність. Історико-популярний нарис. — Одеса: Маяк, 1998. — С. 82, 83, 96.
14. Прісовський Є. Живемо не хлібом єдиним. Роздуми про поезію нового мислення. //Журнал «Київ» — 1998, ч. 9. — С. 109-110.
15. Тарнавський М. Така неповторно схожа на Україну. //Газета «Чорноморські новини» — 1999 — 21 серпня.
16. Ржепецький Л. Учитель — добра і розуму провідник. //Газета «Український південь» (Миколаїв) — 2000. — 28 вересня.
17. Чичери О. НРУ в піддержку аграрної реформи. //Газета «Вечерня Одеса» — 2000. — 1 юня.
18. Різниченко О. Промінь з Одеси: Поема. Документи. Спогади про шістдесяті роки в Одесі і по Ніну Строкату-Караванську. — Одеса, 2000. — С.4-65; 184-186; 245.
19. Горст Г. Дві гордості — з одного витоку. Галина Могильницька, «Рогніда», ліро-епічна поема. //Газета «Чорноморські новини» — 2001.
20. Литовченко В. Як завжди, творчо, оригінально. //Газета «Чорноморські новини». 2001. — 13 вересня.
21. Скрипник Т. Відродження жанру: Могильницька Г. «Літос, або камінь із праці правди на розбиття митрополичого блудослів'я». //Газета «Народна газета», 2004. — 21-27 жовтня.
22. Липка К. Молитва за Україну. //Газета «Думська площа», 2004. — 12 березня.
23. Скрипник Т. Відродження полемічного жанру: Могильницька Г. «Літос, або камінь із праці правди на розбиття митрополичого блудослів'я». //Газета «Шлях перемоги», 2005. — 23 лютого.
24. Попелюк О. Наші сучасниці в поєднанні з духовністю //Вісник Буковинського православного університету. Випуск 5. Гендерологія: Українська жінка і духовність, 2006. — С. 59-60.
25. Ткачук Л. Українська жінка і духовність //Вісник Буковинського православного університету. Випуск 5. — Гендерологія: Українська жінка і духовність, 2006. — С. 62.
26. Матеріали презентації книги Галини Могильницької «Літос, або камінь із праці правди на розбиття митрополичого блудослів'я //Вісник Буковинського православного університету. Випуск 5. — 2006: Данило Митрополит

- Чернігівський і Буковинський. — С. 66-67; Попелюк О. — С. 68-69; Іванчук Д. — С. 70-71; Гураль Г. — С. 72-73; Мільков В. — С.74.
27. Попелюк О. Вірю в нашу Україну. //Газета «Вечірні Чернівці», 2005. - 21 жовтня.
28. Донька Одеси. Ніна Строката в документах і спогадах //Упорядник О.Різників, науковий редактор канд. іст. наук Ю. Зайцев; Бран: Поема-містерія — Одеса: Друк, 2005. — С. 4, 8, 10, 17, 18, 21, 33, 82, 91, 96, 116-118, 141, 150, 168, 270, 178, 299, 347.
29. Я винен тим, що українець. Інтерв'ю Юрія Зайцева з Олексою Різниковим. Документи. — Львів: Афіша — 2007. — С. 4, 40, 43, 53, 115, 119, 125, 180, 181.
30. Авеличев В. Юбилейный вечер поэтессы. //Газета «Одесский вестник», 2007. — 15 травня.
31. Актуально! Галина Могильницька «Літос...» //Газета «Віче» (Канада), 2007. — 25 травня.
32. Свіченко Т. Розшукую свою надію. //Газета «Думська площа», 2007. — 3 серпня.
33. Свінтковська С. Жінка, що має талант бути щасливою. //Журнал «Українська мова та література в школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах» — 2007, ч. 5. — С. 56-60.
34. Свінтковська С. Жінка, що має талант бути щасливою //Журнал «Українська мова та література в школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах» — «Методичні діалоги», 2007, ч. 5. — С. 13-15.
35. Конак С. Чи проспівана її доля? // Газета «Чорноморські новини», 2007. — 22 листопада.
36. Лісова В. Біля чистого джерела. //Газета «Наша віра» — № 8, 2008. — лютий.
37. Сисін Ю. Навчаючи — навчатися. //Газета «Чорноморські новини», 2008. — 5 травня.
38. Овсієнко В.В. Могильницька Галина Анатоліївна [Електронний ресурс] / Віртуальний музей «Дисидентський рух в Україні». — Режим доступу: <http://archive.khpg.org/index.php?id=1208203277>. — Назва з екрану. — Дата звернення: 14.04.2008.
39. Шевченко А. Щира розмова про рідну мову [про творчий вечір «Мова — душа народу», що відбувся у Теплодарському міському будинку дитячої та юнацької творчості. Серед учасників заходу Галина Могильницька] //Газета «Чорноморські новини». — 2013. — 23 листоп.
40. Мамонтенко А. "Щоб розцвіла Вкраїна, як в обнові, у вічнім сяйві Божої любові" //Газета «Чорноморські новини». — 2013. — №3/4
41. Дерев'янка І."Мій Шевченко": аматори — Кобзареві //Газета «Чорноморські новини». — 2014. — №21
42. Дякуємо за добрі слова і підтримку // Газета «Чорноморські новини». - 2014. — №58/59
43. Достойники премії Стуса //Газета «Чорноморські новини». — 2014. — №4
44. Завжди попереду, в гущі подій //Газета «Чорноморські новини». — 2014. — №50/51

45. "Чорноморським новинам" – 97 // Газета «Чорноморські новини». – 2014. – №54/55
46. Кракалія Р. Степовою чайкою я полину... //Газета «Чорноморські новини». – 2015. – №17/18
47. Письменницьке поповнення //Газета «Чорноморські новини». – 2015. – №104
48. Крок у крок, плече до плеча! //Газета «Чорноморські новини». – 2015. – №1
49. Кракалія Роман Степовою чайкою полину... Рецензія на зб. Г.Могильницької «Кишеньковий пісенник українського воїна-захисника Вітчизни» // Газета «Чорноморські новини». – 2015. – 14 березня.
50. Письменницьке поповнення [з-поміж тих, хто поповнив НСПУ Могильницька Г. А.] //Газета «Чорноморські новини» – 2015. – 24-26 груд.
51. Василашко С. "Прости мені, любове, цю жагу до мучених..." // Одеськие известия. – 2016. – №18
52. "Бо хто матір забуває..." //Газета «Чорноморські новини». – 2016. – №016
53. Волович О. Високі ідеї і земні реалії //Газета «Чорноморські новини». – 2017. – №108
54. Кудляч В. Фокусом його життя була Україна //Газета «Чорноморські новини». – 2017. – №11
55. Кракалія Р. З книжками і про книжки //Газета «Чорноморські новини». – 2017. – №111
56. Кракалія Р. До краси - талант і розум //Газета «Чорноморські новини». – 2017. – №48/49
57. Щегленко В. На бастіонах духу //Газета «Чорноморські новини». – 2017. – №22/23
58. Дмитрієв С. Задивлена у глибини сторіч [вступна стаття про життя та творчість Г. Могильницької] / С.Дмитрієв // Могильницька Г. Імена. Поеми /Галина Могильницька. – Київ: Український пріоритет, 2017. – С. 4-11.
59. Вірою і любов'ю освячений шлях [педагог, письменниця, громадська діячка Галина Анатоліївна Могильницька приймає привітання з нагоди славного ювілею] //Газета «Чорноморські новини». – 2017. – 11 трав.
60. Попелюк О. З непам'яті покликана судьбою //Газета «Чорноморські новини». – 2018. – № 012 (21922) - 8 лют.
61. Юрко Славутич. Химери українського буття як рецидиви задоволеної хвороби: Роздуми над книгою Г.Могильницької «Химери згвалтованого хронотопу» //Волинь. Рівненський обласний народний тижневик. – 2018. – вип. 1337. Електронний режим доступу <http://volyn.rivne.com/ua/5186>.

